

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

RIGORÓZNÍ PRÁCE

*Východiska a perspektivy obecných
předběžných opatření jako základ úpravy
předběžných opatření ve věcech ochrany proti
domácímu násilí*

Mgr. Pavla Buriánová

Plzeň, 2017

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra občanského práva a civilního procesu

Občanské právo a civilní proces

RIGORÓZNÍ PRÁCE

*Východiska a perspektivy obecných
předběžných opatření, jako základ úpravy
předběžných opatření ve věcech ochrany proti
domácímu násilí*

Mgr. Pavla Buriánová

Plzeň, 2017

„Prohlašuji, že jsem rigorózní práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, 2017

.....

Ráda bych poděkovala Mgr. Miroslavu Hromadovi, Ph.D. za odborné vedení, ochotu, vstřícnost a pomoc při zpracování rigorózní práce. Poděkování patří i Mgr. Vladislavu Vnenkovi a mé rodině za veškerou pomoc a podporu při zpracovávání práce.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1. PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ DLE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU	9
1.1 LHŮTA K ROZHODNUTÍ.....	12
1.2 PRAVOMOC A PŘÍSLUŠNOST SOUDU.....	13
1.3 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ.....	15
1.4 NÁVRH A JEHO NÁLEŽITOSTI.....	15
1.5 JISTOTA.....	18
1.5.1 Zvýšení jistoty.....	20
1.5.2 Doplatek jistoty před vydáním předběžného opatření	20
1.5.3 Doplatek jistoty po vydání předběžného opatření.....	22
1.5.4 Nesložení jistoty	23
1.5.5 Nesložení doplatku jistoty.....	24
1.5.6 Osvobození od placení jistoty.....	25
1.5.7 Vrácení jistoty.....	26
1.5.8 Soudní poplatek	28
1.6 NAŘÍZENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	28
1.6.1 Rei iudicatae vs. podání opětovného návrhu	30
1.6.2 Potřeba zatímní úpravy	30
1.6.3 Ohrožení výkonu rozhodnutí	31
1.7 OBSAH PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ	33
1.7.1 Povinnosti, které nelze předběžným opatřením uložit	33
1.7.2 Povinnost platit výživné v nezbytné míře.....	35
1.7.3 Povinnost poskytnout alespoň část pracovní odměny.....	38
1.7.4 Složení do úschovy	39
1.7.5 Nenakládat s určitými věcmi nebo právy.....	41
1.7.6 Něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet.....	43
1.7.7 Uložení jiné povinnosti.....	48
1.7.8 Povinnost podat návrh ve věci samé.....	49
1.8 OMEZENÍ PLATNOSTI PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ	50
1.9 VYHLÁŠENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	50
1.10 DORUČOVÁNÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	51
1.11 VYKONATELNOST PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	53
1.12 NEPLATNOST PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ A NEÚČINNOST NÁVRHU NA VKLAD DO KATASTRU NEMOVITOSTÍ	54
1.12.1 Neplatnost	54
1.12.2 Neúčinnost	55
1.13 ODVOLACÍ ŘÍZENÍ	57

1.14	ZÁNÍK A ZRUŠENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	59
1.14.1	Zánik předběžného opatření.....	59
1.14.2	Zrušení předběžného opatření.....	60
1.15	NÁKLADY ŘÍZENÍ.....	62
1.16	NÁHRADA ŠKODY.....	63
1.17	ÚVAHY DE LEGE FERENDA	65
1.17.1	Jistota	65
1.17.2	Povinnost platit výživné uložená předběžným opatřením	66
1.18	KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICI A VE SPOLKOVÉ REPUBLICI NĚMECKO	68
1.18.1	Právní úprava předběžných opatření v SRN.....	69
1.18.1.1	Arrest	69
1.18.1.2	Jistota	70
1.18.1.3	Výkon Arrestu.....	70
1.18.1.4	Enstweilige Verfügung	71
1.18.2	Procesně právní úprava prozatímní prostředků ochrany.....	71
1.18.3	Komparace právní úpravy ČR s právní úpravou SRN.....	72
2.	PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ VE VĚCECH OCHRANY PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ	74
2.1	DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	76
2.2	NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ - STALKING	78
2.3	VYKÁZÁNÍ NÁSILNÍKA.....	79
2.4	ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ	82
2.5	LHŮTA K ROZHODNUTÍ.....	83
2.6	NÁLEŽITOSTI NÁVRHU.....	84
2.6.1	Vylíčení rozhodných skutečností.....	87
2.6.2	Doložení návrhu listinami.....	88
2.7	ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ	89
2.7.1	Navrhovatel.....	89
2.7.2	Nezletilý navrhovatel.....	90
2.7.3	Navrhovatel omezený ve svéprávnosti	92
2.7.4	Střet zájmů	93
2.7.5	Státní zastupitelství	93
2.7.6	Odpůrce.....	94
2.8	ROZHODNUTÍ SOUDU	94
2.8.1	Jiný soudní rok.....	95
2.8.2	Osvědčení.....	95
2.8.3	Test proporcionality	97

2.8.4	Usnesení o předběžném opatření	98
2.8.5	Stanovení výjimek z nařízeného předběžného opatření.....	99
2.8.6	Odůvodnění usnesení.....	101
2.8.7	Poučení.....	102
2.8.8	Rozhodnutí, kterým nebylo vyhověno návrhu	102
2.8.8.1	Zastavení řízení.....	103
2.8.8.2	Odmítnutí návrhu.....	103
2.8.8.3	Zamítnutí návrhu.....	103
2.8.8.4	Doručování usnesení, kterými nebylo návrhu vyhověno.....	104
2.8.9	Rozhodnutí o nebezpečném pronásledování.....	104
2.8.10	Náklady řízení.....	104
2.8.11	Doručování usnesení, kterým bylo návrhu vyhověno.....	107
2.9	VYKONATELNOST	107
2.10	TRVÁNÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	108
2.11	VÝKON ROZHODNUTÍ.....	109
2.12	OPAKOVANÝ VÝKON ROZHODNUTÍ.....	111
2.13	OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A ROZHODOVÁNÍ ODVOLACÍHO SOUDU VE VĚCECH PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ	112
2.14	PRODLOUŽENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	115
2.14.1	Náležitosti návrhu na prodloužení předběžného opatření.....	116
2.14.2	Jednání	116
2.14.3	Důvody prodloužení předběžného opatření	118
2.14.4	Doba trvání prodloužení předběžného opatření.....	120
2.14.5	Opětovné podání návrhu na prodloužení předběžného opatření.....	121
2.14.6	Zamítnutí návrhu na prodloužení předběžného opatření	122
2.14.7	Náklady řízení.....	123
2.15	ZRUŠENÍ A ZÁNİK PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ.....	124
2.15.1	Zánik předběžného opatření.....	124
2.15.2	Zrušení předběžného opatření.....	124
2.16	ŘÍZENÍ VE VĚCI SAMÉ.....	127
2.16.1	Žaloba na ochranu před domácím násilím	127
2.16.2	Ochrana osobnosti.....	129
2.17	ÚVAHY DE LEGE FERENDA	130
2.18	KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICI A VE SPOLEKOVÉ REPUBLICI NĚMECKO.....	135
2.18.1	Předběžná opatření ve věcech domácího násilí a nebezpečného pronásledování ve Spolkové republice Německo	136
2.18.2	Komparace právní úpravy SRN a ČR.....	138

ZÁVĚR	140
RESUMÉ	155
POUŽITÁ LITERATURA:	159
PŘÍLOHA č. 1	163
PŘÍLOHA č. 2	164
PŘÍLOHA č. 3	165
PŘÍLOHA č. 4	166
PŘÍLOHA č. 5	167
PŘÍLOHA č. 6	168
PŘÍLOHA č. 7	169
PŘÍLOHA č. 8	170
PŘÍLOHA č. 9	171
PŘÍLOHA č. 10	172
PŘÍLOHA č. 11	173
PŘÍLOHA č. 12	174
PŘÍLOHA č. 13	175
PŘÍLOHA č. 14	176
PŘÍLOHA č. 15	177
PŘÍLOHA č. 16	178

ÚVOD

Zvoleným tématem rigorózní práce jsou Východiska a perspektivy obecných předběžných opatření jako základ úpravy předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Předběžným opatřením ve věcech ochrany domácího násilí se autorka věnuje již delší dobu, kdy na toto téma zpracovávala diplomovou práci a dále společně s Mgr. Vladislavem Vnenkem na toto téma zpracovala dva odborné články.¹ Rigorózní práce se do hloubky věnuje institutům obecných předběžných opatření a předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí, přičemž reflektuje aktuální stav právní úpravy, včetně připravované vládní novely, jakož i současnou rozhodovací praxi.

Předběžná opatření v našem právním řádu představují instituty, které slouží k dočasnému poskytnutí ochrany práv navrhovatele, než bude rozhodnuto o věci samé. Český právní řád upravuje 3 druhy předběžných opatření, a to tzv. „obecné“ předběžné opatření, tj. ve věcech občanskoprávních, které je upraveno v § 74 – 77a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (*dále jen o.s.ř.*) a dále dva druhy zvláštních předběžných opatření, která jsou upravena v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (*dále jen z.ř.s.*). Prvním zvláštním druhem je předběžné opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí, jehož úprava se nachází v § 400 – 414 z.ř.s. a druhým předběžné opatření ve věcech péče o nezletilé, upravené v § 452 – 465 z.ř.s. Do konce roku 2013 byla úprava předběžných opatření zakotvena pouze v občanském soudním řádu a následně po rekonstrukci doznala právní úprava předběžných opatření zásadních změn zejména v tom směru, že úprava zvláštních předběžných opatření byla samostatně zařazena do zákona o zvláštních řízeních soudních. Předběžná opatření jsou speciálním institutem, jelikož mají sloužit k okamžitému vyřešení nastalého právního či faktického stavu a z toho důvodu je nutné, aby jejich právní úprava byla oddělena od klasických soudních řízení, tedy aby právní úprava reflektovala možnost rychlého a téměř okamžitého řešení prostřednictvím soudní moci. Za tímto účelem je nezbytné, aby předběžná opatření byla upravena samostatně a jasně

---

¹ BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. ISSN 1805-0824 a BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Důsledky domácího násilí na civilní řízení. Rodinné listy 11/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. ISSN 1805-0824

s možností odchýlení se od stávajících pravidel soudního procesu, avšak s důrazem na to, aby nebyla upřednostňována práva navrhovatele a zároveň aby docházelo k vyrovnání práv obou účastníků, neboť odpůrce má možnost obrany až následně, avšak není mu možnost obrany proti rozhodnutí o předběžném opatření upřena.

Cílem předložené práce je poskytnutí komplexního pohledu na problematiku obecných předběžných opatření a předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí, s důrazem na problémy a úskalí právní úpravy a rovněž navržení možností jejího zefektivnění v rámci úvah *de lege ferenda*. Cílem práce je dále i poskytnutí komparativního pohledu na právní úpravu Spolkové republiky Německo, která si je s právní úpravou České republiky blízká, zejména s ohledem na historický vývoj obou zemí a s tím související konsekvence právní úpravy.

Součástí práce jsou i přílohy, které vypovídají o využívanosti institutu předběžných opatření. Tento statistický přehled poukazuje na počet podaných návrhů na vydání předběžných opatření u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Plzni a Krajského soudu v Ústí nad Labem a zároveň i jejich úspěšnost. Statistický přehled demonstruje zejména rozdíly mezi jednotlivými soudy, co se týče využívanosti předběžných opatření a úspěšnosti návrhů. V této souvislosti byla využívanost a úspěšnost předběžných opatření sledována Ministerstvem spravedlnosti ČR, avšak pouze do února 2015. Dle sdělení Ministerstva spravedlnosti k autorčině žádosti již v současné době nejsou tato data monitorována. Toto autorku vedlo k úvaze, že o poskytnutí těchto informací požádá okresní soudy v obvodu Krajského soudu v Ústí nad Labem a v Plzni, především s ohledem na místo působení autorky a dále na její vřelý vztah k Plzeňskému kraji, ve kterém zároveň sídlí i její Alma Mater.

V rigorózní práci autorka využije zejména metodu komparativní s důrazem na názory právní vědy i právní praxe v souvislosti s rozhodováním a výkladem ustanovení obecných předběžných opatření i předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí. S ohledem na odstup více než dvou let od rekonstrukce, doznala právní teorie i praxe značných změn v pohledu na jednotlivá „problematická“ ustanovení právní úpravy a zároveň zcela zdárně dochází ke sjednocování rozhodovací praxe soudů. V návaznosti na sjednocování

soudní praxe autorka poukáže i na zásadní rozhodnutí v oblasti problematiky předběžných opatření.

Přínos práce autorka spatřuje též v úvahách *de lege ferenda*, ve kterých navrhne, co možná nejvhodnější řešení sporných otázek a ustanovení a dále i v poukazu na rozhodovací praxi, včetně demonstrace zásadních rozhodnutí soudů ČR. Přínosem práce by mělo být i srovnání právní úpravy ČR s právní úpravou Německa, kdy z těchto srovnávacích kapitol bude patrné, zda by se měla jedna či druhá země inspirovat druhou, či zda jsou právní úpravy obou zemí téměř totožné.

Autorka se v práci bude zabývat i případy z právního pohledu zajímavými, jakými jsou například domácí porody, jejichž problematika byla v souvislosti s předběžnými opatřeními řešena dokonce u Evropského soudu pro lidská práva a v návaznosti na tato rozhodnutí dochází v ČR k řešení problematiky domácích porodů tak, aby již nebylo nutné v této oblasti využívat institut předběžných opatření. Navíc jistou reflexí těchto rozhodnutí je i připravovaná novela občanského soudního řádu, která velmi zásadně změní rozhodovací praxi odvolacích soudů, které budou v zákonem stanovených případech prohlašovat nezákonnost rozhodnutí soudů prvního stupně.

Autorka záměrně do práce nezahrnula předběžná opatření ve věcech péče o nezletilé, jelikož je toho názoru, že tato zvláštní předběžná opatření by vydala na samostatnou rigorózní práci.

PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ

V českém právním řádu se předběžným opatřením rozumí taková rozhodnutí soudu, kterými se prozatímně upravují vztahy, práva a povinnosti účastníků, *stricto sensu* jde o okamžité vyřešení situace účastníků. Co se týká předběžných opatření, nejde o meritorní rozhodnutí. Řízení ve věci samé může následovat, avšak nemusí. Může se tedy stát, že je vydáno předběžné opatření a žádné další řízení v dané věci již před soudem vedeno není a naopak může nastat situace, kdy v zahájeném řízení je vydáno předběžné opatření.² Smyslem a účelem předběžných opatření je tedy rychlá úprava vztahů mezi účastníky, proto vyžaduje speciální úpravu oproti běžnému civilnímu řízení. V této speciální úpravě je dbáno především na rychlost rozhodnutí a v souvislosti s předběžným opatřením je zákonem stanovena velmi krátká lhůta, ve které je rozhodnutí vydáváno, čímž je vyloučena možnost konat jednání. Předběžné opatření již svým charakterem naprosto vybočuje ze základních znaků, kterými se civilní proces řídí a vyznačuje. Ovšem i v tomto rozhodování musí být dbáno základních práv obou účastníků a nesmí převýšit ochrana navrhovatele nad ochranou odpůrce. Jistá ochrana odpůrce je ze strany zákonodárce dána omezenou platností předběžných opatření a dále povinností navrhovatele podat návrh ve věci samé, tak aby předběžné opatření určitým způsobem došlo k úpravě vztahů mezi účastníky jen po dobu nezbytně nutnou. Právě s ohledem na rychlost s jakou se předběžné opatření vyřizuje, je nemožné mít v první fázi rozhodování za prokázané tvrzené skutečnosti, proto se oproti jiným řízením tyto skutečnosti pouze osvědčují. Odpůrce má následně právo využít institutu odvolání proti nařízenému předběžnému opatření, případně institutu zrušení předběžného opatření, a pokud by bylo předběžné opatření následně zrušeno, má odpůrce právo uplatnit nárok na náhradu škody.

---

² Pokud je návrh na vydání předběžného opatření podáván po zahájení řízení, užíje se úprava obsažená v ust. § 102 o.s.ř., které umožňuje vydat předběžné opatření i po zahájení řízení, avšak procesně se postupuje dle ust. § 74 a násl. o.s.ř.

1. PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ DLE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU

Předběžné opatření je rozhodnutí soudu, které dočasně poskytuje ochranu navrhovateli nebo zatímně upravuje vztahy mezi účastníky. Nejvýznamnějším znakem předběžných opatření je rychlost, se kterou jsou vyřizována, aby byl naplněn jejich smysl a účel. *Úkolem předběžného opatření je rychle a za zjednodušeného procesního postupu zatímně upravit poměry účastníků nebo předejít ohrožení výkonu budoucího soudního rozhodnutí.*³ Občanský soudní řád uvádí účel předběžných opatření jako potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků, případně předejití situaci, že by byl ohrožen výkon soudního rozhodnutí. O předběžných opatřeních vždy rozhoduje pouze soud a toto speciální řešení situace účastníků má svá pravidla, která jsou výrazně odlišná od pravidel v klasickém civilním řízení. Specifickou odlišností, která je základním významem předběžných opatření je rychlost, s jakou má být o předběžném opatření rozhodováno. S ohledem na to, že předběžné opatření má svůj specifický význam právě v rychlosti, musí být upraven i postup pro vydání předběžného opatření tak, aby bylo dosaženo efektivní ochrany toho, kdo navrhuje vydání předběžného opatření. Avšak i přes ochranu navrhovatele *„musí být respektována ústavní pravidla ochrany i toho, vůči komu směřuje.“*⁴ V tomto ohledu autorka považuje za významné rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 7.3.2002 sp. zn. III. ÚS 394/01, podle kterého *„Základním smyslem předběžného opatření je ochrana toho, kdo o jeho vydání žádá, přičemž musí být respektována ústavní pravidla ochrany i toho, vůči komu předběžné opatření směřuje (čl. 90 Ústavy České republiky), avšak ochrana toho, vůči komu předběžné opatření má směřovat, nemůže dosáhnout takové míry, aby prakticky znemožnila ochranu oprávněných zájmů druhé strany. I na vydání předběžného opatření jsou kladeny požadavky plynoucí z ústavního práva na soudní ochranu. To znamená, že musí mít zákonný podklad [čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina")], musí být vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny)] a nemůže být projevem svévole (čl. 1 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny). Omezení*

---

³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. Civilní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 174s. ISBN 978-80-7380-571-5

⁴ WINTEROVÁ, A. MACKOVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014, 320 s. ISBN 978-80-7201-940-3

dispozičního oprávnění předběžným opatřením nelze považovat za případ nuceného omezení vlastnického práva, na které se vztahuje čl. 11 odst. 4 Listiny, není ani zásahem do ústavně chráněného práva podnikat zakotveného v čl. 26 odst. 1 Listiny. Omezení vlastnického práva je předběžnou "sankcí" za pravděpodobné porušení jiné právní povinnosti.“ V tomto rozhodnutí Ústavní soud shrnul, že při rozhodování o předběžných opatřeních musí být dbáno ústavních zásad, a to nejenom ústavních zásad svěřčících navrhovateli, ale i zásad svěřčících odpůrci.

Shodně Ústavní soud vyjádřil i v nejnovějším Nálezu ze dne 1.9.2016 sp. zn. 1847/16, dle kterého *„Smyslem předběžného opatření (§ 74 a § 102 občanského soudního řádu) je ochrana účastníka, který o jeho vydání žádá, přičemž však musí být respektována též práva toho, vůči komu předběžné opatření směřuje. Cílem zásady rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod je totiž dosažení spravedlivé rovnováhy mezi stranami sporu. Proto také platí, že má-li být předběžným opatřením uložena povinnost, musí mít účastníci řízení možnost ve srovnatelném rozsahu uplatnit před soudem svá tvrzení i námitky ve vztahu k takovému návrhu, které se promítnou do úvahy soudu ohledně posouzení jeho důvodnosti. Je tedy povinností soudu vyžádat si před nařízením předběžného opatření vyjádření účastníka, vůči němuž směřovalo.“* V předestřené Nálezu Ústavní soud dále připomíná zásadu rovnosti zbraní a rovnosti příležitostí v souvislosti s vydáváním předběžného opatření a připomíná: *„že právo na spravedlivé projednání věci nelze oddělit od obecného požadavku rovnosti a nediskriminace. Proces je spor, který se odehrává prostřednictvím kontradiktorní diskuse, při níž strany sporu musejí mít "rovné zbraně", tj. stejnou možnost mluvit a obhajovat "svoji" pravdu. V praktickém životě zpravidla nepůjde o absolutní, matematickou rovnost; jde o pojem relativní, zejména v tom smyslu, že nemůže zcela setřít rozdíl v procesním a zejména faktickém postavení stran vyplývající z jejich rozdílných možností [viz též nálezn sp. zn. Pl. ÚS 37/04 ze dne 26. 4. 2006 (N 92/41 SbNU 173; 419/2006 Sb.)]. Přesto princip rovnosti zbraní - prvek širšího pojetí spravedlivého procesu - vyžaduje, aby každé straně byla poskytnuta rozumná možnost hájit svou věc za podmínek, které ji podstatně neznevýhodňují ve vztahu k jejímu oponentovi .... Nadto Ústavní soud připomíná, že z důvodu opomenutí možnosti, aby se stěžovatel k návrhu vyjádřil, a také z toho důvodu, že mu předchozí zamítavé rozhodnutí okresního soudu nebylo vůbec doručováno, lze rozhodnutí odvolacího soudu považovat za*

rozhodnutí pro stěžovatele překvapivé, což ve své podstatě též vedlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces.“ Z uvedeného rozhodnutí vyplývá, že jakkoliv mají být zatímně, dočasně a rychle upraveny vztahy účastníků nelze z důvodu krátké lhůty k vydání rozhodnutí upřednostňovat ochranu navrhovatele oproti ochraně odpůrce. Autorka má za to, že s ohledem na tento významný Nález dojde ke změně rozhodovací praxe obecných soudů, které by ve světle tohoto Nálezu měly v případě odmítnutí návrhu, poskytnout odpůrci prostor podat vyjádření k návrhu, případně bude rozhodnutí o odmítnutí návrhu zasíláno společně s návrhem odpůrci, ačkoliv tomu tak dosud nebylo.

Právě proto, že se jedná o zrychlený postup soudu, kterým jsou upraveny poměry účastníků, doba jeho trvání je pouze dočasná a *není jím prejudikován konečný výsledek sporu.*⁵ Rovněž je vyloučeno, aby bylo prostřednictvím předběžného opatření deklarováno určité právo účastníka.⁶ Jelikož u předběžných opatření se tvrzený stav pouze osvědčuje, nikoliv spolehlivě prokazuje, je omezenou dobou trvání vyvážena tato procesní situace a zároveň se předchází situaci, kdy by se navrhovatel vydáním předběžného opatření pokoušel dosáhnout nahrazení rozhodnutí ve věci samé.

Specifický procesní postup vydávání, resp. nařízení předběžného opatření je zakotven v § 74-77a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (*dále jen „o.s.ř.“*) Občanský soudní řád podává demonstrativní výčet povinností, které může soud předběžným opatřením uložit. Jedná se zejména o uložení povinnosti platit výživné v nezbytné míře, poskytnout alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje, složit peněžitou částku nebo věc do úschovy u soudu, nenakládat s určitými věcmi nebo právy nebo něco vykonat, něčeho se zdržet případně něco snášet.⁷ Z výčtu

---

⁵ jak se shodně vyjádřil i Ústavní soud v rozhodnutí ze dne 10.11.1999 II. ÚS 221/98 a rovněž v rozhodnutí ze dne 21.11.2001 IV. ÚS 189/01

⁶ viz Krajského soudu v Hradci Králové, ze dne 29.12.1994, sp. zn. 14 Co 847/94 – „*Předběžným opatřením lze poskytnout prozatímní ochranu oprávněnému jedině uložením povinnosti druhému účastníku (něco konat, něčeho se zdržet, něco trpět). Je vyloučeno předběžným opatřením deklarovat určité právo účastníka.*“

⁷ viz ust. § 76 odst. 1 o.s.ř. dle kterého platí, že předběžným opatřením může být účastníku uloženo zejména, aby

- a) platil výživné v nezbytné míře;
- b) poskytl alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje;
- c) složil peněžitou částku nebo věc do úschovy u soudu;
- d) nenakládal s určitými věcmi nebo právy;
- e) něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.

uvedených povinností je zřejmé, že se jedná skutečně o širokou škálu povinností, o kterých může soud rozhodovat a s ohledem na skutečnost, že se jedná o výčet demonstrativní, může být v mezích právního řádu dále rozšiřován. Rozšíření tohoto výčtu ovšem není možné na jakémkoliv řízení, dle K. Čuhelové a T. Podnikasové⁸ se např. předběžným opatřením nelze domáhat snížení výživného, jelikož by tímto bylo nahrazováno právě rozhodnutí ve věci samé a v případě, kdy dojde k podstatné změně poměrů toho, kdo má povinnost výživné platit, je nutné se domáhat pouze odkladu výkonu rozhodnutí nikoliv však předběžné opatření, jelikož pokud by byl tento návrh podán, byl by soudem bez dalšího zamítnut.

Předběžné opatření upravené dle občanského soudního řádu je výlučně návrhové⁹ a je tedy nutné nejprve podat návrh k soudu. Důvodem podání návrhu na nařízení předběžného opatření může být potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků nebo obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Je tedy nutné, aby byl dán důvod pro zatímní úpravu poměrů účastníků, který nesnese odkladu nebo aby byla dána důvodná obava, že před nařízením výkonu soudního rozhodnutí, resp. před samotným výkonem rozhodnutí by byl majetek účastníka zkrácen.

1.1 LHŮTA K ROZHODNUTÍ

Jak již bylo výše uvedeno, veškerý postup při rozhodování o předběžném opatření je speciální s ohledem na velmi krátkou lhůtu pro rozhodnutí soudu, proto se autorka věnuje lhůtě k rozhodnutí na začátku práce, neboť v následujícím textu bude na tuto lhůtu hojně odkazováno.

Podle ust. § 75c odst. 2) o.s.ř. platí, že o návrhu soud rozhodne bezodkladně a není-li tu nebezpečí z prodlení, může předseda senátu rozhodnout do 7 dnů od podání návrhu. Z toho vyplývá, že soudce by o návrhu měl rozhodnout okamžitě, pouze v případech, kdy nehrozí nebezpečí z prodlení a věc vyžaduje důkladné prostudování, které je v dané věci časově náročné, je možné, aby soudce rozhodl do 7 dnů od podání návrhu. Z důvodu dodržení zákonné lhůty

---

⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁹ viz ust. § 75 odst. 1 o.s.ř. - Předběžné opatření nařídí předseda senátu na návrh.

musí být přímo na originálu návrhu na vydání na vydání předběžného opatření vyznačeno datum, včetně hodiny, kdy byl návrh doručen soudu, aby nebylo možné spekulovat o konci lhůty pro rozhodnutí. Taktéž musí být spis výrazně odlišen od ostatních spisů, aby bylo na první pohled patrné, že se jedná o předběžné opatření, které se vyřizuje vždy přednostně oproti spisům ostatním. Dle Instrukce Ministerstva spravedlnosti 505/2001-Org. vnitřního kancelářského řádu (*dále jen „v.k.ř.“*), konkrétně dle ust. § 166 odst. 7 platí, že při podání návrhu na předběžné opatření po zahájení řízení se na spisovém obalu vyznačí „předběžné opatření č. 1.“ a dále je možné z důvodu zřetelného odlišení spisu s předběžným opatřením barevně odlišit hřbet spisu. Rovněž za účelem včasného vyřízení každého předběžného opatření je u každého soudu rozvrhem práce určena dosažitelnost soudců v souladu s ust. § 128 v.k.ř., přičemž příslušný zákonný soudce, který bude o návrhu na vydání předběžného opatření rozhodovat, musí v době dosažitelnosti být k dispozici v podstatě 24 hodin denně. Právě nejzazší sedmidenní zákonná lhůta vytvořila prostor pro zákonodárce, aby odlišil postup pro rozhodování o předběžných opatřeních, jelikož u předběžných opatření není možné nařídit jednání, proto postačuje, aby skutečnosti významné pro rozhodnutí o předběžném opatření byly pouze osvědčeny, tzn. *soud musí být o rozhodujících skutečnostech přesvědčen, aby mohl nařídit předběžné opatření a v opačném případě by musel návrh zamítnout.*¹⁰

1.2 PRAVOMOC A PŘÍSLUŠNOST SOUDU

Návrh se podává u věcně a místně příslušného soudu, kterým je dle § 74 o.s.ř. soud, který je příslušný k řízení o věci samé. Vzhledem k tomu, že úprava předběžných opatření je speciální úpravou, pak pro procesní situace, které nejsou speciálně upraveny, musí být subsidiárně použita obecná ustanovení občanského soudního řádu, uplatňovanými pro věcnou a místní příslušnost soudu ve věci samé dle ust. § 9 a § 84-89a o.s.ř.¹¹ Rovněž tak, dle komentářové literatury¹² se

---

¹⁰ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 324 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹¹ k tomu totožně usnesení Nejvyššího soudu ČR z 8.7.2011 sp. zn. 28 Cdo 800/2011 podle kterého se pro řízení o předběžném opatření v otázkách, které nejsou upraveny v ust. § 74-77a o.s.ř. plně použijí ustanovení části první a přiměřeně též ustanovení částí dalších

¹² k tomu srov. SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 226 s. ISBN 978-80-7400-506-0

v případě věcné nepřislušnosti postupuje dle ust. § 104a o.s.ř.¹³ a v případě místní nepřislušnosti dle ust. § 105 o.s.ř.¹⁴ Při podávání návrhu na vydání předběžného opatření je pro dosažení jeho účelu nutné podat návrh u věcně a místně příslušného soudu. V usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 13 Co 651/94 bylo navíc vysloveno, že věcně nepřislušný soud ani nemůže předběžné opatření nařídit.¹⁵ Naproti tomu místně nepřislušný soud může předběžné opatření nařídit, avšak odpůrce má následně možnost uplatnit námitku místní nepřislušnosti v souladu s ust. § 105 odst. 1 věta třetí o.s.ř. K tomu uvádí V. Hrnčířík, „že je třeba ctít zásadu pouhého osvědčení i ve vztahu k procesním podmínkám a dále v některých případech upřednostnit naléhavost situace před zdoluhavým hledáním místně příslušného soudu. Usnesení týkající se příslušnosti by odpůrci měla být – v souladu se zásadou překvapení a v souladu s § 76g o.s.ř. – doručována až s usnesením o vydání předběžného opatření.“¹⁶ Tento názor V. Hrnčíříka, je sice v souladu se smyslem a účelem předběžných opatření a dle názoru autorky s ohledem na sjednocování rozhodovací praxe soudů existuje minimální pravděpodobnost, že u jiného soudu by bylo rozhodnuto odlišně od rozhodnutí, které vydá místně nepřislušný soud, avšak tímto postupem by mohlo být výrazně zasahováno do zásady zákonného soudce. Při reálné aplikaci tohoto názoru by pak mohlo docházet k situacím, kdy by navrhovatelé podávali návrhy k soudům, o kterých by bylo obecně známo, že spíše návrhům na předběžná opatření vyhovují, nebo je řeší rychleji než soudy jiné. Jak uvádí K. Svoboda:¹⁷ „Dokud není předběžné opatření pro věcnou nepřislušnost soudu, který je vydal, zrušeno, ponechává si své právní účinky.“ V současné právní úpravě si předběžné opatření, vydané místně nepřislušným soudem, ponechává své účinky. Pokud by po vydání předběžného opatření byl spis postoupen místně příslušnému soudu, má tento možnost vydané předběžné opatření zrušit, pokud by dospěl k názoru, že pominuly důvody, pro které bylo nařízeno.

---

¹³ srov. ust. § 104a o.s.ř.

¹⁴ srov. ust. § 105 o.s.ř.

¹⁵ k tomu uvádí K. Svoboda: „I když věcná nepřislušnost soudu prvého stupně vyjde najevo až během řízení o odvolání do usnesení o předběžném opatření, je to důvodem pro zrušení a vrácení věci, a to s ohledem na § 104a odst. 1 o.s.ř.“ viz. SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 21 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

¹⁶ HRNČÍŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 186 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁷ SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 21 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

1.3 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Při podávání návrhu na vydání předběžného opatření je na navrhovateli, aby označil účastníky řízení, přičemž dle zákonného textu jsou jimi navrhovatel a ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samou.¹⁸ Navrhovatel v návrhu musí označit toho, jemuž bude soud ukládat nějakou povinnost něco konat (*facere*) nebo se nějakého jednání zdržet (*omitere*). V. Hrnčířík k tomuto zákonnému ustanovení uvádí, „že tato ustanovení jsou zcela nadbytečná ba dokonce zavádějící a vystačila by úprava obecná, jelikož může svádět k výkladu, že by účastníkem nebyl navrhovatelem označený odpůrce, pokud by se zjistilo, že nebude účastníkem sporu ve věci samé, anebo že naopak účastníkem je i někdo, koho navrhovatel ani neoznačil, pokud by byl účastníkem ve věci samé.“¹⁹

Oproti klasickému civilnímu řízení je zvláštností, že předběžným opatřením lze ve smyslu ust. § 76 odst. 2 o.s.ř. uložit povinnost někomu jinému než účastníku, avšak jen pokud to na něm lze spravedlivě žádat. V této souvislosti nelze hovořit o porušení čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod,²⁰ jak bylo ostatně dovozeno i v rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 27.11.1996, sp. zn. II. ÚS 110/96.²¹

1.4 NÁVRH A JEHO NÁLEŽITOSTI

Ve sporném řízení je řízení o předběžném opatření výlučně návrhové, proto soud bez řádného návrhu nemůže o předběžném opatření *ex officio* rozhodovat. *Obsahově jsou na návrh na vydání předběžného opatření kladeny*

---

¹⁸ viz ust. § 74 odst. 2 o.s.ř. - Účastníky řízení jsou navrhovatel a ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samu.

¹⁹ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 179-180 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

²⁰ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 323s. ISBN 978-80-7201-940-3

²¹ viz rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 27.11.1996 sp. zn. II. ÚS 110/96 - Podmínka pro uložení povinnosti předběžným opatřením stanovená v § 76 odst. 2 o.s.ř. pro jiného účastníka je splněna, když někdo kupuje nemovitosti s plným vědomím, že kupuje od vlastníka, který řádně neplní své platební povinnosti vůči věřitelům, je proti němu navrženo vyhlášení konkurzu a v době prodeje byla nařízena ochranná lhůta. Předběžným opatřením není vlastnické právo povinnému odňato a není mu ani znemožněno užívání vlastnictví. Povinnému jsou pouze zakázány právní dispozice vyjmenované v usnesení soudu. Nelze hovořit o porušení čl.11 odst.1 a 4 Listiny, když stěžovatel povyšuje svůj individuální zájem nad zájmy ostatní.

širší požadavky, než je tomu u žaloby,²² proto je třeba dbát, aby návrh byl směřován věcně a místně příslušnému soudu a dále aby obsahoval všechny zákonné náležitosti, a to právě s ohledem na smysl předběžných opatření a jejich předpokládanou rychlost nařízení. Na tyto situace zákonodárce pamatoval a dle ust. § 75a o.s.ř. předseda senátu odmítne návrh, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný nebo neurčitý a pro tyto vady nelze v řízení pokračovat, přičemž je výslovně uvedeno, že se nepoužije ust. § 43 o.s.ř. Jak uvádí A. Winterová:²³ „Vzhledem k závazným lhůtám pro rozhodnutí totiž na takový postup není čas.“

Jako každý návrh na zahájení řízení před soudem, musí návrh na nařízení předběžného opatření obsahovat obecné náležitosti dle ust. § 42 odst. 4 o.s.ř.²⁴ avšak navíc ještě musí obsahovat zvláštní náležitosti dle ust. § 75 odst. 2 o.s.ř., kterými je označení účastníků, vylíčení skutečností odůvodňujících prozatímní úpravu poměrů účastníků, vylíčení skutečností pro nařízení předběžného opatření a petit. *Byť to v zákoně není výslovně uvedeno, součástí vylíčení dalších skutečností odůvodňujících nařízení předběžného opatření musí být údaj o tom, jaký návrh ve věci samé hodlá navrhovatel podat.*^{25,26} *Je-li návrh podáván v souvislosti se současně či dříve podanou žalobu, bude zásadně přípustné odkazovat na žalobou uplatněný zajišťovaný nárok a připojené důkazy, jsou-li*

---

²² HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 187 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

²³ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 322s. ISBN 978-80-7201-940-3

²⁴ viz. ust. § 42 odst. 4 o.s.ř. Pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Povinnost podpisu a datování se nevztahuje na podání v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu. Je-li účastník zastoupen advokátem, může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor byl uložen u soudu, kterému je podání určeno. Podání v listinné podobě je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis, jestliže je to třeba. Podání v jiných formách se činí pouze jedním stejnopisem. K podání učiněnému elektronicky lze připojit také všechny jeho přílohy v elektronické podobě.

²⁵ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 233 s. ISBN 978-80-7400-506-0

²⁶ k tomu shodně i Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.3.2000, sp. zn. 7 Cmo 237/2000 – Při rozhodování o návrhu na nařízení předběžného opatření podle § 74 OSŘ je třeba potřebu zatímni úpravy poměrů účastníků nebo obavu z ohrožení výkonu rozhodnutí posuzovat ve vztahu k nároku, který má být uplatněn ve věci samé. Z návrhu na nařízení předběžného opatření musí být zřejmé, zda bude následovat žaloba na určení (přičemž je třeba uvést konkrétní právní vztah či právo, jež by mělo být předmětem takového určení s uvedením, z čeho navrhovatel dovozuje svůj naléhavý právní zájem na požadovaném určení), či zda má následovat žaloba na plnění s uvedením důvodu požadovaného plnění. Teprve tehdy může soud při nařízení předběžného opatření navrhovateli zároveň podle § 76 odst. 3 OSŘ uložit, aby návrh na zahájení řízení ve lhůtě, kterou mu určí, podal.

*k dispozici.*²⁷ Vzhledem k tomu, že návrhem je soud zcela vázán, pak na základě této skutečnosti uloží případně navrhovateli podat návrh ve věci samé, který navrhovatel označí v návrhu na vydání předběžného opatření, pokud již tento návrh nepodal současně s návrhem na vydání předběžného opatření.

U předběžného opatření *musí navrhovatel listinami předloženými s návrhem prokázat, že jsou splněny obecné předpoklady pro nařízení předběžného opatření a stačí pouhé osvědčení skutečností, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.*²⁸ „Osvědčování je zvláštním druhem dokazování, vyznačujícím se zejm. volnější formou provádění důkazů a nižším stupněm soudcovského přesvědčení.“²⁹ Pro soudce je tedy rozhodující, aby listiny osvědčovaly tvrzený stav, ač ho neprokazují. Dle názoru autorky soudci postačuje, pokud je vysoká pravděpodobnost, že situace vyličená návrhem je situací faktickou a vlastní přesvědčení a prokázání tvrzených skutečností se bude následně odehrávat při řízení ve věci samé.

Je tedy věcí navrhovatele, aby dbal všech zákonných náležitostí návrhu na vydání předběžného opatření, protože pokud je nedodrží či opomene nějaké listiny přiložit, vystavuje se nebezpečí, že tento návrh bude odmítnut. Výhodou je, že s ohledem na krátkou zákonnou lhůtu pro rozhodnutí o návrhu, navrhovateli nic nebrání v tom, aby při odmítnutí návrhu, podal nový návrh opakovaně a správně, jelikož odmítnutí návrhu na vydání předběžného opatření nevytváří překážku *re iudicata*.³⁰ Dle názoru autorky by v případech odmítání návrhu na vydání předběžného opatření mělo být soudem zohledněno, zda jsou z návrhu skutečnosti patrné, ačkoliv nejsou řádně vyličené či uvedeny, tzn. posuzovat návrh dle obsahové stránky, např. pokud není samostatně uveden petit, ale z odůvodnění návrhu je přesně patrné, čeho chce vydáním předběžného opatření navrhovatel dosáhnout, co má být odpůrci uloženo, bylo by v rozporu se smyslem předběžných opatření takový návrh odmítnout, s odůvodněním, že nebyl samostatně uveden petit.

---

²⁷ HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 187 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

²⁸ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 234 s. ISBN 978-80-7400-506-0

²⁹ k tomu srov. HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 188 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

³⁰ k tomu srov. ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75a (Odmítnutí návrhu). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

1.5 JISTOTA

Jistota představuje finanční částku, která u předběžných opatření slouží k zajištění náhrady škody či jiné újmy, která by případně vydáním předběžného opatření mohla vzniknout. U předběžných opatření oproti klasickým řízením, ve kterých musí být uhrazen soudní poplatek, aby v řízení mohlo být jednáno a rozhodnuto, musí navrhovatel povinně složit jistotu. K funkci jistoty V. Hrnčířík³¹ uvádí, že „*spočívá v odrazení od šikanózních návrhů namísto toho, aby byla chápána jako kompenzace procesního znevýhodnění odpůrce.*“

Jistota dle ust. § 75b odst. 1) o.s.ř. činí částku 10.000 Kč a ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti činí 50.000 Kč. Dle dikce zákona je navrhovatel povinen složit jistotu nejpozději ve stejný den, kdy podal návrh na nařízení předběžného opatření. Praxe českých soudů ovšem v této problematice není jednotná. U některých soudů se čeká do konce dne podání návrhu, zda bude složena jistota, avšak u jiných soudů je běžné, že pokud jistota není složena v momentě podání návrhu na vydání předběžného opatření, soud návrh v souladu s ust. § 75b odst. 2 o.s.ř. odmítne. Rozdílná praxe soudů je dle názoru autorky zapříčiněna právě krátkou lhůtou pro rozhodnutí, kdy jednak má být rozhodnuto bezodkladně a pro soud je rozhodující stav v době vyhlášení rozhodnutí, proto se autorka ve své praxi setkala se soudci, pro které je rozhodující, zda současně s podáním návrhu na vydání předběžného opatření byla složena jistota a pokud nikoliv, nekompromisně návrh odmítnou. Dle názoru autorky by však běžnou praxí mělo být v souladu s komentářovou literaturou,³² že „*není-li složena současně s podáním návrhu, musí soud s případným odmítnutím návrhu počkat do konce dne, kdy byl návrh na nařízení předběžného opatření podán.*“³³ V oblasti této úpravy se však autorka ztotožňuje s názorem V. Hrnčíříka: „*V kontextu předběžných opatření považuji za správný méně rigidní výklad uvedeného požadavku, který připouští, aby soud prvního stupně zohlednil složení*

---

³¹ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 189 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

³² ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75b (Jistota, doplatek jistoty, vrácení jistoty). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³³ k tomu shodně SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 236 s. ISBN 978-80-7400-506-0

*jistoty do doby před vydáním svého usnesení. V situaci, kdy jistota sice nebyla složena nejpozději ve stejný den, kdy navrhovatel podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření, ale byla složena před vydáním rozhodnutí soudu o tomto návrhu, by bylo výrazem krajního formalismu, aby soud důvodný návrh odmítal, když je mu známo, že jistota u soudu již složena je.*³⁴ Jak již bylo výše řečeno, funkcí jistoty je zajištění náhrady škody či jiné újmy, přičemž pokud by vydáním předběžného opatření škoda či jiná újma vznikla, má být předně hrazena právě z jistoty. Z toho autorka shodně jako V. Hrnčířík dovozuje, že pokud v době vydání rozhodnutí o předběžném opatření je jistota u soudu složena, ačkoliv není složena v den podání návrhu, měl by se soud řídit úvahou, že je zajištěna náhrada případné škody či jiné újmy a je zcela nelogické v takovém případě návrh odmítat.

Tato úvaha ovšem nespadá na návrh, který by byl soudcem vyhodnocen jako zjevně bezúspěšné uplatňování práva či dokonce jako šikanózní návrh. K. Svoboda³⁵ v tomto ohledu uvádí: *„Jako zjevně bezúspěšné šikanózní prosazování práva lze vyhodnotit nejen samotný návrh na zahájení řízení ve věci samé, ale i návrh na vydání předběžného opatření, který zřetelně nevede k cíli předpokládanému zákonem (§ 74 ods. 1 o.s.ř.).“* Ústavní soud se velmi věcně a prakticky připomenul v usnesení ze dne 17.1.2011, sp. zn. I. ÚS 3124/2010: *„že právo na spravedlivý proces je zaručeno každému. Každý jej tedy může využít a obrátit se na soud s žádostí o poskytnutí ochrany porušeným nebo ohroženým subjektivním právům, a má právo na to, aby řízení probíhalo podle určitých pravidel a zásad, jež ve svém souhrnu tvoří obsah spravedlivého procesu. Ani právo na spravedlivý proces však nelze zneužívat. Ústavnímu soudu je i z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatel svými zjevně nedůvodnými návrhy permanentně zatěžuje nejen Ústavní soud, ale i soudy obecné; jenom u zdejšího soudu bylo v období od října 2007 do října 2010 vedeno 74 řízení, která skončila odmítnutím jeho návrhů. Vyvoláváním zbytečných sporů a podáváním žalob, které ani v nejmenším nemají oporu v hmotném právu, stěžovatel odvádí soudy od poskytování ochrany ve věcech, které si toho skutečně vyžadují. Takové chování v žádném případě nemůže tvořit součást práva na spravedlivý proces coby subjektivního veřejného práva.“* Ve světle tohoto rozhodnutí je tedy možné při

---

³⁴ HRNČÍŘÍK, Vít. Jistoty k zajištění náhrady škody a na náklady řízení, včetně problematiky jejich včasného pozdějšího a pozdního složení. Právní rozhledy, 2013, č. 21, s 731

³⁵ SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 96-97 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

posuzování, zda se jedná o bezúspěšné či svévolné uplatňování práva přihlédnout i k poznatkům, které soud získal ze své úřední a rozhodovací činnosti. Uvedené rozhodnutí autorka hodnotí velmi kladně, jelikož je toho názoru, že každý předseda senátu má v senátě nějakou osobu, která se právě tímto přístupem vyznačuje a to ne vždy zcela efektivně.

Pokud soudce dojde k závěru, že návrh na vydání předběžného opatření je zjevně bezúspěšným uplatňováním práva nebo dokonce snad šikanózní, soudce jej bez dalšího odmítne, aniž by vyčkával na složení jistoty a rovněž v tomto případě nepřípadá do úvahy možnost osvobození od soudních poplatků (resp. jistoty).

1.5.1 Zvýšení jistoty

Částka konkrétně stanovená zákonem ve výši 10.000 Kč, příp. 50.000 Kč není pro soudce striktně zavazující, tj. výše jistoty k zajištění škody či jiné újmy může být soudem zvýšena, případně může soud ze zákonem stanovených důvodů navrhovatele osvobodit od placení jistoty. Navrhovatel tedy buď musí společně s návrhem složit jistotu, nebo doložit, že jsou u něj dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, tedy i jistiny. Naproti tomu je v rukou rozhodujícího soudce dána možnost dle vlastní úvahy jistotu zvýšit. V případě, že soudce zjistí, že složená jistota by zjevně nepostačovala k pokrytí případné škody či jiné újmy, může navrhovateli uložit, aby uhradil doplatek jistoty.³⁶ K doplatku jistoty lze vyzvat navrhovatele buď před nařízením předběžného opatření, nebo i za trvání předběžného opatření.³⁷ Tato dvě stádia řízení je třeba u doplatku jistoty striktně rozlišovat. Jako první se bude práce zabývat doplatkem jistoty před nařízením předběžného opatření a následně po nařízením předběžného opatření.

1.5.2 Doplatek jistoty před vydáním předběžného opatření

---

³⁶ viz ust. § 75b odst. 1, věta druhá o.s.ř. podle kterého platí, že dospěje-li předseda senátu k závěru, že složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, vyzve navrhovatele bezodkladně, aby do 3 dnů složil doplatek jistoty ve výši, kterou stanoví s přihlédnutím k okolnostem případu a dále ust. § 76h o.s.ř., dle kterého dokud trvají účinky předběžného opatření, může předseda senátu vyzvat navrhovatele ke složení doplatku jistoty (§ 75b odst. 1 věta druhá) ve lhůtě 3 dnů; učiní tak jen na návrh toho, komu byla předběžným opatřením uložena povinnost.

³⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. Civilní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 174 s. ISBN 978-80-7380-571-5

Novelou č. 69/11 Sb. bylo do rukou rozhodujícího soudce vloženo oprávnění jistotu zvýšit, právě v případě, kdy dospěje k závěru, že škoda či jiná újma, která by mohla předběžným opatřením vzniknout, by nebyla možná uhradit ze složené jistoty a byla by několikanásobně vyšší než jistota zákonem stanovená. Navíc s ohledem vyloučení odpovědnosti státu za škodu způsobenou předběžným opatřením, nese odpovědnost za tuto škodu *stricto sensu* pouze navrhovatel.³⁸ Předseda senátu musí důkladně zvážit, jakou výši jistoty je vhodné uložit k úhradě navrhovateli, aby případně bylo možné jej použít k uhrazení následné škody či újmy. K úhradě doplatku musí soud navrhovatele vyzvat, přičemž zákon výslovně stanoví lhůtu, ve které má být doplatek jistoty uhrazen, tj. 3 dny. Jedná se o lhůtu zákonnou a nepřipadá v úvahu, aby ji předseda senátu prodlužoval. S ohledem na to, že nejzazší lhůta pro vydání rozhodnutí o předběžném opatření činí 7 dnů je z praktického hlediska možné před vydáním rozhodnutí navrhovatele vyzvat k doplatku. K výzvě na zaplacení doplatku logicky soud přistoupí pouze v případě, kdy hodlá předběžnému opatření vyhovět, kdyby chtěl soud návrh zamítnout, nebyl by dán důvod ke zvýšení jistoty, neboť by tím pádem žádná škoda či újma nehrozila a po právní moci rozhodnutí by soud rozhodl o vrácení jistoty navrhovateli.³⁹ „Soud může o povinnosti navrhovatele složit doplatek jistoty rozhodnout i po vydání rozhodnutí, avšak do doby, než se rozhodnutí stane vykonatelným, tedy do doby než je účastníkům rozhodnutí doručeno.“⁴⁰ Předseda senátu není nikterak omezen rozhodnutím, jakou výši doplatku jistoty uloží navrhovateli složit, avšak musí brát na zřetel konkrétní okolnosti případu, přičemž jeho úvaha by měla být přiměřená všem okolnostem, jakož i výši možné případně škody. Jelikož proti usnesení o výzvě k doplatku jistoty není odvolání přípustné,⁴¹ není u tohoto usnesení vyžadováno odůvodnění rozhodnutí, proto v podstatě ani není možné zjistit, z jaké důvodu předseda senátu považuje za spravedlivé po navrhovateli žádat doplatek jistoty, jakou úvahou došel k výši doplatku a z jakého

---

³⁸ k tomu srov. SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 237 s. ISBN 978-80-7400-506-0

³⁹ ust. § 75b odst. 4 o.s.ř.

⁴⁰ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 237 s. ISBN 978-80-7400-506-0

⁴¹ viz. ust. § 157 odst. 4 o.s.ř., dle kterého v odůvodnění rozsudku, proti němuž není odvolání přípustné nebo proti němuž se účastníci odvolání vzdali (§ 207 odst. 1), soud uvede pouze předmět řízení, závěr o skutkovém stavu a stručné právní posouzení věci. Za použití ust. § 167 odst. 2 o.s.ř., dle kterého není-li dále stanoveno jinak, užije se na usnesení přiměřeně ustanovení o rozsudku, ve spojení s ust. § 169 odst. 4 o.s.ř. podle kterého pro odůvodnění usnesení, jímž se rozhoduje ve věci samé, platí obdobně § 157 odst. 2 a 4.

důvodu nepostačuje jistota v zákonem stanovené výši. Autorka poznamenává, že zákon sice uvádí lhůtu tří dnů ke složení doplatku jistoty, ale již nikde není uvedeno, od kdy je počítán počátek lhůty, zda od doručení výzvy či od vydání výzvy. S ohledem na skutečnost, že lhůta pro vypravení předběžného opatření je dle ust. § 76c odst. 2 o.s.ř. tři dny, pak logickým výkladem lze dovodit, že lhůta je počítána od doručení výzvy navrhovateli. Výzva k zaplacení doplatku jistoty by měla být soudem odeslána přednostně, pokud není zasílána společně s vydaným předběžným opatření, aby bylo možné následně rozhodnout o návrhu na předběžné opatření v nejzazší zákonné sedmidenní lhůtě.

Autorka poznamenává, že ustanovení § 75b odst. 1) o.s.ř. je předmětem návrhu vládní novely, jehož navrhované znění zní: *„K zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, je navrhovatel povinen složit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření, jistotu ve výši 10 000 Kč a ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti ve výši 50 000 Kč. Dospěje-li předseda senátu k závěru, že složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, **anebo že jde o opětovný návrh na nařízení předběžného opatření, který ve věci týchž účastníků požaduje z obdobných důvodů stejnou nebo obdobnou zatímní úpravu poměrů,** vyzve navrhovatele bezodkladně, aby do 3 dnů složil doplatek jistoty ve výši, kterou stanoví s přihlédnutím k okolnostem případu. Podalo-li návrh na předběžné opatření více navrhovatelů, jsou povinni jistotu a doplatek jistoty složit společně a nerozdílně.“⁴²*

1.5.3 Doplatek jistoty po vydání předběžného opatření

Druhým případem je situace, kdy ten, komu byla uložena povinnost předběžným opatřením za trvání účinků předběžného opatření, podá soudu návrh na složení doplatku jistoty.⁴³ V tomto případě předseda senátu nerozhoduje *ex officio*, ale pouze na návrh. Lhůta pro zaplacení doplatku zůstává zachována totožně jako v ust. 75b odst. 1 o.s.ř., tedy tři dny. Co se týká rozhodování

---

⁴² návrh vládní novely je dostupný na: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=RACKA85EB63I>

⁴³ srov. ust. § 76h o.s.ř. - dokud trvají účinky předběžného opatření, může předseda senátu vyzvat navrhovatele ke složení doplatku jistoty (§ 75b odst. 1 věta druhá) ve lhůtě 3 dnů; učiní tak jen na návrh toho, komu byla předběžným opatřením uložena povinnost.

o doplatku jistoty, zde právní teorie dochází k různým závěrům. Dle K. Čuhelové a T. Pondikasové⁴⁴ proti usnesení o uložení povinnosti k doplatku jistoty je odvolání přípustné, jelikož se nejedná o usnesení o vedení řízení.⁴⁵ Naproti tomu dle K. Svobody a kol.⁴⁶ se jedná o usnesení, kterým se upravuje vedení řízení a z tohoto důvodu není odvolání přípustné. Odvolání by bylo přípustné pouze v případě, kdy by předseda senátu neuložil doplatek jistoty v plné výši, která byla návrhem požadována, o zbylou část by tento návrh musel zamítnout a v tom případě by bylo odvolání přípustné.⁴⁷

1.5.4 Nesložení jistoty

S nesložením jistoty je spojen následek odmítnutí návrhu bez jeho dalšího zkoumání, přičemž je zákonodárcem striktně dbáno na včasnost složení jistoty, proto se k opožděnému zaplacení jistoty nepřihlíží.⁴⁸ Není dána možnost, jako v klasickém soudním řízení, kdy po dobu odvolací lhůty proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku je přípustné, aby byl soudní poplatek zaplacen a následně bylo usnesení o zastavení řízení zrušeno.⁴⁹ Takovýto postup by odporoval smyslu a účelu předběžných opatření, navíc by bylo možné ze strany navrhovatele obcházet zákon a bezdůvodně si prodlužovat lhůtu pro zaplacení jistoty. V případě odmítnutí návrhu pro nezaplacení jistoty, není vytvořena překážka *re iudicata* a navrhovatel může totožný návrh podat opětovně a již poučen svou předchozí chybou, má možnost zaplatit jistotu společně s podáním návrhu na vydání předběžného opatření.

---

⁴⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76h (Doplatek jistoty po vydání předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴⁵ k tomu shodně i HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 192 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

⁴⁶ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 252 s. ISBN 978-80-7400-506-0

⁴⁷ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 252 s. ISBN 978-80-7400-506-0

⁴⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75b (Jistota, doplatek jistoty, vrácení jistoty). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴⁹ k tomu srov. § 9 odst. 7 zákona č. 541/1991 Sb., o soudních poplatcích - Usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správného soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení. Nabude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.

1.5.5 Nesložení doplatku jistoty

Co se týká doplatku jistoty, resp. jeho nezaplacení, zde není právní teorie tak jednoznačná. Komentářová literatura⁵⁰ se v této úpravě rozchází, kdy dle K. Čuhelové a T. Pondikasové⁵¹ pokud není doplatek před vydáním předběžného opatření uhrazen, předseda senátu návrh odmítne z důvodu nezaplacení doplatku jistoty. Naproti tomu K. Svoboda a kol.⁵² vyslovuje názor, že: „*S ohledem na zákonnou lhůtu pro rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření zákon v § 75b odst. 2 o.s.ř. spojuje odmítnutí návrhu na nařízení předběžného opatření pouze s nesložení jistoty, a nikoliv doplatku jistoty. Následek za nesplnění povinnosti složit doplatek jistoty zákon stanoví v § 77 odst. věť druhé, podle něhož předběžné opatření předseda senátu zruší také tehdy, jestliže navrhovatel ve stanovené lhůtě nesložil doplatek jistoty.*“⁵³ Autorka se částečně přiklání k oběma těmito názorům, kdy zdůrazňuje, že je nutné zcela odlišovat povinnost k doplatku jistoty před nařízením předběžného opatření a po jeho nařízení. Jak bylo výše uvedeno, rozhodnutí o předběžném opatření má být soudem vydáno bezodkladně nejdéle do 7 dnů. S ohledem na urgentnost vydání předběžného opatření je tedy vhodné výzvu k doplatku jistoty zaslat navrhovateli společně s rozhodnutím o nařízení předběžného opatření a v tom případě by bylo v souladu s dikcí zákona nutné při nezaplacení doplatku jistoty vydané předběžné opatření zrušit. Pokud by však soud před vydáním předběžného opatření pouze vyzval navrhovatel k doplatku jistoty, a s vydáním předběžného opatření by vyčkával další tři dny (samozřejmě v rámci sedmidenní lhůty), poté by byl návrh logicky odmítnut. Těžko posoudit, který postup je vhodnější zvolit, toto musí soudce posoudit s ohledem na každý konkrétní případ, který momentálně řeší, zda vydání rozhodnutí v daném případě snese odkladu o další tři dny. Z pohledu autorky, pokud by předmětem předběžného opatření byl zákaz nakládání s nemovitou věcí, bylo by vhodnější vydat předběžné opatření a vyzvat k doplatku jistoty (aby

---

⁵⁰ viz pozn. 51 a 52

⁵¹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75b (Jistota, doplatek jistoty, vrácení jistoty). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁵² SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.234 s. ISBN 978-80-7400-506-0

v mezidobí nedošlo k pravomocnému rozhodnutí katastru nemovitostí o provedení vkladu), naopak pokud by šlo o předběžné opatření, ve kterém by byla ukládána povinnost složit movitou věc do úschovy, bylo by jistě vhodnější nejprve vyzvat k doplatku jistoty (povinnost složení movité věci do úschovy by jistě mohla 3 dny posečkat, aniž by během daných tří dnů byla movitá věc zničena).

V právní teorii existuje shoda názorů, že nesložení doplatku za trvání účinků vydaného předběžného opatření dle ust. § 76h o.s.ř., je důvodem pro zrušení předběžného opatření.⁵⁴ Pokud tedy není složen doplatek jistoty v zákonné třídní lhůtě, soud nařízené předběžné opatření zruší. Zákonná třídní lhůta dle názoru autorky počíná běžet doručením výzvy k úhradě doplatku navrhovateli, což by takto mělo být ve výzvě formulováno. Autorka se přiklání k názoru K. Svobody a kol.,⁵⁵ že v případě výzvy k úhradě doplatku jistoty se jedná o usnesení, kterým se upravuje vedení řízení a z tohoto důvodu není odvolání přípustné. Ze shora řečeného lze tedy dovodit závěr, že pokud není doplatek jistoty složen do tří dnů od doručení výzvy k zaplacení doplatku jistoty, soud nařízené předběžné opatření dle ust. § 77 odst. 2 o.s.ř. zruší.

1.5.6 Osvobození od placení jistoty

Stejně jako zákon pamatuje na případy, kdy není vhodné požadovat po účastníku řízení zaplacení soudní poplatek,⁵⁶ zahrnuje vyjmenované případy i pro osvobození od placení jistoty ve věcech předběžných opatření. Konkrétně se jedná o výživné, pracovní věci a náhrady újmy na zdraví.⁵⁷ V ostatních případech je

---

⁵³ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 238 s. ISBN 978-80-7400-506-0

⁵⁴ viz ust. § 77 odst. 2 o.s.ř. podle kterého platí, že předběžné opatření předseda senátu zruší, jestliže pomínou důvody, pro které bylo nařízeno. Předběžné opatření předseda senátu zruší také tehdy, jestliže navrhovatel ve stanovené lhůtě nesložil doplatek jistoty.

⁵⁵ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 252 s. ISBN 978-80-7400-506-0

⁵⁶ srov. ust. § 11 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích – osvobození od soudních poplatků *ex lege*

⁵⁷ viz. ust. § 75b odst. 3 o.s.ř. dle kterého odstavce 1 a 2 neplatí,

- a) jde-li o předběžné opatření ve věci výživného;
- b) jde-li o předběžné opatření ve věci pracovní;
- c) jde-li o předběžné opatření ve věci náhrady újmy na zdraví;
- d) osvědčí-li navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků (§ 138);
- e) je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mohla navrhovateli vzniknout újma, a navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jistotu bez své viny nemohl složit.

navrhovatelí umožněno požádat soud o osvobození od placení jistoty, přičemž oproti klasickému civilnímu řízení je i v tomto případě úprava speciální. Dle ust. § 75b odst. 3 písm. d) o.s.ř. platí, že osvědčí-li navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, není povinen k úhradě jistoty.⁵⁸ Soud následně posoudí, zda jsou u navrhovatele splněny zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků a v případě, že dospěje k závěru, že ano, uvede tuto skutečnost v odůvodnění vydaného předběžného opatření a nevydává o tom samostatný výrok.⁵⁹ Naproti tomu pokud soud dojde k závěru, že u navrhovatele nejsou splněny zákonné podmínky pro postup dle ust. § 138 o.s.ř., návrh na vydání předběžného opatření odmítne z důvodu nesložení jistoty.

V souladu s ust. § 75b odst. 3 písm. e) o.s.ř. není navrhovatel povinen složit jistotu za předpokladu, že kumulativně splní dvě zákonné podmínky, jednak je-li nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mohla navrhovatelí vzniknout újma a dále spolu s návrhem na vydání předběžného opatření navrhovatel osvědčí, že nemohl jistotu bez své viny složit, „*Půjde o situace, kdy navrhovatel aktuálně není schopen jistotu složit, přestože nesplňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, tj. přesto, že obecně jeho poměry zaplacení soudního poplatku umožňují (např. existence nelikvidního majetku, peníze v cenných papírech, na účtu s výpovědní lhůtou, anebo nemožnost se k penězům dostat – hospitalizace, imobilita)*“.⁶⁰

1.5.7 Vrácení jistoty

Institut jistoty slouží k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by účastníku nebo i třetí osobě vznikla⁶¹ a jako taková se nestává příjmem státního rozpočtu, jak tomu je například u soudních poplatků. Jistota je vedena na zvláštním účtu pod určitým variabilním symbolem (nejčastěji dle spisové značky, pod kterou je předběžné opatření vedeno) a na účtu soudu musí být uložena do

---

⁵⁸ srov. ust. § 138 o.s.ř. – podmínky pro osvobození od soudních poplatků

⁵⁹ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 236s. ISBN 978-80-7400-506-0

⁶⁰ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75b (Jistota, doplatek jistoty, vrácení jistoty). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

doby, než o ní soud rozhodne. Rozhodnutí může být dvojího druhu. Buď je rozhodnuto, že se jistota vrátí nebo se rozhodne o jejím použití na úhradu škody či újmy. Oba typy rozhodnutí mají však svá pravidla.

Jistotu, která byla složena bez zákonného důvodu, nemá soud zdržovat a měl by bezodkladně rozhodnout o jejím vrácení (např. zaplacení jistoty nedopatřením ve věci výživného či ve vyšší částce než je zákonem stanovená).⁶²

Vrácení složené jistoty připadá v úvahu v souladu s ust. § 75b odst. 4 věta první o.s.ř., pokud byl návrh na vydání předběžného opatření pravomocně zamítnut, odmítnut nebo bylo-li řízení zastaveno. V těchto případech se o vrácení jistoty rozhoduje společně s rozhodnutím o předběžném opatření a výrok musí být formulován tak, že jistota bude vrácena po právní moci tohoto usnesení.⁶³ Pokud soud předběžné opatření nařídil, jistota bude dle ust. § 75b odst. 4 věta druhá o.s.ř. vrácena až poté, co marně uplyne lhůta k podání žaloby na náhradu škody dle ust. § 77a odst. 2 o.s.ř., případně po pravomocném rozhodnutí o zamítnutí žaloby na náhradu škody či jiné újmy.

Pokud by však soud rozhodl o přiznání náhrady škody či jiné újmy, bude tato primárně uhrazena ze složené jistoty, jak předpokládá ust. § 77a odst. 4 o.s.ř.

Za situace, kdy ve věci samé dojde mezi účastníky k uzavření smíru či dojde k narovnání a účastníci se výslovně shodnou na zřeknutí se náhrady škody, pak lze rovněž vrátit složenou jistotu a nevyčkávat uplynutí lhůty k podání žaloby na náhradu škody.⁶⁴

Autorka poznamenává, že pokud je návrh z formálních důvodů odmítnut a podán opakovaně, dle zákonné dikce by měla být jistota uhrazena opakovaně při podání nového návrhu na vydání předběžného opatření, jelikož o předchozí složené jistotě soud dle zákonné dikce (viz shora) rozhodne, že bude vrácena. Toto je v praxi soudem dodržováno, jelikož každá složená záloha je vedena pod určitým variabilním symbolem. Zde by autorka shledávala za vhodnější postup, s ohledem na účel a smysl předběžných opatření, kdyby v rámci administrativy soudu byla původní jistota převedena k novému návrhu na vydání předběžného

---

⁶¹ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 326 s. ISBN 978-80-7201-940-3

⁶² k tomu shodně HRNČÍŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

⁶³ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 238 s. ISBN 978-80-7400-506-0

opatření. S úpravou tohoto procesního stavu se autorka při studiu dané problematiky nesetkala, avšak nepovažuje za správné takto nadměrně zatěžovat navrhovatele složením další finanční částky, když by bylo možné na pokyn předsedy senátu zálohu převést, provést záznam ve spise a navrhovatele o tomto úkonu vyrozumět při doručování rozhodnutí o předběžném opatření. Takový postup by samozřejmě mohl být vázán na předpoklad, že by navrhovatel v novém návrhu uvedl datum složení původní jistoty a rovněž sp. zn. předmětného spisu. Autorka postrádá smysl vrácení jistoty složené spolu s návrhem, který byl následně odmítnut a požadavek uhrazení další jistoty při podání nového správného návrhu. Na praktickou proveditelnost této úvahy se autorka dotázala účetní Okresního soudu v Děčíně, která autorce sdělila, že takto by bylo možné jistotu převést, problém by nastal v tom, že převedení by nebylo okamžité, ale proběhlo by ve lhůtě běžné pro bankovní převody. Ani v tomto však autorka nespatřuje problém, jelikož jistota již složena u soudu je, pouze dojde k jejímu převodu, proto náhrada škody zajištěna bude. Z toho plyne, že za stávající právní úpravy není toto autorčino řešení možné, možné by bylo pouze v případě změny právní úpravy nebo změny rozhodovací praxe v tom směru, že by bylo určující, zda je jistota složena v době rozhodování o předběžném opatření.

1.5.8 Soudní poplatek

Podání návrhu na vydání předběžného opatření stejně tak jako jiná civilní řízení podléhá poplatkové povinnosti. Výše soudního poplatku dle Položky 5 Přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., Sazebníku poplatků činí částku 1.000 Kč, přičemž pokud není soudní poplatek zaplacen spolu s návrhem na vydání předběžného opatření ani do vydání rozhodnutí, soud navrhovateli tuto povinnost uloží v předběžném opatření.

1.6 NAŘÍZENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

---

⁶⁴ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

O návrhu na vydání předběžného opatření rozhoduje buď předseda senátu, jako samosoudce⁶⁵ nebo v senátních věcech rozhoduje celý senát.⁶⁶ Rozhodnutí o předběžném opatření má vždy podobu usnesení a „*nejedná se o rozhodnutí ve věci samé.*“⁶⁷ Skutečnost, že rozhodnutí o předběžném opatření není rozhodnutím ve věci samé, lze výkladem dovodit i z toho, že se jedná o rozhodnutí zatímní povahy, které je pouze dočasné povahy s omezenou časovou platností. *Právě s ohledem na prozatímnost úpravy a požadovanou rychlost řízení se zásadně neprovádí dokazování (ostatně dokazování se vždy má provádět při jednání, a to se v tomto případě nenařizuje).*“⁶⁸ Z výše uvedeného plyne, že ve věci se rozhoduje tzv. „od stolu“ bez nařízení jednání, a to zcela v souladu s ust. § 75c odst. 3 o.s.ř. dle kterého se rozhoduje bez slyšení účastníků.⁶⁹ Nemožnost nařízení jednání zcela logicky vyplývá z krátké zákonné lhůty pro rozhodnutí o předběžném opatření, která neumožňuje v těchto věcech účastníky předvolat, aby mohlo být řádné jednání konáno. Předsedovi senátu tedy musí postačovat osvědčení tvrzení, uvedených v návrhu na vydání předběžného opatření. Přičemž osvědčení je dle R. Zahradníkové⁷⁰ interpretováno jako „*pouhá pravděpodobnost*“. Jinými slovy předseda senátu musí být přesvědčen, že návrh je důvodný a že se nejedná pouze o zřejmě bezúspěšné uplatňování práva či o návrh šikanózní. K vyhovění návrhu předseda senátu přistoupí, budou-li kumulativně splněny dvě základní podmínky, a to jednak, v případě, že bude mít za prokázané,⁷¹ že je třeba zatímně upravit poměry účastníků či je obava, že by

---

⁶⁵ Každý soudce má na základě rozvrhu práce přidělen senát, jehož je předsedou a do tohoto senátu dle rozvrhu práce napadají jednotlivé věci, které ovšem nemusí být věcmi senátními a v těchto věcech tedy rozhoduje předseda senátu jako samosoudce, na rozdíl od senátních věcí, ve kterých se rozhoduje v senátě složeném z předsedy senátu a členů senátu.

⁶⁶ viz ust. § 102 odst. 3 o.s.ř.

⁶⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 175 s. ISBN 978-80-7380-571-5

⁶⁸ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. *Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací*. Praha: Linde, 2014. 324 s. ISBN 978-80-7201-940-3

⁶⁹ srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2001, sp. zn. 20 Cdo 134/99 – „*V řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření soud není povinen umožnit ostatním účastníkům řízení, aby se mohli před rozhodnutím o tomto návrhu vyjádřit k obsahu listin, z nichž bude činit závěr o tom, zda jsou splněny předpoklady pro nařízení předběžného opatření.*“

⁷⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 175 s. ISBN 978-80-7380-571-5

⁷¹ k tomu Usnesení Ústavního soudu ze dne 14.2.2008, sp. zn. II. ÚS 2419/2007 – „*Předběžné opatření ovšem může být nařízeno jen tehdy, bylo-li prokázáno, že existuje potřeba zatímně upravit poměry účastníků nebo že je dána obava z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí, přičemž procesní odpovědnost za výsledek řízení (důkazní břemeno) v tomto směru má opět žalobce. Ostatní rozhodné skutečnosti (zejména nárok sám) nemusí být spolehlivě prokázány. K nařízení předběžného opatření postačuje, jsou-li alespoň osvědčeny, tj. jeví-li se alespoň jako*

výkon rozhodnutí byl ohrožen a za druhé musí být osvědčeny skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením.⁷²

1.6.1 Rei iudicatae vs. podání opětovného návrhu

V praxi dochází k případům, že totožný návrh je podán opakovaně. K tomu se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 23.4.2008, sp. zn. 29 Cdo 841/2007 tak, že překážka věci pravomocně rozsouzené platí i pro řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření. K. Svoboda⁷³ k tomuto uvádí: „*O tom, že pravomocné rozhodnutí o předběžném opatření je způsobilé vytvořit překážku věci rozsouzené ve vztahu k dalšímu návrhu, který v petitu požaduje totéž, není pochyb. Soudní praxe však existenci překážky rozsouzené v případě podání nového návrhu na předběžné opatření s ohledem na rozdíly mezi meritorním rozhodnutím a předběžným opatřením posuzuje jinak.*“ V této souvislosti odkazuje K. Svoboda⁷⁴ na nález Ústavního soudu ze dne 4.6.1997 sp. zn. I. ÚS 31/97, dle kterého navrhovatel může opětovně podat návrh na vydání předběžného opatření z téhož skutkového základu, jímž se domáhá uložení téže povinnosti, pokud tento nový návrh opře o další skutečnosti, které mu v době zamítnutí původního neúspěšného návrhu nebyly známy a zároveň tuto neznalost sám nezavinil. „*Novou skutečností, na jejímž základě lze opakovanému návrhu na vydání předběžného opatření vyhovět, může být i dodatečně vypracovaný znalecký posudek, je-li k novému návrhu přiložen a vyplývá-li z něho přiměřenost návrhu na vydání předběžného opatření.*“⁷⁵

1.6.2 Potřeba zatímní úpravy

Potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků je chápána jako dočasná úprava vztahů účastníků, které je třeba aktuálně okamžitě upravit, a to do doby, než

---

pravděpodobně. Posouzení podmínek pro vydání předběžného opatření je zásadně věcí obecného soudu (čl. 90 věta první Ústavy), neboť závisí na konkrétních okolnostech toho kterého případu.“

⁷² ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75c (Nařízení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁷³ SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 16 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

⁷⁴ SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 16 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

o těchto poměrech bude pravomocně rozhodnuto meritorním rozhodnutím ve věci samé. Zatímní úpravu poměrů „je potřeba posuzovat vždy ve vztahu k nároku, který má být uplatněn ve věci samé. Proto musí být z návrhu zřejmé, zda bude následovat žaloba na určení (zde je třeba tvrdit konkrétní právní vztah či právo, jež by mělo být předmětem určení a skutečnosti, z nichž navrhovatel dovozuje svůj naléhavý právní zájem), případně zda bude následovat žaloba na plnění s uvedením důvodu požadovaného plnění.“⁷⁶ Právní teorie ani praxe ovšem nedošla ke shodě, zda se jedná o úpravu právních či faktických vztahů účastníků.⁷⁷ Dle názoru autorky spolu právní a faktické vztahy úzce souvisí, jelikož navrhovatel ve většině případů potřebuje návrhem na vydání předběžného opatření dosáhnout faktické úpravy vztahů, přičemž faktické úpravy poměrů nelze zdárně dosáhnout bez zákonného podkladu, jakým je v tomto případě soudní rozhodnutí.⁷⁸

1.6.3 Ohrožení výkonu rozhodnutí

Dle komentářové literatury⁷⁹ se obecně vyžaduje existence již vydaného rozhodnutí, avšak výjimečně lze předběžné opatření z tohoto důvodu nařídit i bez vydaného rozhodnutí. Ve druhém z těchto případů je však vyžadováno prokázání, že by výkon rozhodnutí byl ohrožen, osvědčení tvrzené pohledávky žalobce či skutečnost, že nic nebrání úspěšnosti žalobce s přiznáním jeho nároku.⁸⁰ *Vymožení (dobyť) peněžité pohledávky bude ohroženo zejména tam, kde je obava z porouchání, zničení, zatajení nebo zavlčení majetkových kusů, zcizení nebo jiného nakládání s předměty dlužníkovy jmění, zvláště úmluvami učiněnými o tom s jinými osobami. Ohrožení jiného než peněžitého nároku pak bude dáno zejména obavou, že by uskutečnění (splnění) zajišťovaného nároku bylo zmařeno či*

---

⁷⁵ viz Usnesení Ústavního soudu ze dne 14.8.2012, sp. zn. IV. ÚS 1422/12

⁷⁶ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75c (Nařízení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁷⁷ k tomu podrobně HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 176 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

⁷⁸ k tomu opačně HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 177 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

⁷⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75c (Nařízení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.4

⁸⁰ k tomu shodně i usnesení Městského soudu v Brně ze dne 17.7.2001, sp. zn. 1 Nc 55/2001

podstatně ztíženo v důsledku změny dosavadního stavu (*status quo*).⁸¹ Jinými slovy, pokud existuje důvodná obava,⁸² že odpůrce zkracuje úmyslně svůj majetek, aby navrhovatel nemohl svoji pohledávku exekučně uspokojit, či se jinak snaží vyhnout výkonu rozhodnutí, pak jde právě o situaci, která by měla být předběžným opatřením řešena.⁸³ K. Svoboda⁸⁴ k tomu uvádí: „Prokázat znamená postavit najisto, že některý z důvodů pro vydání předběžného opatření je naplněn. Naopak osvědčení postačí přesvědčit soud o reálně možném úspěchu v řízení, které s předběžným opatřením souvisí.

Taktéž lze poukázat na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14.6.1993, sp. zn. 7 Cmo 48/93 dle kterého: „Rozhoduje-li soud o návrhu na vydání předběžného opatření domáhajícího se omezení dispozičních práv odpůrce s nemovitým majetkem, je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, posuzuje především ohrožení úhrady dlužné částky navrhovatele a přiměřenost újmy odpůrce, jež mu tímto omezením vznikne. Není tu vždy rozhodující přiměřenost výše dluhu hodnotě věci, již se omezení dispozice má týkat.“ Ve světle tohoto rozhodnutí je významnou skutečností při úvaze, zda předběžné opatření nařídit z důvodu, že výkon rozhodnutí bude ohrožen, poměr mezi ohrožením, tj. výší dlužné částky a újmou, která by omezením dispozičního práva mohla vzniknout. Veškeré tyto okolnosti musí soud pečlivě zvážit, aby bylo možné dojít ke skutečně spravedlivému rozhodnutí s odkazem na poskytnutí rovnocenné

---

⁸¹ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 177 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

⁸² z usnesení Ústavního soudu ze dne 23.7.2012, sp. zn. I. ÚS 2058/12 – „V souladu s § 74 a § 102 obč. soudního řádu lze nařídit předběžné opatření, je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Fundamentálním smyslem předběžného opatření je ochrana toho, kdo o jeho vydání žádá, přičemž musí být respektována ústavní pravidla ochrany i toho, vůči komu předběžné opatření směřuje (čl. 90 Ústavy). Předběžná opatření jsou přitom opatřeními dočasnými, jejich trvání je omezeno a mohou být zrušena (§ 77 obč. soudního řádu). I na vydání předběžného opatření jsou kladeny požadavky plynoucí z ústavního práva na soudní ochranu. To znamená, že musí mít zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), musí být vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny) a nemůže být projevem svévole (čl. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny). Zákonná úprava postupu při vydávání předběžného opatření vyžaduje, aby navrhovatel soudu prokázal, že je zde obava z ohrožení výkonu soudního rozhodnutí. Tato formulace nedokládá, že by navrhovatel musel prokázat, že skutečně výkon rozhodnutí ohrožen bude, nutno však osvědčit okolnosti, které svědčí o obavě.“

⁸³ Nejčastěji se tak v praxi děje za situace, kdy odpůrce zmenšuje svůj majetek prostřednictvím darovacích smluv se svými příbuznými a navrhovatel se snaží zamezit odpůrci v nakládání s majetkem do doby, než se vyřeší odpůrci žaloba, případně než navrhovatel svou vykonatelnou pohledávku uspokojí prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí

⁸⁴ SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 59-60 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

ochrany oběma účastníkům tak, aby nebyl navrhovatel v ochraně své pohledávky automaticky upřednostněn.

1.7 OBSAH PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

Jak již bylo výše uvedeno, zákon uvádí demonstrativní výčet povinností, které lze předběžným opatřením uložit. Tyto povinnosti demonstrativně vyjmenované v § 76 odst. 1 o.s.ř. se zejména týkají výživného, pracovních věcí, úschovy peněžité částky či věci, nenakládání s určitými věcmi či právy a něco konat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Soud je zcela vázán návrhem⁸⁵ a ve věci tedy není možné rozhodovat *ex offio* na základě soudcovského uvážení. Z tohoto důvodu je nutné dbát při rozhodování o předběžném opatření toho, že předběžné opatření není rozhodnutím ve věci samé a nemělo by meritorní rozhodnutí ani nahrazovat,⁸⁶ ale pouze dočasně upravit vztahy mezi účastníky. Z tohoto pravidla však existují výjimky,⁸⁷ jelikož *při tomto rozhodování dochází ke konfliktu dvou principů – jednak principu nucené realizace povinnosti až na základě existujícího meritorního rozhodnutí a na straně druhé stojící zásada, že každý procesní subjekt má právo na předběžnou ochranu.*⁸⁸ Proto soud musí k rozhodování přistupovat uvážlivě a ne zcela formalisticky posoudit, zda je skutečně třeba poskytnout předběžnou ochranu právě navrhovateli a upozadit zásah do práv odpůrce.

1.7.1 Povinnosti, které nelze předběžným opatřením uložit

---

⁸⁵ k tomu např. rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14.4.2000 sp. zn. 21 Co 154/2000 a dále rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.11.1998 sp. zn. 25 Cdo 1547/98, v jehož odůvodnění bylo vysloveno: „Soud je totiž vázán návrhem na vydání předběžného opatření v tom směru, komu a jaká konkrétní povinnost má být předběžně uložena, tedy tím, jak je obsah předběžného opatření vymezen v návrhu.“

⁸⁶ k tomu usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31.10.1955, sp. zn. 7 Co 1834/95 „Předběžné opatření nemůže být zásadně vydáno, jestliže jeho obsah by byl totožný s rozhodnutím ve věci samé. Tím by vlastně soud předbíhal rozhodnutí ve věci samé. Proto nemůže být vydáno předběžné opatření, jímž by soud udělil souhlas k podání žádosti o vydání cestovního pasu pro nezletilou, je-li právě toto předmětem zahájeného soudního řízení.“

⁸⁷ např. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.6.1995, sp. zn. 3 Cmo 1592/94 „Ačkoliv zpravidla není přípustné, aby již předběžným opatřením dosáhl oprávněný toho, čeho lze dosáhnout až pravomocným rozsudkem ve věci, nelze vyloučit vydání předběžného opatření, směřujícího k zákazu určitého jednání, v případě žaloby o zdržení se tohoto jednání, jež naplňuje znaky jednání nekalé soutěže. Rozhodné je zde hledisko zabránění vzniku, popřípadě rozšiřování újmy dotčeného účastníka.“

⁸⁸ SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 70 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

Naproti tomu existují povinnosti, které předběžným opatřením uložit nelze, přičemž tyto povinnosti vyplývají zejména z ustálené rozhodovací praxe, kdy myšlenka, že se úprava předběžných opatření na dané situace nevztahuje, byla spojena s konkrétními případy. V rozhodnutí ze dne 19.12.1994 sp. zn. 14 Co 847/94 došel Krajský soud v Hradci Králové k závěru, že: *„Předběžným opatřením lze poskytnout prozatímní ochranu oprávněnému jedině uložením povinnosti druhému účastníku (něco konat, něčeho se zdržet, něco trpět). Je vyloučeno předběžným opatřením deklarovat určité právo účastníka.“* Předběžné opatření slouží k prozatímní a dočasné úpravě vztahů mezi účastníky a tvrzení nejsou prokazována, ale osvědčována, což jednoznačně brání tomu, aby bylo na základě předběžného opatření deklarováno jakékoliv právo účastníka. V souladu s tímto principem se předběžná opatření omezují na výroky, které jsou nezbytně nutné, a nelze jimi nahrazovat rozhodnutí ve věci samé.

V souladu se shora uvedeným se vyjádřil i Krajský soud v Českých Budějovicích v rozhodnutí ze dne 31.10.1995 sp. zn. 7 Co 1834/95: *„Předběžné opatření nemůže být zásadně vydáno, jestliže jeho obsah by byl totožný s rozhodnutím ve věci samé. Tím by vlastně soud předbíhal rozhodnutí ve věci samé. Proto nemůže být vydáno předběžné opatření, jímž by soud udělil souhlas k podání žádosti o vydání cestovního pasu pro nezletilou, je-li právě toto předmětem zahájeného soudního řízení.“*

Dalším případem je uložení povinnosti nenakládat s určitými věcmi nebo právy, kdy žalobou ve věci samé bude např. žaloba o určení vlastnictví či o vypořádání spoluvlastnictví. Krajský soud v Hradci Králové v usnesení ze dne 30.9.1994, sp. zn. 13 Co 696/94 vyslovil, že nelze požadovat vydání předběžného opatření, jímž by byla zakázána dispozice s nemovitostí, jelikož takový výrok by nebyl vykonatelný a vlastníku by bylo znemožněno i běžné užívání nemovitosti. Výrok takového předběžného opatření bude znít, že se zakazuje s nemovitou věcí nakládat, přičemž nemusí být více specifikováno, jaké nakládání se zakazuje (převod věci, zatížení věci atd.).

Dle dalšího rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 9 Co 74/96 platí, že *„soud nemůže katastrálnímu úřadu uložit, aby se zdržel provedení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí, ale může pouze za podmínek stanovených v zákoně přezkoumat jeho rozhodnutí v rámci správního soudnictví.“* K tomu autorka poznamenává, že zákonná úprava jasně stanovuje postup soudu (následně i katastru nemovitostí) při podání návrhu na vydání předběžného

opatření. Pokud soud návrhu vyhoví a odpůrci bude uložen zákaz nakládání s nemovitou věcí, pak dojde ke zrušení účinků vkladu a návrh na vklad bude katastrem nemovitostí odmítnut,⁸⁹ to vše pouze za situace, že vklad práva do katastru nemovitostí nenabyl účinků, v opačném případě bude muset být podána žaloba, jak uvádí předešlé rozhodnutí.

1.7.2 Povinnost platit výživné v nezbytné míře

Povinnost uložená předběžným opatřením týkající se výživného se nevztahuje pouze na vyživovací povinnost k nezletilým dětem, ale může být uložena ve vztahu k jakémukoli vyživovací povinnosti (ke zletilým dětem, mezi manžely apod.). U tohoto druhu předběžného opatření je vyžadováno, aby výživné bylo placeno v nezbytné míře. S pojmem „nezbytná míra výživného“ se velmi precizně vypořádal Okresní soud ve Zlíně v rozhodnutí ze dne 10.9.2015, sp. zn. 19 Nc 301/2015, dle kterého *„kritérium nezbytné míry znamená, že má být uloženo platit výživné ve výši vyživovacího minima. Předpokladem rozhodnutí soudu stran nezbytné míry v konkrétním případě je ovšem výslovné uvedení konkrétní výše požadovaného výživného, tj. uvedení konkrétní částky v Kč, kterou navrhovatelka po odpůrci požaduje. Uvedení formulace „v nezbytné míře“ v navrhovaném petitu je v tomto směru třeba hodnotit jako neurčité a nesrozumitelné. Neboť se jedná o vadu podání, kterou by bylo na místě odstranit postupem podle § 43 o. s. ř., jehož aplikace je ovšem v řízení o předběžném opatření ze zákona vyloučena (§ 75a o. s. ř.), nezbylo soudu než návrh navrhovatelky odmítnout.“* a dále je v tomto rozhodnutí uvedeno, že *„... nezbytná míra není vyjádřena jako prostý rozdíl mezi příjmy a výdaji navrhovatelky na straně jedné a příjmy a výdaji žalovaného na straně druhé, ale jako řešení nedostatku prostředků.“* Další významné rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23.5.2006 sp. zn. 10 Co 407/2006, upozorňuje, že *„nelze nezbytnou míru výživného zaměňovat s životním standardem, na který byla dosud navrhovatelka zvyklá, jelikož výživné v nezbytné míře má navrhovatelce zatímně zajistit nezbytný přísun peněžních prostředků.“* Z výše uvedeného autorka dovozuje, že opět bude záležet na konkrétních okolnostech každého daného případu a soud bude muset na základě soudcovského uvážení dovést, zda se

---

⁸⁹ k tomu podrobně kapitola 1.12 této práce

jedná o nezbytnou míru výživného, či zda si navrhovatel chce pouze měsíčně přilepšit. Jak uvádí rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 27.10.2011, sp. zn. 18 Co 521/2011 soud při svém rozhodování může vyjít nejen z osvědčených skutečností, ale „... i z obecně známých skutečností, např. výše dávek životního minima, minimální mzdy apod., aby stanovil nezbytnou (popř. symbolickou) míru výživného, jehož výše však není v daném řízení tím nejvýznamnějším.“ Při rozhodování o nezbytné výši výživného není vyloučeno, aby soud na základě vlastní úvahy přiznal výživné v nezbytné míře a co do zbytku návrh zamítl, což je plně v souladu se smyslem a principy předběžných opatření.

Rovněž tak bylo výše uvedeno, že předběžným opatřením není možné výživné snížit. Zákon sice nevylučuje podání návrhu na snížení výživného předběžným opatřením, avšak toto předběžné opatření nemůže být úspěšné, jelikož nebude dán ani jeden z důvodů pro nařízení předběžného opatření. Při svém rozhodování o nemožnosti snížení výživného na základě předběžného opatření vycházejí obecné soudu zejména ze závěrů usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4.2.2010 sp. zn. 14 Co 64/2010, podle kterého „*Předběžným opatřením nelze snížit výživné. Povinný, u něhož došlo od poslední soudní úpravy výživného k takové změně poměrů, že by placení výživného v naposledy stanovené výši do rozhodnutí o změně výživného, pro něj mělo zvláště nepříznivé následky, se může domáhat pouze odkladu výkonu rozhodnutí podle § 266 odst. 1 o.s.ř.*“ V odůvodnění tohoto rozhodnutí je dále uvedeno, že je vyloučeno, aby byly předběžným opatřením upravovány faktické poměry účastníků, a „předběžně“ tak bylo měněno rozhodnutí soudu. Toto rozhodnutí je jednoznačně podporováno i rozhodnutím Ústavního soud ČR ze dne 25.3.2015, sp. zn. IV. ÚS 3706/14,⁹⁰ ve kterém se Ústavní soud v podstatě zcela ztotožnil s výše uvedeným rozhodnutím, navíc upozornil, že dle konstantní judikatury Ústavního soudu je posouzení podmínek pro vydání předběžného opatření věci obecného soudu a do tohoto rozhodování Ústavní soud zpravidla nezasahuje. Dále v odůvodnění předmětného

---

⁹⁰ v tomto rozhodnutí stěžovatel mj. uvedl: „...že nesouhlasí ani s právním názorem Krajského soudu v Ostravě uvedeném v rozhodnutí ze dne 4. 2. 2010, sp. zn. 14 Co 64/2010, a to s ohledem na to, že ustanovení § 76 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "o.s.ř.") je ustanovením demonstrativním, které výslovně nevylučuje možnost předběžným opatřením výživné snížit.“

rozhodnutí Ústavní soud uvedl, že „Pokud jde o problematiku výživného, z formulace obsažené v § 76 odst. 1 písm. a) o.s.ř. - "Předběžným opatřením může být účastníku uloženo zejména, aby a) platil výživné v nezbytné míře;", je zřejmé, že možnost uložení předběžného opatření v tomto kontextu směřuje především na situace, kdy je třeba povinnost platit výživné předběžným opatřením uložit, jelikož je nutné s ohledem na potřebu ochrany oprávněného zatím upravit poměry účastníků v této otázce. Jinými slovy - smyslem příslušného ustanovení je zejména řešení situace, kdy prozatím neexistuje žádné rozhodnutí o výživném a některý z rodičů svou vyživovací povinnost sám od sebe neplní, v důsledku čehož dochází ke zhoršení situace nezletilého dítěte. .... Institut předběžného opatření by vzhledem ke svému účelu (nutnost prozatímní ochrany oprávněného, v případě výživného typicky nezletilého dítěte) neměl být rozšiřován na situace tohoto druhu, kdy se v důsledku tvrzené změny poměrů stěžovatel snaží, ještě před novým rozhodnutím soudu ve věci, dosáhnout snížení soudem již dříve stanoveného výživného. Předběžným opatřením lze poskytnout prozatímní ochranu oprávněnému uložení povinnosti druhému účastníkovi, není však určeno ke zmírňování určité povinnosti, která byla již v minulosti soudním rozhodnutím stanovena.“

Ačkoliv jsou výše uvedená rozhodnutí vyčerpávající a veškerá argumentace je přesvědčivá, přesto se s nimi autorka zcela neztotožňuje. Jak již bylo v práci uvedeno, při rozhodování o předběžných opatřeních je třeba přistupovat ke každému jednotlivému návrhu individuálně a posuzovat jej v souladu se všemi okolnostmi případu. Pokud je tedy výčet povinností, které lze v souvislosti s předběžným opatřením uložit, demonstrativní, lze jej v rámci právního řádu rozšiřovat. Autorka dospívá k závěru, že pokud je možné uložit povinnost platit výživné v nezbytné míře a z rozhodnutí Ústavního soudu výše vyplývá, že má být předběžným opatřením zejména zajištěno placení výživného z důvodu ochrany oprávněného, může se oprávněný (resp. návrhvatel ve věci snížení výživného) dostat do situace, kdy nebude mít dostatek finančních prostředků na zajištění svých základních potřeb. Vyvstává tedy otázka, proč takto není přistupováno i k osobě, které byla uložena povinnost hradit výživné. Autorka považuje za spravedlivé, aby bylo možné snížit výživné předběžným opatřením, jelikož na základě povinnosti platit výživné, na které nemá osoba povinná prostředky, se může lehce dostat do situace, že nebude mít dostatek finančních prostředků na zajištění svých základních potřeb. Tímto jsou dle názoru autorky

zcela vyváženy obě situace, tj. tedy jednak nedostatek prostředků pro osobu, které má být výživné placeno a dále i nedostatek prostředků osoby, která má výživné hradit. Právě s ohledem na individuálnost každého případu by soud měl posoudit, zda se jedná o zřejmě bezúspěšné či bezdůvodné uplatňování práva a v případě, že by návrh nebyl dostatečně odůvodněn, mohl by jej soud zamítnout. Stejně jako při nařízení předběžného opatření platit výživné v nezbytné míře i zde by autorka považovala za vhodné, aby soud určil „novou“ výši výživného, která by dosahovala nezbytné míry, a to do doby, než by došlo k novému meritornímu rozhodnutí ve vztahu ke snížení výživného.

Zde autorka spatřuje nerovnost postavení účastníků řízení, kdy jeden má právo podat návrh na vydání předběžného opatření, oproti druhému, který musí podat návrh na odklad výkonu rozhodnutí. Zde se však lze setkat s nedokonalostí právní úpravy, jelikož v těchto případech je předvídáno, že již je nařízen výkon rozhodnutí, což však být nemusí. V takovém případě nelze podat návrh na odklad výkonu rozhodnutí⁹¹ a osoba povinná hradit výživné se tak dostává do situace, kdy musí důkladně zvážit, zda bude platit výživné pouze částečně ve výši, na kterou jí postačují finanční prostředky, nebo výživné bude hradit ve stanovené výši a neuhradí jinou měsíční platbu. Toto autorka nepovažuje za vhodné řešení a právě proto by byla pro možnost snížení výživného na nezbytnou míru prostřednictvím předběžného opatření. Nad to autorka dodává, že ke snížení výživného, právě i v souladu se shora uvedenými rozhodnutími, je přístupováno, pokud dojde k výrazné změně poměrů osoby povinné hradit výživné, což by samozřejmě musela povinná osoba v předběžném opatření (navrhovatel) doložit a soud by pak v konkrétním případě uvážil, zda bude spravedlivé do doby pravomocného skončení řízení o snížení výživného, alespoň částečně výživné snížit, či návrh jako bezdůvodný zamítnout.

1.7.3 Povinnost poskytnout alespoň část pracovní odměny

Další povinností, která je v zákoně uvedena, je povinnost poskytnout alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje. „Zde zákon pamatuje na možnou složitou sociální

---

⁹¹ k tomu shodně HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 208-209 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

situaci navrhovatele. K jejímu překlenutí je nutné navrhovateli poskytnout takovou částku, která pokryje nezbytné potřeby a umožní mu, aby se jeho situace dále prudce nezhoršovala.⁹² „K návrhu zaměstnance, příp. bývalého zaměstnance je možné uložit zaměstnavateli, aby zaplatil mzdu (plat) nebo její část, odměnu za pracovní pohotovost, odměnu z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, náhradu mzdy (platu) za dovolenou, za svátek a při překážkách v práci, náhradu mzdy poskytovanou při neplatném rozvázání pracovního poměru. Ovšem jen tehdy, pokud zaměstnanec ze závažných důvodů nepracuje, a tedy nemá příjem ze závislé činnosti, nemá žádný jiný výdělek či příjem výdělek nahrazující.“⁹³

V souvislosti s tímto druhem předběžných opatření Krajský soud v Ostravě v rozhodnutí ze dne 21.8.2010 sp. zn. 16 Co 65/2009 vyslovil, že: „Při žalobě týkající se určení neplatnosti přeložení je možno vydat předběžné opatření, kterým se žalovanému přikáže zaměstnávat žalobce na dosavadním místě výkonu práce, pokud jsou doloženy důvody takového postupu. Nejedná se o předjímání výsledku řízení.“

Ve stanovisku pléna Nejvyššího soudu sp. zn. CPJ 34/74 bylo poukázáno na povahu předběžných opatření a skutečnost, že neřeší opodstatněnost jednotlivých nároků. Proto Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí vyslovil, že pokud byly předběžným opatřením přiznány zaměstnanci nějaké finanční částky, musí je bezpodmínečně vrátit, pokud nebylo návrhu ve věci samé vyhověno.

1.7.4 Složení do úschovy

Další demonstrativně uvedenou povinností, kterou lze předběžným opatřením uložit je, aby účastník složil peněžitou částku nebo věc do úschovy u soudu.⁹⁴ Nejedná se o povinnost ukládanou předběžným opatřením tak hojně jako ostatní povinnosti, ale přesto využívanou. Obecně přijímání peněz či jiných věcí (movitých, jak vyplývá z logiky věci) do úschovy patří k činnosti soudu.⁹⁵

---

⁹² WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 323 s. ISBN 978-80-7201-940-3

⁹³ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁹⁴ § 76 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

⁹⁵ viz ust. § 352 a násl. o.s.ř.

Nelze ovšem zaměňovat povinnost uloženou předběžným opatřením a povinnost vymáhanou na základě exekučního titulu. Tzn. předběžné opatření slouží k tomu, aby byly věci či peníze u soudu uschovány do doby pravomocného a vykonatelného meritorního rozhodnutí ve věci samé, a to pokud existuje obava, že výkon rozhodnutí by byl ohrožen či podstatně snížen, pokud by k předběžnému opatření nebylo přistoupeno.⁹⁶ Naproti tomu vykonávací, resp. exekuční řízení slouží k nucenému vymození uložené povinnosti prostřednictvím státní moci. Není tedy přípustné, aby se předběžným opatřením navrhovatel domáhal splnění uložené povinnosti meritorním rozhodnutím.⁹⁷ Z toho lze jednoznačně dovodit, že funkcí tohoto předběžného opatření je pouhé zajištění.⁹⁸ Naproti tomu: „*Může například nastat situace, kdy účastník prodá nemovitost, která byla jediným jeho hodnotným majetkem, věřitel žaluje o zaplacení peněžité částky a obává se, že výkon rozhodnutí bude ohrožen. Potom se jeví jako vhodné nařízení předběžného opatření, kterým soud uloží účastníku složit peníze, utržené za prodej nemovitosti, případně jejich část do úschovy soudu.*“⁹⁹ S ohledem na skutečnost, že je ukládána povinnost odpůrci nebo třetí osobě¹⁰⁰ složit do úschovy konkrétní věc, je nutné tuto věc v návrhu řádně a dostatečně specifikovat.¹⁰¹ „*Soud musí v usnesení o nařízení předběžného opatření určit lhůtu,*¹⁰² *dokdy je třeba povinnost splnit*“,¹⁰³ aby bylo možné v případě nesplnění přistoupit k výkonu rozhodnutí uložené povinnosti. Ve světle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9.9.2010, sp. zn. 20

---

⁹⁶ např. z důvodu marnotratnosti účastníka či hrozby, že by věc byla do doby výkonu rozhodnutí zničena

⁹⁷ srov. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19.11.2012, sp. zn. 26 Co 586/2012 „*Předběžným opatřením nelze nařídit účastníku řízení, aby povinnosti k peněžitému plnění, která mu byla uložena dosud nevykonatelným rozhodnutím, fakticky splnil tak, že finanční prostředky složí do úschovy soudu.*“

⁹⁸ k tomu shodně usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.10.2013, sp. zn. 20 Cdo 637/2012, jakož i HRNČIRÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 210 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

⁹⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁰⁰ K názoru, že: „věc musí být v moci odpůrce nebo třetí osoby, která je ochotna ji vydat“ dochází Hrnčírík s odkazem na rakouskou právní úpravu – v podrobnostech HRNČIRÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 209 s. (pozn. 798) ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁰¹ HRNČIRÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 209 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁰² soudní praxí je v tomto případě nejčastěji užívána lhůta 7 dnů, samozřejmě soud musí opět přihlídnout ke všem ostatním okolnostem případu

¹⁰³ HRNČIRÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 209 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

Cdo 4297/2008¹⁰⁴ je zásadní, že nesplnění povinnosti uložené předběžným opatřením nepovede k výkonu rozhodnutí na majetek povinného pro peněžité plnění, ale k exekuci ukládající povinnému splnění jiné povinnosti než zaplacení peněžité částky. V tomto konkrétním případě tedy bude nutné provést výkon rozhodnutí např. ukládáním peněžitých pokut dle ust. § 53 o.s.ř. Autorka je toho názoru, že pokud by bylo osobě uloženo do soudní úschovy složit movitou věc, bylo by možné, pověřit výkonem soudního vykonavatele, který by u osoby, které byla tato povinnost uložena, osobně provedl výkon a danou věc by osobě na základě vydaného předběžného opatření zabavil a následně by byla složena do soudní úschovy.

1.7.5 Nenakládat s určitými věcmi nebo právy

Výklad tohoto zákonného ustanovení svádí k úvaze, že půjde o nemovité věci, avšak tato předběžná opatření se týkají i práv. Jak uvádí Winterová,¹⁰⁵ při stanovení povinnosti nenakládat s určitými věcmi nebo právy jde zejména o to, aby odpůrce nepřivedl movitou či nemovitou věc, která je předmětem sporu, či ji nezatížil zástavním nebo věcným právem.

Ve vztahu k nemovitým věcem slouží v podstatě jako paralela ke složení movitých věcí do úschovy soudu. Zejména je velmi využíváno věřiteli, kteří mají obavu, že dlužník svůj majetek zkrátí a nebude pak možné uspokojit pohledávku věřitele nebo např. ve sporech o určení vlastnictví. Dle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 14.6.1993 sp. zn. 7 Cmo 48/93 „*Rozhoduje-li soud o návrhu na vydání předběžného opatření domáhajícího se omezení dispozičních práv odpůrce s nemovitým majetkem, je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, posuzuje především ohrožení úhrady dlužné částky navrhovatele a přiměřenost újmy odpůrce, jež mu tímto omezením vznikne. Není tu vždy rozhodující přiměřenost výše dluhu hodnotě věci, již se omezení dispozice má*

---

¹⁰⁴ rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9.9.2010, sp. zn. 20 Cdo 4297/2008 – z odůvodnění: „... Z tohoto návrhu je zřejmé, že oprávněná nenavrhla exekuci rozhodnutí soudu na peněžité plnění, nýbrž exekuci rozhodnutí ukládajícího povinné splnění jiné povinnosti než zaplacení peněžité částky (aby do sedmi dnů od doručení usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 8. 2007, č. j. 20 Cm 25/2002 - 407, složila do úschovy tohoto soudu částku 1.185.956,10 Kč). V takovém případě nemusí návrh na nařízení exekuce obsahovat (§ 38 exekučního řádu) návrh způsobu provedení exekuce a soud exekuci nařídí, aniž stanoví, jakým způsobem má být proveden. ...“

týkat.“ S tímto rozhodnutím se však autorka neztotožňuje, naopak je toho názoru, že by měl být poměr mezi dlužnou částkou a hodnotou nemovité věci, s níž je zakázáno nakládat, a to zejména s ohledem na zásadu předvídatelnosti, jelikož by se soud měl snažit předcházet případné škodě, která by takovým rozhodnutím mohla vzniknout právě z důvodu nepřiměřenosti.¹⁰⁶

V petitu návrhu musí být řádně specifikována předmětná nemovitá věc, přičemž Krajský soud v Hradci Králové ve svém usnesení ze dne 30.9.1994, sp. zn. 13 Co 696/94, vyslovil, že nelze požadovat vydání předběžného opatření, jímž by byla zakázána dispozice s nemovitostí, jelikož takový výrok by nebyl vykonatelný a v podstatě by vlastníku bylo znemožněno i běžné užívání nemovitosti. Výrok takového předběžného opatření bude znít, že se zakazuje s nemovitou věcí nakládat, přičemž nemusí být více specifikováno, jaké nakládání se zakazuje (převod věci, zatížení věci atd.).¹⁰⁷ V souvislosti s omezením dispozice s nemovitou věcí považuje autorka za významné rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 7.3.2002 sp. zn. III. ÚS 394/01, dle kterého „*Omezení dispozičního oprávnění předběžným opatřením nelze považovat za případ nuceného omezení vlastnického práva, na které se vztahuje čl. 11 odst. 4 Listiny, není ani zásahem do ústavně chráněného práva podnikat zakotveného v čl. 26 odst. 1 Listiny. Omezení vlastnického práva je předběžnou "sankcí" za pravděpodobné porušení jiné právní povinnosti.*“¹⁰⁸ Zejména v souvislosti s touto povinností je v občanském soudním řádu obsažena speciální „hmotněprávní“ úprava (konkrétně v § 76f o.s.ř.), která stanovuje absolutní neplatnost právního jednání, kterým by byl porušen uložený zákaz či povinnost.¹⁰⁹ V předmětném ustanovení je dále vyzdvížena ochrana osoby navrhovatele, jelikož pokud dojde ke zcizení nemovité věci a zároveň podání návrhu na vklad do katastru nemovitostí před vydáním předběžného opatření, ztratí návrh na vklad své účinky vydáním předběžného

---

¹⁰⁵ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 323 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹⁰⁶ stejně tak dovozuje i Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 16.9.1966, sp. zn. 5 Cz 77/66 „*Při nařízení předběžného opatření podle § 76 odst. 1 písm. e) o. s. ř. musí být vždy uváženo, o jakou věc jde a zda neužíváním věci nevznikne nepřiměřená újma účastníkům, případně zda neužíváním věc neztrácí na své ekonomické hodnotě.*“

¹⁰⁷ viz. SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 243 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹⁰⁸ shodný názor je uveden i v usnesení Ústavního soudu ze dne 15.1.2007, sp. zn. I. ÚS 720/2006

¹⁰⁹ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 211 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

opatření, pokud nebylo o vkladu pravomocně rozhodnuto.¹¹⁰ V tomto ohledu se shodně vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 28.1.2009, sp. zn. III. ÚS 635/06 tak, že: „Není možno se ztotožnit s argumentací obecného soudu, že návrh na vydání předběžného opatření, kterým měl být uložen zákaz účastníkovi řízení zcizit konkrétní nemovitosti, je bezpředmětný, pokud účastník řízení tyto nemovitosti již prodal. V případě, že v době rozhodování o takovém návrhu nebyl vklad vlastnického práva kupujícího do katastru nemovitostí příslušným katastrálním úřadem povolen, může vydané předběžné opatření zabránit převodu vlastnického práva na kupujícího k předmětným nemovitostem (§ 76e odst. 2 občanského soudního řádu, § 5 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů).“

1.7.6 Něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet

U tohoto typu rozhodnutí soudní praxe vylučuje předběžným opatřením deklarovat určité právo účastníka,¹¹¹ a to zcela v souladu s rozhodnutím Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29.12.1994 sp. zn. 14Co 847/94, dle kterého: „Předběžným opatřením lze poskytnout prozatímní ochranu oprávněnému jedině uložením povinnosti druhému účastníku (něco konat, něčeho se zdržet, něco trpět). Je vyloučeno předběžným opatřením deklarovat určité právo účastníka.“ Jak již bylo rozvedeno podrobně na začátku této kapitoly.

Při ukládání povinnosti něco vykonat, vždy s ohledem na případný výkon rozhodnutí, musí soud uvést v rozhodnutí o předběžném opatření lhůtu, ke splnění této povinnosti, tak aby bylo možné vůbec samotný výkon zahájit.

Tato oblast rozsahu možných sporů a následných návrhů předběžných opatření je natolik široká, že se autorka rozhodla, že zde uvede významná rozhodnutí, která vzešla v souvislosti s jednotlivými projednávanými případy, a to jak v kladném případě, tedy že takovou povinnost uložit předběžným opatřením lze, ale zároveň i v případech, kdy je uložení této povinnosti vyloučeno.

---

¹¹⁰ k tomu podrobně kapitola 1.12 této práce

¹¹¹ HRNČIRÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 211 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

A. Winterová¹¹² uvádí: „Existují ovšem specifické oblasti, jako je např. právo svobody projevu. Nelze např. vydat předběžné opatření, jímž by žalovanému bylo uloženo zdržet se v jím vydávaném deníku zveřejňování jakýchkoli komentářů a informací týkajících se osoby žalobce, byť s výjimkou přetiskování zpráv převzatých od oficiálních tiskových agentur, a to do rozhodnutí ve věci samé, šlo by o nepřípustnou restrikcí svobody projevu, kterážto svoboda je zaručena listinou základních práv a svobod.“ Tento názor jednoznačně vychází z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 7.2.1994 sp. zn. 3 Co 16/94, které nad výše uvedené dále uvádí, že: „Jde přitom o jedno z nejdůležitějších práv v demokratické společnosti zahrnující svobodu názoru a svobodu přijímání a rozšiřování informací veřejnosti. Je samozřejmé, že svoboda projevu nemůže být zcela bezbřehá, že jsou zde hranice vytvořené i novinářskou etikou, ale s ohledem na sledovaný cíl nelze předem postupovat podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. f) OSŘ, a to ani za situace, kdy dané omezení by se netýkalo uveřejňování zpráv od oficiálních agentur.“ Z výše uvedeného opakovaně vyplývá, že předběžným opatřením musí být brána v potaz i ochrana odpůrce a nelze nad rámec nutného zasahovat do základních práv a svobod, která jsou zrušena Listinou základních práv a svobod.

Rovněž tak dle usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.8.1993 sp. zn. 3Cmo 234/93 – „Předběžné opatření ukládající povinnost zdržet se užívání zapsaného obchodního jména není zpravidla v souladu se zákonnými podmínkami pro nařízení předběžného opatření podle ust. § 74 a násl. o.s.ř.“ V odůvodnění tohoto rozhodnutí Vrchní soud v Praze mj. uvedl, že s ohledem na právní úpravu, kdy je obchodní společnost povinna činit veškeré úkony pod svým jménem, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku, znamenalo by takové rozhodnutí faktický zánik společnosti. O tomto návrhu soud může rozhodovat pouze v řízení ve věci samé. K. Svoboda¹¹³ k tomuto rozhodnutí však zaujímá odlišný názor, kde kterého by soud měl vzít v potaz, zda: „odpůrce nemá k dispozici právní prostředky (např. podání návrhu na změnu zápisu v příslušném rejstříku), jimiž by mohl předběžné opatření naplnit.“ K tomu autorka uvádí, že se neztotožňuje s tímto názorem, jelikož v případě, kdy by odpůrce byl předběžným opatřením

---

¹¹² WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 323 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹¹³ SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 89 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

nucen změnit obchodní firmu společnosti, mohlo by u něj dojít k vzniku významné škody, jelikož obchodní firma společnosti může být zásadní pro její fungování s ohledem na její tradici, či zavedenou zákaznickou klientelu apod. Navíc ukládat odpůrci v tomto případě povinnost změnit obchodní firmu, resp. zakázat užívání obchodní firmy, kdy by tedy jedinou možností dalšího řádného fungování společnosti byla změna obchodní firmy, považuje autorka za natolik závažný zásah do práv odpůrce, který by měl být rozhodnut v řízení ve věci samé a neměl by být takový zásah učiněn na základě pouhého osvědčení tvrzených skutečností, tedy prostřednictvím předběžného opatření.

DOMÁCÍ PORODY

Z výčtu vydávaných předběžných opatření považuje autorka za velice zajímavou i otázku domácích porodů. Jelikož otázka domácích porodů není v ČR právně upravena, nevidí většinou soudy ani důvod pro nařízení předběžného opatření a navrhovatelky následně odkazují na porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „*Úmluva*“),¹¹⁴ právě v souvislosti se zamítnutím předběžného opatření.

Usnesením ze dne 10.3.2015 sp. zn. II. ÚS 391/14 odmítl Ústavní soud ústavní stížnost stěžovatelky, kterou se domáhá zrušení usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 10. 2013, č. j. 1 Co 363/2013-74, usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 5. 2013, č. j. 51 C 1/2013-50, usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 8. 2012, č. j. 1 Co 128/2012-46, usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 5. 2012, č. j. 35 Nc 53/2012-27 a proti postupu Krajského úřadu Jihomoravského kraje podle Informace k vedení porodů porodními asistentkami ze dne 12. 3. 2012 s odůvodněním, že mělo dojít k zásahu do základních práv stěžovatelky, zejména do práva na ochranu rodinného a soukromého života zaručeného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"),

---

¹¹⁴ článek 8 Úmluvy - Právo na respektování rodinného a soukromého života

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.
2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

do práva na svobodu myšlení a svědomí zaručeného čl. 9 Úmluvy a čl. 15 odst. 1 Listiny, do práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a čl. 36 odst. 1 Listiny, a do práva na účinný právní prostředek nápravy zaručeného čl. 13 Úmluvy. Navrhovatelka podala návrh na vydání předběžného opatření, kterým by bylo uloženo porodní asistentce a nemocnici, aby jí v době od 10.5.2012 do 25.5.2012 osobně poskytly odbornou zdravotní péči při fyziologickém porodu v místě trvalého bydliště. Tento návrh byl usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 2.5.2012, sp. zn. 35 Nc 53/2012 v části směřující proti porodní asistentce odmítnut jako nesrozumitelný a v části směřující proti nemocnici zamítnut s odůvodněním, že tento subjekt není totožný se státem, a nelze mu proto ukládat povinnosti, které nevyplývají ze zákona. Stejně tak není možné fakultní nemocnici vystavovat případným sankcím, které za poskytnutí zdravotní služby bez oprávnění hrozí, resp. asistenci u domácího porodu soud prvního stupně nepovažoval za zdravotní péči poskytovanou ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 8. 2012, č. j. 1 Co 128/2012-46, bylo řízení o odvolání stěžovatelky zastaveno. Toto rozhodnutí bylo zdůvodněno tím, že stěžovatelka navrhovala uložení povinnosti v časovém rozmezí do 25. 5. 2012, avšak spis byl odvolacímu soudu předložen až 24. 5. 2012. V době rozhodování odvolacího soudu tak již zanikly podmínky, za nichž mělo předběžné opatření trvat. Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka žalobu pro zmatečnost, kterou odůvodnila zejména tím, že odvolací soud se nezabýval věcnou správností usnesení soudu prvního stupně. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 27. 5. 2013, č. j. 51 C 1/2013-50, byla žaloba pro zmatečnost zamítnuta. Proti usnesení o zamítnutí žaloby pro zmatečnost podala stěžovatelka odvolání. V jeho rámci uvedla, že soud prvního stupně dospěl k nesprávnému závěru o nedostatku podmínky pro rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření. Současně dodala, že odvolání podala již 2. 5. 2012, a proto nikoliv jejím pochybením došlo k předložení věci k rozhodnutí až po uplynutí časového rozmezí, v němž mělo předběžné opatření trvat. Usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 10. 2013, č. j. 1 Co 363/2013-74, bylo rozhodnutí soudu prvního stupně potvrzeno s tím, že odvolání není důvodné, jelikož navrhovatelka v mezidobí již porodila. Celý princip tohoto rozhodnutí v podstatě spočívá v tom, že česká právní úprava umožňuje sice porodním

asistentkám vedení porodu, avšak v místnostech k tomu speciálně vybavených,¹¹⁵ a na základě příslušného oprávnění,¹¹⁶ přičemž pokud porodní asistentka povede porod bez příslušného oprávnění, může jí být uložena pokuta až do 1.000.000 Kč. Jak již bylo výše uvedeno, navrhovatelky se v případech domácích porodů domáhají prohlášení, že došlo k porušení čl. 8 Úmluvy. V tomto kontextu se již dvakrát vyjádřil Evropský soud pro lidská práva (*dále jen „ESLP“*) v případech Hanzelkovi vs. Česká republika¹¹⁷, u kterých k porušení čl. 8 a 13 Úmluvy došlo a Dubská, Krejzová vs. Česká republika,¹¹⁸ u nichž k porušení čl. 8 Úmluvy nedošlo. ESLP České republiky doporučil, aby s ohledem na vývoj medicíny přistoupila k přijetí příslušných ustanovení právních předpisů, která by reflektovala přání rodiček, rodit v domácím prostředí. V návaznosti na toto doporučení ESLP přistoupilo Kolegium expertů k výkonu rozsudků ESLP a provádění Evropské úmluvy o lidských právech¹¹⁹ k podstatným krokům, kterými realizují doporučení ESLP,¹²⁰ zejména bylo přistoupeno k záměru podpory vzniku center porodní asistence v areálech porodnic a dále na své zasedání vzalo kolegium na vědomí, že vláda schválila novelu občanského soudního řádu, zavedením nového § 220a, jímž bude prohlašována případná nezákonnost vydaného předběžného opatření.¹²¹ V návaznosti na vydané rozhodnutí ESLP bylo Nejvyšším soudem ČR dne 8.3.2017 vydáno stanovisko č.j.

---

¹¹⁵ § 1 odst. 3 vyhlášky č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče

¹¹⁶ oprávnění je udělováno na základě § 16 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) a na základě § 66-68 zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních

¹¹⁷ znění rozhodnutí je k dispozici na: [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/\\$\\$WebSearch1?SearchView&Query=\(%5BNazev%5D%3D%22hanzelkovi%22&SearchMax=0Start=1&Count=1500&pohled=1&searchorder=4](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/$$WebSearch1?SearchView&Query=(%5BNazev%5D%3D%22hanzelkovi%22&SearchMax=0Start=1&Count=1500&pohled=1&searchorder=4)

¹¹⁸ znění rozhodnutí je k dispozici na: [http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/\\$\\$WebSearch1?SearchView&Query=\(%5BNazev%5D%3D%22dubsk%C3%A1%22&SearchMax=0Start=1&Count=1500&pohled=1&searchorder=4](http://eslp.justice.cz/justice/judikatura_eslp.nsf/$$WebSearch1?SearchView&Query=(%5BNazev%5D%3D%22dubsk%C3%A1%22&SearchMax=0Start=1&Count=1500&pohled=1&searchorder=4)

¹¹⁹ jedná se o poradní orgán vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před ESLP v podrobnostech: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=6559>

¹²⁰ viz zápis z druhého zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků ESLP a provádění Evropské úmluvy o lidských právech konaného dne 14.12.2016 – dostupný na: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6559&d=345958>

¹²¹ návrh připravované novely občanského soudního řádu je dostupný na: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=RACKA85EB63I>, přičemž navrhované ust. § 220a o.s.ř. zní: „(1) Odmítne-li odvolací soud odvolání z důvodu, že napadené usnesení o předběžném opatření pozbylo účinků, zaniklo nebo bylo zrušeno podle § 77 odst. 2, současně určí, že bylo nezákonné, byl-li by jinak dán důvod pro jeho zrušení. (2) Při určení toho, zda napadené usnesení o předběžném opatření bylo nezákonné, vychází odvolací soud ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného usnesení.“

Cpjn 202/2016¹²², ve kterém Nejvyšší soud ČR zdůraznil, že: „... rozhodnutí odvolacího soudu neztrácí na významu, a to s ohledem na možný nárok osoby, které byla rozhodnutím soudu prvního stupně ve věci předběžného opatření způsobena újma. Rozhodnutí odvolacího soudu se totiž v takovém případě vyslovuje o zákonnosti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci předběžného opatření (srov. odst. 14 shora), a řeší tedy otázku naplnění jednoho z předpokladů nároku na náhradu újmy vzniklé tímto rozhodnutím (srov. L. Drápal In Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád I. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 469-470*), včetně případného nároku na náhradu újmy (škody) podle zákona č. 82/1998 Sb. (srov. nález Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 2433/15; srov. ovšem i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3137/2007, uveřejněný pod č. 32/2009 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek). Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud bude za výše uvedených okolností postupovat tak, že usnesení soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. potvrdí, je-li ve výroku věcně správné (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3716/2007, nebo nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2950/16), nebo jej za podmínek § 219a o. s. ř. jako nezákonné zruší (srov. nález Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 2433/15, bod 27). Autorka považuje tento posun za velmi významný, s ohledem na zefektivnění ochrany práv rodiček, které nebudou nuceny podávat návrhy na předběžné opatření, ukládající povinnost, zajistit při domácím porodu přítomnost porodní asistentky a předcházení dalším vleklým sporům, které jsou následně matky nuceny řešit až u ESLP. Navrhovanému řešení přisvědčil i Ústavní soud v rozhodnutí ze dne 29.11.2016, sp. zn. III. ÚS 2433/2015, ve kterém dospěl k závěru, že „odvolací soud je povinen přezkoumávat a případně pro nezákonnost rušit (minimálně) ta usnesení soudu prvního stupně o (ne)nařízení předběžného opatření, jimiž je „nenávratně“ zasahováno do základních práv a svobod dotčené osoby (nebo kterými je poskytnutí ústavněprávní ochrany odmítáno), a kde jedinou možností jak odčinit negativní důsledky vyvolané případnou nezákonností, je satisfakce na základě zákon č. 82/1998 Sb.“

1.7.7 Uložení jiné povinnosti

---

¹²² stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 8.3.2017, č.j. Cpjn 202/2016 dostupné na <http://kraken.slv.cz/Cpjn202/2016>

Jelikož zákon podává demonstrativní výčet ukládaných povinností, lze se v rámci právního řádu domáhat uložení i jiných povinností. Jedním z typických příkladů je předběžné opatření, týkající se péče o nezletilé,¹²³ které je podáváno osobou jinou, než je orgán péče o dítě. Ačkoliv předběžné opatření ve věcech péče o nezletilé je speciálně upraveno v zákoně o zvláštních řízeních soudních (*dále jen „z.ř.s.“*), k podání tohoto návrhu na předběžné opatření je aktivně legitimován pouze orgán péče o dítě,¹²⁴ zákon však počítá i s možností, že tento návrh může podat i osoba jiná a v takovém případě jej soud může posoudit jako obecné předběžné opatření,¹²⁵ při jehož rozhodování použije ust. § 74 a násl. o.s.ř.

1.7.8 Povinnost podat návrh ve věci samé

Součástí výrokové části usnesení o předběžném opatření bude i uložení povinnosti navrhovateli, aby podal návrh ve věci samé. Jak již bylo výše uvedeno, je povinností navrhovatele tvrdit, jaká žaloba ve věci samé bude podána. Jeden z výroků předběžného opatření tedy bude ukládat navrhovateli povinnost podat návrh ve věci samé (konkrétně určené) a bude soudem určena i lhůta k podání takového návrhu. Jelikož se jedná o lhůtu soudcovskou, je na zvážení soudu, jakou lhůtu navrhovateli uloží,¹²⁶ přičemž tato může být následně i prodloužena na žádost navrhovatele.¹²⁷ *„O prodloužení lhůty soud rozhoduje usnesením, které soud doručuje účastníkům, odvolání je proti němu přípustné. V případě, že by usnesení nebylo účastníkům doručeno před tím, než uplyne původní lhůta, pak bez ohledu na prodloužení předběžné opatření zaniká uplynutím lhůty stanovené v předběžném opatření.“*^{128,129}

---

¹²³ § 452 a násl. z.ř.s.

¹²⁴ § 454 odst. 1 z.ř.s.

¹²⁵ HUMĚLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 907 s. ISBN 978-80-7400-297-7

¹²⁶ Často ukládanou lhůtou je 1 měsíc od vykonatelnosti usnesení o nařízení předběžného opatření.

¹²⁷ k tomu shodně ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹²⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

1.8 OMEZENÍ PLATNOSTI PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

Dle ust. § 76 odst. 3, věta druhá o.s.ř. je možné, aby předseda senátu stanovil dobu trvání předběžného opatření.¹³⁰ Omezená platnost nařízeného předběžného opatření má vést navrhovatele k aktivnímu postupu při dalším řešení a rovněž nemá příliš dlouho omezovat účastníka, k němuž směřuje.¹³¹ Toto ustanovení podporuje dočasnost a zatímnost předběžného opatření a má vyloučit situace, kdy by navrhovatel s podáním návrhu ve věci samé otálel nebo k řízení ve věci samé přistupoval laxně a jeho zaviněním by docházelo k průtahům ve věci samé, namísto požadovaného aktivního přístupu. Rovněž je vyloučeno, aby právní a faktické vztahy mezi účastníky byly upraveny na základě předběžného opatření. Pokud soudce dospěje k závěru, že smyslu a účelu předběžného opatření bude lépe dosaženo, pokud omezí platnost předběžného opatření, může tak učinit právě na základě tohoto zákonného ustanovení, přičemž doba, na kterou omezí platnost předběžného opatření, je zcela na uvážení předsedy senátu opět s ohledem na jednotlivé konkrétní okolnosti daného případu.

1.9 VYHLÁŠENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

Ust. § 76c odst. 1 o.s.ř. upravuje vyhlášení usnesení o předběžném opatření. K vyhlášení usnesení předseda senátu přistoupí, pokud to vyžadují okolnosti případu nebo pokud hrozí nebezpečí z prodlení. Jedná se o nejrychlejší způsob seznámení účastníků řízení či třetí osobu s obsahem předběžného opatření a zejména pak dosažení vykonatelnosti vydaného usnesení, přičemž vyhlášením je myšleno přímé sdělení povinnosti odpůrci.¹³² Vyhlásování rozhodnutí je

---

¹²⁹ k tomu shodně i usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.1.2005, sp. zn. 20 Cdo 2647/2003 „*Lhůta podle ustanovení § 76 odst. 3, věty první, o.s.ř. je lhůtou, k jejímuž zachování je nutné, aby žaloba byla nejpozději v poslední den lhůty doručena soudu; v opačném případě předběžné opatření zanikne.*“

¹³⁰ k tomu srov usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.11.1998, sp. zn. 25 Cdo 1847/98 – „*Soud je oprávněn i bez návrhu účastníka stanovit, že předběžné opatření bude trvat jen po určitou dobu.*“

¹³¹ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. *Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací.* Praha: Linde, 2014. 325 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹³² ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76c (Vyhlášení a odeslání usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

specifické pro jednání ve věci. V případě předběžných opatření se však jednání nenařizuje, resp. sám zákon nařízení jednání ve věcech předběžných opatření vylučuje, proto by přicházelo v úvahu rozhodnutí vyhlásit přímo účastníku mimo soudní budovu. „*Tento postup vždy závisí na individuálním posouzení každého případu, například na závažnosti předběžným opatřením ukládané povinnosti, závažnosti případných následků pozdější realizace předběžného opatření a podobně.*“¹³³ Pokud by soud přistoupil k vyhlášení usnesení přímo účastníku, pak se o tomto pořizuje zvukový záznam či protokol.¹³⁴ O vyhlášení usnesení účastníku je vhodné informovat navrhovatele s ohledem na naléhavost případu, jelikož vyhlášením usnesení nastává jeho vykonatelnost a od té doby se může navrhovatel domáhat výkonu rozhodnutí.¹³⁵ Autorka osobně se za svou desetiletou praxi u Okresního soudu v Děčíně nesečkala s jediným případem, kdy by předseda senátu rozhodnutí o předběžném opatření vyhlásoval účastníkům řízení či třetí osobě. Mnohdy není ani možné osobu, které je ukládána povinnost zastihnout a její dohledávání by odporovalo účelu rychlosti předběžných opatření. Autorka je toho názoru, že toto ustanovení pamatuje např. na předběžná opatření ve věcech péče soudu o nezletilé, které není podáno orgánem sociálně právní ochrany dětí a v takovém případě je vhodné či přímo nezbytné rozhodnutí vyhlásit na místě účastníkům.¹³⁶

1.10 DORUČOVÁNÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

Doručování předběžných opatření má svoji speciální úpravu, která je specifická zejména rychlostí. V ust. § 76c odst. 2 o.s.ř. zákon výslovně stanovuje, že usnesení o nařízení předběžného opatření musí soud odeslat do 3 dnů od jeho vydání nebo vyhlášení. Tato lhůta může být na návrh předsedy senátu

---

¹³³ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 246 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹³⁴ k tomu srov. ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76c (Vyhlášení a odeslání usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹³⁵ viz. SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 246 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹³⁶ např. za situace, kdy je nezletilé dítě předáváno do péče jiné osoby než zákonných zástupců, či do péče výchovného zařízení apod.

prodloužena předsedou soudu,¹³⁷ avšak žádost musí být řádně odůvodněna a k tomuto kroku musí být přistupováno pouze zcela výjimečně z velmi závažných důvodů. Jako závažný důvod pro žádost o prodloužení lhůty k vyhotovení rozhodnutí autorka považuje např. vyhlášení kalamitního stavu či zasažení oblasti živelní katastrofou (např. povodně). Nelze argumentovat, že s ohledem na pracovní neschopnost zapisovatelky, která je k senátu přidělena, nebude možné předmětné rozhodnutí odeslat. Administrativa soudu se má vypořádat s takovou situací a předběžné opatření má vypravit jiný příslušný zaměstnanec soudu na pokyn vedoucí civilní kanceláře tak, aby zákonná lhůta byla řádně dodržena. Jiným účastníkům než navrhovateli se usnesení zasílá společně s návrhem na vydání předběžného opatření.

Další specifikum předběžných opatření v oblasti doručování nastává, pokud je předběžným opatřením uložena povinnost nenakládat s nemovitou věcí a v tomto případě je nutné předběžné opatření doručit i příslušnému katastrálnímu úřadu.¹³⁸ „Podle ustanovení § 76 odst. 2 o.s.ř. platí, že v případě, že předběžné opatření zakazuje nakládat s nemovitou věcí – pozbývá návrh na vklad své právní účinky – to platí i v případě, že účastník učinil právní jednání týkající se nemovité věci dříve, než se předběžné opatření stalo vykonatelným.“¹³⁹ „Pochybení v tomto směru by – za splnění dalších předpokladů – mohlo zakládat odpovědnost za škodu v důsledku nesprávného úředního postupu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.“¹⁴⁰ Příslušný katastrální úřad na základě vydaného předběžného opatření musí provést vyznačení poznámky spornosti k předmětné nemovitosti.¹⁴¹ „Katastrálnímu úřadu by se však mělo zasílat již oznámení o podání návrhu na vydání předběžného opatření, kterým se má omezit oprávnění vlastníka nemovité věci nebo oprávněného

---

¹³⁷ dle ust. § 35 odst. 6, věta za středníkem vnitřního kancelářského řádu zní: „...; u rozhodnutí o nařízení předběžného opatření platí lhůta podle § 76c odst. 2 o. s. ř. O prodloužení lhůty k vyhotovení a vypravení rozhodnutí požádá předsedu soudu vždy příslušný předseda senátu (samosoudce).“

¹³⁸ viz ust. § 76c odst. 3 o.s.ř. - Stejnopis usnesení, kterým bylo nařízeno předběžné opatření, jímž bylo účastníku uloženo, aby nenakládal s určitou nemovitou věcí, je třeba odeslat ve lhůtě podle odstavce 2 také příslušnému katastrálnímu úřadu; to neplatí, jde-li o nemovitou věc, která není předmětem evidence v katastru nemovitostí.

¹³⁹ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 324 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹⁴⁰ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 213 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁴¹ k tomu srov. § 23 odst. 1 písm. i) katastrálního zákona dle kterého se k nemovitosti zapisuje poznámka o usnesení o předběžném opatření

z jiného věcného práva k nemovité věci nakládat s právem zapsaným v katastru nemovitostí.^{142, 143} Z tohoto důvodu považuje autorka za logické, že by měl být katastrální úřad vyrozuměn i v případě, kdy dojde ke zrušení či zániku předběžného opatření, jelikož katastrální úřad nemá možnost zjistit, že předběžné opatření bylo zrušeno či zaniklo.¹⁴⁴

Pokud soud návrhu na vydání předběžného opatření nevyhoví, resp. jej zamítne, doručuje toto rozhodnutí pouze navrhovateli.

1.11 VYKONATELNOST PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

A. Winterová¹⁴⁵ obecně definuje vykonatelnost takto: „*Vykonatelnost rozhodnutí spočívá v možnosti jeho přímé vynutitelnosti prostřednictvím státní moci nebo pod její kontrolou*“. To tedy znamená, že jakmile je rozhodnutí vykonatelné, lze přistoupit k vynucení uložené povinnosti, což je pro navrhovatele v podstatě to, o co předběžným opatřením usiluje, tedy aby byla uložená povinnost fakticky (skutečně) splněna. Jak stanoví ust. § 76d o.s.ř. stává se usnesení o nařízení předběžného opatření vykonatelným buď vyhlášením, nebo doručením tomu, komu je ukládána povinnost.¹⁴⁶ Vykonatelností usnesení o předběžném opatření lze přistoupit k nařízení výkonu rozhodnutí,¹⁴⁷ a to i přesto, že nenabylo právní moci, jelikož pro výkon rozhodnutí je rozhodující právě vykonatelnost.¹⁴⁸ Lze se ovšem setkat se situací, kdy pro splnění povinnosti

---

¹⁴² ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76 (Povinnosti uložené předběžným opatřením). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁴³ § 8 odst. 3 písm. d) vnitřního kancel. řádu, podle kterého vedoucí soudní kanceláře zasílají příslušnému katastrálnímu úřadu oznámení o podání návrhu na vydání předběžného opatření, kterým se má omezit oprávnění vlastníka nemovité věci nebo oprávněného z jiného věcného práva k nemovité věci nakládat s právem zapsaným v katastru nemovitostí, a vykonatelné rozhodnutí v těchto věcech, návrhy na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovité věci, prodejem spoluvlastnického podílu k nemovité věci a návrhy ve věci výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovité věci

¹⁴⁴ k tomu podrobně v kapitole 1.14 této práce

¹⁴⁵ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. *Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací*. Praha: Linde, 2014. 290 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹⁴⁶ viz kapitola 1.9 této práce

¹⁴⁷ k tomu HRNČÍŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 214 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁴⁸ srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.9.2009 sp. zn. 20 Cdo 4282/2007 „*Předpokladem pro nařízení výkonu rozhodnutí je existence vykonatelného exekučního titulu. Je-li podkladovým rozhodnutím pro nařízení výkonu rozhodnutí usnesení o předběžném opatření nařízené podle § 76 o. s. ř., je vykonatelné doručením tomu, komu ukládá povinnost; výkon rozhodnutí lze tedy nařídit bez ohledu na to, zda usnesení nabylo právní moci.*“

je odpůrci uložena pariční lhůta, např. při uložení povinnosti složit peněžitou částku či věc do úschovy u soudu. Dle názoru autorky za této situace nelze nařídit výkon rozhodnutí dříve, než uplyne lhůta stanovená předběžným opatřením ke splnění této povinnosti. Pro výkon obecných předběžných opatření není speciální úprava, proto se použijí obecná ustanovení o výkonu rozhodnutí dle ust. § 251 a násl. o.s.ř. „*Odložení vykonatelnosti usnesení o nařízení předběžného opatření je z povahy věci vyloučeno, neboť by bylo spojeno s jeho meritorním přezkoumáním (III. ÚS 1678/13).*“¹⁴⁹

1.12 NEPLATNOST PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ A NEÚČINNOST NÁVRHU NA VKLAD DO KATASTRU NEMOVITOSTÍ

1.12.1 Neplatnost

Jako velmi zásadní ustanovení, které je v souladu se smyslem a účelem předběžných opatření autorka vnímá ustanovení ust. § 76f o.s.ř., které pojednává o neplatnosti právního jednání a neúčinnosti návrhu na vklad do katastru nemovitostí. Co se týká odstavce 2 tohoto zákonného ustanovení, je dle názoru autorky velmi vhodně zvolena konkrétní úprava týkající se právě návrhů na vklad do katastru nemovitostí. Z dosavadní praxe autorky je jí totiž velmi dobře známo, že návrhy na vydání předběžného opatření se ve větším počtu případů týkají právě nakládání s nemovitými věcmi zapsanými v katastru nemovitostí.

Podle ust. § 76f odst. 1 o.s.ř. platí, že právní jednání, které bylo učiněno tím, pro něhož je výrok vykonatelného usnesení o nařízení předběžného opatření závazný, je neplatné, jestliže jím byla porušena povinnost uložená vykonatelným usnesením o nařízení předběžného opatření. Toto ustanovení navazuje na ust. § 76e o.s.ř., ve kterém je stanoveno, že výrok vykonatelného předběžného opatření je závazný jen pro účastníky řízení a třetí osoby, kterým byla takto uložena povinnost a zároveň je v tomto rozsahu závazný též pro všechny orgány.¹⁵⁰ Závaznost je tedy odvislá od vykonatelnosti tohoto rozhodnutí. „*Obecně*

---

¹⁴⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76d (Vykonatelnost). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁵⁰ k tomu podrobně ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76e (Závaznost). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer.

rozumíme závazností rozhodnutí stav, kdy ohledně předmětu, jehož se rozhodnutí týká a ohledně osob, k nimž se vztahuje, je třeba se rozhodnutím řídit s tím, že takové chování je i vynutitelné.“¹⁵¹ „Závaznost pro orgány veřejné správy bude zejm. znamenat, že jsou povinny k provádění vykonatelnosti svým vrchnostenským jednáním, aniž by zajištění samy posuzovaly.“¹⁵² Zákodárce dokonce přímo v tomto speciálním ustanovení¹⁵³ stanovuje, že právní jednání učiněné dle ust. § 76f odst. 1 je absolutně neplatné a soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu.¹⁵⁴

1.12.2 Neúčinnost

Rovněž tak se v procesním předpise, jakým je občanský soudní řád, nachází ustanovení hmotněprávní povahy,¹⁵⁵ které upravuje neúčinnost právního

---

ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. - Vykonatelné usnesení o nařízení předběžného opatření je závazné:

- a) pro účastníky řízení (navrhovatel a ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samou, srov. komentář k § 74 o. s. ř.),
- b) pro osoby, kterým byla předběžným opatřením uložena povinnost,
- c) pro další osoby pouze tehdy, stanoví-li tak zákon,
- d) pro všechny orgány (např. soudy, katastrální úřady, správní úřady, atp.) v rozsahu, v jakém je závazný pro účastníky řízení a příp. pro jiné osoby.

¹⁵¹ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 284 s. ISBN 978-80-7201-940-3

¹⁵² HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 215 s. ISBN: 978-80-7400-622-7 – „jako příklad je uvedeno provedení zápisu do katastru nemovitostí na základě doručení předběžného opatření nebo zohlednění, že návrh na vklad práva k nemovité věci pozbyl své právní účinky“

¹⁵³ Toto ustanovení je typické pro hmotněprávní úpravu, přesto bylo toto hmotněprávní ustanovení zakotveno v procesním předpise, jakým je občanský soudní řád, dle názoru autorky zejména z důvodu, aby nedocházelo k rozcházení soudní praxe v otázce, zda se jedná o neplatnost absolutní či relativní.

¹⁵⁴ Obecně je v současné právní úpravě neplatnost právního jednání upravena v ust. § 574 a násl. obč. zák., přičemž základní důvody absolutní neplatnosti jsou upraveny v ust. § 588 obč. zák. které stanoví, že soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. Z těchto zákonných ustanovení lze výkladem jednoznačně dovodit, že pokud by bylo učiněno právní jednání v rozporu s vykonatelným výrokem předběžného opatření, budou splněny podmínky ust. § 588 obč. zák., jelikož takové jednání se bude jednoznačně přičít dobrým mravům, ale zároveň odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek, proto zcela logicky zákonodárce v tomto speciálním ustanovení upravil absolutní neplatnost právního jednání - k tomu shodně i ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76f (Neplatnost právního jednání, neúčinnost návrhu na vklad do katastru nemovitostí). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. a dále shodně i závěr i NS v rozhodnutí 29 Cdo 4633/2008, podle kterého porušil-li prodávající uzavřením kupní smlouvy zákaz převodu věci (nemovitosti) uložený mu vykonatelným předběžným opatřením ve smyslu § 76 odst. 1 písm. e) o. s. ř., kupní smlouva je absolutně neplatná pro rozpor se zákonem.

¹⁵⁵ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 249 s. ISBN 978-80-7400-506-0

jednání, která je primárně upravena v občanském zákoníku.¹⁵⁶ Jedná se o značně konkrétní úpravu, která se přímo týká neúčinnosti návrhu na vklad do katastru nemovitostí. Toto ustanovení „*posiluje pozici navrhovatele ohledně nemovitých věcí*“.¹⁵⁷ Znění toho ustanovení je upraveno tak, aby nebyl zmařen účel a smysl zákona a aby nebylo tak jednoduché zcizit nemovitou věc po vydání předběžného opatření, naopak velmi ztěžuje takové právní jednání i před vydáním předběžného opatření. Jelikož k nabytí vlastnického práva k nemovité věci dochází až zápisem vkladu do katastru nemovitostí, který nemůže vklad provést dříve než po uplynutí lhůty 20 dnů ode dne odeslání informace podle § 16 odst. 1 zákona č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí,¹⁵⁸ je navrhovateli poskytnuta dostatečná „ochranná doba“ ke zmaření úmyslu odpůrce před vydáním předběžného opatření nemovitost zcizit. Navíc toto zákonné ustanovení v podstatě dokáže „zmařit“ i návrh na vklad do katastru nemovitostí podaný před vydáním předběžného opatření, avšak za situace, že o tomto návrhu nebylo katastrem nemovitostí pravomocně rozhodnuto. I z tohoto důvodu je v zákonné úpravě stanoveno, že usnesení o předběžném opatření, týkající se nemovité věci soud zašle příslušnému katastrálnímu úřadu.¹⁵⁹ „*Ztratil-li návrh před rozhodnutím o povolení vkladu své právní účinky, katastrální úřad návrh zamítne.*“¹⁶⁰ „*Pokud dojde později k zániku nebo zrušení předběžného opatření, lze návrh na vklad práva na základě stejného právního jednání podat znovu, nebrání-li tomu jiné skutečnosti, zejména výsledek řízení věci samé.*“¹⁶¹

V souvislosti s problematikou neplatnosti a neúčinnosti právního jednání po vydání předběžného opatření autorka upozorňuje na velmi významné rozhodnutí Nejvyššího soudu z 25.11.2010 sp. zn. 21 Cdo 4817/2009, dle kterého lze přistoupit k vypořádání společného jmění manželů i za situace, kdy se

---

¹⁵⁶ srov. ustanovení o relativní neplatnosti viz § 589 a násl. obč. zák.

¹⁵⁷ HRNČIRÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 216 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁵⁸ § 18 odst. 1 zákona č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí podle kterého platí, jestliže jsou podmínky pro povolení vkladu splněny, katastrální úřad vklad povolí, nejdříve však po uplynutí lhůty 20 dnů ode dne odeslání informace podle § 16 odst. 1. V opačném případě, nebo i tehdy, ztratil-li návrh před rozhodnutím o povolení vkladu své právní účinky, návrh zamítne.

¹⁵⁹ viz ust. § 76c odst. 3 o.s.ř.

¹⁶⁰ HRNČIRÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 216 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁶¹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 76f (Neplatnost právního jednání, neúčinnost návrhu na vklad do katastru nemovitostí). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

předběžné opatření týká nemovitosti, která je předmětem vypořádání mezi manžely.

1.13 ODVOLACÍ ŘÍZENÍ

Proti rozhodnutí o předběžném opatření je přípustné odvolání. Obecně se pro odvolací řízení použijí zásady dle ust. § 201 a násl. o.s.ř. se subsidiárním použitím některých ustanovení o předběžných opatřeních.¹⁶² „*Je-li podáno odvolání, nenařizuje ani odvolací soud jednání a rozhoduje vždy podle stavu, jaký zde byl v době vyhlášení (vydání) usnesení soudu I. stupně.*“¹⁶³

R. Zahradníková¹⁶⁴ uvádí: „*Jde-li o odvolání proti usnesení o zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření, nemůže odvolací soud změnit rozhodnutí tak, že se předběžné opatření nařizuje, neboť v takovém případě by byl odpůrce zbaven možnosti vyjádření se*“, proto odvolací soud musí rozhodnutí zrušit a bude o něm opět rozhodovat soud I. stupně s přihlédnutím k závaznému právnímu názoru odvolacího soudu.^{165, 166} Tento postup však není bezvýhradní a odvolací soud může přistoupit ke změně vydaného předběžného opatření za situace, kdy odpůrce s návrhem na vydání předběžného opatření byl seznámen, respektive mu byla dána možnost se ve věci vyjádřit. Navíc jak podotkl Ústavní soud v rozhodnutí ze dne 24.7.2012 sp. zn. II. ÚS 2485/11 „*Zásadu dvojinstančnosti v civilním řízení nelze v žádném případě považovat za princip či základní právo požívající ústavněprávní ochrany. Takové základní právo v oblasti občanskoprávního řízení není garantováno ani Listinou, ani mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách (právo na dvě instance garantuje toliko pro oblast trestního soudnictví čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7*

---

¹⁶² např. o odvolání musí být rozhodnuto bezodkladně a navíc v souladu se smyslem a účelem předběžných opatření

¹⁶³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. Civilní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 175 s. ISBN 978-80-7380-571-5

¹⁶⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. Civilní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 175 s. ISBN 978-80-7380-571-5

¹⁶⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 75c (Nařízení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.— „*Možnost změnit rozhodnutí soudu prvního stupně o předběžném opatření byla do 30.3.2011 upravena v § 220 odst. 3 o.s.ř., toto ustanovení však bylo s účinností od 1.4.2011 zrušeno plenárním náležením Ústavního soudu (Pl. ÚS 16/09) s odůvodněním, že nespĺňuje požadavek ochrany práv účastníka a je v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení.*“

¹⁶⁶ shodně rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 14.11.2013 sp. zn. III. ÚS 470/12

k Úmluvě). Jinak řečeno, součástí práva na spravedlivý proces není právo na dvě a více instancí, a toto právo nelze vykládat ani v tom směru, že je třeba, aby ve věci samé rozhodl poprvé vždy pouze soud prvního stupně. Pokud odvolací soud změni rozhodnutí soudu prvního stupně a sám ve věci rozhodne, nelze takový postup sám o sobě považovat za porušující základní práva účastníka řízení. Z hlediska kautel spravedlivého procesu bylo v této souvislosti rozhodné, že stěžovatel měl možnost seznámit se s rozhodnými argumenty vedlejší účastnice před rozhodnutím Vrchního soudu v Praze a mohl na ně i reagovat.“¹⁶⁷

Ze shora uvedeného lze tedy uzavřít, že pro odvolací soud je rozhodující stav v době vyhlášení usnesení o předběžném opatření, avšak v případě, kdy odpůrci byl doručen návrh na vydání předběžného opatření až s vydaným předběžným opatřením, odvolací soud musí vzít s poukazem na zásadu rovnosti zbraní a zásadu spravedlivého procesu v potaz argumentaci odpůrce, který se k tomuto návrhu vyjadřuje v podstatě odvoláním. Za této situace pak připadá v úvahu změna rozhodnutí soudu prvního stupně, aniž by odpůrci bylo upřeno právo na spravedlivý proces.

V souvislosti s návrhem vládní novely občanského soudního řádu by mělo dojít k vložení nového ustanovení § 220a o.s.ř., které bude mít zásadní význam pro předběžná opatření, jelikož by odvolací soud za splnění daných podmínek

---

¹⁶⁷ v opačném případě, kdy stěžovatel neměl možnost se k návrhu vyjádřit odkazuje autorka na Nález Ústavního soudu ze dne 1.9.2016 sp. zn. 1847/16, zmíněný výše dle kterého „*Smyslem předběžného opatření (§ 74 a § 102 občanského soudního řádu) je ochrana účastníka, který o jeho vydání žádá, přičemž však musí být respektována též práva toho, vůči komu předběžné opatření směřuje. Cílem zásady rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod je totiž dosažení spravedlivé rovnováhy mezi stranami sporu. Proto také platí, že má-li být předběžným opatřením uložena povinnost, musí mít účastníci řízení možnost ve srovnatelném rozsahu uplatnit před soudem svá tvrzení i námitky ve vztahu k takovému návrhu, které se promítnou do úvahy soudu ohledně posouzení jeho důvodnosti. Je tedy povinností soudu vyžádat si před nařízením předběžného opatření vyjádření účastníka, vůči němuž směřovalo.“ V tomto Nálezu Ústavní soud dále připomíná zásadu rovnosti zbraní a rovnosti příležitostí v souvislosti s vydáváním předběžných opatření a připomněl, že: „*že právo na spravedlivé projednání věci nelze oddělit od obecného požadavku rovnosti a nediskriminace. Proces je spor, který se odehrává prostřednictvím kontradiktorní diskuse, při níž strany sporu musejí mít "rovné zbraně", tj. stejnou možnost mluvit a obhajovat "svoji" pravdu. V praktickém životě zpravidla nepůjde o absolutní, matematickou rovnost; jde o pojem relativní, zejména v tom smyslu, že nemůže zcela setřít rozdíl v procesním a zejména faktickém postavení stran vyplývající z jejich rozdílných možností [viz též nález sp. zn. Pl. ÚS 37/04 ze dne 26. 4. 2006 (N 92/41 SbNU 173; 419/2006 Sb.)]. Přesto princip rovnosti zbraní - prvek širšího pojetí spravedlivého procesu - vyžaduje, aby každé straně byla poskytnuta rozumná možnost hájit svou věc za podmínek, které ji podstatně neznevýhodňují ve vztahu k jejímu oponentovi .... Nadto Ústavní soud připomíná, že z důvodu opomenutí možnosti, aby se stěžovatel k návrhu vyjádřil, a také z toho důvodu, že mu předchozí zamítavé rozhodnutí okresního soudu nebylo vůbec doručováno, lze rozhodnutí odvolacího soudu považovat za rozhodnutí pro stěžovatele překvapivé, což ve své podstatě též vedlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces.“**

určoval nezákonnost vydaného předběžného opatření, což dosud upraveno nebylo a samozřejmě by takový výrok sehrával významnou roli v rozhodování o případné náhradě škody. Navrhovaného ustanovení § 220a by mělo znít: „(1) Odmítne-li odvolací soud odvolání z důvodu, že napadené usnesení o předběžném opatření pozbylo účinků, zaniklo nebo bylo zrušeno podle § 77 odst. 2, současně určí, že bylo nezákonné, byl-li by jinak dán důvod pro jeho zrušení. (2) Při určení toho, zda napadené usnesení o předběžném opatření bylo nezákonné, vychází odvolací soud ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného usnesení.“¹⁶⁸

Dovolání ve věci předběžného opatření přípustné není v souladu s ust. § 238 odst. 1 písm. f) o.s.ř.

Proti rozhodnutí o předběžném opatření je přípustné podat ústavní stížnost, kterou se nelze domáhat zásahu do rozhodování soudu I. či II. stupně či dokonce změny takového rozhodnutí,¹⁶⁹ avšak lze se domáhat ochrany proti zásahu do ústavně zaručených práv nebo svobod¹⁷⁰ a rovněž lze ústavní stížnost podat, pokud by došlo k porušení zásad spravedlivého procesu.

1.14 ZÁNİK A ZRUŠENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

1.14.1 Zánik předběžného opatření

Nařízené předběžné opatření může buď zaniknout, nebo může být zrušeno. Předběžné opatření zaniká ex lege pokud nastane některá z právních skutečností předpokládaná v ust. § 77 odst. 1 o.s.ř. Dle tohoto zákonného ustanovení předběžné opatření zanikne, pokud návrhatel nepodal v zákonné lhůtě, nebo ve lhůtě určené soudem návrh na zahájení řízení ve věci samé, dále pokud bylo rozhodnuto ve věci samé¹⁷¹ a v případě, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, tak po uplynutí 15-ti dní od vykonatelnosti rozhodnutí ve věci samé,¹⁷² nebo uplynula doba určená, po kterou mělo trvat.¹⁷³

---

¹⁶⁸ návrh připravované novely občanského soudního řádu je dostupný na: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=RACKA85EB63I>

¹⁶⁹ srov. rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 8.8.2013 sp. zn. III. ÚS 52/13

¹⁷⁰ viz rozhodnutí Ústavního soudu ČR ze dne 10.11.1999 sp. zn. II. ÚS 221/98

¹⁷¹ rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12.1.2011 sp. zn. 28 Cdo 4410/2010 – „Při nevyhovění návrhu ve věci samé není rozhodné, zda byl návrh odmítnut, zamítnut či bylo řízení zastaveno a stejně tak není rozhodné, který stupeň v soustavě soudů o tomto rozhodoval.“

¹⁷² „Doba 15 dní zde funguje jako „časová rezerva“ pro návrhatele předběžného opatření, aby podal návrh na zahájení výkonu rozhodnutí ve věci samé, a počíná běžet nikoliv od právní moci

Pokud dojde k zániku předběžného opatření, soud nerozhoduje samostatným usnesením, avšak dle K. Svobody a kol.¹⁷⁴ „je nutné, aby soud neprodleně účastníky řízení a popřípadě třetí osoby, kterým byla v souladu s § 76 odst. 2 uložena nějaká povinnost, informoval o zániku předběžného opatření a rovněž je nutné, aby informaci o zániku předběžného opatření soud neprodleně zaslal příslušnému katastrálnímu úřadu, kterému byl rovněž doručen podle § 76c odst. 3 stejnopis usnesení o nařízení předběžného opatření.“¹⁷⁵ Pokud dojde k zániku předběžného opatření, pak toto předběžné opatření pozbylo způsobilosti mít vliv na právní vztahy účastníků, k jejichž regulaci původně sloužilo.¹⁷⁶

1.14.2 Zrušení předběžného opatření

Oproti tomuto může být předběžné opatření zrušeno dle ust. § 77 odst. 2 o.s.ř., a to předsedou senátu, kterým bylo nařízeno, pokud pominou důvody, pro které bylo nařízeno nebo pokud nebyl zaplacen doplatek jistoty.¹⁷⁷ O zrušení předběžného opatření rozhoduje předseda senátu *ex officio*,¹⁷⁸ avšak i na návrh, přičemž tento návrh může podat navrhovatel, odpůrce či osoba, do jejichž práv bylo předběžným opatřením zasaženo. „Pokud návrh na zrušení předběžného

---

*rozhodnutí, ale od jeho vykonatelnosti, aby dopadal i na rozhodnutí předběžně vykonatelná.“ – k tomu srov. ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 77 (Zánik a zrušení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.; k tomu shodně i HRNČÍŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 217 s. ISBN: 978-80-7400-622-7*

¹⁷³ K omezení trvání předběžného opatření soud přistupuje např. pokud se jedná o péči o nezletilé, tedy zejména, pokud by byl podán návrh na vydání předběžného opatření, týkající se úpravy poměrů nezletilého osobou odlišnou od orgánu sociálně právní ochrany dětí, jelikož v takovém případě dle výše řečeného soud postupuje jako při podání obecného předběžného opatření, avšak s přihlédnutím k zákonné úpravě předběžných opatření dle ust. § 452 a násl. z.ř.s., konkrétně ust. § 459 odst. 1 z.ř.s. podle kterého trvá takové předběžné opatření 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, a tato úprava bude subsidiárně použita i v tomto konkrétním případě.

¹⁷⁴ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 253 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹⁷⁵ k tomu opačně rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.3.2013 sp. zn. 30 Cdo 3441/2012 – „Soud není povinen vyrozumívat o zániku předběžného ani katastrální úřad, přičemž se v takovém případě nejedná o nesprávný úřední postup.“

¹⁷⁶ viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.6.2009 20 Cdo 5478/2007 – „Zánik předběžného opatření způsobuje, že usnesení, jímž bylo předběžné opatření nařízeno, pozbývá právní účinnosti, jinými slovy stává se neúčinným. Neúčinný titul sice nebyl (jiným rozhodnutím nebo ze zákona) zrušen, resp. nenastaly účinky, jež se tomu kladou naroveň, pročez jako takový existuje dále, avšak pozbyl způsobilosti mít vliv na ty právní vztahy, k jejichž regulaci původně sloužil.“

¹⁷⁷ podrobně viz kapitola 1.5.5 této práce

¹⁷⁸ Ve sporném řízení je nezvyklé, aby soud rozhodoval *ex officio* s ohledem na dispoziční zásadu, rozhodování *ex officio* je typické pro řízení sporné.

*opatření podá navrhovatel, s ohledem na dispoziční zásadu je povinností soudu takovému návrhu vždy vyhovět.*¹⁷⁹ Oproti zániku předběžného opatření, se o zrušení předběžného opatření rozhoduje usnesením, které se doručuje účastníkům a opět se rozhoduje bez nařízení jednání. V této souvislosti autorku velice zaujal názor V. Hrnčířika,¹⁸⁰ dle kterého „*by zásadně mělo být o návrhu odpůrce podle § 77 odst. 2 o.s.ř. konáno jednání.*“ S tímto názorem se jednoznačně autorka ztotožňuje, jelikož nařízení předběžného opatření má být provedeno bezodkladně a s ohledem na lhůtu pro rozhodnutí není jednání nařizováno, ačkoliv „*principy pro nařízení se mutatis mutandis uplatní také při zkoumání, zda pominuly důvody, pro které bylo nařízení*“,¹⁸¹ dle názoru autorky lze u zrušení předběžného opatření zajistit konání jednání a bylo by vhodné, kdyby se účastníci, příp. třetí osoba mohli ke zrušení předběžného opatření soudem vyjádřit. Tímto postupem by soud získal důležité poznatky pro jeho rozhodnutí o zrušení předběžného opatření, případně pro rozhodnutí, že takový návrh bude jako nedůvodný zamítnut.

K. Čuhelová a T. Podnikasová¹⁸² uvádějí demonstrativní výčet, kdy pominou důvody, pro které bylo předběžné opatření nařízeno, jedná se např. o situace, jestliže právo navrhovatele bylo uspokojeno nebo předběžné opatření splnilo svůj účel, dále je možné, že po nařízení předběžného opatření se změnila poměry, z nichž bylo původně vycházeno. Velmi věcně upozorňuje V. Hrnčířik,¹⁸³ na „*rozkolísanost soudní praxe i nejednotnost právní teorie k otázce sousloví pominou důvody, pro které bylo předběžné opatření nařízeno. Důvody jsou chápány pouze jako následné či i tak, že od počátku neexistovaly.*“

„*Zánik předběžného opatření i jeho zrušení je důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí, který byl na jeho podkladě veden.*“¹⁸⁴

---

¹⁷⁹ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 253 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹⁸⁰ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 220 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁸¹ srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 20.4.2006, sp. zn. I. ÚS 504/05

¹⁸² ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 77 (Zánik a zrušení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁸³ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 219 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁸⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 77 (Zánik a zrušení předběžného opatření). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Vše výše uvedené „formuluje charakteristiku předběžnosti a prozatímnosti předběžných opatření“.¹⁸⁵ Zároveň je striktně dbáno, aby předběžné opatření trvalo pouze po dobu nezbytně nutnou a bylo možné v případě, že odpadnou podmínky, za kterých bylo nařízeno, aby bylo rovněž zrušeno.¹⁸⁶

1.15 NÁKLADY ŘÍZENÍ

Náhrada nákladů řízení v souvislosti s předběžným opatřením nemá svou speciální úpravu, avšak zákonodárce náhradu nákladů řízení za předběžné opatření zahrnul výslovně do obecné úpravy. V ust. § 145 o.s.ř. je uvedeno, že účastníku, jemuž soud přizná náhradu nákladů řízení, přizná i náhradu nákladů předběžného opatření.

V případě, že soud nařídí předběžné opatření, rozhoduje o nákladech řízení až následně při rozhodování ve věci samé¹⁸⁷ a v meritorním rozhodnutí zohlední u úspěšného účastníka náklady spojené s předběžným opatřením, tedy o nákladech řízení není rozhodováno v usnesení o nařízení předběžného opatření.

V řízení o předběžném opatření se rozhoduje o nákladech řízení za situace, kdy není podána žaloba ve věci samé, dále při odmítnutí nebo zamítnutí návrhu či zastavení řízení. Za situace, kdy bylo vyhověno návrhu na vydání předběžného opatření, avšak nebyla podána žaloba ve věci samé, pak soud přihlédne ke všem okolnostem daného případu, zejména pak z jakého konkrétního důvodu navrhovatel žalobu ve věci samé nepodal a v návaznosti na zjištěné skutečnosti pak rozhodne o nákladech řízení za použití ust. § 142 a násl. o.s.ř. V případě odmítnutí, zamítnutí návrhu či zastavení řízení pak dle komentářové literatury¹⁸⁸ nelze rozhodnout jinak, než že navrhovateli není přiznáno právo na náhradu nákladů řízení s tím, že ostatním účastníkům toto právo vůči navrhovateli nemohlo vzniknout. Toto samozřejmě nebude platit za situace, kdy povinný prokáže, že se o návrhu na vydání předběžného opatření dozvěděl jiným

---

¹⁸⁵ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 217 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁸⁶ K tomu se shodně vyjádřil i Ústavní soud v nálezu ze dne 19.1.2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/09 dle kterého: „Soud posuzuje aktuální trvání těchto podmínek, a nikoliv to, zda tyto podmínky byly dány v době nařízení.“

¹⁸⁷ v podrobnostech HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 223-226 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁸⁸ k tomu blíže SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 241 s. ISBN 978-80-7400-506-0

způsobem, např. přímo od navrhovatele, a prokáže, že mu vznikly účelně vynaložené náklady spojené s obranou proti podanému návrhu.

1.16 NÁHRADA ŠKODY

Jistou odlišností od klasického civilního řízení je i skutečnost, že zákonodárce považoval za nutné v přímé souvislosti s úpravou předběžných opatření upravit náhradu škody, která vznikne nařízením předběžného opatření, a to komukoliv odlišnému od navrhovatele.^{189, 190} Náhrada škody, za kterou odpovídá navrhovatel, přichází v úvahu za situace, kdy předběžné opatření zaniklo nebo bylo zrušeno z jiného důvodu, než proto, že bylo vyhověno návrhu ve věci samé či že bylo právo navrhovatele uspokojeno. Tedy pokud bylo právo navrhovatele uspokojeno či bylo vyhověno návrhu ve věci samé, je vyloučena možnost náhrady škody ze strany navrhovatele. „*Odpovědnost navrhovatele za škodu je objektivní odpovědností a navrhovatel se jí nemůže zprostit, ledaže by k jejímu vzniku došlo jinak.*“¹⁹¹ V tomto případě je vyloučena odpovědnost státu za škodu způsobenou předběžným opatřením.¹⁹² Jediným liberačním důvodem pro

---

¹⁸⁹ ust. § 77a o.s.ř.

¹⁹⁰ k tomu shodně SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 255 s. ISBN 978-80-7400-506-0 - „*Okruh osob oprávněných k uplatnění nároku na náhradu škody nebo jiné újmy způsobené předběžným opatřením je tak širší než okruh osob, kterým lze podle § 76 odst. 1a 2a uložit předběžným opatřením povinnost, neboť osobou oprávněnou k podání žaloby je každá osoba, které se předběžné opatření dotklo a v příčinné souvislosti s předběžným opatřením jí vznikla škoda nebo jiná újma, kterou se rozumí i nemajetková újma.*“

odlišně HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 221 s. ISBN: 978-80-7400-622-7 – „*Těžko hovořit o vzniku újmy předběžným opatřením a příčinné souvislosti, neboť předběžné opatření přímo do práv třetích bez jejich účastenství zasáhnout nemůže.*“

¹⁹¹ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 77a (Náhrada škody). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁹² viz ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza § 77a (Náhrada škody). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

shodně též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.11.2012 sp. zn. 28Cdo 2596/2012 - *Ke vzniku objektivní odpovědnosti státu za škodu, již se nelze zprostit, je zapotřebí současné splnění tří podmínek: 1) nezákonné rozhodnutí nebo nesprávný úřední postup, 2) vznik škody a 3) příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a vznikem škody. O odškodnitelnou majetkovou újmu se přitom jedná, jestliže nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup měly dopad do majetkové sféry poškozeného, tedy jestliže nebyť jich, nedošlo by k majetkové újmě. Nezbytným předpokladem objektivní odpovědnosti státu za škodu je pak příčinná souvislost (vztah příčiny a následku) mezi právní skutečností, za níž se odpovídá, a vznikem škody, tedy je-li nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup se vznikem škody ve vztahu příčiny a následku. Přitom obecně platí, že otázka příčinné souvislosti – vztahu mezi škodnou událostí a vznikem škody – je zpravidla otázkou skutkovou, nikoli právní. Právní*

vyvinění se navrhovatele z odpovědnosti za škodu je, že škoda by vznikla i v případě nevydání předběžného opatření.¹⁹³ Jako příklad liberačního důvodu lze uvést živelní pohromu či vadu spočívající ve vnitřní povaze věci nebo v důsledku chování jiných osob.¹⁹⁴

Žaloba na náhradu škody musí být podána do 6 měsíců od zániku předběžného opatření nebo 6 měsíců od právní moci usnesení o zrušení předběžného opatření.¹⁹⁵ Tato lhůta je prekluzivní a nelze tedy její zmeškání prominout, přičemž marným uplynutím lhůty právo na náhradu škody z tohoto titulu ze zákona zaniká. O náhradě škody rozhoduje vždy soud, který předběžné opatření nařídil. „*O žalobě soud rozhoduje v řízení podle části třetí o.s.ř.*“¹⁹⁶ Při rozhodování o vzniku škody z předběžného opatření soud zkoumá, zda byly splněny 3 podmínky, jednak zda bylo předběžné opatření zrušeno nebo zaniklo či bylo změněno odvolacím soudem, dále zda škoda či jiná újma vznikla v souvislosti s vydaným předběžným opatřením a zda škoda nevznikla jinak.¹⁹⁷ Pokud je soudem pravomocně přiznána náhrada škody v souvislosti s vydaným předběžným opatřením, pak tato škoda se zásadně uspokojuje ze složené jistoty, která byla v prvotní fázi řízení o předběžném opatření složena společně s podáním návrhu. Pokud je pravomocně rozhodnuto o více nárocích na náhradu škody, uspokojují se poměrně. Částečným uspokojením náhrady škody z jistoty není

---

posouzení příčinné souvislosti může spočívat toliko ve stanovení, mezi jakými skutkovými okolnostmi má být její existence zjišťována, případně zda a jaké okolnosti jsou či naopak nejsou způsobitelné tento vztah vyloučit. Příčinná souvislost je přitom obecně dána tehdy, jestliže je škoda podle obecné povahy, obvyklého chodu věci a zkušeností adekvátním důsledkem protiprávního úkonu nebo škodní události a škoda by nebyla nastala bez této příčiny.“

shodně rovněž rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.9.2008 sp. zn. 29 Cdo 3137/2007: „*Za škodu nebo jinou újmu způsobenou předběžným opatřením, které bylo zrušeno z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, odpovídá navrhovatel předběžného opatření, i když předběžné opatření bylo změněno nebo zrušeno odvolacím soudem; odpovědnost státu za škodu způsobenou předběžným opatřením podle zákona č. 82/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je vyloučena. To platí i tehdy, jestliže odvolací soud změnil předběžné opatření tak, že návrh na jeho nařízení odmítl.“*

¹⁹³ k tomu shodně SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 255 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹⁹⁴ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 221 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

¹⁹⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. § 77a (Náhrada škody). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

¹⁹⁶ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 255 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹⁹⁷ k tomu v podrobnostech ČUHELOVÁ, Kateřina a Tereza PONDIKASOVÁ. § 77a (Náhrada škody). In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

navrhovatel zbaven povinnosti uhradit zbytek takto vzniklé škody.¹⁹⁸ Dle smyslu a účelu jistoty, by tato měla celá postačovat k uhrazení vzniklé škody a institut doplatku má bránit situaci, kdy by jistota nepostačovala k úhradě přiznané náhrady škody.

Do nároku na náhradu škody nelze zahrnout soudem uložené pořádkové pokuty za nedodržení předběžného opatření, jelikož nevznikly samotným předběžným opatřením, ale nerespektováním autoritativního a závazného rozhodnutí soudu.¹⁹⁹

V souvislosti s náhradou škody autorka považuje za významné rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30.10.2012 sp. zn. 23Cdo 4127/2010 str. 110, dle kterého: „*Jestliže poškozený prokáže v občanském soudním řízení vznik škody, ale neprokáže její výši uplatněnou v žalobě, přizná soud náhradu škody ve výši, jež byla prokázána; ohledně té části škody, jejíž výši lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo ji nelze zjistit vůbec, může soud s přihlédnutím k výsledkům provedeného dokazování použít § 136 o. s. ř.*“²⁰⁰ Soud tedy mj. může na základě svého spravedlivého uvážení přiznat náhradu škody v takové výši, kterou lze považovat za škodu skutečnou s přihlédnutím k okolnostem případu.

1.17 ÚVAHY DE LEGE FERENDA

1.17.1 Jistota

Zde autorka velice kriticky hodnotí ustanovení, dle kterého není-li složena jistota v den podání návrhu, soud návrh odmítne. Autorka by toto ustanovení upravila tak, že by bylo možné návrh odmítnout, v případě, že by v době vydání rozhodnutí o předběžném opatření nebyla jistota složena, *stricto sensu* by i tato formulace navrhovatele nutila složit jistotu společně s podáním návrhu, jelikož navrhovatel nemůže předem vědět, kdy soud bude o předběžném opatření rozhodovat. Toto pojetí by zároveň bylo i v souladu s funkcí jistoty, která má

---

¹⁹⁸ SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 256 s. ISBN 978-80-7400-506-0

¹⁹⁹ k tomu shodně HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 221 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

²⁰⁰ dle ust. § 136 o.s.ř. platí, že lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy.

sloužit k zajištění případné náhrady škody či jiné újmy způsobené předběžným opatřením. Za situace, kdy v době vydání rozhodnutí jistota složena je, je rovněž zajištěna i případná náhrada škody. Jinými slovy autorka nepovažuje za účelné, návrh odmítat, pokud jistota nebyla složena ve stejný den, který byl podán návrh na předběžné opatření, avšak v době vydání rozhodnutí již navrhovatelem složena je.

Autorka by dále shledávala za pozitivní změnu, pokud by bylo možné v rámci administrativy soudu převést složenou jistotu z odmítnutého návrhu na vydání předběžného opatření k návrhu novému. Tzn., pokud byl návrh z formálních vad odmítnut a podán opakovaně, dle zákonné dikce by měla být jistota uhrazena opakovaně při podání nového návrhu na vydání předběžného opatření, jelikož o předchozí složené jistotě soud rozhodne tak, že bude vrácena. S úpravou tohoto procesního stavu se autorka při studiu dané problematiky nesečkala, avšak nepovažuje za správné takto nadměrně zatěžovat navrhovatele složením další finanční částky, když by bylo možné na pokyn předsedy senátu zálohu převést, provést záznam ve spise a navrhovatele o tomto úkonu vyrozumět při doručování rozhodnutí o předběžném opatření. Takový postup by samozřejmě mohl být vázán na předpoklad, že by navrhovatel v novém návrhu uvedl datum složení původní jistoty a rovněž sp. zn. předmětného spisu. Autorka postrádá smysl vrácení jistoty složené spolu s návrhem, který byl následně odmítnut a požadavek uhrazení další jistoty při podání nového správného návrhu. Na praktickou proveditelnost této úvahy se autorka dotázala účetní Okresního soudu v Děčíně, která autorce sdělila, že takto by bylo možné jistotu převést, problém by nastal v tom, že převedení by nebylo okamžité, ale proběhlo by ve lhůtě běžné pro bankovní převody. Ani v tomto však autorka nespátřuje problém, jelikož jistota již složena u soudu je, pouze dojde k jejímu převodu, proto náhrada škody zajištěna bude. Z toho plyne, že za stávající právní úpravy není toto autorčino řešení možné, možné by bylo pouze v případě změny právní úpravy nebo změny rozhodovací praxe v tom směru, že by bylo určující, zda je jistota složena v době rozhodování o předběžném opatření a dále v případě, kdyby byl důrazněji reflektován zajišťovací smysl jistoty ve vztahu k případné náhradě škody.

1.17.2 Povinnost platit výživné uložena předběžným opatřením

Nevhodnou autorka shledává povinnost u předběžných opatření ve věcech výživného uvést konkrétní výši požadovaného výživného. Jelikož pojem nezbytná míra je vnímána každou osobou odlišně, autorka by uvítala, pokud by návrh mohl v petitu obsahovat obecné vymezení „v nezbytné míře“ a soud by jej nahradil konkrétní částkou dle svého spravedlivého uvážení právě v oné nezbytné míře.

Další velmi spornou otázku autorka spatřuje v nemožnosti předběžným opatřením výživné snížit. Autorka dospívá k závěru, že pokud je možné uložit placení výživného v nezbytné míře, považovala by za spravedlivé, aby bylo možné snížit výživné předběžným opatřením. V praxi následně tedy dochází k situaci, kdy na základě povinnosti platit výživné, na které nemá osoba povinná finanční prostředky, a přesto bude toto výživné hradit, se může lehce dostat do situace, že nebude mít dostatek finančních prostředků na zajištění svých základních potřeb. Právě s ohledem na individuálnost každého případu by soud měl posoudit, zda se jedná o zřejmě bezúspěšné či bezdůvodné uplatňování práva a návrh, který by nebyl dostatečně osvědčen, by mohl zamítnout. Stejně jako při nařízení předběžného opatření platit výživné v nezbytné míře i zde by autorka považovala za vhodné, aby soud určil „novou“ výši výživného, která by dosahovala nezbytné míry, a to do doby, než by došlo k novému meritornímu rozhodnutí ve vztahu ke snížení výživného. Autorka v současné právní úpravě spatřuje nerovnost postavení účastníků řízení, kdy jeden má právo podat návrh na vydání předběžného opatření, oproti druhému, který musí podat návrh na odklad výkonu rozhodnutí, avšak pouze za předpokladu, že již je nařízen výkon rozhodnutí. Osoba povinná hradit výživné se tak dostává do situace, kdy musí důkladně zvážit, zda bude platit výživné ve výši, na kterou jí postačují finanční prostředky, nebo zda výživné bude hradit v dané výši a neuhradí jinou měsíční platbu. Toto autorka nepovažuje za vhodné řešení a právě proto by byla pro možnost snížení výživného na nezbytnou míru prostřednictvím předběžného opatření. Nad to autorka dodává, že ke snížení výživného, právě i v souladu se shora uvedenými rozhodnutími, je přístupováno, pokud dojde k výrazné změně poměrů osoby povinné hradit výživné, což by samozřejmě musela povinná osoba v předběžném opatření (navrhovatel) doložit a osvědčit, přičemž soud by pak v konkrétním případě uvážil, zda bude spravedlivé do doby pravomocného meritorního rozhodnutí alespoň částečně výživné snížit, či návrh jako bezdůvodný zamítnout.

1.18 KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICE A VE SPOLKOVÉ REPUBLICCE NĚMECKO

Právní úprava předběžných opatření v rámci civilního procesu je součástí právní úpravy každého členského státu Evropské unie, přičemž s ohledem na zvláštní funkci předběžných opatření, mají i ostatní členské státy odlišná pravidla, upravující předběžná opatření od pravidel upravující standardní civilní řízení.²⁰¹ Srovnání právní úpravy ČR s právní úpravou Spolkové republiky Německo (*dále jen „SRN“*) se jeví autorce jako vhodné s ohledem na historický vývoj obou zemí. Na právní úpravu Německa rovněž odkazuje důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013Sb., o zvláštních řízeních soudních,²⁰² dle které byl mj. důvodem k oddělení sporných a nesporných řízení právě zahraniční kontext úpravy Rakouska a Německa s ohledem historické konsekvence v oblasti práva a právní vědy. V souvislosti s právní úpravou Rakouska a Německa provedl stručnou komparaci s úpravou ČR i Ústavní soud v Nálezu pléna ze dne sp.zn. 16/09 ve jehož bodě 37. je uvedeno: *„Ústavní soud zde ilustrativně poukazuje například na procesní právní úpravy v sousedních, z hlediska právní kultury nám blízkých zemích. Rakouský exekuční řád (Exekutionsordnung, RGBl 1896/79, § 378 až 402) například zakotvuje zvláštní procesní prostředky obrany nejen žalobci, jemuž nebylo vyhověno, ale i žalovanému, jemuž byla předběžným opatřením uložena povinnost, tzv. odpor (Widerspruch) a rekurs (Rekurs), přičemž oba prostředky umožňují v různých procesních situacích žalovanému, aby mohl být slyšen a dosáhnout přezkoumání předběžného opatření (stručně a zjednodušeně řečeno, odpor přísluší v případě, že žalovaný neměl možnost se před nařízením předběžného opatření k věci vyjádřit, rekurs v případě, že tuto možnost měl, nebo pokud byl návrh zamítnut - pak právo rekursu přísluší žalobci). Německý občanský soudní řád (Zivilprozessordnung ze dne 30. 1. 1877, RGBl. S. 83, nově vyhlášen ve znění ze dne 5. 12. 2005, BGBl. I S. 3202, § 916 až 945) obdobně také rozlišuje více procesních prostředků obrany obou stran sporu proti rozhodnutí o*

---

²⁰¹ HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz

²⁰² důvodová zpráva k zákonu č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=931&CT1=0>

předběžném opatření - odvolání (Berufung), odpor (Widerspruch) žalovaného proti usnesení o nařízení předběžného opatření či okamžitá stížnost (sofortige Beschwerde) žalobce proti usnesení o zamítnutí návrhu. I zde je zmiňovaný odpor nástrojem, jímž žalovaný realizuje své právo být slyšen v situaci, kdy mu to nebylo umožněno před rozhodnutím (tj. zde před nařízením předběžného opatření).“

1.18.1 Právní úprava předběžných opatření v SRN

V SRN je základním předpisem pro úpravu předběžných opatření Zivilprozessordnung²⁰³ (dále jen „ZPO“), přičemž od roku 2008 byl přijat speciální zákon o nesporném řízení (Gesetz über das Verfahren und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit). Podobně jako v ČR i v SRN odkazuje speciální zákon na přiměřené použití ZPO. Zákon o nesporném řízení v SRN upravuje např. řízení ve věcech manželských, věci péče o nezletilé, dědické řízení, řízení o umístění v ústavu zdravotnické péče apod., z čehož plyne, že právní úprava ČR se velmi inspirovala právě tou Německou.

ZPO rozlišuje dva typy prozatímních prostředků ochrany, a to Arrest („obstávka“) a Enstweilige Verfügung („předběžné opatření“).²⁰⁴ „*Oba právní instituty, tj. Arrest a předběžné opatření se zásadně vylučují, neboť působí v různých oblastech právní ochrany.*“²⁰⁵

1.18.1.1 Arrest

Charakteristika Arrestu se blíží nařízení předběžného opatření v ČR z důvodu obavy, že by soudní výkon mohl být ohrožen. Arrest je upraven v § 916 ZPO dle kterého je poskytnuta ochrana nároku na budoucí pohledávku nebo nároku, který se může v budoucnu přeměnit na peněžitou pohledávku. ZPO dále Arrest rozděluje na věcný a osobní.²⁰⁶

Věcný Arrest je upraven v ust. § 917 ZPO a jeho předpokladem je vydání pravomocného rozhodnutí. „*Věcný Arrest neslouží k tomu, aby zlepšil pozici*

---

²⁰³ jedná se o obdobu občanského soudního řádu v ČR

²⁰⁴ označení obstávka a předběžné opatření používá ve svém článku JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

²⁰⁵ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

věřitele ve vztahu k majetku dlužníka, ale má spíše zabránit jeho zhoršování.²⁰⁷

Důvodem pro vydání Arreštu je pak hrozící zhoršování majetkových poměrů dlužníka, zejména marnotratnost či lehkomyšlné nakládání s majetkem, nikoliv však špatné majetkové poměry.²⁰⁸

Osobní Arrest je upraven v ust. § 918 ZPO, přičemž představuje pomocný právní prostředek v případě, kdy k majetku dlužníka může být zřízeno zástavní právo.²⁰⁹

1.18.1.2 Jistota

V ust. § 921 ZPO je možnost nařídit složení jistoty. V SRN tedy není povinné společně s návrhem na vydání Arreštu složit jistotu, ale tato se odvíjí od konkrétního posouzení případu a je na uvážení soudce, zda uloží jistotu složit či nikoliv. Dle ust. § 945 ZPO platí, že pokud předběžné opatření zaniklo z jiného důvodu, než že bylo vyhověno návrhu ve věci samé nebo že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen uhradit škodu, která se primárně uspokojuje ze složené jistoty.²¹⁰

1.18.1.3 Výkon Arreštu

V úpravě SRN je dále vhodné upozornit, že výkon vydaného Arreštu musí být realizován do 1 měsíce ode dne jeho vyhlášení či doručení, a to v souladu s ust. § 929 odst. 1 ZPO. Pokud se tak nestane, dle ust. § 929 odst. 2 ZPO je výkon takového Arreštu nepřipustný.²¹¹ „Tato časová hranice je v systému předběžné právní ochrany nezbytná, aby se věřiteli formálně stanovila lhůta, v níž bude nucen provést výkon příkazu k arestu.“²¹²

---

²⁰⁶ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

²⁰⁷ JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

²⁰⁸ JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

²⁰⁹ JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

²¹⁰ <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>

²¹¹ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

²¹² JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

1.18.1.4 Enstweilige Verfügung

Naproti tomu předběžným opatřením se zajišťují práva či se upravují právní vztahy. ZPO rozděluje předběžná opatření na zajišťovací opatření a regulační opatření. Zajišťovací opatření dle § 935 ZPO slouží k zajištění nároků věřitele a jde např. o vydání věci, strpění užívání cesty, zápis zástavního práva aj. Naproti tomu regulační opatření dle § 940 ZPO slouží k úpravě právních vztahů účastníků, např. u sporů z nájmu nebo držby.²¹³

1.18.2 Procesně právní úprava prozatímní prostředků ochrany

Procesně právní úprava prozatímních prostředků ochrany je v ZPO přiřazena k úpravě exekuce, tedy v II. a III. oddíle ZPO.²¹⁴ Procesní úprava Arrestu a předběžných opatření (Enstweilige Verfügung) není totožná, avšak při absenci úpravy předběžných opatření se použije úprava dle Arrestu.²¹⁵ Příslušnost soudu k vydání Arrestu i předběžného opatření je upravena jednak v § 916 ZPO dle předmětu nebo osoby zajištění a dále v § 924 ZPO, tj. dle předmětu sporu. O předběžných opatřeních v SRN může být rozhodnuto jednak bez nařízení jednání, avšak i s nařízením jednání, přičemž bez nařízení jednání se rozhoduje spíše výjimečně.²¹⁶ Pokud je rozhodováno bez nařízení jednání vydává se usnesení, proti kterému lze podat odpor (Widerspruch).²¹⁷ O odporu se následně rozhoduje rozsudkem, který je vydán na základě předchozího ústního jednání.²¹⁸ Odpor nemá odkladný účinek a rozhoduje o něm soud, který předběžné opatření vydal, přičemž není vázán původním odůvodněním vydaného usnesení. „Rozhodující pro rozhodnutí o odporu je stav, který je dán ke konci ústního jednání konaného na základě podaného odporu.“²¹⁹ Je tedy možné tvrdit nové skutečnosti a předkládat nové důkazy v řízení o podaném odporu. Následně může

---

²¹³ JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

²¹⁴ <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>

²¹⁵ HRNČIŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 24 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

²¹⁶ dle ust. § 937 ZPO lze bez nařízení jednání rozhodnout jen v naléhavých případech

²¹⁷ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

²¹⁸ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

²¹⁹ HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz

být původní rozhodnutí o předběžném opatření zrušeno, přičemž v tomto případě „*dochází zároveň k zamítnutí návrhu na vydání prozatímního opatření.*“²²⁰

Pokud je však pro rozhodnutí o předběžném opatření nařízeno jednání, rozhoduje se rozsudkem, proti kterému je možné podat odvolání (Berufung).²²¹ „*V těchto případech problematika nepřiměřeného znevýhodnění odpůrce prakticky nenastává ... odpůrce je o řízení informován a má možnost se dostavit k ústnímu jednání, byť jeho příprava obrany může být omezena až na řády hodin.*“²²²

Co se týká odvolání proti zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření, tak navrhovatel může proti usnesení podat stížnost a proti rozsudku odvolání, jinak je obecně přípustné odvolání²²³ ve vztahu k oběma účastníkům jak proti vydanému předběžnému opatření při jednání, tak i proti rozhodnutí o odporu.²²⁴

V SRN je s ohledem na rychlost řízení možné vydané rozhodnutí o předběžném opatření neodůvodňovat, jedinou podmínkou tohoto postupu je, že bylo návrhu vyhověno. Pokud je návrh zamítnut, je nutné jej odůvodnit.²²⁵

Co se týká zrušení předběžného opatření, toto je upraveno v ust. § 927 ZPO, dle kterého lze na návrh předběžné opatření zrušit, pokud se změní okolnosti nebo pokud pominou důvody, za kterých bylo vydáno.²²⁶ „*Tomuto návrhu soud z důvodu absence potřeby rychlého vyřízení a chybějícího důvodu pro vydání arresu jako podmínky jeho přípustnosti vždy vyhověl.*“²²⁷

1.18.3 Komparace právní úpravy ČR s právní úpravou SRN

Dle shora popsaného se lze plně přiklonit k názoru Ústavního soudu,²²⁸ že právní úprava SRN v oblasti předběžných opatření je skutečně velmi

---

²²⁰ HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz

²²¹ <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>; § 925 ZPO

²²² HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz

²²³ <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>; § 925 ZPO

²²⁴ HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz

²²⁵ HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz

²²⁶ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

²²⁷ JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz

²²⁸ srov. Nález pléna Ústavního soudu sp.zn. 16/09 viz kapitola 18.1 této práce

propracovaná a rozhodující soudce má ve svých rukou nespočet možností, jak danou situaci individuálně řešit s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, tak jak to vyžaduje účel a smysl předběžných opatření.

Při komparaci obou právních úprav se lze setkat s několika zásadními odlišnostmi. První odlišností je možnost výběru místní příslušnosti soudu v SRN, jednak dle předmětu nebo osoby zajištění a dále i podle předmětu sporu. V ČR je místně příslušný ten soud, který bude příslušný k řízení ve věci samé. Naprosto zásadní je pojetí jistoty. V SRN je institut jistoty zcela na uvážení rozhodujícího soudce, a ačkoliv stejně jako v ČR jistota slouží k zajištění případné škody či jiné újmy, která by vydáním předběžného opatření vznikla, není povinností navrhovatele v SRN jistotu složit. Naproti tomu v ČR je striktně dána povinnost navrhovatele jistotu složit, a to společně s podáním návrhu a navíc je dána i výše této jistoty. Soudce v ČR může soudcovské uvážení využít v případě doplatku jistoty oproti soudci v SRN, který má tuto možnost již od podání návrhu.

Nejvýraznější rozdíly v právní úpravě obou zemí se týkají samotného rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Zatímco v ČR je vyloučeno nařízení jednání a vyslechnutí účastníků, s ohledem na krátkou lhůtu pro rozhodnutí a s tím spojenou nemožnost řádně předvolat účastníky, ZPO tento postup naopak předpokládá. V SRN má být naopak bez nařízení jednání rozhodováno zcela výjimečně. ZPO dokonce předpokládá nařízení jednání i v případě, že odpůrce bude mít na přípravu své obrany pouze několik hodin. V souvislosti s tím, zda v SRN bude rozhodnuto bez nařízení jednání či při jednání je pak rozdílná forma rozhodnutí. Pokud soud rozhoduje bez nařízení jednání, vydává rozhodnutí ve formě usnesení a pokud je rozhodováno při jednání, rozhoduje se rozsudkem. V ČR je oproti tomu striktně rozhodováno pouze usnesením, proti kterému je přípustné odvolání. V SRN je proti usnesení přípustný odpor a proti rozsudku pak odvolání. Česká právní úprava tedy s vydáním předběžného opatření spojuje vydání usnesení bez jednání, následně lze podat odvolání, kdy se opět rozhoduje bez jednání a rozhodující je i u odvolání stav v době vyhlášení prvostupňového rozhodnutí. V SRN není proces natolik striktní jako v ČR, ale existují dva typy možného rozhodování. Jak již bylo výše řečeno, lze bez jednání rozhodnout usnesením a pokud bude následně podán odpor, je nařízeno jednání a o odporu je rozhodováno rozsudkem, proti kterému je možné podat odvolání. Dále je možné rozhodnout při jednání rozsudkem, proti kterému lze podat odvolání.

Ačkoli dle ust. § 169 odst. 2 os.ř. není nutné odůvodňovat rozhodnutí, kterým bylo vyhověno návrhu, Ústavní soud v rozhodnutí ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1554/08 vyslovil, že s ohledem na předpoklad, že proti předběžnému opatření bude podáno odvolání, musí být z odůvodnění patrné, z čeho soud I. stupně vycházel. Německá právní úprava není natolik striktní a oproti české právní úpravě je dle ZPO nutné odůvodnit pouze rozhodnutí, kterým bylo předběžné opatření zamítnuto.

Totožná úprava obou právních systémů je např. v oblasti nákladů řízení či náhrady škody.²²⁹ Co se týká nákladů řízení, tyto má v obou zemích povinnost uhradit podlehnuvší účastník. Totožně je upravena i náhrada škody, k jejíž náhradě má povinnost v obou státech navrhovatel, přičemž primárně je přiznaná škoda hrazena ze složené jistoty.

2. PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ VE VĚCECH OCHRANY PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ

Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí jsou jedním ze zvláštních předběžných opatření, která jsou upravena zákonem č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (*dále jen z.ř.s.*). Právní úprava předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí byla do našeho právního řádu zavedena s účinností od 1.1.2007 zákonem č. 135/2006 Sb., který změnil některé zákony ve věci ochrany proti domácímu násilí. V současné právní úpravě se ochrana proti domácímu násilí nachází v zákoně o zvláštních řízeních soudních.²³⁰ „*Nová procesní úprava je reflexí hmotněprávní úpravy obsažené v § 751 až 753, § 3021 obč. zák. (teritoriální ochrana) a § 81 a násl. obč. zák. (personální ochrana).*“²³¹

Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí oproti předběžným opatřením obecným mají vlastní úpravu, avšak se subsidiárním použitím jednak úpravy obecných předběžných opatření, ale i obecných

---

²²⁹ https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-de-cs.do?clang=de

²³⁰ BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 32 s. ISSN 1805-0824

ustanovení občanského soudního řádu. S problematikou domácího násilí rovněž úzce souvisí institut nebezpečného pronásledování. Ačkoliv se jedná o dva rozlišné instituty, kdy každý má své specifické prvky, přesto se úprava předběžných opatření ve věcech domácího násilí použije totožně i na nebezpečné pronásledování. K Svoboda²³² uvádí: „*Stalking není domácím násilím v pravém slova smyslu, i když se jeho procedura řídí týmiž procesními normami jako dočasná ochrana před domácím násilím v užším (v pravém sova) smyslu.*“

Smyslem a účelem těchto předběžných opatření je poskytnout ohrožené osobě okamžitou a efektivní pomoc, pokud je ohroženo její zdraví, svoboda, život či jiná ústavně zaručená práva a svobody. Poskytnutí okamžité pomoci má pak svá zjednodušená procesní pravidla, která jsou upravena v zákoně o zvláštních řízeních soudních tak, aby bylo možné dosáhnout co nejrychlejší a nejefektivnější ochrany navrhovatele. Zároveň je však zásadním způsobem zasahováno do práv a povinností odpůrce, který v prvotní fázi rozhodování nemá možnost zvrácení rozhodnutí o předběžném opatření. Ústavní soud se k otázce předběžných opatření vyjádřil v rozhodnutí ze dne 26.7.2016, sp. zn. II. ÚS 1086/2016 tak, že „*předběžná opatření zpravidla nedosahují takové intenzity, aby mohla zasáhnout do ústavně zaručených práv jedné či druhé strany, neboť jde o rozhodnutí, kterým není prejudikován konečný výsledek sporu z hlediska hmotného práva, ale jde o opatření, jehož trvání je omezeno.*“²³³

Právní úprava se snaží vyvážit jednotlivá práva navrhovatele a odpůrce, kdy zejména jistým protipólem návrhu na vydání předběžného opatření je odvolání proti nařízení předběžného opatření a rovněž tak protipólem návrhu na prodloužení vydaného předběžného opatření je návrh na zrušení vydaného předběžného opatření. Ačkoliv ve fázi vydání předběžného opatření není jednání nařizováno, v dalších fázích²³⁴ by tomu tak být mělo a zpravidla se tak děje. Následnou nutností nařízení jednání v navazujících fázích řízení má být zajištěna rovnováha ochrany práv obou účastníků, kdy již je dán větší časový prostor pro

---

²³¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²³² SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 163 s. ISBN 978-80-7400-606-7

²³³ totožně i rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 16.4.2014, sp. zn. I. ÚS 975/13, ze dne 30.4.2013 sp. zn. IV ÚS 1227/13, ze dne 18.4.2013 sp. zn. II. ÚS 937/13 aj.)

²³⁴ rozhodování o návrhu na prodloužení předběžného opatření nebo na zrušení předběžného opatření

provádění dokazování a soud může sám vlastními smysly při jednání vnímat, zda je třeba navrhovateli poskytnout další ochranu nebo nikoliv. Právní úprava navíc velmi věcně upravuje dočasnost předběžných opatření tak, aby byl navrhovateli poskytnut dostatečný časový prostor pro vyřešení své situace a zároveň aby nebyl na svých právech neúměrně krácen odpůrce.

2.1 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Současná právní úprava pojem domácího násilí nedefinuje. „*Určité vymezení pojmu domácího násilí je výsledkem ustálené soudní rozhodovací praxe, přičemž za velmi zdařilé lze označit zejména usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7.8.2012, sp. zn. 19 Co 372/2012, které stanovuje 4 základní kumulativní podmínky, které musí být splněny, aby bylo možné hovořit o domácím násilí a tedy i možnosti vydat předběžné opatření ve věci ochrany proti němu - jedná se o opakovanost a dlouhodobost, eskalaci, neveřejnost a jako poslední je jasnost rolí. Usnesení Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 17.4.2014, sp.zn. 51 Nc 2504/2014 zdůraznilo hledisko společného bydlení, tedy že nezáleží na poměru osob, ale pouze na faktickém společném soužití.*“^{235, 236} Pojem domácího násilí je taktéž charakterizován v důvodové zprávě k zákonu č. 135/2006 Sb., kdy se jedná o násilné jednání, vedené proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti ve společném obydlí a rovněž tak jsou zde shora uvedené 4 znaky domácího násilí zdůrazněny.²³⁷

A contrario K. Čuhelová²³⁸ uvádí, co domácím násilím není, jelikož nejsou kumulativně splněny 4 shora uvedené podmínky. O domácí násilí tedy nemůže jít, pokud spolu osoby nesdílí společnou domácnost, nebo pokud se role partnerů střídají („hovoří se o italské domácnosti nebo válce Roseových“), dále když dojde

---

²³⁵ BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 33 s. ISSN 1805-0824

²³⁶ srov. ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400 In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. - rovněž dospívá k těmto 4 definičním znakům domácího násilí

²³⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb., zdroj: www.psp.cz/dokumenty

²³⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

pouze k jednomu útoku, ale i v případě vyprovokovaného násilí nebo v případě situačních konfliktů.²³⁹

„Hlavním účelem tohoto předběžného opatření je poskytnout osobě ohrožené domácím násilím delší dobu, během které by se mohla rozhodnout bez přítomnosti násilné osoby, jak do budoucna vzniklou situaci řešit. Takovým řešením, které vymaní osobu ohroženou domácím násilím z bezprostředního dosahu násilné osoby, může být např. rozvod manželství, ale také např. podání návrhu na zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví ohledně nemovitosti, v níž obě osoby bydlí. Předpokládá se tedy, že osoba ohrožená domácím násilím podá během trvání tohoto předběžného opatření návrh ve věci samé (rozvod, zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví), přičemž cílem předběžného opatření je zajistit, aby osoba ohrožená domácím násilím nebyla vystavena výhrůzkám či jinému nátlaku u násilné osoby směřující např. k tomu, aby svůj meritorní návrh vzala zpět.“²⁴⁰ Podle K. Svobody²⁴¹ ochrana směřuje k právu na život, svobodu a lidskou důstojnost spojenou s bytovou potřebou, proto nelze vyhovět návrhu, jehož cílem by byla ochrana vlastnických vztahů či řešení partnerských problémů či konfliktů. Obvodní soud pro Prahu 1 v usnesení ze dne 9.5.2014, sp. zn. 33 Nc 1301/2014 vyslovil, že „Smyslem zákonné úpravy ochrany proti domácímu násilí je chránit ohroženou osobu a zamezit dalšímu jednání osoby násilné – jednoho člena obydlí vůči druhému, a to jeho krátkodobým vykázaním z místa, v němž tyto osoby žijí.“

Domácí násilí může mít různé podoby. Může se jednat o situaci, kdy agresorem je muž, nebo naopak žena, dále se může odehrávat mezigeneračně, kdy násilníky jsou vnoučata, která se dopouští násilí na prarodičích či opačně.

---

²³⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.– zde je uveden příklad v období kolem rozvodu; dále tuto problematiku podrobně rozvádí ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 7 s. ISBN 978-80-7552-341-9

²⁴⁰ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 439 s. ISBN 978-80-7201-940-3

²⁴¹ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 163 s. ISBN 978-80-7400-606-7

Rovněž tak existují i různé formy domácího násilí, nejčastěji fyzické a psychické domácí násilí, ale v praxi se lze setkat i s domácím násilím sexuálním, sociálním či ekonomickým.²⁴²

2.2 NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ - STALKING

Nebezpečné pronásledování nebo-li stalking, nelze s domácím násilím zaměňovat, ačkoliv právní úprava předběžných opatření obsažená v ust. § 400 a násl. z.ř.s. se vztahuje jak na domácí násilí, tak na stalking. V případě stalkingu jde o chování, které určitým způsobem hraničí se způsobem běžné lidské komunikace a rovněž jde o obtěžování navrhovatele, které spočívá v mimořádně nevhodném chování odpůrce, které bezprostředně nezasahuje do práva navrhovatele na nerušené bydlení.²⁴³ K. Svoboda²⁴⁴ zároveň uvádí: „*Nežádoucím sledováním a obtěžováním se rozumí fyzická blízkost nebo i jiná aktivita odpůrce vůči navrhovateli, kterou navrhovatel právem považuje za zásah do svých osobnostních práv.*“ K hlavnímu znaku stalkingu K. Čuhelová²⁴⁵ uvádí: „*Hlavním znakem je obsesivní upnutí se známého nebo neznámého pachatele na určitou osobu, kterou pak obtěžuje systematicky a úporně projevy nevyžádané a nechtěné pozornosti. Pachatel pronásleduje vyhlédnutou oběť dopisy, telefonicky, SMS, MMS a vtíráním se do její blízkosti.*“ M. Bednář²⁴⁶ uvádí, že stalkingová jednání vymezuje § 354 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a ačkoliv se jedná o veřejnoprávní předpis, lze jej při identifikaci stalkingu využít s tím, že nemusí být dosaženo intenzity požadované trestním zákoníkem co do dlouhodobosti, ale postačuje, pokud se jedná o opakovaný stalking s předpokladem, že bude trvat v neakceptovatelné intenzitě i nadále.

---

²⁴² ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁴³ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 165 s. ISBN 978-80-7400-606-7

²⁴⁴ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7400-606-7

²⁴⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁴⁶ BEDNÁŘ, Miroslav. Stalking – nebezpečné pronásledování. Právní rozhledy 20/2014. 698 s., zdroj: www.beckonline.cz

Stejně tak jako může mít domácí násilí několik různých forem, je tomu tak i u stalkingu. Jednou z těchto forem může být ex-partner stalking, při kterém se jeden z bývalých partnerů není schopen smířit se situací, že vztah mezi partnery skončil a opakovaně obtěžuje bývalého partnera. Dalším a „nejmladším“ druhem pronásledování je kyberstalking,²⁴⁷ který se vyznačuje obtěžováním oběti prostřednictvím prostředků elektronické komunikace. Kyberstalking může probíhat prostřednictvím e-mailů, facebooku, ICQ komunikace či jiných portálů nebo i prostřednictvím tzv. spamů, případně i šíření různých nenávistných a nepravdivých informací o oběti na internetu. Obranou proti kyberstalkingu se ve svém článku zabývá Mgr. Ivana Jarošová,²⁴⁸ která jako obranu před kyberstalkingem uvádí: „V první řadě je nutné, aby oběť pronásledovateli oznámila, že si nepřeje být nijak kontaktována z jeho strany a další kontakt zcela přerušila. Obecně pak platí nutnost o pronásledování informovat okolí a hlavně blízké osoby. Snažit se vyvarovat jakémukoli kontaktu s pronásledovatelem, což znamená nereagovat na zprávy jím psané, ale rovněž je ani nečíst. V některých případech je nutné změnit telefonní číslo, emailovou adresu, ale rovněž všechna přístupová hesla k účtům založeným na internetu či přímo přistoupit k jejich zablokování a případnému založení si účtů nových. Nové informace poskytovat pouze osobám, kterým oběť absolutně důvěřuje. Shromážďovat si důkazy o probíhajícím trestném činu proto, aby oběť mohla podniknout další kroky, jako nahlášení pronásledování policii.“ Shodně tak lze rady obětem stalkingu nalézt na internetovém portálu policie ČR.²⁴⁹ Ovšem vzhledem k neustálému zkvalitňování služeb internetu a rozšiřování možností internetu není možné úplně a zcela obsáhnout možnosti a podoby kyberstalkingu, jelikož s vývojem techniky se jeho možnosti pro obtěžování oběti zvyšují.

„U všech shora uvedených forem stalkingu je společným rysem záměr obtěžovat jiného natolik intenzivně, že to již ohrožuje jeho psychickou a v některých případech i fyzickou integritu.“²⁵⁰

2.3 VYKÁZÁNÍ NÁSILNÍKA

---

²⁴⁷ Kyber prostor znamená prostor internetu

²⁴⁸ <http://www.epravo.cz/top/clanky/cyberstalking-91552.html>

²⁴⁹ <http://www.policie.cz/clanek/stalking-nebezpecne-pronasledovani.aspx>

²⁵⁰ BEDNÁŘ, Miroslav. Stalking – nebezpečné pronásledování. Právní rozhledy 20/2014. 698 s., zdroj: www.beckonline.cz

V první fázi ochrany před domácím násilím nastupuje ve většině případů Policie ČR (*dále jen „PČR“*), jejíž postup se řídí ust. § 44 - 47 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR (*dále jen „ZoPČR“*), účinného od 1.1.2009. Tato ustanovení obsahují podrobný popis postupu policie, která mnohdy přichází do prvotního kontaktu s obětí domácího násilí a rozhoduje o vykázání násilníka. *„Policejní vykázání je faktickým úkonem, o kterém policie vyhotoví úřední záznam.“*²⁵¹ Právě zásah příslušníků PČR má útok zastavit a osobě ohrožené poskytnout operativně a bezprostředně ochranu před násilníkem prostřednictvím státní moci. Při prokázání důvodné obavy, že po odjezdu policie bude osobě ohrožené i nadále ubližováno nebo ublíženo, policie vykáže násilnou osobu v souladu s ust. § 44 odst. 1 ZoPČR a stejně tak jej může vykázat i z bezprostředního okolí rodinné domácnosti. Důležité je, že vykázání osoby lze provést i v nepřítomnosti násilné osoby a samotné vykázání trvá po dobu 10-ti dnů ode dne vykázání. Tuto dobu nelze v žádném případě zkrátit, i kdyby si to ohrožená osoba výslovně přála. Policista, který vykázání provádí, jej ústně oznámí účastníkům a vyhotoví potvrzení o vykázání, které osobě ohrožené a vykázané předá proti podpisu. V potvrzení musí být uvedeno, na jaký prostor se vykázání vztahuje, řádné označení osoby ohrožené a vykázané a adresa útvaru policie, u kterého je možné si vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Pokud jedna z osob odmítne převzít potvrzení nebo odmítne stvrdit svým podpisem převzetí tohoto potvrzení, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu. V případě nepřítomnosti násilníka při vykázání, mu veškerá poučení musí být dána při prvním kontaktu, tedy poté, co je s co nejvyšším urychlením vypátrán.

Vykázaná osoba má právo proti vykázání podat námitky, a to okamžitě na místě, nebo do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Pokud jsou námitky podány na místě, policista je bezodkladně předá krajskému ředitelství, které je příslušné podle místa, kde k vykázání došlo. V případě, kdy osoba až následně po vykázání podává námitky, doručí je příslušnému krajskému ředitelství písemně, přičemž tato lhůta začíná běžet ode dne následujícího po vykázání násilníka.

---

²⁵¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Jedná se o procesní lhůtu, proto postačuje, námitky předat třetí den poskytovali poštovních služeb. Za situace, že krajské ředitelství shledá, že nebyl dán zákonný důvod k vykázaní násilníka, vykázaní ukončí a dotčené osoby o tom bez zbytečného odkladu vyrozumí.

Vykázaná osoba má povinnost neprodleně opustit prostor, na který se vykázaní vztahuje a nesmí do tohoto prostoru po dobu stanovených deseti dnů vstupovat, dále se musí vyvarovat styku či navazování kontaktu s osobou ohroženou a na výzvu odevzdá policii klíče od společného obydlí, které drží. Oproti tomu má právo vzít si ze společného obydlí osobní věci, cennosti a osobní doklady. Je také možné si 1x v průběhu vykázaní a za přítomnosti policie odnést ze společného obydlí věci, které nebylo možno vzít si přímo při vykázaní a dále i věci nezbytné pro podnikání nebo pro výkon povolání vykázané osoby. Podle § 45 odst. 3) ZoPČR, poskytne policista vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování. *„Pokud násilná osoba odmítá opustit společné obydlí nebo svůj odchod neúměrně odkládá, policista ji upozorní na případné použití donucovacích prostředků a zajištění podle zákona o policii. Pokud násilná osoba ani tak neuposlechne výzvy policie a obydlí neopustí, policista je oprávněn donucení zrealizovat.“*²⁵²

Při vykázaní je povinností policie poučit ohroženou osobu o možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření, využít pomoc poskytovanou obětem domácího násilí a zároveň ji poučit o následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázaní přihlíží.

Policie následně musí zaslat do 24 hodin od vstupu do společného obydlí kopii úředního záznamu o vykázaní příslušnému intervenčnímu centru²⁵³ a soudu, který by byl příslušný k rozhodování o návrhu na vydání předběžného opatření²⁵⁴ a pokud ve společném obydlí žije osoba nezletilá, zašle se kopie úředního záznamu i orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Policie pak ve lhůtě 3 dnů od vykázaní provede kontrolu, zda se ve společném obydlí vykázaná osoba skutečně nezdržuje.

---

²⁵² ŠEVČÍK, Drahomír. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí, kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, s.r.o., 2011. 134 s. ISBN 978-80-7367-690-2

²⁵³ § 60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

²⁵⁴ Záznamy o vykázaní se zapisují pod sp. zn. NC dle ust. § 153 odst. 2, 5 kancelářského řádu a část V. bod 2, písm. e), n) přílohy 1 oddílu 5 kancelářského řádu

Tímto činnost Policie ČR končí a je na osobě ohrožené domácím násilím, zda podnikne další kroky směřující k ochraně své osoby a to ať již prostřednictvím intervenčního centra nebo jiné organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí,²⁵⁵ nebo prostřednictvím podání návrhu soudu na vydání předběžného opatření proti domácímu násilí či podání návrhu ve věci samé.

Dle Přílohy č. 1 této práce je zřejmé, jaký byl počet vykázaných osob v jednotlivých okresech za roky 2015 a 2016. V Přílohách č. 2 a 3 je dále přehledně graficky znázorněno, v jakém poměru byla vykázaní realizována v jednotlivých krajích jednak za rok 2015²⁵⁶ a dále za rok 2016.²⁵⁷ K nejvyššímu počtu vykázaní došlo na území hlavního města Prahy a k podstatně vyššímu počtu vykázaní oproti ostatním krajům došlo v kraji Ústeckém. Naproti tomu nejnižší počet vykázaní byl realizován v kraji Plzeňském a Královéhradeckém, kdy oproti Hlavnímu městu Praze byl počet realizovaných vykázaní 6x nižší. Jak je ze zpracovaných grafů zřejmé, počet vykázaní je odlišný kraj od kraje, přičemž rozdíly jsou skutečně marginální. Zajímavou je i Příloha č. 4, která graficky znázorňuje srovnání provedených vykázaní v roce 2015 a 2016, kdy až na odchylku v Královéhradeckém kraji se křivky oba roky téměř překrývají. Počty provedených vykázaní v roce 2015 a 2016 v jednotlivých krajích byly velmi obdobné, v některých krajích dokonce totožné.

2.4 ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

Další „fází“ ochrany proti domácímu násilí, resp. dalším krokem jak si udržet odstup od násilníka, je podání návrhu na vydání předběžného opatření k soudu, které poskytne osobě ohrožené domácím násilím další ochranu i po uplynutí lhůty, po kterou byl násilník vykázan Policií ČR. Tuto možnost má každá osoba ohrožená domácím násilím a návrhu nemusí předcházet vykázaní PČR, stačí pouze soudu spolu s návrhem doložit, že je osoba ohrožena domácím násilím. Předběžné opatření lze vydat pouze na návrh v souladu s ust. § 401 z.ř.s. a neexistuje možnost vydání *ex offio*.

---

²⁵⁵ V ČR existuje mnoho organizací, které poskytují pomoc obětem domácího násilí. Jednou z nejznámějších organizací je Bílý kruh bezpečí a dále lze pomoc vyhledat např. u: DONA linka, Linka bezpečí, Linka důvěry, azylové domy, občanské poradny, poradny pro rodinu a manželství aj.

²⁵⁶ Příloha č. 2

Řízení je zahájeno doručením návrhu místně příslušnému soudu. Speciální úprava ust. § 400 z.ř.s. stanovuje, že příslušný je okresní soud,²⁵⁸ v jehož obvodu má bydliště navrhovatel a tím je rovněž vyloučena možnost aplikovatelnosti příslušnosti dle ust. § 87 o.s.ř. či dle ust. § 4 odst. 1 z.ř.s.²⁵⁹ Pro úplnost je vhodné uvést, že pojem bydliště není pojmem totožným s pojmem trvalý pobyt. Místo trvalé pobytu má evidenční charakter, kdežto místo bydliště označuje faktické místo, na které se navrhovatel zdržuje a rozhodným je místo bydliště navrhovatele ke dni podání návrhu.²⁶⁰

Návrh lze podat buď osobně na podatelnu soudu, dále prostřednictvím prostředků elektronických komunikací nebo též prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Poté, co je návrh soudu doručen, vyznačí se přímo na prvopis návrhu datum a hodina doručení. Návrh lze rovněž sepsat do protokolu prostřednictvím vyšší soudní úřednice.²⁶¹ Vyznačení času doručení návrhu soudu má význam pro dodržení zákonné lhůty k vyřízení tohoto návrhu. Příslušné pracovnice tento návrh bezodkladně zapíší do systému soudu, vytisknou desky a předají civilnímu oddělení. Následně je spis předán příslušnému soudci, který v daný moment drží službu pro vyřizování předběžných opatření v rámci dosažitelnosti soudců, která je určena rozvrhem práce dle § 128 kancelářského řádu. Spis musí být výrazně odlišen od ostatních spisů, aby bylo na první pohled patrné, že se jedná o předběžné opatření, které se vyřizuje vždy přednostně oproti spisům ostatním. Dle Instrukce Ministerstva spravedlnosti 505/2001-Org. - vnitřního kancelářského řádu § 166 odst. 7 se při podání návrhu na předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí vyznačí na spisový obal zkratka „PO 48“.²⁶²

2.5 LHŮTA K ROZHODNUTÍ

---

²⁵⁷ Příloha č. 3

²⁵⁸ v souladu s ust. § 3 z.ř.s.

²⁵⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁶⁰ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 400. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁶¹ viz ust. § 14 z.ř.s.

²⁶² Vnitřním nařízením pak lze přistoupit k ještě výraznějšímu odlišení spisu od ostatních, např. odlišit barvu desek od ostatních či označit barevně hřbet spisu tak, aby bylo na první pohled patrné, že se jedná o předběžné opatření.

S ohledem na velmi krátkou lhůtu pro rozhodnutí soudu autorka opět považuje za vhodné uvést lhůtu k rozhodnutí v začátku této kapitoly, jelikož následující procesní postup soudu se od této lhůty odvíjí. V souladu s ust. § 6 o.s.ř. musí být o návrhu na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí rozhodnuto bezodkladně, přičemž ust. § 404 z.ř.s. stanovuje že soud o návrhu rozhodne do 48 hodin bez jednání. „*Ačkoliv to zákon výslovně nestanoví, je zřejmé, že lhůta pro rozhodnutí běží ode dne podání návrhu.*“²⁶³ Jelikož se jedná o lhůtu zákonnou, pořádkovou, tak její nedodržení nemá žádné procesní důsledky, s výjimkou případného kárného postižení soudce.²⁶⁴ Takto stanovená lhůta je zcela v souladu s účelem a smyslem těchto předběžných opatření, tedy plně koresponduje s okamžitým poskytnutím ochrany osobě ohrožené domácím násilím.²⁶⁵ Zákonem stanovená lhůta sama o sobě vylučuje možnost odstraňování vad podání způsobem typickým pro civilní řízení, který je stanoven v občanském soudním řádu. S ohledem na krátkou lhůtu pro rozhodnutí soudu je nutné, aby předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí podléhala speciální procesní úpravě tak, jak je stanoveno v zákoně o zvláštních řízeních soudních se subsidiárním použitím občanského soudního řádu.

2.6 NÁLEŽITOSTI NÁVRHU

Návrh musí obsahovat jednak obecné náležitosti v souladu se subsidiárním použitím ust. § 42 odst. 4 o.s.ř., dále zvláštní náležitosti dle ust. § 75 o.s.ř. a rovněž i speciální náležitosti dle ust. § 402 z.ř.s. Obecnými náležitostmi jsou označení účastníků, označení soudu, kterému je určeno, kdo jej činí, čeho se týká a co se sleduje, v neposlední řadě musí být datováno a podepsáno, protože k podáním, která nebyla řádně podepsána a ani ve lhůtě 3 dnů doplněna předložením originálu, soud dle § 42 odst. 2 věty druhé o.s.ř. nepřihlíží. V případě

---

²⁶³ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 759 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁶⁴ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 761 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁶⁵ Velmi podrobný popis kladů lhůty lze nalézt v publikaci: ČUHELOVÁ, Kateřina. § 401. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

vad návrhu by soud v klasickém civilním řízení navrhovatele vyzval usnesením dle ust. § 43 o.s.ř. k odstranění vad podání společně s poučením, že pokud ve stanovené lhůtě nebude vada podání odstraněna, bude podání odmítnuto.²⁶⁶ V tomto typu řízení však není dán prostor pro odstraňování vad podání, pokud je nelze odstranit operativním způsobem, navíc navrhovatel se snaží dosáhnout téměř okamžité ochrany své osoby a na prokazování skutkového stavu jsou z tohoto důvodu kladeny nižší požadavky, které v podstatě vyrovnávají zvýšený důraz kladený na povinnost navrhovatele, aby návrh obsahoval veškeré náležitosti stanovené zákonem. Dle názoru autorky je tedy na navrhovateli, aby byl návrh podán řádně a bezvadně, jelikož v opačném případě se navrhovatel vystavuje možnosti odmítnutí návrhu a nutnosti podat návrh nový. Co se týká doručení návrhu prostřednictvím faxu, zákon v klasickém řízení stanovuje lhůtu na doplnění tohoto podání 3 dny. V řízení o předběžném opatření tuto lhůtu nelze dodržet, proto navrhovatel musí přistoupit k okamžitému odeslání originálu návrhu soudu. V případech podání návrhu faxem by navrhovatelka uvítala operativnost soudu v tom ohledu, že soud má možnost prostudovat faxové podání, následně ho ztotožnit s dodatečně zaslaným originálem a nic nebrání soudu ve věci operativně a pohotově rozhodnout, jelikož soud již původní faxové podání prostudoval.

Co se týká zvláštních náležitostí návrhu na nařízení předběžných opatření, tyto jsou uvedeny v ust. § 75 o. s. ř., přičemž se jedná zejména o vylíčení skutečností o tom, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků a vylíčení skutečností, které odůvodňují vydání předběžného opatření.

Speciální náležitosti konkrétně návrhu na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí demonstrativně vymezuje ust. § 402 z. ř. s., např. vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nenachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí.

Pokud návrh neobsahuje všechny náležitosti, vyzve soud navrhovatele vhodným způsobem k doplnění návrhu a poučí ho, že pokud tyto náležitosti nedoplní, bude návrh zamítnut. Toto doplnění musí být soudu doručeno ve lhůtě stanovené pro vydání rozhodnutí o předběžném opatření, tedy ve lhůtě 48 hodin

---

²⁶⁶ k tomu shodně např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 27.8.2013, sp. zn. II. ÚS 3042/2012, dále ze dne 24.4.2006, sp. zn. IV ÚS 319/05 a ze dne 14.8.2008, sp. zn. III. ÚS 169/06

od podání návrhu. Důležité je vymezení pojmu „vhodným způsobem“. V tomto je spatřována operativnost soudu, tedy např. telefonické vyrozumění navrhovatele, pokud v návrhu uvedl své telefonní číslo, zaslání mailu navrhovateli nebo učinění výzvy prostřednictvím datové schránky. K. Svoboda²⁶⁷ uvádí, že pokud soud nemá k dispozici telefonní číslo navrhovatele a navrhovatel nemá datovou schránku, nepřipadá pak doplnění či oprava návrhu v úvahu. Dle názoru autorky by bylo vhodné, aby soud vyvinul co největší možnou aktivitu k tomu, aby byly vady návrhu odstraněny, avšak tato aktivita by neměla přesahovat meze běžného postupu soudu. Je ovšem pravdou, že ne vždy účastník soudního řízení ve svém podání uvede telefonní kontakt na svou osobu, příp. mailovou adresu. Názoru autorky přisvědčuje i K. Čuhelová,²⁶⁸ dle které by měl soud navrhovatele operativně kontaktovat, vyzvat jej k doplnění návrhu, včetně poučení o možnosti odmítnutí podání, přičemž v případě, kdy není doplnění učiněno ve stanovené 48 hodinové lhůtě, soud musí přistoupit k odmítnutí návrhu. Je však možné navrhovatele předvolat k doplnění návrhu nebo postupovat „jiným méně formálním způsobem“. K. Čuhelová²⁶⁹ rovněž uvádí, že usnesení o odmítnutí návrhu na vydání předběžného opatření je následně návodem pro navrhovatele, pro podání nového návrhu, který bude obsahovat veškeré zákonem požadované náležitosti. Méně formální způsob výzvy k doplnění návrhu autorka spatřuje v možnosti soudce dostavit se do místa bydliště navrhovatele a zde jej poučit o vadách a následcích jejich neodstranění. Tento způsob odstranění vad podání by autorka vnímala jako vhodný pouze za situace, že by ze samotného návrhu bylo patrné, že se jedná o velmi závažné domácí násilí a nebylo by s ohledem na potřebnou ochranu navrhovatele účelné a spravedlivé návrh odmítnout a tím pádem odmítnout ochranu osobě, z jejíhož návrhu by soud měl za prokázané,²⁷⁰ že k domácímu násilí skutečně dochází, a to zejména za situace, pokud by soud došel

---

²⁶⁷ HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 756 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁶⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 402. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁶⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 402. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁷⁰ zde autorka považuje za vhodné uvést pojem prokázané, jelikož tento postup by autorka upřednostnila v situaci, kdy bude naprosto nepochybné, že k domácímu násilí skutečně dochází

k závěru, že pokud by byl návrh odmítnut, byla by osoba navrhovatele vystavena bezprostřednímu nebezpečí dalšího útoku ze strany odpůrce.

2.6.1 Vylíčení rozhodných skutečností

Součástí návrhu na vydání předběžného opatření musí být i vylíčení rozhodných skutečností, které odůvodňují, že společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost je pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společném domácnosti žije, případně osvědčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.²⁷¹ Uvedení těchto skutečností sehraává v řízení velmi velkou roli, jelikož právě na základě těchto skutečností (a samozřejmě i na základě předložených listin) soud dospěje ke svému rozhodnutí. S ohledem na pouhé osvědčování tvrzení uvedených v návrhu, je vhodné co nejpřesněji popsat celou situaci a celé okolnosti domácího násilí či stalkingu. *„Návrhy na vydání předběžného opatření nejsou ve všech případech dostatečné, zejména vylíčení rozhodujících skutečností bývá spíše "sporé". Není tomu ani tak proto, že by "nebylo o čem psát", ale spíš díky vlivu domácího násilí na ohroženou osobu, která násilí spíš minimalizuje (na rozdíl od falešné oběti, která násilí předstírá, či nepravé oběti, která si myslí, že je obětí domácího násilí, ač tomu tak ve skutečnosti není). Tržnou ránu o délce 10 cm popisuje, jako škrábnutí a podobně.“²⁷²* Jelikož v tomto typu řízení platí vyšetřovací zásada, měl by soud v souladu s ust. § 20 a 21 z.ř.s. sám zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, avšak musí mít jisté vodítko, jakým směrem tyto skutečnosti zjišťovat. Pokud navrhovatel nevylicí podrobně veškeré skutečnosti či se snaží je „minimalizovat“, vystavuje se následně riziku, že návrh bude jako nedůvodný soudem zamítnut, jelikož soud nebude přesvědčen o páchaném domácím násilí, které by navrhovatele ohrožovalo. Jelikož je v praxi těžké identifikovat domácí násilí, používá se k jeho identifikaci metoda SARA DN. *„Metoda obsahuje tři oddíly dotazů. V prvním zjišťujeme, zda se násilná osoba dopouští násilí vůči blízké osobě. Ve druhém oddíle nás zajímá, zda má*

---

²⁷¹ viz. § 402 odst. 1 z.ř.s.

²⁷² ČUHELOVÁ, Kateřina. § 404. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

*násilná osoba obecné sklony k násilí a ve třetím obrácíme svou pozornost k ohrožené osobě a její zranitelnosti. Postup při hodnocení SARY DN je takový, že policie (případně soud) zaznamená zdroj informací, tj. zda je poskytla ohrožená osoba, násilná osoba, případně byly zjištěny z trestního rejstříku. Dále vyznačí časový údaj o tom, kdy metodu použila (datum, čas). Následuje klasifikace přítomnosti či nepřítomnosti 15 rizikových faktorů a jejich vyhodnocení.*²⁷³ Tuto metodu v praxi zatím využívá policie při vykázání násilníka, avšak využití soudu není tak hojné, soudci rozhodují spíše na základě vlastního uvážení, ačkoliv tato metoda by jim identifikaci přítomnosti domácího násilí a následné rozhodování značně ulehčila.

2.6.2 Doložení návrhu listinami

Navrhovatel musí k návrhu přiložit i listiny, které osvědčují jím uvedené skutečnosti, např. lékařské zprávy o ošetření oběti nebo zprávy od psychologa či psychiatra, zprávy policie o zásahu ve společné domácnosti účastníků nebo o vykázání a mohou být předloženy i doklady o společném nájmu bytu či o vedení společné domácnosti. Navrhovatel může soudu předložit i doklady, osvědčující, že již byly podány návrhy soudu na řešení dané situace, tj. např. návrh na rozvod manželství, úpravu výchovy a výživy nezletilých dětí, vypořádání majetkových vztahů nebo vypořádání spoluvlastnictví k bytové jednotce, ač zahájení těchto řízení dle stávající právní úpravy není podmínkou podání návrhu na vydání předběžného opatření. Je tak pouze na zvážení navrhovatele, zda nějaké návrhy podá či nikoliv. „*Navrhovatel by měl minimálně předložit čestné prohlášení svědků, úřední záznam policie, zprávu lékaře o následném ošetření*“,²⁷⁴ protože pokud by se soud spokojil pouze s řadou úředních záznamů o výpovědi navrhovatele, mohlo by se lehce stát, že by byla vykázána osoba, která ve skutečnosti není násilnou osobou.²⁷⁵ V otázce důkazů osvědčujících (dle názoru

---

²⁷³ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁷⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁷⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X

autorky dokonce prokazujících) domácí násilí či stalking je velmi významným posunem usnesení Okresního soudu ve Zlíně ze dne 17.7.2014 sp. zn. 44 Nc 801/2014,²⁷⁶ dle kterého je použitelným a přípustným důkazem v civilním řízení o předběžném opatření zvukový záznam pořízený bez souhlasu dotčené osoby. Musí být ovšem splněny podmínky uvedené v ust. § 88 odst. 1) o.z.²⁷⁷ Nelze tedy nahrávat cokoli a kdykoli a následně tyto nahrávky komukoli poskytovat, avšak při dodržení zákonných podmínek je možné tuto nahrávku následně použít jako důkaz proti odpůrci.

Ze shora řečeného tedy vyplývá, že pokud navrhovatel listiny, kterých se dovolává, nepřiloží k návrhu, nebude se jednat o vadu návrhu, avšak nebude podklad pro osvědčení tvrzených skutečností a soud bude muset návrh zamítnout, pokud listiny nebudou soudu předloženy ani dodatečně,²⁷⁸ resp. do 48 hodin od podání návrhu, což je nejzazší lhůta ve které musí soud o návrhu rozhodnout.

2.7 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Současně se zkoumáním náležitostí návrhu soud posuzuje, zda byl návrh podán osobou oprávněnou. Účastníci tohoto řízení jsou v ust. § 403 odst. 1 z.ř.s. vymezeni jako navrhovatel, odpůrce, případně osoba, vůči níž násilí směřuje.

2.7.1 Navrhovatel

Z ust. § 403 odst. 1 z.ř.s. vyplývá, že navrhovatelem může být nejen oběť domácího násilí, ale i třetí osoba, proti které násilí směřuje, což lze jednoznačně dovodit i z ust. § 402 odst. 1 z. ř. s.²⁷⁹ Komentářová literatura²⁸⁰ uvádí, že: „*Je-li domácím násilím ohrožena třetí osoba spolužijící v domácnosti, je k podání*

---

²⁷⁶ V tomto řízení byl jako důkaz použit zvukový záznam, který navrhovatelka zachytila na mobilní telefon, když ji odpůrce vyhrožoval a snažil se ji napadnout

²⁷⁷ ust. § 88 odst. 1 o.z. - Svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

²⁷⁸ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 183 s. ISBN 978-80-7400-606-7

²⁷⁹ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – I. část. Právní prostory. zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-i-cast>

²⁸⁰ HUMLÁKOVÁ, Klára. KRIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 758 s. ISBN 978-80-7400-297-7

návrhu na ochranu před domácím násilím oprávněn manžel (rozvedený manžel), který je tím dotčen, vůči druhému manželovi (rozvedenému manželovi), agresorovi. Manžel však není oprávněn k podání návrhu na ochranu svého manžela před domácím násilím páchaným spolužijící osobou.“ V tomto případě se jedná o situaci, kdy manžel napadá třetí osobu a druhý manžel je oprávněn podat návrh na vydání předběžného opatření, pokud se ho to dotýká. Jestliže však třetí osoba napadá jednoho z manželů, tak druhý manžel podat návrh nemůže, musí jej podat právě dotčený manžel. Co se týká legitimace k podání návrhu, významné je v této otázce usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 32 Co 297/2012, ve kterém bylo vysloveno, „... že věcnou legitimaci mají osoby sdílející společně obydlí, jestliže však soud neshledá podmínky pro nařízení tohoto speciálního předběžného opatření, jelikož ve věci samé by se jednalo o řízení nesporné (nikoliv sporné), posoudí, zda nejsou podmínky pro vydání „běžného“ předběžného opatření.“ K účastenství v řízení o tomto typu předběžného opatření se podrobně vyjadřuje i K Čuhelová:²⁸¹ „Pokud návrh podá člověk, vůči němuž násilí přímo nesměřuje, ale vadí mu (například dceři vadí násilí páchané na matce), musel by zákonodárce zajistit, aby osoba, vůči níž násilí přímo směřuje (zde matka), byla účastníkem řízení. Jinak by došlo k zásahu do jejího práva na autonomii vůle. Proto zákonodárce stanoví, že účastníkem řízení je také osoba, vůči níž násilí směřuje. Tato bude účastníkem řízení jen tehdy, pokud bude odlišná od navrhovatele.“ Při podání návrhu na předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí není zároveň podstatné, zda se jedná o manžele nebo jiné rodinné příslušníky, ale zda spolu osoba oběti a násilníka sdílí společnou domácnost. Tomuto přisvědčuje i usnesení Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 17.4.2014, sp. zn. 51 Nc 2504/2014 dle kterého: „Ustanovení § 3021 občanského zákoníku ve spojení s § 751 a 753 občanského zákoníku je aplikovatelné též v případě druha a družky, jejichž vztah je již ukončen, avšak stále společně bydlí.“

2.7.2 Nezletilý navrhovatel

---

²⁸¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 403. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X

Významnou novinkou od 1.1.2014 je, že podle ust. § 403 odst. 2 z.ř.s. může být návrhatelem i nezletilá osoba. Návrh ovšem nemůže podat sám nezletilý, musí tak učinit buď prostřednictvím zákonného zástupce, nebo Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (*dále jen „OSPOD“*), příp. advokáta na základě plné moci. Dle dikce zákona je skutečně možné, aby osoba nezletilá udělila plnou moc advokátovi, avšak existují omezení, za kterých lze plnou moc udělit. V takové situaci se v souladu s ust. § 31 o.z. přihlíží k rozumové a volní vyspělosti nezletilého, která musí být přiměřená a posuzuje se v každém případě individuálně.

Za nezletilého rovněž může návrh podat jeden z rodičů, pak by ovšem soud hned po nařízení předběžného opatření nezletilému jmenoval kolizního opatrovníka, čímž odpadá problém, zda je možné v takovém případě návrhu vyhovět.²⁸² „*Kolizní opatrovník se ustanovuje pro účely dalšího postupu ve věci ochrany před domácím násilím.*“²⁸³ Kolizní opatrovník pak po celou dobu řízení zastupuje nezletilého a hájí jeho zájmy, může jeho jménem činit veškeré návrhy, podávat odvolání, tak aby byl nezletilý v řízení řádně zastoupen a aby byly jeho zájmy chráněny k jeho prospěchu. „*Před podáním návrhu musí zástupce dítěte zvážit, zda jde o prostředek, který je adekvátní situaci v rodině, zda nebude vhodnějším prostředkem návrh podaný opatrovnickému soudu, a to ať již ve formě předběžného opatření, nebo ve věci samé.*“²⁸⁴ Tento návrh může zákonný zástupce v rámci výkonu své rodičovské odpovědnosti podat i proti vůli nezletilého²⁸⁵ a přání nezletilého v řízení nehraje roli, jelikož musí být soudem poskytnuta ochrana zdravému prostředí nezletilého k jeho vývoji.

V souvislosti s podáním návrhu zákonným zástupcem nezletilého se jeví jako významné rozhodnutí Okresního soudu v Pardubicích ze dne 7.1.2016, sp. zn. 10 Nc 3101/2016, ve kterém bylo mj. vyloveno, že návrh na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí může podat za nezletilého zákonný zástupce bez souhlasu opatrovnického soudu. Tento názor

---

²⁸² ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rekonstrukcí soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013. 104 s., zdroj www.beckonline.cz

²⁸³ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 187 s. ISBN 978-80-7400-606-7

²⁸⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 45 s. ISBN 978-80-7552-341-9

²⁸⁵ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 186 s. ISBN 978-80-7400-606-7

zcela logicky navazuje na zákonnou úpravu, která předpokládá rychlé řešení situace, navíc smyslem podání návrhu na schválení právního jednání za nezletilého je zejména ochrana nezletilého, resp. aby jednáním rodičů nebyla nezletilému způsobena škoda či újma. V tomto případě nelze hovořit o způsobení škody či újmy, neboť pokud nebudou dány předpoklady pro nařízení předběžného opatření, soud návrh zamítne. Navíc v tomto typu řízení zákon upravuje možnost podání návrhu nezletilým (prostřednictvím zákonného zástupce či OSPODu), proto nelze použít ustanovení § 898 a násl. občanského zákoníku, upravující schválení právního jednání za nezletilého.

Pokud by přeci jen došlo k situaci, že by návrh podal nezletilý mladší 16-ti let sám, pak komentářová literatura²⁸⁶ uvádí: „*V případě, že výjimečně podá návrh nezletilý mladší 16 let, soud se musí obrátit na jeho zákonného zástupce a vyrozumět i OSPOD. Je-li odpůrcem zákonný zástupce nezletilého, soud vyrozumí pouze OSPOD. V případě, že s návrhem zákonný zástupce nezletilého nebude souhlasit či OSPOD neučiní podání soudu směřující k nařízení předběžného opatření, soud řízení zastaví. V tomto případě se totiž jedná o nedostatek podmínky řízení, který se nepodařilo odstranit.*“

Výraznou novinkou je, že nezletilý starší 16-ti let je aktivně legitimován k podání návrhu, jelikož dle § 403 odst. 3 z. ř. s. má pro řízení plnou procesní způsobilost. Ovšem pokud soud dojde k závěru, že nezletilý starší 16-ti let není schopen samostatně jednat, rozhodne o tom, že nezletilý musí být zastoupen svým zákonným zástupcem.²⁸⁷ K posouzení rozumové a mravní vyspělosti nezletilého vždy soud přistupuje individuálně s přihlédnutím k osobě nezletilého a všem okolnostem případu.

2.7.3 Navrhovatel omezený ve svéprávnosti

Jelikož domácí násilí může směřovat, či se dotýkat osoby omezené ve svéprávnosti, může být návrh na nařízení předběžného opatření podán i touto osobou. Pro posouzení aktivní legitimace navrhovatele omezeného ve

---

²⁸⁶ HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 759 s. ISBN 978-80-7400-297-7

svéprávnosti bude významné, v jakém rozsahu byla svéprávnost navrhovatele omezena. „*Nespadá-li podání návrhu do rozsahu, v němž byl člověk omezen ve svéprávnosti, podává návrh sám. Spadá-li naopak podání návrhu do rozsahu, v němž byl člověk omezen ve svéprávnosti, podává návrh jeho jménem opatrovník nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností.*“²⁸⁸ Pokud se tedy rozhodnutí o omezení svéprávnosti vztahuje i na podání návrhu na předběžné opatření, podává je tato osoba prostřednictvím opatrovníka nebo prostřednictvím obce s rozšířenou působností. Za situace, kdy přece jenom návrh taková osoba podala, ačkoliv v tomto směru byla její svéprávnost omezena, musí se soud obrátit na jejího opatrovníka a obecní úřad obce s rozšířenou působností a pokud tito s podáním návrhu nevysloví souhlas, postupuje soud shodně jako při podání návrhu nezletilou osobou a pro nedostatek podmínky řízení toto řízení zastaví.

2.7.4 Střet zájmů

V naléhavých případech, kdy hrozí střet zájmů, mezi zákonným zástupcem a zastoupeným nebo mezi opatrovníkem a zastoupeným se použije ust. § 406 z.ř.s. a namísto kolizního opatrovníka se takové osobě jmenuje opatrovník pro podání návrhu, který následně návrh jménem této osoby podá a v řízení vystupuje jménem nezletilého (příp. osoby omezené ve svéprávnosti) až do pravomocného skončení věci.²⁸⁹ Jmenování opatrovníka přichází v úvahu za situace, kdy odpůrcem bude zákonný zástupce nezletilého nebo opatrovník osoby, jejíž svéprávnost byla omezena. Toto zákonné ustanovení se nepoužije v případě, že je navrhovatel zastoupen advokátem.²⁹⁰ Proti usnesení o ustanovení opatrovníka pro podání návrhu není přípustné odvolání.

2.7.5 Státní zastupitelství

---

²⁸⁷ HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 765 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁸⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 47 s. ISBN 978-80-7552-341-9

²⁸⁹k tomu shodně HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 765 s. ISBN 978-80-7400-297-7

²⁹⁰ WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 439-440 s. ISBN 978-80-7201-940-3

V souladu s ust. § 8 z.ř.s. může návrh na zahájení řízení podat i státní zástupce a rovněž tak může státní zástupce vstoupit do již zahájeného řízení. Státní zastupitelství pak v řízení vystupuje jako účastník. Zákon o zvláštních řízeních soudních ani občanský soudní řád nestanovuje povinnost, doručovat rozhodnutí o předběžném opatření státnímu zastupitelství, avšak v takovém případě pak nemá státní zastupitelství možnost být činné v předmětném řízení.²⁹¹ Naproti tomu dle ust. § 186 kancelářského řádu je státní zastupitelství vyrozumíváno o rozhodnutí soudu II. stupně.

2.7.6 Odpůrce

Odpůrcem je vždy osoba, která se dopouští domácího násilí či stalkingu vůči navrhovateli a navrhovatel jej jako odpůrce označí v podaném návrhu.

2.8 ROZHODNUTÍ SOUDU

Rozhodnutí o předběžném opatření musí být vydáno ve lhůtě 48 hodin, navíc v ust. § 404 z.ř.s. je výslovně vyloučeno nařízení jednání. S ohledem na smysl a účel předběžných opatření, kterým je poměrně rychle upravit narušené vztahy účastníků a poskytnout osobě ohrožené domácím násilím potřebnou okamžitou ochranu, není dán osobě navrhovatele nijak velký prostor pro uplatnění důkazních prostředků,²⁹² což ovšem neznamená, že není nutné přiložit důkazy k návrhu.²⁹³ Jelikož se jedná o řízení návrhové, soud musí rozhodnout o návrhu tak, jak jej navrhovatel podal a o ničem jiném. U tohoto rozhodnutí považuje autorka za důležité podotknout, že rozhodnutí soudu není vázáno na složení jistoty, jako je tomu u obecných předběžných opatření. K tomuto kroku bylo přistoupeno zejména z toho důvodu, aby případná povinnost ke složení jistoty neznemožnila sociálně slabším vrstvám návrh podat a aby byla ochrana proti

---

²⁹¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 403. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

²⁹² CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – I. část. Právní prostory. zdroj: <http://www.pravni prostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-i-cast>

²⁹³ k doložení návrhu listinami viz kapitola 2.6.2 této práce

domácímu násilí snáze a komplexně poskytována každé osobě, která jej momentálně potřebuje využít.

Co se týká soudního poplatku, navrhovatel je od placení soudního poplatku ze zákona osvobozen,²⁹⁴ avšak poplatková povinnost po vydání rozhodnutí přechází na odpůrce a jedním z výroků rozhodnutí tedy bude i uložení povinnosti odpůrci uhradit soudní poplatek 1.000 Kč.²⁹⁵

2.8.1 Jiný soudní rok

Jiný soudní rok je specifickým institutem, zavedeným do právního řádu zákonem o zvláštních řízeních soudních.²⁹⁶ Jedná se o paralelu soudního jednání, avšak má svá specifická procesní pravidla, která konání jiného soudního roku, na rozdíl od konání jednání, zjednodušují. Využití jiného soudního roku bývá převážně v souvislosti s řízením o vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu, avšak autorka je toho názoru, že jiného soudního roku lze využít např. při odstraňování vad návrhu na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácím násilím. Jelikož by se jednalo o odstranění vad návrhu, ke konání jiného soudního roku by soud přistoupil operativně, dopravil by se do místa bydliště navrhovatele a navrhovateli by tak bylo umožněno efektivně a v souladu se smyslem a účelem zákona vady návrhu odstranit.

V ostatních fázích řízení, zejména prodloužení či zrušení předběžného opatření pak soud může jiný soudní rok svolat zejména na místě samém, aby sám soud vlastními smysly vnímal situaci ve společném bydlišti účastníků.²⁹⁷

2.8.2 Osvědčení

---

²⁹⁴ ust. § 11 odst. 2 písm. p) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

²⁹⁵ výše soudního poplatku 1.000 Kč je stanovena v položce 5 Sazebníku soudních poplatků

²⁹⁶ dle ust. § 18 odst. 1) z.ř.s. platí, že považuje-li to soud za vhodné, svolá k přípravě a projednání věci jiný soudní rok a přizve k němu účastníky. Při jiném soudním roku dá soud účastníkům prostor, aby se k věci vyjádřili, nebo zjistí jejich stanoviska jiným vhodným způsobem. Dokazování lze při jiném soudním roku provádět, jen je-li to účelné a umožňuje-li to povaha věci. Dle odstavce 2) tohoto zákonného ustanovení platí, že způsob, místo a průběh jiného soudního roku určuje předseda senátu opatřením. Jiný soudní rok se může konat mimo soudní budovu nebo mimo obvyklou úřední dobu soudu. Z jiného soudního roku může předseda senátu vyloučit veřejnost.

²⁹⁷ k tomu shodně JIRSA, Jaromír. CHARVÁT, Pavel. KOVÁŘOVÁ, Daniela. TRÁVNÍKOVÁ, Blanka. HAVLÍČEK, Karel aj. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team. ASPI_ID KO292h2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Pro vyhovění návrhu na nařízení předběžného opatření postačuje, pokud jsou tvrzené skutečnosti pouze osvědčeny, tj. návrhu lze vyhovět i v případě, kdy je pravděpodobnost, že navrhovatelem tvrzené skutečnosti jsou pravdivé.²⁹⁸ Tomuto tvrzení přisvědčuje i komentářová literatura,²⁹⁹ která uvádí: „*Osvědčení je míra zjištění skutkového stavu spočívající v dosažení závěru o pravděpodobnosti tvrzeného stavu, tedy nikoliv plného poznání či jistoty ohledně skutkového stavu.*“ Vzhledem k velmi krátké lhůtě pro rozhodnutí není v praxi možné tvrzený stav prokázat, proto soudce rozhoduje na základě svého přesvědčení a na základě osvědčení daného stavu, resp. buď návrhu na vydání předběžného opatření uvěří, jelikož je přesvědčen o pravdivosti tvrzení navrhovatele nebo dospěje k závěru, že tento návrh je toliko účelovým a zamítne jej.³⁰⁰ K. Svoboda³⁰¹ uvádí, že pro vyhovění návrhu je nutné, aby měl soud navrhovatelem tvrzené skutečnosti za více než pravděpodobné a navíc, že tato míra pravděpodobnosti platí i na následek pro případ zamítnutí návrhu.

Podle rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 23.7.2012, sp. zn. I. ÚS 2058/2012, nemusí navrhovatel prokázat, že skutečně bude výkon rozhodnutí ohrožen, ale musí osvědčit, že jsou dány okolnosti, které svědčí o této obavě.³⁰²

Jelikož se jedná o nesporné řízení, ve kterém se uplatňuje vyšetřovací zásada i sám soud se musí pokusit ověřit navrhovatelem tvrzený stav a použít dostupné prostředky³⁰³ pro získání potřebných důkazů. K. Svoboda³⁰⁴ v souvislosti s vyšetřovací zásadou uvádí: „*Plná aplikace vyšetřovací zásady by byla v rozporu s ustanovením § 409 zákona o zvláštních řízeních soudních. Např. soud provede lustrum odpůrce a zjistí, že je nebo bylo proti němu vedeno trestní*

---

²⁹⁸ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 190 s. ISBN 978-80-7400-606-7

²⁹⁹ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 755 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁰⁰ k tomu shodně HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 756 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁰¹ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 190 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³⁰² k tomu shodně i rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 14.2.2008, sp. zn. II. ÚS 2419/07

³⁰³ zejména různé evidence, ke kterým má soud přístup, např. lustrum žalovaného v systému soudu, výpis či opis rejstříku trestů, evidence obyvatel aj.

³⁰⁴ Svoboda, Karel. Právní háčky ochrany před domácím násilím. Rodinné listy. č. 3. ročník 5. 2016. zdroj: aspi LIT168360CZ

řízení pro násilnou trestnou činnost, která je typově shodná s jednáním, které bylo důvodem pro podání návrhu. Soud také prověří, zda je u něho nebo na policii evidován záznam o předchozím vykázání odpůrce ze společného obydlí (§ 153b odst. 5 vnitřního kancelářského řádu). Náprava nedokonalostí ve skutkových zjištěných je však zřejmě možná skrze podání návrhu na zrušení předběžného opatření dle ustanovení § 414 zákona o zvláštních řízeních soudních.“

2.8.3 Test proporcionality

Při rozhodování musí soud vždy uvážit konkrétní okolnosti případu tak, aby zájmy navrhovatele nepřevyšovaly zájmy odpůrce, k čemuž využívá test proporcionality. Vykázání jakékoliv osoby ze společného bydlíště je velmi závažný zásah do základních práv a svobod, jejichž ochrana je zaručena Usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (*dále jen Listina*). Konkrétně je zasaženo do práva na nedotknutelnost obydlí dle čl. 12 Listiny, do práva na svobodu pobytu a pohybu dle čl. 14 Listiny, do práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí podle čl. 7 Listiny a do práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí a rodinného života dle čl. 10 odst. 2 Listiny. S omezeními základních práva svobod musí soud šetřit, jelikož jsou dle čl. 4 Ústavy ČR pod ochranou soudní moci. Na jedné straně tedy stojí Listinou zaručená ochrana svobody pohybu a pobytu a obydlí je nedotknutelné a na straně druhé čl. 6 odst. 1 Listiny, má každý právo na život, čl. 6 odst. 2 Listiny nikdo nesmí být zbaven života, čl. 10 odst. 1 Listiny, který se týká ochrany lidské důstojnosti. Pokud dojde ke kolizi mezi základními právy a svobodami, jejichž ochrana je zaručena Ústavou a Listinou, je nutné použít test proporcionality, který vychází z poměření síly ochrany jednotlivých práv. Ústavní soud České republiky aplikuje tento princip při kolizi subjektivních práv, a stojí na třech kritériích 1) kritérium vhodnosti, kdy soud zkoumá, zda-li „institut, omezující určité základní právo, umožňuje dosáhnout stanovený cíl“, 2) kritérium potřebnosti, při němž soud zkoumá, zda-li by stanoveného cíle nemohlo být dosaženo „jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajícími se základních práv a svobod“ a 3) kritérium poměrování: soud porovnává „závažnost

obou v kolizi stojících základních práv“, což „spočívá ve zvažování empirických, systémových, kontextových i hodnotových argumentů.“³⁰⁵ Při vykázání osoby se sice omezuje právo pobytu a pohybu, ale v testu proporcionality musí být vždy zásadní ochrana života a zdraví, která musí být upřednostněna před ostatními právy vykázaneho.

2.8.4 Usnesení o předběžném opatření

O návrhu soud rozhoduje usnesením, které musí obsahovat záhlaví, výrok, odůvodnění a poučení.

Záhlaví klasicky obsahuje označení soudu a soudce, který ve věci rozhoduje a dále označení účastníků.³⁰⁶

Zásadní částí usnesení je výrok, kterým soud uloží odpůrci povinnost, již se navrhovatel domáhá. Zákon demonstrativně v ust. § 405 z. ř. s.³⁰⁷ vymezuje povinnosti, které lze v případě domácího násilí a stalkingu uložit. Soud může uložit i jinou povinnost, avšak výrok usnesení musí být určitý s přesným a nezaměnitelným vymezením prostor a míst, do kterých nesmí odpůrce vstupovat. Pokud by soudce přesně nevymezil jakého jednání se má odpůrce zdržet, jakého obydlí se zákaz vstupu týká a rovněž tak jakého bezprostředního okolí se zákaz týká a pouze by tyto údaje zobecnil, hrozilo by, že by si v tomto obecném zákazu odpůrce našel způsob, jak vydané předběžné opatření obejít, proto musí být dbáno přesné specifikace shora uvedeného.³⁰⁸ K tomu je vhodné podotknout, že soud je sice vázán návrhem, ale může výrok usnesení formulovat tak, aby usnesení bylo vykonatelné, tzn. soud v podstatě jinými slovy vysloví to,

---

³⁰⁵ viz Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94,

³⁰⁶ dle ust. § 169 odst. 1 o.s.ř.

³⁰⁷ § 405 odst. 1) z. ř. s. - Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby

- a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
- b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
- c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo
- d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

³⁰⁸ k tomu shodně HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 762 s. ISBN 978-80-7400-297-7

co požaduje navrhovatel.³⁰⁹ „Například jestliže navrhovatel požaduje, aby odpůrce opustil společné obydlí, aniž by uvedl, že odpůrce po jeho opuštění je povinen se v obydlí nezdržovat a nevstupovat do něho, bude z textu návrhu zpravidla seznatelné, že navrhovatel nechce, aby se odpůrce do bytu vracel před uplynutím doby stanovené v rozhodnutí. Za takových okolností soudu nic nebrání, aby odpůrci uložil všechny tři tyto povinnosti.“³¹⁰

Součástí výroku by mělo i určení doby trvání předběžného opatření³¹¹ a další výrok usnesení tedy zní: „Toto usnesení trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, tj. od .... do ...“ Pokud opomenutím soudu nebude doba trvání předběžného opatření v usnesení uvedena, platí podle ust. § 408 odst. 1) z.ř.s., že předběžné opatření trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti.

K tomu je vhodné podotknout, že dle usnesení Okresního soudu ve Zlíně ze dne 3.4.2015, sp. zn. 41 Nc 101/2015 soud nemůže uložit odpůrci povinnost opustit společnou domácnost, pokud odpůrce ve společné domácnosti bydlí pouze na základě souhlasu navrhovatele, jelikož ten může právo bydlení a užívání společné domácnosti odpůrce omezit odvoláním souhlasu a docílí tak povinnosti odpůrce k opuštění společné domácnosti bez nutnosti vydání autoritativního rozhodnutí soudu.

2.8.5 Stanovení výjimek z nařízeného předběžného opatření

Důležité je rovněž ust. § 405 odst. 3 z. ř. s., které soudu umožňuje stanovit výjimky z uloženého předběžného opatření, tj. případy, ve kterých se účastníci zcela výjimečně mohou setkat, aniž by bylo porušeno vydané předběžné opatření. „Podmínkou pro stanovení výjimek podle citovaného ustanovení je i do budoucna fakt, že to vyžaduje oprávněný zájem odpůrce.“³¹² Tyto výjimky musí být v souladu s oprávněnými zájmy odpůrce. „Soud může výjimku z povinnosti uložené předběžným opatřením uložit i samostatným usnesením poté, co již bylo předběžné opatření vydáno. Učiní tak na návrh odpůrce. Předtím než soud po

---

³⁰⁹ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 192 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³¹⁰ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 192 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³¹¹ Tento výrok usnesení bude znít: „Toto usnesení trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, tj. od .... do ...“

nařízení předběžného opatření přistoupí ke stanovení výjimky, dá ostatním účastníkům prostor pro vyjádření se.“³¹³ Naprosto relevantní výjimku autorka spatřuje v situaci, kdy jsou oba účastníci zaměstnání u jednoho zaměstnavatele a při výkonu zaměstnání se setkávají, nebo v situaci, kdy mají oba účastníci stejného praktického lékaře. K. Čuhelová³¹⁴ jako příklady dalších výjimek uvádí např. setkávání účastníků u soudního jednání či při předávání nezletilých dětí. Rovněž tak K. Čuhelová uvádí, že i při stanovení výjimek je vhodné použít test proporcionality.³¹⁵

Není pochyb o tom, že návrh na stanovení výjimky bude ve většině případů podávat odpůrce. Jelikož návrh na stanovení výjimky z předběžného opatření není speciálně upraven v zákoně o zvláštních řízeních soudních, bude v případech návrhu na stanovení výjimek z uloženého předběžného opatření nutné postupovat dle ustanovení občanského soudního řádu. V případě vad návrhu bude soud postupovat dle ust. § 43 o.s.ř. a rovněž tak dá soud možnost navrhovateli, aby se k návrhu na stanovení výjimek vyjádřil.³¹⁶

O stanovení výjimek soud rozhoduje vždy usnesením. Výjimky mohou být součástí předběžného opatření, ale lze o jejich stanovení rozhodnout po nařízení předběžného opatření samostatným usnesením, přičemž výjimky lze stanovit na určitou dobu, jednorázově či opakovaně.³¹⁷ Komentářová literatura³¹⁸ uvádí, že v praxi se s možností stanovení výjimek po nařízení předběžného opatření nelze setkat. „*Výjimky bývají formulovány např. takto: „s výjimkou každého čtvrtka od*

---

³¹² ČUHELOVÁ, Kateřina. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 62 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³¹³ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 763 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³¹⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 64 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³¹⁵ k testu proporcionality podrobně viz kapitola 2.8.2 této práce

³¹⁶ k tomu shodně HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 763 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³¹⁷ ČUHELOVÁ, Kateřina. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 65 s. ISBN 978-80-7552-341-9; dle ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]*. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. - však v praxi nebývají ukládány jednorázové výjimky a nebývají omezovány na určitou dobu.

³¹⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]*. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

15 do 16 hodin v ordinaci PhDr. Petry Novákové.“ nebo „s výjimkou kontaktu u ústních jednání soudu ve věci samé nebo jednání u správního orgánu.“³¹⁹

Ze shora popsaného jednoznačně vyplývá propracovanost právní úpravy, která se snaží vzít do úvahy i oprávněné zájmy odpůrce a nikoliv jen poskytnout ochranu navrhovateli. Stanovením výjimek tak lze skutečně dosáhnout pouze nutného omezení odpůrce v jeho právech a vyvážit tak omezení, která mu na základě předběžného opatření byla uložena.

2.8.6 Odůvodnění usnesení

Rozhodnutí soudu musí striktně obsahovat odůvodnění. V otázce toho, zda usnesení, kterým se rozhoduje o vydání předběžného opatření, má obsahovat odůvodnění či nikoliv, se autorka ztotožňuje s názorem uvedeným v komentářové literatuře,³²⁰ kde je vysvětleno, že dle § 169 odst. 2 o.s.ř. sice není třeba odůvodňovat usnesení, kterým je návrhu vyhověno, ale to pouze za situace, kdy se nepředpokládá, že by se účastník odvolal. V případech předběžných opatření však nelze nevyjádření se odpůrce, brát jako situaci, kdy je tato podmínka splněna. V dané situaci přichází do úvahy, dle názoru autorky, ta největší pravděpodobnost, že odvolání bude podáno. Pro odvolací soud má pak odůvodnění usnesení značný význam, zejména ve vysvětlení z jakých skutkových tvrzení a listinných důkazů soud prvního stupně při svém rozhodování vycházel. Z důvodu přezkoumatelnosti rozhodnutí musí být odůvodnění precizní a musí vystihovat doloženou situaci a osvědčení, že k domácímu násilí skutečně dochází. K odůvodňování předběžných opatření se navíc vyjádřil i Ústavní soud, který ve svém rozhodnutí ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 1554/08 vyslovil, „... že právě rozhodnutí o předběžném opatření musí obsahovat odůvodnění, jelikož odpůrce se vůbec nemohl vyjádřit a i když jde o „usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval“, je třeba toto vyložit tak, že jde o usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, ačkoliv mu reálně – chtěl-li by,

---

³¹⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³²⁰ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 763 s. ISBN 978-80-7400-297-7

odporovat mohl. Pokud by takové rozhodnutí nebylo odůvodněno, došlo by k porušení práva na spravedlivý proces.“

2.8.7 Poučení

V závěru usnesení soud poučí účastníky o možnosti podání odvolání a dále poučí odpůrce o právu odnést si ze společného obydlí své osobní věci, případně věci sloužící k podnikání, jiné věci je možné si vzít pouze ze závažných důvodů.³²¹ „*Velice vhodné je také sdělení, že odpůrce si věci nemůže vyzvednout „jak se mu zlíbí,“ ale v doprovodu soudu.*“³²²

Navrhovatele soud poučí o právu podat návrh ve věci samé, dále o právu podat návrh na prodloužení předběžného opatření a o dalších vhodných opatřeních. Dle současné právní úpravy již nemusí navrhovatel tvrdit, jaký návrh ve věci samé bude podán, protože není zakotvena povinnost navrhovatele vůbec takový návrh podat a návrh na vydání předběžného opatření nelze odmítnout jen proto, že navrhovatel v návrhu neuvedl, jaký návrh ve věci samé podá.³²³ Právě toto poučení by nemělo být obecné, ale tzv. „šité na míru“ každého jednotlivého případu.³²⁴ K. Čuhelová³²⁵ upozorňuje, že je vhodné v poučení uvést „tučně“ možnost podat návrh na prodloužení předběžného opatření, s čímž se autorka zcela ztotožňuje, jelikož se jedná o velmi podstatnou informaci pro navrhovatele, kterou je vhodné a někdy i nutné využít.

2.8.8 Rozhodnutí, kterým nebylo vyhověno návrhu

---

³²¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³²² ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 63 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³²³ ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rekodifikací soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013. 104 s., zdroj www.beckonline.cz

³²⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. uvádí: „*např. u manželů s nezletilými dětmi soud například poučí navrhovatele o možnosti podat návrh na úpravu výchovy a výživy nezletilých dětí a rozvod manželství*“

³²⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 63 s. ISBN 978-80-7552-341-9

2.8.8.1 Zastavení řízení

Rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření však nemusí být pouze vyhovující. Jelikož se jedná o řízení návrhové, lze jako v běžném civilním řízení s návrhem disponovat a návrh vzít zpět, v takovém případě je povinností soudu řízení zastavit

Dále soud řízení zastaví, pokud je tu nedostatek podmínek řízení, tedy především pokud návrh podá osoba, která není oprávněna takový návrh podat.³²⁶

2.8.8.2 Odmítnutí návrhu

Soud návrh odmítne, pokud neobsahuje náležitosti, které zákon ukládá a tyto nedostatky nebyly odstraněny.

2.8.8.3 Zamítnutí návrhu

Návrh je soudem zamítnut, pokud není osvědčena situace, která je uvedena v návrhu nebo zde nejsou podmínky a předpoklady pro vyhovění návrhu, například nedochází vůbec k žádnému domácímu násilí nebo chybí jeden ze 4 znaků domácího násilí. K zamítnutí návrhu soud přistoupí za situace, kdy nebude přesvědčen o skutečnostech tvrzených v návrhu na vydání předběžného opatření a rovněž tak návrh soud zamítne, když nebude pravděpodobné, že útoky na navrhovatele budou pokračovat i v budoucnosti. V souvislosti se zamítnutím návrhu autorka pro zajímavost poukazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 28.5.2012, sp. zn. 32 Co 297/2012, kterým krajský soud, jako soud odvolací, potvrdil rozhodnutí soudu I. stupně o zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření jelikož v tomto případě chyběla naléhavost situace. Je tedy skutečně nutné, aby byly splněny veškeré zákonné předpoklady nařízení předběžného opatření, aby mohl soud návrhu vyhovět, pokud je procesní situace opačná, nezbyvá pak soudu návrh zamítnout jako nedůvodný.

---

³²⁶ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 759 s. ISBN 978-80-7400-297-7

2.8.8.4 Doručování usnesení, kterými nebylo návrhu vyhověno

Usnesení, kterým nebylo návrhu vyhověno, se dle § 76g o. s. ř. doručuje pouze navrhovateli, a to do 3 dnů od jeho vyhlášení.³²⁷

2.8.9 Rozhodnutí o nebezpečném pronásledování

Vše shora uvedené o rozhodnutí o předběžném opatření ve věci domácího násilí platí přiměřeně i při rozhodování o nebezpečném pronásledování, např. při rozhodování vhodné je využít test proporcionality, stejně tak musí mít soudce za osvědčené tvrzení navrhovatele s přesvědčením, že toto chování odpůrce bude přetrvávat i v budoucnu a rovněž tak není třeba skládat jistotu.

Odlišný bude výrok předběžného opatření, jelikož odpůrce nebude vykazován ze společné domácnosti, ale bude mu uložena povinnost zdržet se kontaktování osoby, a to jakýmkoliv způsobem a nepřibližovat se na určitou vzdálenost k oběti. „I při uložení této povinnosti je vhodné uvést příkladný výčet jednání odpůrce, jichž se v minulosti dopouštěl (např. telefonáty nebo SMS navrhovateli). Pokud soud k vymezení nepřistoupí, půjde o povinnost zdržet se jakéhokoliv záměrného osobního kontaktu s navrhovatelem.“³²⁸ Odpůrce se tedy musí zdržet záměrného pronásledování oběti, avšak nejde o situace, kdy se odpůrce s navrhovatelem náhodně potká a odpůrce učiní vše potřebné k ukončení takového náhodného setkání.³²⁹

2.8.10 Náklady řízení

Obsahem rozhodnutí o předběžném opatření by mělo být i rozhodnutí o nákladech řízení,³³⁰ neboť se *stricto sensu* jedná o rozhodnutí, kterým se řízení končí.^{331, 332} Navíc předběžné opatření není provázáno s řízením ve věci samé.³³³

---

³²⁷ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³²⁸ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³²⁹ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³³⁰ k tomu shodně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21.1.2009, sp. zn. 22 Cdo 5252/2008

Komentářová literatura³³⁴ striktně vylučuje aplikovatelnost ust. § 145 o.s.ř. a dle ust. § 23 z.ř.s., naopak výslovně uvádí, že o nákladech řízení má být rozhodnuto v souladu s ust. § 151 odst. 1 o.s.ř. nebo dle ust. § 142 o.s.ř.³³⁵

V právní teorii je shodně zastáván názor, že pokud je návrhu vyhověno, uloží soud odpůrci povinnost k náhradě nákladů řízení.³³⁶ Rozpor však lze nalézt při zamítnutí návrhu, kdy K. Svoboda³³⁷ uvádí, že by soud měl rozhodnout tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a naopak K. Čuhelová³³⁸ uvádí, že by soud měl rozhodnout o povinnosti navrhovatele uhradit náklady řízení odpůrci.

Autorka v tomto případě zastává názor, že o nákladech řízení by soud měl rozhodnout dle spravedlivého uvážení s ohledem na konkrétní situaci. Pokud by tedy soud náklady přiznával, mělo by se jednat pouze o účelně vynaložené náklady řízení spojené s bráněním (uplatněním) práva. Není sporu o tom, že pokud soud návrhu vyhoví, přizná náklady řízení navrhovateli a odpůrci uloží povinnost k jejich náhradě. Tyto náklady však musí být účelně vynaložené, např. vyměnění zámku u společného obydlí, v případě nebezpečného pronásledování např. změna telefonního čísla (při rušení paušálu bývá operátorem účtována smluvní pokuta), případně náklady spojené s podáním návrhu,³³⁹ nebo náklady vzniklé v souvislosti se zastupováním navrhovatele advokátem.

---

³³¹ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7400-606-7 uvádí: „Řízení o dočasné ochraně před domácím násilím je svébytným řízením, které má podklad ve hmotném právu a není navázáno na jiné řízení, v němž by se mělo definitivně rozhodnout o právech a povinnostech mezi navrhovatelem a odpůrcem. Proto soud musí rozhodnout i o náhradě nákladů řízení mezi účastníky.“

³³² k tomu shodně ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 65 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³³³ SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 152 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

³³⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 405. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³³⁵ dle úspěchu ve věci

³³⁶ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 65 s. ISBN 978-80-7552-341-9 a rovněž tak SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³³⁷ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 193 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³³⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 65 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³³⁹ viz nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13 dle kterého: „Za ústavně konformní je nutno pokládat takový postup civilních soudů, při němž v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem přiznaly paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznávají, pokud je to nutné pro naplnění rovnosti účastníků

Co se týká povinnosti k úhradě nákladů řízení při odmítnutí či zamítnutí návrhu, autorka považuje za spravedlivé, aby při ukládání této povinnosti soud vzal do úvahy veškeré individuální okolnosti případu. Jelikož se tato rozhodnutí doručují pouze navrhovateli, existuje minimální pravděpodobnost, že odpůrci náklady řízení vznikly. Možnou eventualitou by bylo, že by se odpůrce o podání návrhu dozvěděl jiným způsobem a v tom případě by jeho náklady spočívaly v obraně proti návrhu (např. zastoupení advokátem) v tomto případě autorka upozorňuje, že přiznávat by se účastníku měly účelně vynaložené náklady spojené s uplatněním práva (resp. s obranou). Tedy pokud by byl návrh zamítnut jako nedůvodný a zcela zjevně jako tzv. šikanózní vůči odpůrci, pak samozřejmě soud přizná náklady řízení odpůrci. Pokud by došlo k odmítnutí návrhu z procesních důvodů, zde až tak jednoznačný názor autorky není a spíše by se přiklonila k rozhodnutí, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V případě zastavení řízení pro zpětvzetí návrhu by soud dle názoru autorky měl přihlížet k důvodům zpětvzetí návrhu. Autorka je toho názoru, že při zastavení řízení z důvodu, že se navrhovatel odstěhoval ze společného bydliště, případně z důvodu narovnání vztahů mezi účastníky je rozhodně spravedlivé volit variantu nepřiznání nákladů řízení ani jednomu z účastníků.

Zvláštní pozornost zasluhují případy, kdy je podán návrh státním zastupitelstvím. V případě zamítnutí návrhu má odpůrce vůči státu nárok na náhradu nákladů řízení v souladu s ust. § 142 odst. 1-3 o.s.ř.³⁴⁰ Ostatní situace zákon neřeší a v praxi nejsou otázky s tím vzniklé řešeny totožně, avšak možnost úspěšnosti nákladů řízení vůči státu lze dovodit dle obecných úvah soudu pro přiznání nákladů řízení, resp. dle úspěšnosti. Soud tedy rozhodne o nákladech

---

řízení, tuto paušální náhradu coby náhradu hotových výdajů podle § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není. Zásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod lze totiž v posuzovaném případě naplnit přiznáním paušální náhrady coby náhrady hotových výdajů podle jejich demonstrativního výčtu v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není, a to v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem byla přiznána taková náhrada podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.“

³⁴⁰ ust. § 142 odst. 1) účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl; odst. 2) měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo; odst. 3) ikdyž měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu.

řízení, které je povinen uhradit účastníkům stát, avšak ve vztahu účastníků k sobě navzájem nepřizná právo na náhradu nákladů řízení.³⁴¹

O nákladech řízení soud musí rozhodnout vždy, pokud navrhovatelé nespolečně vlastní ani jiné právo ke společnému obydlí, jelikož v takovém případě není navrhovatel aktivně legitimován k zahájení řízení ve věci samé, proto je nutné otázku nákladů řízení vyřešit v souvislosti s rozhodnutím o předběžném opatření.³⁴²

2.8.11 Doručování usnesení, kterým bylo návrhu vyhověno

Usnesení o nařízení předběžného opatření musí být účastníkům doručeno do 3 dnů od vyhlášení či od vydání. S ohledem na krátkou lhůtu pro vydání tohoto usnesení není v praxi možné vyžádat vyjádření odpůrce, proto společně s doručováním usnesení je všem mimo navrhovatele doručován i stejnopis návrhu. Pokud je ve 48-hodinové lhůtě prováděn výkon rozhodnutí, doručuje se usnesení prostřednictvím soudního vykonavatele. „I když to zákon výslovně nestanoví, bude rozhodnutí doručováno při jeho výkonu, který soud musí vždy bezodkladně zajistit (k výkonu rozhodnutí viz § 492 a násl.). Tam, kde nedochází k bezprostřednímu výkonu rozhodnutí (tj. například rozhodnutí, jímž soud uložil, aby se odpůrce zdržel nežádoucího sledování), dojde k doručení dle § 76c odst. 2 OSŘ. ... Bylo-li předběžným opatřením nařízeno vykázání, soud při provedení výkonu rozhodnutí povinného vyzve, aby soudu sdělil adresu, na kterou mu bude možné po dobu trvání rozhodnutí podle § 405 doručovat písemnosti s tímto rozhodnutím související, nebo aby si zvolil zástupce pro doručování písemností, a upozorní ho, že písemnosti mu budou doručovány uložením u soudu podle jiného právního předpisu, pokud výzvě nevyhoví (§ 495).“³⁴³

2.9 VYKONATELNOST

---

³⁴¹ v podrobnostech ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 66 s. ISBN 978-80-7552-341-9 – mj. uvádí modelové situace, které v praxi mohou vzniknout a rozvádí povinnosti náhrady nákladů řízení vůči státu

³⁴² viz. usnesení Okresního soudu Plzeň-město ze dne 14.6.2012, sp. zn. 13 Nc 20/2012

Dle ust. § 407 z.ř.s. je usnesení o nařízení předběžného opatření vykonatelné vydáním,³⁴⁴ navíc v doložce vykonatelnosti je mimo data vyznačena i hodina. Opět platí, že vykonatelnost rozhodnutí není vázána na právní moc, což má své opodstatnění zejména v tom směru, že lze okamžitě přistoupit k výkonu rozhodnutí a povinnost uloženou předběžným opatřením vynutit téměř okamžitě prostřednictvím státní moci. V předchozí právní úpravě byla možnost nabytí vykonatelnosti dvojitá, a to jednak vyhlášením rozhodnutí účastníkům a rovněž tak vydáním. K vyhlášení rozhodnutí se však v praxi přistupovalo ojedinele a zákon o zvláštních řízeních soudních tak reagoval na fakt, že nebylo praktické rozhodnutí vyhlášovat.³⁴⁵ „Pro ostatní usnesení o návrhu na nařízení předběžného opatření (zamítnutí návrhu, odmítnutí návrhu a zastavení řízení) platí pro nabytí okamžiku vykonatelnost § 171 o.s.ř.“³⁴⁶

2.10 TRVÁNÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

Předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí poskytuje pouze dočasnou ochranu, proto ust. § 408 z.ř.s. stanovuje dobu³⁴⁷ trvání předběžného opatření 1 měsíc od jeho vykonatelnosti s tím, že pokud v době vydání předběžného opatření ještě trvá lhůta, která byla dána vykázáním prostřednictvím policie, tak se tato jednoměsíční lhůta o nedoběhnutou lhůtu prodlužuje. „I zákonem přímo stanovená omezenost trvání předběžného opatření je dána charakterem celého řízení. S ohledem na to, že soud rozhoduje bez nařízení jednání, tj. bez slyšení odpůrce, který tak nemá možnost se k věci vyjádřit, znamenala by neomezenost trvání předběžného opatření nepřípustné porušení jeho práv. Ochrana poskytnutá předběžným opatřením osobě ohrožené by tak

---

³⁴³ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 766 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁴⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 407. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. - uvádí, že se v praxi vyhlašování rozhodnutí neuchytilo, proto se přistoupilo k vázanosti vykonatelnosti na vydání rozhodnutí.

³⁴⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 68 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³⁴⁶ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 767 s. ISBN 978-80-7400-297-7

*nepřiměřeným způsobem převážila nad právy a oprávněnými zájmy odpůrce. Zároveň ale stanovená délka trvání musí naplňovat kritéria přiměřenosti, za což lze délku 1 měsíce jistě označit.*³⁴⁸

V úpravě účinné do 31.12.2013 bylo stanoveno, že předběžné opatření zanikne nejpozději po uplynutí 1 roku od jeho nařízení, v současné právní úpravě je nejdelší možná doba trvání předběžného opatření stanovena uplynutím 6 měsíců od vykonatelnosti usnesení, tedy od prvotního nařízení předběžného opatření včetně prodlužování doby trvání předběžného opatření. Nepřipadá tedy v úvahu, aby předběžné opatření trvalo dlouhá léta, ale po dobu 6 měsíců má být navrhovateli poskytnut dostatečně dlouhý časový úsek k úpravě poměrů a vyřešení všech otázek, které by v přítomnosti násilníka neměl odvahu řešit. Navrhovatel má tedy dostatek času k podání návrhů, vedoucích k vyřešení jeho situace, tj. např. rozvod manželství, vyklizení nemovitosti, vypořádání společného jmění manželů aj. I s ohledem na shora řečené lze dobu trvání 6 měsíců označit jako dostatečnou k poskytnutí potřebné ochrany navrhovateli a zároveň přiměřenou ve vztahu k omezení odpůrce.

2.11 VÝKON ROZHODNUTÍ

Okamžitě po vydání předběžného opatření přistoupí soud *ex officio* k výkonu rozhodnutí. Výkon rozhodnutí, týkající se předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí je upraven v ust. § 492-496 z.ř.s. Výkon rozhodnutí ve věcech ochrany proti domácímu násilí provádí vždy soud, který rozhodnutí vydal. Výkon realizuje přímo předseda senátu, který rozhodnutí vydal, nebo může provedením výkonu rozhodnutí pověřit soudního vykonavatele.^{349, 350} Jelikož je v praxi dodržována zásada, že k výkonu rozhodnutí se zpravidla přistupuje ve 48-hodinové lhůtě, určené pro rozhodnutí soudu, je u každého soudu

---

³⁴⁷ k objasnění termínu doba vs. lhůta podrobně ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 68 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³⁴⁸ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasilii-ii-cast>

³⁴⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 493. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁵⁰ obvyklou praxí je, že výkon rozhodnutí realizuje vykonavatel na příkaz předsedy senátu

stanovena dosažitelnost jak soudce, tak i soudního vykonavatele.³⁵¹ „Dosažitelnost není třeba dohodnout, pokud soudce, jehož dosažitelnost byla dohodnuta k dodržení lhůty uvedené v § 404 z.ř.s., výslovně prohlásí, že zabezpečí výkon předběžného opatření sám (§ 116 a odst. 2 jednacího řádu).“³⁵² Výkon rozhodnutí lze provést za součinnosti Policie ČR, pokud je to s ohledem na situaci nutné. Postup provedení výkonu rozhodnutí je podrobně popsán v ust. § 493 z.ř.s. tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat.³⁵³ Je vhodné, aby soudní vykonavatel několikrát odpůrci zopakoval rozsah omezení a vymezil prostor, na který se zákaz vztahuje.³⁵⁴ Soud zároveň poskytne odpůrci příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí své osobní věci a osobní dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě. Během trvání rozhodnutí lze povinnému podle ust. § 405 z.ř.s. umožnit, vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání, případně jiné věci, které jsou pro odpůrce nezbytné z jiného vážného důvodu. Soudní vykonavatel rovněž vyzve povinného, aby sdělil adresu pro doručování, nebo aby si pro doručování zvolil zástupce, jinak mu budou zásilky ukládány u soudu. Pokud povinný není přítomen výkonu rozhodnutí, musí mu být dle ust. § 494 z.ř.s. poskytnuta příležitost, aby si mohl své osobní věci vyzvednout ze společného obydlí později a za přítomnosti soudního vykonavatele. V komentářové literatuře³⁵⁵ je uvedeno: „V případě, že povinný nebyl ve společném obydlí při výkonu rozhodnutí soudem zastížen, neprovádí se jeho vykázení ze společného obydlí, ale je případně třeba odebrat mu následně všechny klíče ke společnému obydlí, které má v držení. Vzhledem k absenci příslušného oprávnění v zákoně však bude ke splnění takové povinnosti

---

³⁵¹ k dosažitelnosti podrobně § 128 odst. 2 kancelářského řádu

³⁵² ČUHELOVÁ, Kateřina. § 493. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁵³ k tomu shodně i ČUHELOVÁ, Kateřina. § 493. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁵⁴ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 986 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁵⁵ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 987 s. ISBN 978-80-7400-297-7

povinného jen vyzvat; oprávněnému se následně sdělí, zda povinný tuto povinnost splnil. Oprávněný bude z praktického hlediska spíše v konkrétním případě řešit situaci výměnou zámkové vložky u společného obydlí a náklady jejího pořízení bude uplatňovat vůči povinnému samostatně, případně v rámci nalézacího řízení“... „Nově nemá soud povinnost vyrozumět povinného vyvěšením oznámení na dveřích společného obydlí, neboť takový postup by byl v rozporu se zákazem přibližovat se ke společnému obydlí a znamenal by i určitou stigmatizaci oběti domácího násilí.“

2.12 OPAKOVANÝ VÝKON ROZHODNUTÍ

Výkon rozhodnutí lze za situace, že povinný poruší povinnost uloženou mu rozhodnutím soudu, provést opakovaně.³⁵⁶ Podle ust. § 496 z.ř.s. soud kdykoliv a bezodkladně na návrh oprávněného provede opětovný výkon rozhodnutí vykázáním povinného ze společného obydlí a postupuje dle § 351 o.s.ř., které v odstavci 1) stanoví, jednak že ukládá-li vykonávané rozhodnutí jinou povinnost, uloží soud za porušení této povinnosti povinnému pokutu až do výše 100 000 Kč. V odstavci 2) tohoto zákonného ustanovení je stanoveno, že pokud povinný nesplní ani poté vykonávané rozhodnutí, soud mu ukládá další přiměřené pokuty, dokud není výkon rozhodnutí zastaven, přičemž další pokuty jsou odpůrci soudem ukládány na základě návrhu navrhovatele. Uložené pokuty připadají státu. Dodržování povinnosti stanovené v usnesení lze tedy vynutit i prostřednictvím ukládání pokut, ale nelze tak činit z iniciativy soudu, ale z iniciativy navrhovatele. Uložené pokuty musí být přiměřené odpůrcovým poměrům nebo přiměřené výdělků obyvatel obvyklému v daném místě a čase. Autorka je toho názoru, že na majetkové poměry může být povinný dotázán soudním vykonavatelem při opakovaném výkonu rozhodnutí. Autorka se přiklání k názoru, že: *„Zatímco výše pokuty při nařízení výkonu rozhodnutí je omezena částkou 100 000 Kč, hlediskem pro výši dalších pokut je jejich přiměřenost; proto je třeba při rozhodování o ní zohlednit povahu ukládané povinnosti, stejně jako majetkové poměry povinné osoby, jsou-li soudu známy.“*³⁵⁷ Soud tedy přihlíží

---

³⁵⁶ viz § 493 z.ř.s. výše

³⁵⁷ JIRSA, Jaromír a kol. Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha V. Praha: Wolters Kluwer. 2014. ISBN 978-80-87109-50-2, zdroj: ASPI

jednak k majetkovým poměrům odpůrce a dále i k četnosti případně i razantnosti útoku či útoků, protože pokud by šlo o slovní napadání, výše pokuty by byla odlišná, než kdyby i po nařízení předběžného opatření došlo k fyzickému napadení navrhovatele odpůrcem. Opětovný výkon odebráním všech zbývajících klíčů a vykazání může soud provádět bez omezení. Stačí, když je soud vyrozuměn buď navrhovatelem, nebo například i intervenčním centrem. Opětovný výkon lze provést do uplynutí doby trvání předběžného opatření, nebo do doby zrušení předběžného opatření.

2.13 OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A ROZHODOVÁNÍ ODVOLACÍHO SOUDU VE VĚCECH PŘEDBĚŽNÝCH OPATŘENÍ PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ

Proti rozhodnutí o předběžném opatření je možné podat odvolání. Stejně tak jako samotné řízení o návrhu na vydání předběžného opatření má specifické procesní postupy, které se výrazně liší od klasických řízení, má i řízení o odvolání odlišné procesní postupy. Nejvýraznější odlišností, která má v souladu s účelem a smyslem předběžných opatření zajistit rychlost celého procesu³⁵⁸ je zakotvena v ust. § 409 z.ř.s., dle kterého musí být věc předložena odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání a odvolací soud musí rozhodnout do 7 dnů od předání věci.³⁵⁹ I u předběžného opatření platí, že pokud by v usnesení bylo uvedeno nesprávné poučení o opravných prostředcích, běží odvolateli lhůta 3 měsíců k podání odvolání.³⁶⁰ Z komentářové literatury³⁶¹ navíc vyplývá, že odvolání může podat jednak osoba, do jejíchž práv bylo zasaženo, tedy odpůrce, ale zároveň i třetí osoba, do jejíchž práv bylo též zasaženo, tedy například společný potomek účastníků, pokud by soud vykázal jednoho z rodičů. Právo odvolání svědčí i státnímu zastupitelství s odkazem na ust. § 8 odst. 1 písm. c), odst. 2 z.ř.s.^{362, 363}

---

³⁵⁸ Dle ust. § 184 odst. 3 kancelářského řádu musí být spisy s předběžným opatřením odvolacímu soudu předloženy s co nejvyšším urychlením

³⁵⁹ v klasickém civilním řízení není stanovena žádná lhůta pro předložení věci odvolacímu soudu ani lhůta, ve které má odvolací soud rozhodnout

³⁶⁰ viz ust. § 204 o. s. ř.

³⁶¹ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 768 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁶² ČUHELOVÁ, Kateřina. § 409. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Oproti klasickému civilnímu řízení se neuplatní princip koncentrace řízení, protože účastníku, resp. odpůrci nebylo v původním rozhodování umožněno se k návrhu vyjádřit, ani se jakýmkoliv způsobem bránit. Navíc se aplikuje ust. § 28 z.ř.s., podle kterého mohou být uváděny skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně a odvolací soud k těmto skutečnostem a důkazům musí přihlédnout. Důležité je, že se musí jednat o skutečnosti nebo důkazy, které nastaly do doby vyhlášení napadeného rozhodnutí.³⁶⁴ Jelikož právo na spravedlivý proces a rovnost účastníků před soudem je jedním z Listinou zaručených práv, musí se odvolací soud seznámit s argumenty odpůrce a vzít je v potaz při svém rozhodování a odpůrce proto může důkazy předložit právě v odvolacím řízení. „*Pro náležitosti odvolání platí § 205 odst. 1, 2, 3 o.s.ř.. Platí však, že rozhodnutí lze přezkoumat i tehdy, nebyl-li v odvolání ani přes výzvu odvolacího soudu důvod uplatněn (§ 28 odst. 3 z.ř.s.).*“³⁶⁵ „*To znamená, že soud rozhodnutí přezkoumá i tehdy, když odvolání nebude odůvodněno.*“³⁶⁶ Při rozhodování o odvolání je soud vázán mezemi odvolání.³⁶⁷

Povinností soudu prvního stupně je vybrat soudní poplatek,³⁶⁸ pokud však odvolatel není od placení soudního poplatku osvobozen. V případě, že soud opomene vybrat soudní poplatek z odvolání, učiní tak odvolací soud.³⁶⁹ Odvolateli svědčí možnost podat návrh na osvobození od placení soudního poplatku a v tomto případě soud musí o návrhu rozhodnout a proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání. Soud tak musí nejprve vyřešit případné osvobození odvolatele od

---

³⁶³ § 8 odst. 1 písm. c), odst. 2 z.ř.s.

³⁶⁴ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 196 s. ISBN 978-80-7400-606-7; K. Svoboda zároveň uvádí: „*Skutečnosti, ke kterým došlo po vyhlášení napadeného rozhodnutí, mohou být důvodem pro zrušení již vydaného předběžného opatření k návrhu odpůrce, pro zamítnutí návrhu na prodloužení předběžného opatření nebo důvodem pro podání nového návrhu na nařízení předběžného opatření ze strany navrhovatele.*“

³⁶⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 409. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.; k tomu shodně i HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 769 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁶⁶ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 75 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³⁶⁷ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 769 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁶⁸ Položka č. 22 bod 3 ve spojení s položkou 5 Sazebníku soudních poplatků, dle kterého činí soudní poplatek částku 1.00 Kč

³⁶⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 76 s. ISBN 978-80-7552-341-9

soudních poplatků a až následně je řešeno odvolání do usnesení o předběžném opatření.³⁷⁰ K tomu autorka poznamenává, že tímto postupem však odpůrce sám protahuje rozhodnutí o odvolání proti nařízenému předběžnému opatření, jelikož odpůrce v tomto řízení není ze zákona osvobozen od placení soudního poplatku, na rozdíl od navrhovatele.³⁷¹ V situaci, kdy odvolání podá navrhovatel, nepřipadá tato konstrukce do úvahy, právě z důvodu, že je ze zákona osvobozen od placení soudního poplatku. K. Čuhelová³⁷² dále uvádí, že pokud soud I. stupně v sedmidenní lhůtě nestihne učinit předepsané úkony, tj. vybrat soudní poplatek a doručit odvolání protistraně, neznamená to, že aniž by úkony učinil, předloží spis odvolacímu soudu, ale tyto úkony provede co nejrychleji, i když je zřejmé, že lhůtu zmešká a až následně věc může předložit odvolacímu soudu.

„Rozhodování o odvolání se řídí systémem tzv. úplné apelace, takže odvolání je možné opřít o dosud do řízení nevnesené skutečnosti a důkazní prostředky (§ 28 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních). ... Předmětem odvolacího přezkumu však nejsou skutečnosti, které nastaly až po vyhlášení napadeného usnesení. Řízení o předběžném opatření totiž není meritorním řízením, v němž by něco takového bylo reálně možné – viz. usn. ÚS 23.10.2012, II. ÚS 2485/2012.) Fakta, která nastala po vynesení prvostupňového rozhodnutí o předběžném opatření, však mohou odůvodnit zrušení (§ 414 zákona o zvláštních řízeních soudních) nebo neprodloužení (§ 410 zákona o zvláštních řízeních soudních) předběžného opatření.“³⁷³ Pokud je předběžné opatření ve výroku věcně správné, pak jej v souladu s ust. § 219 o.s.ř. odvolací soud potvrdí. Odvolací soud přezkoumává, zda je skutečně osvědčena existence domácího násilí a to na základě jednak tvrzení navrhovatele, ale rovněž tak s přihlédnutím k předloženým listinným důkazům.³⁷⁴

Není vyloučeno ani rozhodnutí odvolacího soudu o zrušení či změně rozhodnutí soudu I. stupně. *„Problematická je však změna rozhodnutí, kterým byl návrh odmítnut, zamítnut nebo řízení zastaveno. Vzhledem k tomu, že se*

---

³⁷⁰ K tomu ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. s. ISBN 978-80-7552-341-9 uvádí: „Řízení se tím protáhne, což jde k tíži odpůrce, protože ten je osobou, která nesmí do společné domácnosti“

³⁷¹ viz ust. § 11 odst. 2 písm. q) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

³⁷² ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 77 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³⁷³ Svoboda, Karel. Právní háčky ochrany před domácím násilím. Rodinné listy. č. 3. ročník 5. 2016. zdroj: aspi LIT168360CZ

rozhodnutí doručuje pouze navrhovateli, odvolání se zpravidla nedoručuje (§ 210 o.s.ř.) a odvolací řízení probíhá zpravidla bez jednání (§ 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř.) a s přihlédnutím k závěrům ÚS Pl. 16/09 by měl soud přistoupit ke změně pouze výjimečně, a to tehdy, doručí-li odvolání ostatním účastníkům a nařídí-li jednání.³⁷⁵ Naproti tomu dle rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 7.6.2011 sp. zn. III ÚS 205/11 „dospěl-li odvolací soud k závěru, že jsou dány důvody pro nařízení předběžného opatření a v tomto smyslu pro změnu usnesení soudu prvního stupně, kterým byl zamítnut nebo odmítnut návrh na nařízení předběžného opatření nebo zastaveno řízení o takovémto návrhu, měl současně posoudit, zda by s ohledem na předmět předběžného opatření bylo možné dosáhnout jeho účelu i v případě, že by byl účastník řízení, vůči němuž předběžné opatření směřuje, vyrozuměn o návrhu na jeho nařízení ještě v průběhu odvolacího řízení, čímž by dostal prostor se k němu vyjádřit. Pokud by dospěl k závěru, že takovýto postup není možný, měl v řízení dále postupovat takovým způsobem, aby dostal své povinnosti vyplývající ze zásady rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny a umožnil dotčenému účastníkovi řízení vyjádřit se k předmětnému návrhu jinou procesně relevantní formou.“ Z tohoto rozhodnutí tedy jasně plyne, že pokud odvolací soud zamýšlí změnu zamítavého rozhodnutí, měl by být dán odpůrci prostor před rozhodnutím, aby se v celé věci vyjádřil a pokud takovýto postup možný není, nezbude odvolacímu soudu, než rozhodnutí o zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření zrušit a věc vrátit soudu I. stupně k novému rozhodnutí.

Z mimořádných opravných prostředků je možné podat žalobu pro zmatečnost, avšak v řízení o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí není přípustné podat dovolání³⁷⁶ ani žalobu na obnovu řízení.³⁷⁷

2.14 PRODLOUŽENÍ PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

---

³⁷⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 78 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³⁷⁵ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 769 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁷⁶ viz ust. § 238 odst. 1 písm. f) o.s.ř.

³⁷⁷ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 768 s. ISBN 978-80-7400-297-7

Dočasná ochrana proti domácímu násilí poskytnutá navrhovatelí předběžným opatřením je omezena dobou trvání 1 měsíc. Před uplynutím této doby může být zřejmé, že navrhovatelí jednoznačně nebude postačovat k vyřešení veškerých potřebných záležitostí.³⁷⁸ Z tohoto důvodu zákon o zvláštních řízeních soudních zakotvuje v ust. § 410 – 412 možnost prodloužení předběžného opatření.

Předběžné opatření lze prodloužit opět pouze na návrh navrhovatele, který musí být podán před uplynutím doby trvání původního předběžného opatření. Podáním návrhu na prodloužení předběžného opatření se doba trvání původního rozhodnutí prodlužuje do doby, než o prodloužení trvání předběžného opatření soud rozhodne. Právní úprava klade důraz na podání návrhu na prodloužení předběžného opatření před uplynutím jednoho měsíce od vykonatelnosti rozhodnutí o předběžném opatření, protože po uplynutí této doby již není co prodlužovat a soud návrh na prodloužení zamítne.^{379, 380}

2.14.1 Náležitosti návrhu na prodloužení předběžného opatření

Návrh na prodloužení trvání předběžného opatření musí obsahovat obecné náležitosti dle ust. § 42 odst. 4 o.s.ř. a rovněž tak by měl obsahovat i náležitosti rozhodné pro úvahu soudce, tedy uvedení skutečností o tom, že trvá stav ohrožení navrhovatele, dále majetkové poměry účastníků a stejně tak vlastnické vztahy ke společnému obydlí. Ačkoliv tyto „speciální“ náležitosti zákon výslovně nevyžaduje, jsou důležité pro úvahu soudu a následné rozhodnutí o návrhu na prodloužení doby trvání předběžného opatření a z tohoto důvodu by měly být obsaženy v návrhu.³⁸¹

2.14.2 Jednání

---

³⁷⁸ shodně ČUHELOVÁ, Kateřina. § 410. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁷⁹ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 410. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁸⁰ k tomu odlišně SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 201 s. ISBN 978-80-7400-606-7 – dle názoru K. Svobody: „Soud řízení o návrhu na prodloužení doby zastaví, protože již není co prodlužovat.“

³⁸¹ k tomu shodně SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 202 s. ISBN 978-80-7400-606-7

Při rozhodování o prodloužení trvání předběžného opatření má soud širší možnosti přezkoumání návrhu a ověření důvodů uvedených v návrhu. S ohledem na velmi významný zásah do základních práv a svobod odpůrce,³⁸² soud důkladně zkoumá a zvažuje,³⁸³ zda je vhodné prodloužit dobu trvání předběžného opatření či nikoliv. O návrhu na prodloužení předběžného opatření soud rozhodne do 2 měsíců od podání návrhu³⁸⁴ a k rozhodnutí soud zpravidla nařídí jednání, ke kterému předvolá účastníky, přičemž předvolání má být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem.³⁸⁵ *„K nařízení jednání se nepřistoupí spíše výjimečně, je-li již z návrhu a přiložených listin zcela zřejmé, že trvá stav ohrožení navrhovatele, prodloužení odůvodňují majetkové či jiné poměry účastníků. Naopak soud většinou nařídí jednání v situaci, kdy vykázaná osoba je výlučným vlastníkem nemovitosti, z níž byla vykázána. Soud musí nařídit jednání tehdy, je-li třeba vyslechnout účastníky řízení či svědka nebo znalce. Použití § 115a o.s.ř. není vyloučeno, tj. jednání není třeba nařizovat, jestliže ve věci lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popř. s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí. Zároveň však soud může rozhodnout bez jednání i v případě, že s tím některý z účastníků řízení nesouhlasí, považuje-li to soud za vhodné s ohledem na ochranu osoby ohrožené jednáním odpůrce.“*³⁸⁶ Zde je zakotvena další ochrana osoby navrhovatele, protože při kontaktu účastníků dochází k velmi silnému emocionálnímu vypětí a pro navrhovatele by mohlo být velmi stresující vidět odpůrce a být s ním společně v jednací síni.³⁸⁷ Navíc po skončení jednání by se osoba navrhovatele mohla dostat do bezprostředního kontaktu s osobou odpůrce, který by mohl být prvotní za dobu od vykázaní odpůrce ze společné domácnosti.

---

³⁸² ČUHELOVÁ, Kateřina. § 411. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. – „Je rozdíl, zda odpůrce nesmí do společného obydlí měsíc, nebo půl roku.“

³⁸³ soud opět využívá testu proporcionality, jak již bylo podrobně popsáno výše; dále podrobně rozepsáno v publikaci: ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 91 s. ISBN 978-80-7552-341-9

³⁸⁴ § 412 odst. 1 z.ř.s.

³⁸⁵ § 411 odst. 1 z.ř.s.

³⁸⁶ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 771 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁸⁷ k tomu shodně ČUHELOVÁ, Kateřina. § 411. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

K. Čuhelová³⁸⁸ jako možný vhodný postup uvádí: „*Soud návrh na prodloužení doručí odpůrci, pokud nebude aktivní, nevyjádří se, případně nenavrhne provedení důkazů, nemusí soud jednání obecně nařizovat. Pokud se však odpůrce vyjádří, představí soudu svou skutkovou verzi a navrhne důkazy, měl by soud jednání nařídit a důkazy provést.*“ Z výše řečeného lze dovodit, že soudu v podstatě postačuje, pokud se odpůrce k návrhu na prodloužení vyjádří a pokud je to vhodné s ohledem na všechny okolnosti případu, může písemné vyjádření odpůrce soudu postačovat k prodloužení předběžného opatření. Navrhne-li však odpůrce ve vyjádření provedení důkazů, je nezbytné jednání nařídit a důkazy provést při jednání s možností obou stran se k nim vyjádřit.

2.14.3 Důvody prodloužení předběžného opatření

Dle ust. § 411 odst. 2 z.ř.s. při rozhodování o návrhu na prodloužení předběžného opatření vezme soud v úvahu zejména trvání stavu ohrožení navrhovatele,³⁸⁹ majetkové či jiné poměry účastníků, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, na které se vztahuje předběžné opatření a další rozhodné okolnosti včetně dalších probíhajících řízení mezi účastníky.³⁹⁰ „*Jelikož se jedná pouze o demonstrativní výčet, může soud přihlédnout i k jiným skutečnostem, v zákoně výslovně nevyjmenovaným, např. k rodinným a osobním poměrům, chování odpůrce po nařízení předběžného opatření či k jiným probíhajícím řízením mezi účastníky.*“³⁹¹ Základní podmínkou pro prodloužení předběžného opatření je navíc i skutečnost, že navrhovatel se nadále ve společném obydlí zdržuje a navíc i přes vydání předběžného opatření odpůrce pokračuje ve sledování či obtěžování odpůrcem nebo pokud by se odpůrce opakovaně

---

³⁸⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 411. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁸⁹ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 205 s. ISBN 978-80-7400-606-7 – „*Trváním stavu ohrožení se rozumí důvodné očekávání navrhovatele, že odpůrce bude pokračovat v jednání, které bylo důvodem pro vydání předběžného opatření.*“

³⁹⁰ k posouzení návrhu na prodloužení doby trvání předběžného opatření podrobný návod: ČUHELOVÁ, Kateřina. § 412. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

³⁹¹ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cas>

dopouštěl jednání, pro které byl vykázán.³⁹² Pokud navrhovatel takové skutečnosti neprokáže, může soud prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen z důvodů zvláštního zřetele hodných.³⁹³ „*Za závažné důvody by se dalo považovat vážné onemocnění navrhovatele či nezletilého dítěte, o nějž navrhovatel soustavně pečuje, apod. Je třeba, aby tyto důvody však byly vždy důkladně zkoumány, a přitom bylo přihlédnuto i k dalším okolnostem, jako je např. vlastnictví či majetková situace každého z manželů, neboť rozhodnutím soudu dochází k závažnému zásahu do základních práv odpůrce.*“³⁹⁴ Předběžné opatření však nelze prodloužit, pokud navrhovatel nemá k bytu žádný právní vztah, jelikož předběžné opatření trvajícím 1 měsíc mělo navrhovateli postačit k vyřešení bytové otázky a nelze pak upřednostňovat práva navrhovatele nad práva k bytu odpůrce.³⁹⁵

K důvodům zvláštního zřetele hodných se vyjádřil Okresní soud ve Vsetíně v usnesení ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 51 Nc 3701/2014, kterým prodloužil trvání nařízeného předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí a vyslovil, že důvodem pro prodloužení trvání předběžného opatření může být i skutečnost, že odpůrce navrhovatele sledoval a obtěžoval nepřímo, např. prostřednictvím kontaktování dospělého syna navrhovatelky a získával od něj informace, navíc podával šikanózní návrhy úřadům na navrhovatelku apod. „*Výjimečnou okolností odůvodňující prodloužení trvání předběžného opatření může být i vysoká míra agresivity odpůrce, která vedla k vydání předběžného opatření, a jeho zcela zřejmá neochota nebo neschopnost své jednání změnit.*“³⁹⁶

V tomto kontextu je nutné upozornit též na rozhodnutí Okresního soudu ve Zlíně ze dne 17.2.2015, sp. zn. 46 Nc 801/2014, dle kterého: „*Třebaže je odpůrce, v jehož věci soud rozhoduje o prodloužení doby trvání předběžného opatření dle*

---

³⁹² viz. usnesení Okresního soudu v Pardubicích ze dne 5.2.2016, sp. zn. 7 Nc 3201/2016

³⁹³ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 207 s. ISBN 978-80-7400-606-7 – „*Důvodem hodným zvláštního zřetele, pro který soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření, i když navrhovatel neprokázal svůj právní poměr k obydlí je především fakt, že navrhovateli z nějakého důvodu nelze klást k tíži, že svůj právní vztah k bytu neproказuje.*“ – např. odpůrce zadržuje smlouvu o společném nájmu bytu a tím pádem nelze tuto skutečnost prokázat.

³⁹⁴ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 442 s. ISBN 978-80-7400-503-9

³⁹⁵ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 208 s. ISBN 978-80-7400-606-7

³⁹⁶ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 207 s. ISBN 978-80-7400-606-7

§ 409 a násl. z. ř. s., ve vazbě, nelze vyloučit její nahrazení jiným institutem za současného propuštění odpůrce, v důsledku čehož by se navrhovatelé ocitli bez ochrany, a proto je na místě při současném splnění zákonných podmínek rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření.“ Autorka však nesympatizuje s tímto rozhodnutím, jelikož v době vydání usnesení o prodloužení předběžného opatření není obava, že odpůrce bude v násilném jednání pokračovat nebo že by dokonce stav nebezpečí přetrvával, jelikož je momentálně omezen na osobní svobodě. Autorka je toho názoru, že není dán důvod pro prodloužení předběžného opatření, nicméně navrhovateli nic nebrání po případném propuštění odpůrce na svobodu podat nový návrh na vydání předběžného opatření, aby byla ochrana jeho osobě i nadále poskytnuta.

2.14.4 Doba trvání prodloužení předběžného opatření

Soud může předběžné opatření prodloužit jen po dobu nezbytně nutnou, ale celkem nejvýše na dobu 6 měsíců. „Vzhledem k tomu, že předběžným opatřením je výrazně zasahováno do práv odpůrce, musí soud pečlivě zvážit, zda prodloužení trvání je odůvodněno stavem přetrvávajícího nebezpečí, porušení či ohrožení práv navrhovatele (§ 411), a případně prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen na dobu nezbytně nutnou. Tou bude např. doba, po kterou si navrhovatel může zajistit jiné obydlí, doba, po kterou lze předpokládat trvání řízení ve věci samé, atd.“³⁹⁷ Je na uvážení soudu, na jak dlouhou dobu prodlouží trvání předběžného opatření, avšak jeho uvážení není neomezené, jelikož k prodloužení může dojít pouze na dobu nezbytně nutnou, přičemž doba trvání předběžného opatření musí být přesně a určitě vymezena, aby nebylo možné spekulovat o konci trvání předběžného opatření,³⁹⁸ přičemž doba prodloužení nesmí přesahovat maximální možnou dobu trvání předběžného opatření, tedy 6 měsíců.

---

³⁹⁷ HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 773 s. ISBN 978-80-7400-297-7

³⁹⁸ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.
zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cas>

V případě, že uplyne 6 měsíců od vykonatelnosti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření, může navrhovatel podat opětovný návrh na vydání předběžného opatření, přičemž nebude dána překážka *rei iudicatae*.³⁹⁹ Pro vyhovění opětovnému návrhu na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí však musí soud shledat výjimečné okolnosti k dočasné ochraně navrhovatele, jinak opětovný návrh zamítne.⁴⁰⁰ V tomto případě by soud zejména zkoumal, zda přetrvává hrozba domácího násilí odpůrce ve vztahu k navrhovateli a dále by rovněž musel pečlivě zkoumat, z jakého důvodu navrhovatel v původní 6 měsíční lhůtě své poměry již nevyřešil. Příkladem pro podání opětovného návrhu na vydání předběžného opatření, kterému by mohlo být vyhověno, může být vedení soudního řízení k předmětu společného bydlení a zároveň přetrvávající agresivní chování odpůrce ve vztahu k navrhovateli.

2.14.5 Opětovné podání návrhu na prodloužení předběžného opatření

Co se týče otázky opětovného podání návrhu na prodloužení předběžného opatření, zde není právní teorie zcela jednotná. Dle K. Svobody⁴⁰¹ může být další návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podán až po právní moci předchozího rozhodnutí o prodloužení předběžného opatření. Naproti tomu K. Čuhelová⁴⁰² uvádí, že tento postup je možný dle jazykového výkladu. Dle výkladu teleologického toto možné však není, resp. se toto jeví jako zcela nelogické. Komentářová literatura⁴⁰³ navíc odkazuje na náleží Ústavního soudu ze dne 1.2.2013 ÚS IV. ÚS 2427/12 dle kterého mj. ústavní soud vyslovil závěr, že „*Obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku,*

---

³⁹⁹ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 773 s. ISBN 978-80-7400-297-7

⁴⁰⁰ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 209 s. ISBN 978-80-7400-606-7

⁴⁰¹ HUMLÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 773 s. ISBN 978-80-7400-297-7

⁴⁰² ČUHELOVÁ, Kateřina. § 410. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴⁰³ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 410. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku; je nutno se přitom vyvarovat libovůle; rozhodnutí soudu se musí zakládat na racionální argumentaci. Povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad. Soudy musí při své činnosti postupovat tak, aby interpretační a aplikační právní problémy řešily s maximální mírou racionality. Jestliže interpretace právní normy za použití jazykové metody výkladu vede k nerozumným výsledkům, je na místě použít další výkladové metody, jako jsou metody výkladu systematického, logického, teleologického či historického, které by přiměřeně korigovaly interpretační výsledky plynoucí ze základního, nikoliv však jediného, výkladu jazykového. Mnohé případy a jejich specifické okolnosti mohou být značně komplikované a netypické; to však nevyvazuje obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité.

Autorka se zcela ztotožňuje s názory, že je možné podat opakovaný návrh na prodloužení trvání předběžného opatření. Tento názor zcela koresponduje se smyslem a účelem předběžných opatření, tedy je plně v souladu s poskytnutím dočasné ochrany osobě navrhovatele. Navíc prodloužení předběžného opatření je možné nanejvýš na dobu 6 měsíců a i kdyby byla doba trvání předběžného opatření prodloužena na dobu delší než 6 měsíců, předběžné opatření zanikne *ex lege*. Tento postup jistě bude přicházet v úvahu, kdy při prvotním prodloužení bude mít soudce za to, že doba dalšího 1 měsíce bude přiměřená, avšak následně vyjde najevo, že toto nebylo vhodné řešení a navrhovateli je třeba poskytnout i nadále ochranu. Pokud by navrhovateli nebylo umožněno podání opětovného návrhu na prodloužení předběžného opatření, musel by podat nový návrh na vydání předběžného opatření, což jistě nebylo úmyslem zákonodárce, jak navíc shodně uvádí K. Čuhelová:⁴⁰⁴ „*Je v rozporu s úmyslem zákonodárce nutit ohroženou osobu do podání návrhu na vydání nového předběžného opatření, když jí ještě neuplynula doba, po kterou může předběžné opatření trvat.*“

2.14.6 Zamítnutí návrhu na prodloužení předběžného opatření

---

⁴⁰⁴ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 96 s. ISBN 978-80-7552-341-9

Návrh na prodloužení předběžného opatření může soud zamítnut a navrhovatel má možnost proti tomuto rozhodnutí podat odvolání. K. Čuhelová⁴⁰⁵ upozorňuje na tzv. „přetržku“, která označuje období mezi zamítnutím návrhu na prodloužení doby trvání předběžného opatření soudem prvního stupně (navrhovatel není chráněn předběžným opatřením) a následnou změnou zamítavého rozhodnutí odvolacím soudem (navrhovatel je opět chráněn předběžným opatřením). Dle tohoto pojetí by soudní praxe měla přistupovat k prodloužení předběžného opatření obdobně jako k nařízení předběžného opatření a do doby rozhodnutí odvolacího soudu by navrhovateli měla být ochrana poskytnuta. Z tohoto důvodu je ochrana navrhovateli poskytnuta i v období mezi vydáním usnesení o prodloužení předběžného opatření a nabytím právní moci.⁴⁰⁶ K. Svoboda⁴⁰⁷ k tomu uvádí, že: „Rozhodnutím o návrhu na prodloužení předběžného opatření se míní nabytí právní moci usnesení o návrhu na prodloužení doby trvání předběžného opatření.“ Přičemž autorka poznamenává, že tento názor byl jistě i úmyslem zákonodárce, ačkoliv byl dosti neobratně zanesen do znění zákona.

2.14.7 Náklady řízení

Stejně tak, jako je soud povinen rozhodnout o nákladech řízení při vydání předběžného opatření, měl by tak učinit i při rozhodnutí o prodloužení doby trvání předběžného opatření.⁴⁰⁸ Při rozhodování o nákladech řízení v souvislosti s prodloužením doby trvání předběžného opatření se soud bude řídit stejnými pravidly a principy, jako při rozhodování o nákladech řízení při vydání předběžného opatření.⁴⁰⁹

---

⁴⁰⁵ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 410. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴⁰⁶ k tomu podrobně ČUHELOVÁ, Kateřina. Prodlužování PO podle § 76 o.s.ř.. Aktuální problémy aplikační praxe. Právní rozhledy. 2013, č. 7. 247 s., dostupné na www.beckonline.cz

⁴⁰⁷ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 201 s. ISBN 978-80-7400-606-7

⁴⁰⁸ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 412. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴⁰⁹ k tomu podrobně kapitola 2.8.9 této práce

2.15 ZRUŠENÍ A ZÁNİK PŘEDBĚŽNÉHO OPATŘENÍ

2.15.1 Zánik předběžného opatření

Jak již bylo řečeno, předběžné opatření poskytuje navrhovateli pouze dočasnou ochranu, jinými slovy nejzazší možná doba trvání předběžného opatření je dle ust. § 413 z.ř.s. 6 měsíců od vykonatelnosti prvotního rozhodnutí o nařízení předběžného opatření. Předběžné opatření tedy zaniká *ex lege*, proto se o zániku předběžného opatření nevydává žádné rozhodnutí.⁴¹⁰ Jelikož ust. § 413 z.ř.s. hovoří o nejzazší možné době, je v praxi možný zánik předběžného opatření i dříve, např. pokud navrhovatel nepodá návrh na prodloužení předběžného opatření, pak předběžné opatření zanikne 1 měsíc od vykonatelnosti rozhodnutí o předběžném opatření. Pokud bylo předběžné opatření prodlouženo na dobu kratší, než je 6 měsíců, zanikne ze zákona uplynutím doby stanovené v usnesení o prodloužení předběžného opatření. K. Čuhelová⁴¹¹ uvádí, že je možné následně podat nový návrh na nařízení předběžného opatření, jak již bylo podrobně popsáno výše.⁴¹²

2.15.2 Zrušení předběžného opatření

Nařízené předběžné opatření lze však následně za použití ust. § 414 z.ř.s. zrušit. Jedná se o úkon dispoziční, nelze jej vydat *ex offio* a osoby oprávněné návrh podat jsou totožné s osobami, které byly účastníky řízení o nařízení předběžného opatření proti domácímu násilí.⁴¹³ „*Soud může rozhodnout o zrušení rozhodnutí o předběžném opatření nejen tehdy, dojde-li ke změně poměrů, ale i tehdy, pokud pro nařízení předběžného opatření nebyly dány podmínky již v době jeho vydání*

---

⁴¹⁰ k tomu shodně ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 97 s. ISBN 978-80-7552-341-9

⁴¹¹ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 98 s. ISBN 978-80-7552-341-9

⁴¹² viz kapitola 2.14.5 této práce

⁴¹³ viz § 403 z. ř. s., ČUHELOVÁ, Kateřina. § 414. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X. - analogicky dovozuje, že tento návrh může podat i státní zastupitelství

(stejně tak i pro jeho prodloužení).⁴¹⁴ Procesní úprava zrušení předběžného opatření je totožná s procesní úpravou prodloužení předběžného opatření,⁴¹⁵ např. předvolání musí být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem a soud musí rozhodnout do 2 měsíců od podání tohoto návrhu. Soud se při rozhodování o návrhu na zrušení předběžného opatření zabývá zejména otázkami, zda trvá stav ohrožení navrhovatele, dále vztahy ke společnému obydlí a rovněž i přihlíží k dalším sporům, které mezi účastníky probíhají. K. Čuhelová⁴¹⁶ dokonce vyslovuje názor, že je pro odpůrce „výhodnější“ podat návrh na zrušení předběžného opatření, než-li podat odvolání proti nařízenému předběžnému opatření, což vysvětluje procesní situaci, kdy při odvolání proti nařízenému předběžnému opatření je rozhodující stav v době vydání usnesení soudu I. stupně a v odvolacím řízení není přihlíženo k novým tvrzením, které nebyly uplatněny před soudem I. stupně, což při podání návrhu na zrušení předběžného opatření neplatí. Naopak mohlo dojít k výrazné změně poměrů mezi účastníky a odpůrce má za to, že vydané předběžné opatření je bezpředmětné, proto žádá jeho zrušení. Jako příklad by autorka viděla např. odstěhování navrhovatele ze společného obydlí a naproti tomu stojící vlastnické právo odpůrce ke společnému obydlí.

Institut zrušení předběžného opatření je svou povahou protikladem prodloužení předběžného opatření. V praxi může dojít k situaci, kdy budou oba tyto návrhy podány současně a v takovém případě soud spojí tyto návrhy ke společnému projednání a rozhodnutí.⁴¹⁷ Z logiky věci plyne, že nelze vyhovět oběma návrhům, ale pouze jednomu. Je přípustné, aby bylo rozhodnuto pouze o jednom z návrhů a o druhém až po právní moci předchozího rozhodnutí.⁴¹⁸

Pokud soud návrh na zrušení předběžného opatření zamítne, lze jej podat opět až za 3 měsíce po právní moci tohoto zamítavého rozhodnutí. „*Tato doba je stanovena zcela jistě záměrně, aby odpůrce „nezahleoval“ soud návrhy na*

---

⁴¹⁴ HUMEÁKOVÁ, Klára. KŘIVÁČKOVÁ, Jana. In: SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 774 s. ISBN 978-80-7400-297-7

⁴¹⁵ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 211 s. ISBN 978-80-7400-606-7

⁴¹⁶ ČUHELOVÁ, Kateřina. § 414. In: LAVICKÝ, Petr aj. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Praktický komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO292_2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

⁴¹⁷ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 213 s. ISBN 978-80-7400-606-7

⁴¹⁸ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 213 s. ISBN 978-80-7400-606-7

*zrušení předběžného opatření. Zákon tedy zohledňuje skutečnost, že pravděpodobnost, že by v kratším časovém úseku došlo ke změně okolností odůvodňujících zrušení předběžného opatření, je velmi malá“.*⁴¹⁹

Důležité je upozornit, že účinky zrušení předběžného opatření nastávají *ex nunc*, z čehož vyplývá, že „nelze mít tedy dodatečně za to, že se navrhovatel zdržoval v bytě na základě nyní již zrušeného předběžného opatření protiprávně.“⁴²⁰ Naproti tomu je nutné upozornit na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3.2.2010, sp. zn. 8 Tdo 40/2010 dle kterého: „V okamžiku pozbytí platnosti předběžného opatření podle § 76b odst. 3, 4 OSŘ odpadne právní důvod, pro který nesmí osoba, vůči níž předběžné opatření směřuje, a které bylo takovým opatřením zejména uloženo opustit společné obydlí a nevstupovat do něj, užívat předmětnou nemovitost. Od tohoto okamžiku navrhovatel předběžného opatření tak nesmí bránit oprávněné osobě ve vstupu do nemovitosti a v jejím užívání. To platí i v případě, že proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení předběžného opatření bylo podáno odvolání, neboť předběžné opatření je rozhodnutím, jehož trvání je přesně ohraničeno zákonem (srov. ustanovení § 76b odst. 3, 4 OSŘ). Pokud tedy pachatel po skončení trvání předběžného opatření podle citovaného ustanovení zamezí oprávněné osobě v přístupu k nemovitosti (např. tím, že vymění zámky k domu) a znemožňuje ji tedy nemovitost užívat, odpovídá za splnění dalších zákonných podmínek za trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 TZ (ve znění účinném do 31. 12. 2009).“⁴²¹

Se zrušením předběžného opatření je nutné spojit i případnou odpovědnost navrhovatele za vzniklou škodu či jinou újmu. Procesní úprava předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí nemá speciální úpravu náhrady škody, proto musí být postupováno za subsidiárního použití ust. § 77a o.s.ř.,⁴²²

---

⁴¹⁹ CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.

zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cast>

⁴²⁰ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 213 s. ISBN 978-80-7400-606-7

⁴²¹ ačkoliv se jedná o rozhodnutí vydané v rámci trestního řízení, autorka zde dovozuje použitelnost i na civilní řízení s ohledem na zařazení tohoto rozhodnutí do publikace: SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. 151 s. ISBN: 978-80-7478-414-9

⁴²² shodně HRNČÍŘÍK, Vít. Předběžná opatření v civilním řízení. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 236 s. ISBN: 978-80-7400-622-7

kteře upravuje náhradu škody v souvislosti s obecnými předběžnými opatřeními. Náhrada škody bude ovšem připadat v úvahu, pokud ke zrušení předběžného opatření došlo za situace, „ ... kdy bude prokázáno, že skutečnost, která byla původně jen osvědčena, se odehrála jinak, ... “⁴²³ nebo např. *soud uvěřil tvrzením navrhovatele, která se později ukázala jako nepravdivá.*⁴²⁴ S ohledem na ust. § 77a o.s.ř. opět za případnou náhradu škody odpovídá plně navrhovatel.

2.16 ŘÍZENÍ VE VĚCI SAMÉ

2.16.1 Žaloba na ochranu před domácím násilím

*„V předchozí právní úpravě bylo podmínkou pro vydání předběžného opatření též podání návrhu ve věci samé. Pokud tento podán nebyl, soud uložil v usnesení o předběžném opatření mj. navrhovateli, aby podal návrh ve věci samé do 1 měsíce od vydání předběžného opatření. Dnešní úprava už takovouto povinnost nestanovuje a je tedy možné vydat předběžné opatření i v případě, kdy není podán návrh ve věci samé.“*⁴²⁵ Naproti tomu však od 1.1.2014 byla do našeho právního řádu zakotvena věc samá, a to v ust. § 751-753 o.z.⁴²⁶

*„Důležitý procesní rozdíl v řízení o předběžném opatření a v řízení ve věci samé tkví v tom, že v případě předběžných opatření postačí tvrzený stav existujícího domácího násilí pouze osvědčit, kdežto ve věci samé musí být tvrzený stav spolehlivě prokázán. Další odlišností řízení o předběžném opatření a věci samou je, že vydáním předběžného opatření ovšem navrhovatel nezíská práva, o kterých má být rozhodnuto teprve následně, toto je právě údělem daného řízení ve věci samé.“*⁴²⁷

---

⁴²³ ČUHELOVÁ, Kateřina. Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 98 s. ISBN 978-80-7552-341-9

⁴²⁴ SVOBODA, Karel. Nesporná řízení II. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. s. ISBN 978-80-7400-606-7

⁴²⁵ BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 33 s. ISSN 1805-0824

⁴²⁶ naproti tomu WINTEROVÁ, Alena. MACKOVÁ, Alena. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. 441 s. ISBN 978-80-7201-940-3 zastávají názor, že věcí samou může být návrh na zahájení řízení o rozvod manželství a určení, zda tu manželství je či není, o neplatnosti manželství, o úpravě poměrů nezletilých dětí, nebo o vypořádání společného bydlení či majetkových vztahů;

⁴²⁷ BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 33 s. ISSN 1805-0824

Nově tedy dle ust. § 751-753 o.z., soud v případech domácího násilí, může na návrh omezit nebo i úplně vyloučit právo druhého manžela bydlet v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost⁴²⁸ manželů, a to i v případě, že se jedná o manžele již rozvedené, přičemž toto omezení či vyloučení může soud uložit nejvýše na 6 měsíců a takového vyloučení či omezení se může domáhat i třetí osoba, která s manžely v rodinné domácnosti žije. Předmětná zákonná ustanovení se použijí i v případech, kdy se nejedná o manžele, ale o osoby, které spolu žijí ve společné domácnosti např. jako druh a družka nebo sourozenci nebo jakékoliv jiné osoby, což nalezneme v ust. § 3021 o. z. „*Vzhledem k účelu daného ustanovení, kterým je ochrana osob proti domácímu násilí, máme za to, že je třeba toto ustanovení vykládat extenzivně a umožnit podat návrh co nejširšímu počtu osob, a to i z důvodu, že „pravá oběť domácího násilí“ obvykle tohoto sama není schopna.*“⁴²⁹

Není obligatorní podmínkou, aby návrhu ve věci samé předcházel návrh na vydání předběžného opatření, avšak autorka toto považuje za vhodné s ohledem na následné prokázání tvrzení ohledně páchaní domácího násilí v rodinné domácnosti účastníků. V daném řízení musí soud opět poměřovat právo vlastnické či právo nájmu bytu a stav ohrožení života a zdraví oběti domácího násilí.

„Pokud by v praxi nastala situace, že osoba oběti není nájemcem bytu, ze kterého je násilník vykázan, ale v bytě bydlí na základě souhlasu agresora, je důležité podotknout, že pronajímatel bude oprávněn požadovat úhradu nájemného

---

⁴²⁸ Pojem rodinná domácnost lze v souladu s § 698 o. z. definovat, jako společné bydlení či soužití dvou a více lidí v jednom bytě či domě, které jsou osobami blízkými, tj. jednak osoby příbuzné v linii přímé či osoby sešvagřené, ale může jít i o vztah druh – družka, tedy osoby, které vedou společnou domácnost, obývají společně obydlí a podílí se na chodu společné domácnosti a na úhradě výdajů této domácnosti. Toto také vyplývá z důvodové zprávy k § 698 o. z. dle které: „*Výraz "rodinná domácnost" není v zákoně nijak definován. Nelze jej nijak směřovat, nebo dokonce vykládat pojmem "obvyklé vybavení rodinné domácnosti" (§ 698 odst. 1). V podstatě je to místo, kde manželé či rodina žijí, kde žije dotyčné životní společenství charakterizované tím, že jeho členové tak či onak k sobě patří způsobem, který se navenek jeví jako rodina v obvykle chápaném slova smyslu.*“ Komentářová literatura (HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 435 s. ISBN 978-80-7400-503-9) uvádí, že obydlím má na mysli občanský zákoník místo, kde manželé fakticky bydlí, kdežto je tu uveden rozdíl oproti pojmu bydliště, což je pouze evidenční údaj. Přičemž komentář k odst. 2) uvádí: „*Definice rodinné domácnosti však vymezena není, mohlo by se tedy jednat o případy soužití např. na ubytovně, v jednom domě, ale dvou oddělených bytových jednotkách, nebo pokud manželé či rozvedení manželé bydlí sice v jednom bytě, ale každý užívá samostatný pokoj a společně nehosponaří, případně by pod tuto situaci šlo podřadit pobyt na dovolené, na chalupě v hotelu apod.*“

⁴²⁹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 443 s. ISBN 978-80-7400-503-9

po osobě vykázané, která je druhou smluvní stranou nájemního vztahu. Dle názoru autorů je tento přístup naprosto správný, neboť byla daná osoba vykázána z důvodu svého nepřijatelného chování k osobě jiné. Rovněž není namístě, aby se zhoršilo postavení pronajímatele při případném vymáhání dlužného nájemného a úhrad za služby spojené s užíváním bytu, což by bylo v rozporu s dobrými mravy. Osoba vykázaná následně může požadovat proti oběti regresní úhradu alespoň části nájemného z titulu bezdůvodného obohacení. V takovém případě, musí soud vzít v úvahu všechny okolnosti ke stanovení poměrné části nájemného, kterou případně uloží uhradit oběti domácího násilí, pokud to považuje za spravedlivé a v souladu s dobrými mravy. Okolnostmi, které by v takovém případě svědčily ve prospěch oběti domácího násilí, by mohly být např., že by s obětí žily společně děti účastníků, osoba oběti by měla výrazně nižší příjem oproti osobě násilníka, případně by se starala o děti násilníka, které by nebyly jejich společnými dětmi. Naopak okolnosti svědčícími v neprospěch oběti by mohly být ty, že by ve společné domácnosti žily děti oběti, které by nebyly společnými dětmi, nebo by se po vykázání násilníka k osobě oběti do společné domácnosti nastěhovala osoba jiná. Ke všem těmto okolnostem by následně soud musel při svém rozhodování přihlídnout a rozhodnout zda část úhrady nájemného zaplatí také oběť domácího násilí nebo zda tyto náklady ponese pouze agresor. Přístup stanovení výše náhrady tedy nesmí být zcela objektivní, ale musí být vždy přizpůsoben konkrétním okolnostem daného případu.“⁴³⁰

2.16.2 Ochrana osobnosti

Další žalobou ve věci samé je žaloba na ochranu osobnosti, která směřuje zejména proti nebezpečnému pronásledování. Ochrana osobnosti je v českém právním řádu zakotvena v ust. § 81 a násl. o.z. Podle ust. § 81 odst. 1) o.z. platí, že je chráněna osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. V ust. § 81 odst. 2) o.z. jsou demonstrativně vyjmenována práva, která požívají ochrany, zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy. V § 82 o.z. je zakotveno

---

⁴³⁰ BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. 33 s. ISSN 1805-0824

právo člověka domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

„Právo na ochranu osobnosti je chápáno jako jednotné právo, jehož porušení spočívající ve vzniku nemajetkové újmy vyžaduje, aby neoprávněný zásah představovaný porušením nebo pouhým ohrožením osobnosti dotčené fyzické osoby, byl pro původce tohoto zásahu spojen s nepříznivými právními následky ve formě zvláštních občanskoprávních sankcí. Ustanovení § 13 obč. zák. zakotvuje triádu právních prostředků obrany spočívající v požadavku upuštění od neoprávněných zásahů, odstranění nepříznivých následků, resp. protiprávního – závadného stavu a poskytnutí přiměřeného zadostiučnění.“⁴³¹

Žalobu na ochranu osobnosti projednává v prvním stupni okresní soud. V případech nebezpečného pronásledování by byla žaloba podávána ve smyslu ust. § 86 o.z., který poskytuje ochranu právě soukromí člověka a zakazuje sledovat jeho život. *„Obsahem osobnostní ochrany soukromí podle občanského zákoníku je pouze (negativní) povinnost ostatních osob nezasahovat bez právního důvodu do této schránky osobnosti člověka, tedy povinnost spočívající v nekonání.“⁴³²* *„Právo na soukromí v rámci soukromých osob se váže jak k rozhodnutí člověka o vpuštění či nevpuštění cizích osob do těchto prostor, tak i k ochraně proti sledování, pozorování či jinému sbírání informací ze strany jiných osob o dění v těchto prostorách.“⁴³³*

2.17 ÚVAHY DE LEGE FERENDA

Přestože je právní úprava ochrany proti domácímu násilí zpracována vcelku uspokojivě, autorka nepovažuje za vhodné, že k rozsáhle rozpracované úpravě domácího násilí bylo přidruženo i nebezpečné pronásledování, jehož úprava je upozaděna úpravou domácího násilí a nebezpečnému pronásledování tak nebyl věnován takový prostor jako úpravě domácího násilí. Autorka by upřednostnila, pokud by nebezpečnému pronásledování byla věnována náležitá pozornost stejně tak jako domácímu násilí. Důvod k oddělení, resp. vytvoření

---

⁴³¹ Usnesení Nejvyššího soudu české republiky sp.zn. 30 Cdo 1215/2013, ze dne 25.9.2013

⁴³² LAVICKÝ, Petr. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 518 s. ISBN 978-80-7400-529-9

⁴³³ LAVICKÝ, Petr. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 518-519 s. ISBN 978-80-7400-529-9

speciální právní úpravy ochrany před nebezpečným pronásledováním vidí autorka zejména v tom, že identifikace domácího násilí je absolutně odlišná od identifikace nebezpečného pronásledování, navíc jsou odpůrci ukládány i jiné povinnosti, resp. omezení. Přestože bylo úmyslem zákonodárce totožné užití ustanovení upravujícího místní příslušnost či lhůtu k rozhodnutí, je autorka toho názoru, že oddělení problematiky domácího násilí a nebezpečného pronásledování by již nebylo nikterak zásadním zásahem do právní úpravy, což by mohlo vést k vyšší míře ochrany navrhovatele.

Vzhledem k výše vyslovenému názoru autorka navrhuje *de lege ferenda* tyto změny:

§ 402 Náležitosti návrhu

(1) Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat též vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společné domácnosti žije. ~~, anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.~~

§ 405 Rozhodnutí

(1) Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby

- a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
- b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
- c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo
- d) ~~se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.~~

§ 404 Lhůta pro rozhodnutí

O návrhu rozhodne soud bez jednání do 48 hodin od doručení návrhu.

Předběžné opatření ve věci ochrany proti nebezpečnému pronásledování

§ 414a Místní příslušnost

K rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření je příslušný obecný soud navrhovatele.

§ 414b Zahájení řízení

(1) Předběžné opatření ve věci ochrany proti nebezpečnému pronásledování je možné vydat jen na návrh.

(2) Návrh na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti nebezpečnému pronásledování je oprávněna podat zejména:

(a) osoba, která je odpůrcem pronásledována nebo obtěžována,

(b) státní zastupitelství,

(c) Policie ČR,

(d) intervenční centrum,⁴³⁴

(e) jiné osoby, které mají zájem na tom, aby byla osobě pronásledované či obtěžované poskytnuta ochrana prostřednictvím předběžného opatření.

(3) V případě podání návrhu podle ust. § 414b odst. 2 písm. c), d), e) se tyto osoby nestávají účastníkem řízení. Za navrhovatele bude vždy označena osoba, proti které nebezpečné pronásledování směřuje.

(4) V případě podání návrhu podle ust. § 414b odst. 2 písm. c), d), e) musí navrhovatel s tímto návrhem vyslovit souhlas. Pokud není souhlas navrhovatele dle ust. § 414b odst. 3 připojen k návrhu, vyžádá soud souhlas navrhovatele prostřednictvím soudního vykonavatele.

(5) Souhlas navrhovatele opatří soudní vykonavatel ve lhůtě 24 hodin od podání návrhu a o souhlasu, případně nesouhlasu, učiní úřední záznam, který navrhovatel podepíše. Pokud navrhovatel odmítne úřední záznam podepsat, učiní o tomto soudní vykonavatel poznámku v úředním záznamu.

§ 414c Náležitosti návrhu

(1) Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat též vylíčení skutečností, které osvědčují, nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.

(2) Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, a pro tyto vady není možné o návrhu rozhodnout, soud vyzve navrhovatele vhodným způsobem k doplnění návrhu a poučí ho o důsledcích nevyhovění této výzvě. Nedojde-li soudu doplnění návrhu ve lhůtě pro rozhodnutí nebo není-li možné navrhovatele vhodným způsobem ve

lhůtě pro rozhodnutí vyzvat k doplnění návrhu, soud návrh odmítne. Ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije.

§ 414d Účastníci

Účastníky jsou navrhovatel a odpůrce.

§ 414e Lhůta pro rozhodnutí

- (1) O návrhu rozhodne soud do 48 hodin od podání návrhu bez jednání.
- (2) Pokud je soudem vyžadován souhlas navrhovatele dle ust. § 414b odst. 4 a 5, počíná lhůta k rozhodnutí běžet od vyjádření souhlasu či nesouhlasu navrhovatele s návrhem.

§ 414f Rozhodnutí

- (1) Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.
- (2) V rozhodnutí soud poučí navrhovatele o dalších vhodných opatřeních směřujících k jeho ochraně, zejména o právu podat návrh na zahájení řízení ve věci samé. Soud navrhovatele poučí také o možnosti podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 414j.
- (3) Výjimky vyplývající z plnění povinností uložených předběžným opatřením odpůrci stanoví soud, a to s přihlédnutím k jeho oprávněným zájmům.
- (4) Nebyl-li navrhovatelem udělen souhlas s podáním návrhu dle ust. § 414b odst. 5, soud návrh odmítne. Usnesení o odmítnutí návrhu doručí soud navrhovateli a osobě, která návrh podala.

§ 414g Vykonatelnost

Rozhodnutí podle § 414f je vykonatelné vydáním.

§ 414h Trvání předběžného opatření

Předběžné opatření podle § 414f trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti.

§ 414i Odvolací řízení

---

⁴³⁴ § 60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

(1) Bylo-li rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření napadeno včasným odvoláním, soud prvního stupně předloží věc odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání.

(2) O odvolání odvolací soud rozhodne do 7 dnů od předání věci.

§ 414j Návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření

(1) Navrhovatel může před uplynutím doby uvedené v § 414h podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 414f.

(2) Podáním návrhu se prodlužuje doba trvání předběžného opatření podle § 414f do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne.

§ 414k Jednání

(1) K rozhodnutí o návrhu podle § 414j soud vždy nařídí jednání. Předvolání k jednání musí být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem. Je-li jednání nařízeno, ustanovení o času k přípravě po předvolání účastníka k jednání se nepoužijí.

(2) Ustanovení odstavce 1) se nepoužije, pokud se i po nařízení předběžného opatření odpůrce dopustil nebezpečného pronásledování vůči navrhovateli.

§ 414l Rozhodnutí

(1) O návrhu na prodloužení doby trvání soud rozhodne do 2 měsíců od jeho podání.

(2) Soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření do doby pravomocného rozhodnutí ve věci samé dle ust. § 81 – 83 zákona č. 89/2012 Sb, občanský zákoník, bylo-li takové řízení zahájeno. Pokud řízení ve věci samé zahájeno nebylo, má se za to, že ohrožení navrhovatele již netrvá a soud předběžné opatření zruší dle ust. § 414n.

§ 414m Zánik předběžného opatření

Předběžné opatření podle § 414f zanikne nejpozději dnem právní moci rozhodnutí ve věci samé dle ust. § 81 – 83 zákona č. 89/2012 Sb, občanský zákoník.

§ 414n Zrušení rozhodnutí

(1) Na návrh může soud rozhodnout o zrušení předběžného opatření podle § 414j.

(2) Ustanovení § 414j a § 414k platí obdobně.

(3) Byl-li návrh na zrušení rozhodnutí zamítnut, lze jej opětovně podat nejdříve až po uplynutí 3 měsíců od právní moci zamítavého rozhodnutí.

Jisté úskalí autorka dále spatřuje i v určení místní příslušnosti co se týká řízení o předběžném opatření a řízení ve věci samé. Dle stávající právní úpravy je k řízení o předběžném opatření místně příslušný soud v obvodu bydliště navrhovatele, avšak pro řízení ve věci samé je příslušný soud dle místa bydliště odpůrce. Autorka by zefektivnění poskytnutí ochrany navrhovateli spatřovala zejména v ustanovení, které by místní příslušnost stanovilo v závislosti na místní příslušnosti soudu, který by byl příslušný, příp. rozhodoval o předběžném opatření.⁴³⁵ Tento postup by následně zefektivnil ochranu navrhovatele zejména v tom směru, že by soud měl okamžitě k dispozici spis, kterým bylo rozhodováno o předběžném opatření, včetně všech potřebných příloh a řízení by nebylo prodlžováno v tom směru, že by soud spis o předběžném opatření vyžadoval. K ust. 88 odst. 1) by bylo vhodné tedy zařadit písm. i), j) a k) jejichž znění by autorka navrhovala takto:

i) který rozhodoval o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí, jde-li o žalobu dle ust. § 751-753 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,

j) který rozhodoval o předběžném opatření ve věci ochrany proti nebezpečnému pronásledování, jde-li o žalobu na ochranu osobnosti dle ust. § 81-83 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,

k) obecný soud navrhovatele, pokud jde o žalobu dle ust. 81-83 nebo dle ust. § 751-753 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, pokud tomuto řízení nepředcházelo řízení o předběžném opatření.

2.18 KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ A VE SPOLEKOVÉ REPUBLICĚ NĚMECKO

---

⁴³⁵ stejně jako je tomu např. u vypořádání společného jmění manželů dle ust. § 88 odst. 1) písm. a) o.s.ř. podle kterého namísto obecného soudu, popřípadě namísto soudu uvedeného v § 85a, je k řízení příslušný soud, který rozhodoval o rozvodu, jde-li o vypořádání manželů po rozvodu stran jejich společného jmění nebo jiného majetku anebo o zrušení společného nájmu bytu.

2.18.1 Předběžná opatření ve věcech domácího násilí a nebezpečného pronásledování ve Spolkové republice Německo

Právní úprava předběžných opatření proti domácímu násilí je ve Spolkové republice Německo zakotvena v zákoně Gesetz zum zivilrechtlichen Schutz vor Gewalttaten und Nachstellungen (Zákon o ochraně před domácím násilím a stalkingem - *dále jen „GewSchG“*). Tento zákon o ochraně před domácím násilím a nebezpečným pronásledováním obsahuje hmotněprávní úpravu této problematiky, avšak v částech procesních odkazuje na zákon Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (zákon o řízení v rodinných věcech *dále jen „FamFG“*). V GewSchG lze tedy nalézt podmínky pro nařízení předběžného opatření proti domácímu násilí, dále osoby oprávněné podat návrh a délku trvání předběžného opatření, avšak samotné procesní podmínky nařízení předběžného opatření upravuje § 49 FamFG. GewSchG obsahuje 4 paragrafy, které vcelku věcně obsahují úpravu podmínek pro nařízení předběžného opatření.

V ust. § 1 odst. 1 GewSchG⁴³⁶ je stanoveno, že soud na žádost poškozené osoby přijme nezbytná opatření k zamezení domácímu násilí či stalkingu, je-li této osobě neoprávněně ubližováno na zdraví, či omezována její svoboda. Toto opatření by mělo být omezeno, přičemž doba může být soudem prodloužena. Dle tohoto zákonného ustanovení, pokud je to nezbytné pro výkon oprávněných zájmů poškozené osoby, může soud určit, že se osoba odpůrce zdrží: 1) vstupu do bytu poškozené osoby, 2) pobytu ve stanoveném prostoru bytu poškozené osoby, resp. odpůrci může být uložen zákaz pobytu v blízkosti společného obydlí, 3) lze stanovit omezení i na další místa, kde se poškozená osoba zdržuje, 4) zdržení se kontaktu s poškozenou osobou i prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a 5) se odpůrce musí zdržet setkání s poškozenou osobou. Předběžné opatření pak nelze nařídit, pokud došlo pouze k jednomu útoku, ale za situace, kdy došlo k více útokům, resp. k opakovanému útoku.

Ve druhém odstavci tohoto zákonného ustanovení je stanoveno, že odst. 1 se použije v případě, že 1) odpůrce poškozenému neoprávněně hrozil poškozením

---

⁴³⁶ při zpracování této kapitoly bylo čerpáno z: http://www.gesetze-im-internet.de/gewschg/_1.html

zdraví, života či omezením svobody nebo 2) odpůrce protiprávně a úmyslně buď proniká do bytu poškozeného, nebo odpůrce bezdůvodně poškozenou osobu obtěžuje tak, že ji opakovaně pronásleduje proti její výslovné vůli, nebo ji sleduje či obtěžuje za použití prostředků komunikace na dálku. Přičemž odstavec 3) výslovně uvádí, že soud k použití předběžného opatření přistoupí i za situace, kdy jednání odpůrce bylo zapříčiněno požitím alkoholických či jiných omamných látek.

V ust. § 2 odst. 1) GewSchG je stanoveno, že pokud k páčání domácího násilí dochází ve společném obydlí, může být odpůrci uložena povinnost přenechat k užívání společný byt či dům osobě poškozené, přičemž dle odst. 2) lze v tomto případě omezit užívání společného bydliště odpůrcem na 6 měsíců. Tuto dobu lze o dalších 6 měsíců prodloužit s ohledem na okolnosti případu a dále s ohledem na osobu poškozenou, její obavu z odpůrce a s ohledem na útok, ke kterému ve vztahu k osobě poškozené došlo. Po tuto dobu má dojít k vypořádání majetkových vztahů mezi účastníky. V případě, že je odpůrce výhradním vlastníkem nemovitosti, má být poskytnuta navrhovateli dostatečná lhůta k odproštění se z vlivu odpůrce a vyřešení jeho bytové potřeby.

Dle odst. 3) tohoto zákonného ustanovení platí, že odst. 1) se nepoužije ve dvou případech 1) pokud osoba poškozená neuplatnila v tříměsíční lhůtě nárok na přenechání práva užívání bytu a 2) pokud by tomu bránily zvláště závažné důvody ze strany odpůrce (např. zdravotní postižení).

Dle odst. 4) tohoto zákonného ustanovení se pachatel musí zdržet veškerého jednání, které by poškozené osobě bránilo v řádném užívání společného obydlí.

Dle odst. 5) se následně osoba odpůrce může vůči navrhovateli domáhat náhrady škody za užívání společného obydlí, avšak pokud je to spravedlivé.

Věcná příslušnost soudu je v SRN určena dle § 23b Gerichtsverfassungsgesetz (*dále jen „GVG“*), dle kterého jsou u každého soudu vytvářeny tzv. Familiengerichte (rodinné soudy), které se specializují na rodinné věci, včetně předběžných opatření. Místní příslušnost soudu je pak určena dle ust. § 211 FamFG, podle kterého má poškozená osoba možnost návrh podat buď v místě, kde došlo k domácímu násilí nebo v místě společného obydlí navrhovatele a odpůrce nebo dokonce v místě bydliště násilné osoby. Předběžné opatření je pak v souladu s ust. § 38 odst. 1 FamFG nařízeno usnesením. Dle ust. § 214 odst. 1 FamFG je usnesení vydáváno okamžitě. Dle ust. § 216 odst. 1

FamFG je na vydané usnesení vyznačena účinnost a vykonatelnost předběžného opatření, kterou usnesení nabývá předáním příslušné kanceláři k vyhotovení a spolu s tímto vyznačením je pak následně zasílána. Proti vydanému usnesení je možné podat stížnost dle ust. § 58 odst. 1 FamFG, a to do dvou týdnů od doručení usnesení, přičemž tato lhůta je uvedena v ust. § 63 odst. 1 FamFG. O odvolání pak rozhoduje vrchní zemský soud. Dle ust. § 215 FamFG pak musí soud přijmout nezbytná opatření k provedení realizace vydaného usnesení. Výkon rozhodnutí se řídí v souladu s ust. § 96 FamFG obecnými ustanoveními ZPO, resp. konkrétně je odkazováno na ust. § 885, § 890 a § 891 ZPO. Podle ust. § 892a ZPO provede výkon předběžného opatření soudní vykonavatel, přičemž za použití ust. § 758 odst. 3 ZPO je možné jej provést za přítomnosti policie. Dle ust. § 885 odst. 1 ZPO lze výkon provést i opakovaně, resp. vícekrát.

2.18.2 Komparace právní úpravy SRN a ČR

Jak lze ze shora uvedeného dovodit, právní úprava předběžných opatření proti domácímu násilí ČR a SRN má mnoho společného. Společnými znaky obou úprav je ztotožnění právní úpravy domácího násilí a stalkingu, dále bezodkladnost vydání usnesení o předběžném opatření a v mnohém jsou shodné i povinnosti ukládané předběžným opatřením. Dalším společným rysem je dočasnost úpravy poměrů účastníků a možnost prodloužení, stejně tak nabývá usnesení o nařízení předběžného opatření vykonatelnosti jeho nařízením (vydáním). Výkon rozhodnutí pak provádí v obou zemích vykonavatel, přičemž lze přizvat i policii a výkon je možné provést i opakovaně.

Nevýhodu právní úpravy SRN spatřuje autorka zejména v její roztržitosti. Ačkoliv by se totiž na první pohled mohlo zdát, že v několika paragrafech je obsažena právní úprava ochrany proti domácímu násilí a stalkingu, není tomu tak. Část úpravy se nachází v GewSchG, a to převážně hmotněprávní, procesněprávní úprava je pak obsažena v FamFG, avšak s odkazem na GVG a ZPO. Tuto roztržitost právní úpravy autorka nepovažuje za vhodně zvolenou, bylo by jistě vhodné, kdyby samotný GewSchG obsahoval ucelenou úpravu vydávání a rozhodování o předběžných opatřeních ve věcech ochrany proti domácímu násilí.

Naproti tomu lze v úpravě SRN kladně hodnotit propracovanost jednotlivých situací, zejména v ust. § 1 a 2 GewSchG, dle kterého je možné

s ohledem na situaci odpůrce nenařídít předběžné opatření, resp. nepřenechat právo bytu navrhovateli z důvodů zvláštního zřetele hodných. Dále je řádně upravena i případná náhrada škody v ust. § 2 odst. 5 GeSchG.

Autorka jako zdařilejší rozhodně hodnotí právní úpravu ČR, která je komplexně upravena v ust. 400-414 z.ř.s. a ačkoliv je nutné i v ČR přistoupit k subsidiárnímu použití občanského soudního řádu, celkově je úprava obsažená v zákoně o zvláštních řízeních soudních komplexnější a lépe pojatá, nežli úprava SRN. ČR stejně jako SRN upravuje zvláště hmotněprávní předpisy v ust. § 751-753 o.z. a samostatně pak v zákoně o zvláštních řízeních soudních procesněprávní úpravu, avšak i tak je úprava ČR lépe přehledná a ucelená. Dle názoru autorky je úprava SRN dosti chaotická a jistě by stálo za úvahu tuto úpravu ucelit v jednom právním předpise komplexně.

ZÁVĚR

Předložená rigorózní práce je rozčleněna na úvod, následuje kapitola o obecných předběžných opatřeních a kapitola o předběžných opatřeních ve věcech ochrany proti domácímu násilí. Každá z kapitol je dále rozdělena do podkapitol, které jednotlivě popisují proces vydávání předběžných opatření a rozhodnutí soudu s vytyčením sporných ustanovení či upozorněním na nejednotnost právní teorie. Ke každé podkapitole autorka uvádí nejzásadnější rozhodnutí soudů. V každé kapitole autorka uvádí úvahy *de lege ferena*, ve kterých se snaží nalézt nové inovativní řešení, které by dále podpořilo efektivnost úpravy předběžných opatření. Na závěr každé kapitoly provádí autorka komparaci právní úpravy ČR a Německa, a to zejména s ohledem na historickou blízkost obou právních úprav. Dále práce obsahuje závěr, cizojazyčné resumé, přehled použité literatury, přičemž součástí práce jsou přílohy, které jsou statistickým přehledem využívání a úspěšnosti podávaných návrhů na vydání předběžných opatření, a to jak obecných tak i ve věcech ochrany proti domácímu násilí.

Předběžná opatření jsou rozhodnutí soudu, kterými má dojít k dočasné úpravě vztahů, práv a povinností mezi účastníky. Nejedná se o meritorní rozhodnutí, ale o rozhodnutí, které poskytuje rychlou ochranu práv navrhovateli ještě před samotným meritorním rozhodnutím ve věci samé, proto je doba jejich trvání časově omezena.

Český právní řád upravuje 3 druhy předběžných opatření. V občanském soudním řádu jsou zakotvena tzv. obecná předběžná opatření a v zákoně o zvláštních řízeních soudních jsou zakotvena zvláštní předběžná opatření, tj. ve věcech ochrany proti domácímu násilí a dále ve věcech péče o nezletilé. Jelikož dochází k rozhodování soudu ve velmi krátkém časovém úseku, musí mít předběžná opatření i svou speciální úpravu, která je odlišná od klasických soudních řízení. Speciální úprava je přizpůsobena smyslu a účelu předběžných opatření, kterým je rychle a za zjednodušených procesních podmínek dočasně upravit poměry účastníků.

Právní úprava předběžných opatření, obsažená v občanském soudním řádu uvádí lhůtu k rozhodnutí bezodkladně, a není-li zde nebezpečí z prodlení, tak do 7 dnů. Z tohoto důvodu není možné přistoupit ke konání jednání a prokazování skutečností významných pro rozhodnutí soudu, jak tomu je v klasickém soudním řízení. Je tedy nutné tvrzené skutečnosti mít za osvědčené, resp. soud musí mít

více méně za pravděpodobné, že popsaná situace odpovídá faktickému stavu. Zákon navíc vylučuje užití ust. § 43 o.s.ř., k odstraňování vad návrhu. Odstranění vad návrhu lze provádět pouze velice specifickým způsobem, kterým je např. výzva účastníka prostřednictvím datové schránky, mailu či telefonicky.

S podáním návrhu na vydání předběžného opatření je spojen i institut složení jistoty, která zajišťuje vznik případné škody či jiné újmy. Zde není právní teorie jednotná, co se týká odmítnutí návrhu pro nesložení jistoty. Zákon uvádí, že jistota musí být složena nejpozději v den podání návrhu, avšak s ohledem na funkci jistoty, tj. zajištění případné náhrady škody, autorka nepovažuje za správný postup odmítnutí návrhu za situace, kdy v době rozhodnutí soudu již byla jistota složena, avšak k jejímu složení nedošlo v den podání návrhu, ale později. Vhodně volené je naopak ustanovení o zvýšení jistoty či doplatku jistoty za situace, kdy je zcela zřejmé, že zákonem stanovená výše jistoty nebude zcela zjevně postačovat k uhrazení případné škody, která by mohla odpůrci vzniknout, a to pod sankcí zamítnutí návrhu případně zrušení již nařízeného předběžného opatření.

Návrh musí obsahovat zákonné náležitosti, a to jednak obecné dle ust. § 42 odst. 4 o.s.ř. a dále i zvláštní dle ust. § 75 odst. 2 o.s.ř., přičemž výslovně musí být uvedeny i skutečnosti, které odůvodňují potřebu, zatímni úpravy poměrů účastníků nebo obavu, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen. Pokud návrh obsahuje veškeré náležitosti a navrhovatel složil jistotu, přistoupí soud k nařízení předběžného opatření. Pro vyhovění návrhu soudu stačí pouhé osvědčení tvrzených skutečností, přičemž osvědčení je míra pravděpodobnosti, kdy musí mít soud za to, že je více než pravděpodobné, že skutečnosti v návrhu uvedené, odpovídají faktickému stavu, který mezi účastníky přetrvává. Pro nařízení předběžného opatření jsou významné i listiny, které tvrzený stav osvědčují, a které je navrhovatel k návrhu povinen přiložit. Bez těchto listinných důkazů, by soud neměl oporu při svém rozhodování a návrh by bylo nutné zamítnout.

V ust. § 76 odst. 1 o.s.ř. zákon demonstrativně vyjmenovává povinnosti, které lze předběžným opatřením uložit. Ačkoliv výčet těchto povinností je demonstrativní, z rozhodovací praxe soudů lze dovodit několik případů, ve kterých nelze povinnost uložit předběžným opatřením. Jsou jimi například takové návrhy, jimiž by se navrhovatel domáhal deklarování určitého práva, nebo pokud by byl jeho obsah totožný s návrhem ve věci samé. V právní teorii pak není shody v otázce snížení výživného prostřednictvím předběžného opatření. Ačkoliv není

vyloučeno podat návrh na vydání předběžného opatření, kterým by došlo ke snížení výživného s odkazem na změnu poměrů osoby, která má povinnost výživné hradit, soudní praxe zastává názor, že tomuto předběžnému opatření nelze vyhovět, jelikož nebude dán ani jeden důvod pro jeho nařízení, tj. nebude dána ani potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků ani nebude dána obava, že by byl ohrožen soudní výkon rozhodnutí. S tímto názorem se však autorka neztotožňuje a považovala by za spravedlivé, pokud by došlo ke snížení příjmů osoby, která je povinna hradit výživné, aby bylo možné dočasně přistoupit ke stanovení výživného v nezbytné míře.

Zajímavou oblastí úpravy související s předběžnými opatřeními jsou domácí porody. Tato problematika byla řešena i u ESLP, kdy ESLP doporučil České republice, aby s ohledem na vývoj zdravotnictví a medicíny byla právní úprava přizpůsobována tak, aby tyto pokroky reflektovala a v podstatě, aby bylo umožněno rodičkám rodit doma za pomoci porodních asistentek.

Další významnou oblastí, kterou lze upravit prostřednictvím obecných předběžných opatření uložit, je úprava poměrů nezletilých. K podání návrhu na vydání předběžného opatření upravujícího poměry nezletilých dle ust. § 452 a násl. z.ř.s je aktivně legitimován pouze OSPOD, proto pokud je takový návrh podán osobou jinou, soud jej posuzuje jako návrh na vydání předběžného opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř.

Vykonatelnost rozhodnutí o nařízení předběžného opatření nastává jeho vydáním, případně vyhlášením a není závislá na právní moci.

Velmi zajímavá je úprava neplatnosti právního jednání a neúčinnosti návrhu na vklad do katastru nemovitostí obsažená v ust. § 76f o.s.ř., jelikož nebývá obvyklé, že by procesní předpis obsahoval hmotněprávní ustanovení. Toto ustanovení však velmi vhodně dotváří ochranu, kterou předběžná opatření poskytují a nemůže tak být rozpor, zda bylo jednání platné či neplatné. Tímto ustanovením je tak značně posílena pozice navrhovatele zejména v případech týkajících se nemovitých věcí.

Odvolací řízení se řídí obecným procesními principy dle ust. § 201 a násl. o.s.ř., avšak ani odvolací soud nenařizuje jednání a rozhoduje vždy podle stavu v době rozhodování soudu I. stupně. Přičemž soudní praxí je přístupováno k přednostnímu rozhodování o odvolání proti předběžným opatřením. Velmi významnou novinkou je návrh vládní novely, kterým by mělo být zakotveno nové ust. § 220a o.s.ř., dle kterého by odvolací soud za stanovených podmínek

prohlašoval nezákonnost vydaného předběžného opatření, které úzce souvisí s případnou náhradou škody.

V případě předběžných opatření není možné podat dovolání, avšak lze podat ústavní stížnost. Ústavní soud však již několikrát uvedl, že není oprávněn zasahovat do rozhodovací praxe soudů I. a II. stupně, avšak poskytuje ochranu proti zásahu do ústavně zaručených práv a svobody, případně ochranu v případě porušení zásad spravedlivého procesu.

S ohledem na dočasnost trvání předběžného opatření může předběžné opatření zaniknout, nebo může být zrušeno. K zániku předběžného opatření dochází jednak v případě, kdy navrhovatel nepodal návrh ve věci samé, dále pokud byla doba jeho trvání časově omezena, nebo pravomocným rozhodnutím ve věci samé. Zánik předběžného opatření nastává *ex lege* a není o něm vydáváno žádné rozhodnutí. Oproti tomu o zrušení předběžného opatření soud rozhodnout musí a to jednak v případě kdy nebyl složen doplatek jistoty nebo pokud pominuly důvody, pro které bylo nařízeno. Ve druhém případě je možné rozhodnout na návrh i bez návrhu a soud zpravidla přistoupí k nařízení jednání před rozhodnutím o zrušení předběžného opatření.

Se zrušením předběžného opatření, případně s rozhodnutím ve věci samé, kterým byl návrh zamítnut, souvisí i povinnost navrhovatele k náhradě škody. Zákon vylučuje odpovědnost státu za náhradu škody v souvislosti s předběžným opatřením a za tuto škodu odpovídá výlučně navrhovatel. O náhradě škody rozhoduje soud na základě žaloby odpůrce, podané do 6 měsíců od zániku či zrušení předběžného opatření, přičemž pokud je odpůrci náhrada škody přiznána, hradí se primárně ze složené jistoty, avšak pokud tato nepostačuje, nezbavuje to původního navrhovatele povinnosti uhradit i zbytek škody, která byla původnímu odpůrci přiznána.

Autorka v rámci úvah *de lege ferenda* navrhla řešení problematických oblastí předběžných opatření, týkající se zejména úpravy jistoty a povinnosti platit výživné v nezbytné míře. Kriticky se autorka v práci postavila k problematice skládání jistoty. Autorka v práci navrhuje, aby bylo možné jistotu složit do doby vydání rozhodnutí soudem, nikoliv v den podání návrhu, což by bylo plně v souladu s funkcí jistoty, která má sloužit k zajištění případné náhrady škody či jiné újmy. Navíc by navrhovatel byl nucen složit jistotu v podstatě nejpozději společně s podáním návrhu, jelikož navrhovatel nemůže předem vědět, kdy soud bude o předběžném opatření rozhodovat, s tím rozdílem, že by mohl zadat příkaz

k platbě v den podání návrhu. Za situace, kdy v době vydání rozhodnutí jistota složena je, je rovněž zajištěna i případná náhrada škody. Autorka rovněž vyslovila názor, že nepovažuje za účelné návrh odmítat, pokud jistota nebyla složena ve stejný den, který byl podán návrh na předběžné opatření, avšak v době vydání rozhodnutí již navrhovatelem složena je. Autorka se rovněž zabývala možností „převedení“ již složené jistoty, pokud byl původní návrh z formálních důvodů odmítnut a následně byl podán návrh nový, který obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Jelikož o vrácení jistoty musí soud rozhodnout usnesením a až po nabytí právní moci tohoto usnesení může dojít k vrácení jistoty, nastává situace, že na navrhovatele jsou kladeny nepřiměřené požadavky, kdy musí složit v podstatě další jistotu v nezanedbatelné částce. Autorka by považovala za vhodné, pokud by na pokyn předsedy senátu byla jistota převedena k návrhu novému, již bezvadnému, o čemž by byl jak ve spise, tak v rejstříku proveden záznam a navrhovatel by o tomto úkonu byl vyrozuměn při doručování rozhodnutí o předběžném opatření. Tento postup by mohl být podmíněn předpokladem, že by navrhovatel v novém návrhu uvedl datum složení původní jistoty a rovněž sp. zn. předmětného spisu.

Autorka rovněž v předložené práci vyjádřila svůj zásadní nesouhlas s nemožností snížení výživného předběžným opatřením. Ačkoliv zákon nevylučuje podání tohoto předběžného opatření, soudní praxe zastává názor a dovozuje, že u tohoto návrhu nebude dán ani jeden důvod pro vyhovění návrhu. Toto autorka striktně odmítá, jelikož dle jejího názoru je dána potřeba zatímní úpravy poměrů mezi účastníky tak, aby se ten, kdo je výživné povinen platit, nedostal do situace, kdy nebude schopen platit výživné nebo jiné měsíční platby. Ke snížení výživného dochází, pokud se změní poměry účastníků, pokud tak navrhovatel osvědčí, že u něho došlo k výrazné změně finančních, majetkových, osobních a příjmových poměrů, považovala by autorka za vhodné, pokud by předběžným opatřením bylo výživné sníženo na míru nezbytně nutnou, totožně jako při stanovení výživného. Nebylo by tak rozhodováno jako ve věci samé, protože by nebylo vyměřeno přiměřené výživné, ale výživné v nezbytné míře. Navíc, pokud by v řízení ve věci samé došlo k rozhodnutí, kterým by bylo sníženo výživné, avšak částka by byla vyšší než stanovená předběžným opatřením, uložil by soud doplatit dluh na výživném. Judikatura sice dospívá k závěru, že je možné podat návrh na odklad vykonatelnosti, ale pokud není zahájeno vykonávací řízení, těžko se může tohoto odkladu osoba povinná hradit výživné domáhat.

Autorka dále provedla komparaci právní úpravy ČR a Německa, kdy po zhodnocení obou úprav došla k jednoznačnému závěru, že právní úprava Německa je s ohledem na právní úpravu ČR vysoce propracovaná s velmi individuálními možnostmi řešení konkrétních případů. V práci autorka vytyčila odlišnosti obou úprav, zejména možnost výběru místní příslušnosti v SRN, dále pojetí jistoty, které SRN ponechává zcela na úvaze soudce. Velmi kladně pak v práci autorka hodnotila možnost soudce v SRN rozhodovat jak bez nařízení jednání, tak s nařízením jednání. Jednání v SRN může být konáno i v rádech několika hodin. V návaznosti na procesní postup soudu je v SRN i rozhodováno. Pokud nebylo nařízeno jednání, rozhoduje soud usnesením, proti kterému je přípustný odpor, při nařízení jednání rozhoduje soud rozsudkem, proti kterému je přípustné odvolání. Navíc na rozdíl od právní úpravy ČR musí být v SRN zdůvodněno pouze rozhodnutí, kterým byl návrh zamítnut. Totožnost právní úpravy našla autorka v oblasti nákladů řízení a náhrady škody. V obou zemích má povinnost uhradit náklady řízení podlehnuvší účastník. K náhradě škody má v obou státech povinnost navrhovatel, přičemž náhrada škody je přednostně hrazena ze složené jistoty. Je tedy jasně vidět, že procesní úprava SRN není natolik striktní jako úprava ČR a umožňuje soudci volnou rukou řešit konkrétní individuální případ podle daných okolností každého případu.

Další významný přínos práce autorka spatřuje ve zpracované statistice, která se zaměřila na počet podaných návrhů na vydání předběžných opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř. v roce 2015 a 2016 a počet těchto návrhů, kterým bylo vyhověno. Tato rozhodnutí byla do 28.2.2015 sledována Ministerstvem spravedlnosti a data se dala velice přehledně vyhledat, avšak autorce bylo Ministerstvem spravedlnosti sděleno, že v současné době tato data již nejsou sledována, proto bylo k této statistice nutné podat jednotlivým okresním soudům žádost o poskytnutí informace. Autorka pro tento účel oslovila okresní soudy v obvodech Krajského soudu v Plzni a Ústí nad Labem, a to zejména s ohledem na sídlo Fakulty právnické, Západočeské univerzity v Plzni a dále s ohledem na dlouholeté působení autorky u Okresního soudu v Děčíně, který se nachází v obvodu Krajského soudu v Ústí nad Labem.

Otázky v žádosti o poskytnutí informace byly formulovány takto:

- 1) *Jaký byl počet návrhů na vydání předběžného opatření dle § 74 a násl. o.s.ř. podaných u vašeho soudu v roce 2015.*
- 2) *Počet návrhů uvedených pod bodem 1), kterým bylo vyhověno.*

5) *Jaký byl počet návrhů na vydání předběžného opatření dle § 74 a násl. o.s.ř. podaných u vašeho soudu v roce 2016.*

6) *Počet návrhů uvedených pod bodem 5), kterým bylo vyhověno.*⁴³⁷

Na základě odpovědí jednotlivých okresních soudů, pak autorka zpracovala přehled využívání a úspěšnosti podaných návrhů na vydání předběžného opatření, přičemž z důvodu přehlednosti autorka tato data zpracovala i statisticky do grafů. Jednotlivé přehledy lze nalézt v Přílohách 5, 6, 7, 10, 11, 12 a 15. Z Přílohy č. 5 a následně i č. 6 lze dojít k jednoznačnému závěru, že počet podaných návrhů na vydání obecných předběžných opatření je u každého soudu odlišný. Za zmínku stojí počet podaných návrhů na vydání předběžného opatření v roce 2015 u Okresního soudu v Děčíně, kdy tyto návrhy byly podány dva, oproti Okresnímu soudu v Liberci, kde těchto návrhů bylo podáno 399, podobně tomu bylo i v roce 2016, kdy pouze 1 návrh napadl u Okresního soudu v Teplicích, a nejvíce opět u Okresního soudu v Liberci, a to 352. Rovněž tak nelze dle provedeného výzkumu s určitostí vyslovit, jaká je celková úspěšnost podaných návrhů, resp. nelze říci, že určitému procentu návrhů je vždy vyhověno, jelikož poměr případů vyhovění návrhům je opět odlišný jak soud od soudu, tak i rok od roku.⁴³⁸ Naopak ze zjištěných dat lze učinit závěr, že počet podaných návrhů v jednotlivých krajích byl v roce 2015 i 2016 téměř totožný.⁴³⁹

Právní úprava předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí a nebezpečnému pronásledování byla od 1.1.2014 přesunuta do zákona o zvláštních řízeních soudních, konkrétně do ust. § 400 a násl. z.ř.s. Právní úprava domácího násilí a nebezpečného pronásledování má tedy v současné době vlastní speciální právní úpravu, která však vychází z předběžných opatření obecných a zároveň je subsidiárně využívána právní úprava zakotvená v občanském soudním řádu. Smyslem předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí je poskytnutí okamžité a efektivní ochrany osobě, která je ohrožena na životě, zdraví či svobodě jinou osobou. Tato ochrana poskytnutá předběžným opatřením má pak navrhovateli zajistit dostatečný časový úsek pro vyřešení jeho situace a vymanění se z vlivu odpůrce. Pojem domácího násilí a nebezpečného

---

⁴³⁷ pozn. otázky 3), 4), 7) a 8) autorka vyhodnotí v druhé části závěru, kterým shrne předběžná opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí.

⁴³⁸ k tomu viz Přílohy č. 7 a 12

⁴³⁹ viz Příloha č. 15

pronásledování je pak odlišován zejména pojmem společné domácnosti. Soužití ve společné domácnosti je mj. předpokladem pro domácí násilí, na rozdíl od nebezpečného pronásledování, kde tento pojem nepřipadá v úvahu. Pro naplnění pojmu domácího násilí jsou soudní praxí i právní teorií vymezovány 4 znaky, které musí být kumulativně splněny. Těmito znaky jsou opakovanost a dlouhodobost, eskalace, neveřejnost a jasnost rolí. Naproti tomu je nebezpečné pronásledování definováno jako mimořádně nevhodné chování odpůrce, které bezprostředně nezasahuje do práva navrhovatele na narušené bydlení, ale jedná se o obtěžování navrhovatele, které je nevyžádané a nechtěné, přičemž zasahuje do osobnostních práv navrhovatele. Ačkoliv již dle definic těchto dvou institutů je zřejmé, že by bylo vhodné tyto instituty oddělit, jejich procesní úprava je zahrnuta pod domácí násilí a ochrana proti domácímu násilí se tedy využije i v případech nebezpečného pronásledování.

Prvotní fází ochrany před domácím násilím je vykazání odpůrce prostřednictvím Policie ČR, které trvá 10 dnů. Při vykazání je navrhovatel poučen o právu podat návrh na vydání předběžného opatření a zároveň je záznam o vykazání zaslán místně příslušnému soudu a intervenčnímu centru, které se specializuje na pomoc obětem domácího násilí. Autorka ve své práci zapracovala statistiku provedenou Bílým kruhem bezpečí a Policií ČR⁴⁴⁰, přičemž v Příloze č. 1 je uveden počet vykázaných v jednotlivých okresech za roky 2015 a 2016, v Přílohách č. 2 a 3 je graficky znázorněno, v jakém poměru byla vykazání v jednotlivých krajích realizována za rok 2015⁴⁴¹ a za rok 2016.⁴⁴² K nejvyššímu počtu vykázaní došlo na území hlavního města Prahy a k podstatně vyššímu počtu vykázaní oproti ostatním krajům došlo v kraji Ústeckém. Naproti tomu nejnižší počet vykázaní byl realizován v kraji Plzeňském a Královéhradeckém, kdy oproti Hlavnímu městu Praze byl počet realizovaných vykázaní 6x nižší. Jak je ze zpracovaných grafů zřejmé, počet vykázaní je odlišný kraj od kraje, přičemž rozdíly jsou skutečně marginální. Zajímavou je i Příloha č. 4, která graficky znázorňuje srovnání provedených vykázaní v roce 2015 a 2016, kdy až na odchylku v Královéhradeckém kraji se křivky v obou letech téměř překrývají

---

⁴⁴⁰ viz Příloha 1-4

⁴⁴¹ Příloha č. 2

⁴⁴² Příloha č. 3

a počty provedených vykázání v roce 2015 a 2016 v jednotlivých krajích jsou téměř totožné.

Osoba ohrožená domácím násilím nebo nebezpečným pronásledováním má možnost podat návrh k soudu na vydání předběžného opatření. Podání tohoto návrhu není podmíněno vykázáním násilníka Policií ČR. Jedná se o řízení návrhové a soud nemůže rozhodovat *ex officio*. Ve prospěch navrhovatele je stanovena místní příslušnost soudu, která se řídí místem bydliště navrhovatele. Oproti obecným předběžným opatřením je stanovena kratší lhůta pro rozhodnutí, která činí 48 hodin. Další odlišností od obecných předběžných opatření je to, že navrhovatel není povinen skládat jistotu ani platit soudní poplatek, což má praktický význam v umožnění co nejširšímu okruhu obětí domácího násilí tento návrh podat.

Návrh musí obsahovat jednak obecné náležitosti, dále i zvláštní a navíc i speciální, které jsou uvedeny v ust. § 402 z.ř.s. Speciálními náležitostmi návrhu je jednak vyličení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí. Vyličení veškerých možných skutečností je pro soud velmi významné, jelikož na základě těchto vyličení následně soud dospívá ke svému přesvědčení a rozhodnutí, proto by měl navrhovatel jednotlivé útoky domácího násilí podrobně popsat a nikoliv pouze stroze uvést, že byl napaden. Rovněž tak musí navrhovatel předložit i listinné důkazy k podpoře svých tvrzení, jelikož bez nich by soud mohl těžko návrhu vyhovět. Nově, dle rozhodovací praxe, je možné jako důkaz přiložit i zvukový záznam, který byl pořízen bez souhlasu odpůrce, musí být ovšem splněny podmínky uvedené v ust. § 88 odst. 1 o.z. K odstranění vad návrhu se nepoužije ust. § 43 o.s.ř., avšak k odstranění vad může být přistoupeno individuálně a vhodným způsobem. V úvahu tedy připadá výzva prostřednictvím datové schránky, mailu, či telefonicky, přičemž autorka považuje jako vhodné využití institutu jiného soudního roku v tom směru, že by soud navrhovatele navštívil v jeho bydlišti a operativně jej vyzval k odstranění vad návrhu, které by následně zaznamenal. Pokud se soudu nezdaří vady návrhu odstranit, musí návrh odmítnout, přičemž usnesení o odmítnutí návrhu může navrhovatel využít jako návod pro podání návrhu nového, již bezvadného.

Účastníky řízení jsou navrhovatel, odpůrce, případně osoba, vůči níž násilí směřuje, přičemž podstatnou novinkou je, že nezletilý starší 16 let má v řízení

plnou procesní způsobilost. Navrhovatelem však může být i nezletilý mladší 16 let, který nemůže návrh podat sám, ale může tak učinit prostřednictvím OSPODu, advokáta nebo zákonného zástupce, pokud ovšem zákonný zástupce není ve střetu zájmů. V takovém případě by nezletilému byl jmenován opatrovník. Totožně jako je tomu u nezletilého může návrh podat i osoba omezená ve svéprávnosti, kdy bude podstatné do jaké míry je svéprávnost osoby omezena. Pokud bude osoba omezena ve svéprávnosti ve vztahu k podání návrhu na vydání předběžného opatření, musí návrh podat prostřednictvím opatrovníka či obce s rozšířenou působností. V souladu s ust. § 8 z.ř.s. může do řízení vstoupit i státní zastupitelství.

K rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření soud přistoupí bez jednání, což je dáno krátkou lhůtou pro rozhodování. Soud předběžnému opatření vyhoví, pokud má za osvědčená tvrzení navrhovatele, tedy pokud má tvrzené skutečnosti za více než pravděpodobné. Usnesení o předběžném opatření by mělo obsahovat dobu trvání, a pokud jí soud neuvede, platí, že trvá 1 měsíc od vykonatelnosti, přičemž vykonatelnost rozhodnutí nastává dnem vyhlášení či vydání. Pokud je předběžné opatření vydáno v době, kdy ještě trvá lhůta pro vykázání odpůrce, pak se doba trvání předběžného opatření prodlužuje o nedoběhnutou lhůtu. Soud ve výroku rozhodnutí musí dále přesně specifikovat prostory, do nichž se má odpůrce zdržet vstupu a rovněž i vymezení jednání, kterého se má odpůrce vůči navrhovateli zdržet. Soud může předběžným opatřením stanovit výjimky, za kterých se mohou účastníci setkat. Usnesení o předběžném opatření musí obsahovat odůvodnění, jelikož je vysoce pravděpodobné, že odpůrce proti němu podá odvolání a navíc odpůrce neměl v první fázi rozhodování možnost se k návrhu vyjádřit. Nově je dána i rozsáhlá poučovací povinnost soudu a poučení by mělo být „šité na míru“ každého případu.

Rozhodnutí soudu o nebezpečném pronásledování bude obsahovat odlišný výrok od rozhodnutí o domácím násilí, jelikož odpůrce nebude vykazován ze společné domácnosti. Odpůrci bude uložena povinnost zdržet se kontaktování navrhovatele a dále povinnost nepřibližovat se k navrhovateli na určitou vzdálenost. Vhodné je uvést i příkladný výčet uložených povinností.

Soud, který předběžné opatření vydal, přistoupí bezodkladně k výkonu rozhodnutí, přičemž soudní praxí je dodržována zásada, že výkon je proveden ve lhůtě 48 hodin, která je stanovena pro vydání rozhodnutí. Výkon rozhodnutí

provádí soudní vykonavatel z pověření rozhodujícího soudce nebo přímo rozhodující soudce. Výkon rozhodnutí lze provést i opakovaně, a to nikoliv *ex offo*, ale na návrh navrhovatele, přičemž plnění uložené povinnosti lze rovněž tak vynutit ukládáním pořádkových pokut.

Co se týká odvolacího řízení, i toto má své procesní speciality. Oproti klasickému civilnímu řízení je stanovena lhůta 15 dnů na předložení věci odvolacímu soudu, a to od podání odvolání, přičemž odvolacímu soudu je stanovena lhůta 7 dnů na rozhodnutí ve věci. Rozhodování o odvolání se řídí principem úplné apelace a lze tedy uvádět v odvolacím řízení nové skutečnosti, s tím omezením, že se jedná o skutečnosti, které nastaly do vydání rozhodnutí soudu I. stupně. Odvolací soud může původní rozhodnutí potvrdit, změnit či zrušit. V případě změny rozhodnutí však může nastat problém, pokud byl původní návrh zamítnut a došlo by ke změně rozhodnutí, měl by odvolací soud ještě před vydáním rozhodnutí přistoupit k vyzvání odpůrce k vyjádření k návrhu, aby mu tato možnost byla poskytnuta. Autorka nepovažuje tento potup za spravedlivý, jelikož změnou rozhodnutí by mohla být upřena práva odpůrce na spravedlivý proces a ačkoliv není právo odvolání součástí garantovaných práv, v rámci právního státu a právní jistoty účastníků řízení by bylo dle názoru autorky vhodnější přistoupit k potvrzení případně zrušení rozhodnutí, tak aby oba účastníci měli stejná práva se k návrhu vyjádřit a podat opravný prostředek, pokud s rozhodnutím nesouhlasí.

Jelikož předběžné opatření trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti, lze přistoupit i k podání návrhu na prodloužení předběžného opatření. Tento návrh však musí být podán v době trvání předběžného opatření, jinak by již nebylo co prodloužovat. Tímto postupem lze dosáhnout maximální doby trvání předběžného opatření 6 měsíců. O návrhu soud rozhodne do 2 měsíců od jeho podání a do doby rozhodnutí o návrhu na prodloužení se prodlužuje doba trvání původního návrhu. K rozhodnutí o prodloužení předběžného opatření soud zpravidla nařídí jednání, ke kterému předvolá účastníky. Jednání soud nemusí nařizovat v případě, kdy je zcela zjevné, že trvá ohrožení navrhovatele nebo za situace že odpůrce zůstane nečinný po doručení návrhu na prodloužení předběžného opatření. Právní teorie není zcela jednotná v názoru, zda je možné podat opakovaný návrh na prodloužení předběžného opatření. V tomto ohledu se autorka přiklání k názoru, že toto možné je, jelikož by postrádalo smysl, pokud by např. po dvouměsíčním

trvání předběžného opatření (původní předběžné opatření prodlouženo pouze o 1 měsíc) bylo nutné namísto dalšího návrhu na prodloužení podat návrh nový.

Stejně jako u obecných předběžných opatření může i u tohoto zvláštního typu předběžného opatření dojít k jeho zániku nebo zrušení. Předběžné opatření zaniká, pokud uplyne doba, na kterou bylo nařízeno nebo po uplynutí 6 měsíců od vykonatelnosti. O zániku předběžného opatření se opět nevydává žádné rozhodnutí. Naproti tomu o zrušení předběžného opatření soud rozhoduje na návrh a nelze vydat rozhodnutí o zrušení předběžného opatření *ex offo*. Jelikož návrh na zrušení předběžného opatření je paralelou návrhu na prodloužení předběžného opatření, řídí se procesními pravidly upravujícími prodloužení předběžného opatření. Rozhoduje se tedy při jednání a o návrhu musí být rozhodnuto ve lhůtě 2 měsíců od jeho podání. Pokud soud návrh na vydání předběžného opatření zamítne, lze jej opakovaně podat po uplynutí 3 měsíců od právní moci zamítavého rozhodnutí, přičemž tato lhůta má zamezit odpůrci, aby soud zahlcoval bezpředmětnými návrhy na zrušení předběžného opatření.

Co se týká náhrady škody, tato není v souvislosti se speciální úpravou předběžných opatření zvlášť upravena a je nutno subsidiárně využít obecnou úpravu obsaženou v ust. § 77a o.s.ř.

Významnou novinkou je řízení ve věci samé, kdy nově byla do občanského zákoníku zakotvena věc samá, konkrétně v ust. § 751 – 753 nazvaná zvláštní ustanovení proti domácímu násilí, dle kterého může soud na návrh dotčené osoby omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo jiné osoby bydlet v domě nebo bytě, a to na dobu 6 měsíců. Hmotně právní ochranou proti nebezpečnému pronásledování je pak žaloba na ochranu osobnosti dle ust. § 81 a násl. o.z.

V rámci úvah *de lege ferenda* vyslovila autorka názor, že nepovažuje za vhodné, přidružení nebezpečné pronásledování k rozsáhlé úpravě domácího násilí. Autorka je toho názoru, že nebezpečnému pronásledování nebyl věnován takový prostor jako úpravě domácího násilí. Tuto úpravu by autorka oddělila zejména z toho důvodu, že identifikace domácího násilí je absolutně odlišná od identifikace nebezpečného pronásledování, navíc jsou odpůrci ukládány i jiné povinnosti, resp. omezení. Z důvodu lepší prezentace tohoto názoru přistoupila autorka v rámci úvah *de lege ferenda* k návrhu vlastní úpravy nebezpečného pronásledování, zařazenému pod ust. § 414a – 414n.

Další úvahou autorky v rámci kapitoly *de lege ferenda* byla úprava místní příslušnosti v řízení o předběžném opatření a v řízení ve věci samé, přičemž zefektivnění poskytnutí ochrany navrhovatele by autorka spatřovala zejména v ustanovení, které by místní příslušnost stanovilo v závislosti na místní příslušnosti soudu, který by byl příslušný, příp. rozhodoval o předběžném opatření. V souvislosti s touto úvahou autorka přistoupila k demonstraci návrhu na doplnění ust. 88 odst. 1) o písm. i), j) a k).

V poslední části kapitoly o předběžných opatřeních ve věci ochrany proti domácímu násilí se autorka věnovala komparaci právní úpravy Německa a ČR. Společnými znaky obou úprav je ztotožnění právní úpravy domácího násilí a nebezpečného pronásledování a rovněž tak i bezodkladnost vydání usnesení o předběžném opatření. Společným rysem obou úprav je i dočasná úprava poměrů účastníků, dále možnost prodloužení předběžného opatření a nabytí vykonatelnosti vydaného rozhodnutí. Výkon rozhodnutí v obou zemích zajišťuje soudní vykonavatel, a to i opakovaně a k výkonu rozhodnutí lze přizvat policii.

Autorka v práci vytkla roztržičnost právní úpravy SRN. Jakkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že je právní úprava zakotvena pouze v několika paragrafech GewSchG, jedná se pouze o úpravu hmotně právní, přičemž procesně právní úpravu obsahuje FamFG, který dále odkazuje na GVG a ZPO. Naopak autorka kladně hodnotí propracovanost GewSchG v závislosti na jednotlivých situacích, např. dle ust. § 1 a 2 GewSchG, je možné z důvodů zvláštního zřetele hodných a s ohledem na situaci odpůrce nenařídít předběžné opatření, resp. nepřenechat právo bytu navrhovateli.

I v případech předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí se autorka rozhodla zpracovat statistiku, která se zaměřila na počet podaných návrhů na vydání předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí v roce 2015 a 2016 a počet těchto návrhů, kterým bylo vyhověno. Autorka i v tomto případě oslovila okresní soudy v obvodech Krajského soudu v Plzni a Ústí nad Labem.

Otázky v žádosti o poskytnutí informace byly formulovány takto:

- 3) *Jaký byl počet návrhů na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podaných u vašeho soudu v roce 2015.*
- 4) *Počet návrhů uvedených pod bodem 3), kterým bylo vyhověno.*
- 7) *Jaký byl počet návrhů na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podaných u vašeho soudu v roce 2016.*

8) *Počet návrhů uvedených pod bodem 7), kterým bylo vyhověno.*

Na základě odpovědí jednotlivých okresních soudů, pak autorka zpracovala přehled využívání a úspěšnosti návrhů na vydání předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí, přičemž z důvodu přehlednosti autorka i tato data zpracovala statisticky do grafů. Jednotlivé přehledy lze nalézt v Přílohách 5, 8, 9, 10, 13, 14 a 15. Z Přílohy č. 5 a následně i č. 6 lze dojít ke shodnému závěru jako u obecných předběžných opatření, tedy že počet podaných návrhů na vydání předběžných opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí je u každého soudu odlišný. U domácího násilí však nedochází k takovým nerovnostem jako u obecných předběžných opatření a z poskytnutých údajů⁴⁴³ lze uzavřít, že počet návrhů na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí ani u jednoho soudu nepřekročil počet 30. Co se týká úspěšnosti těchto návrhů, tato se opět u jednotlivých soudů liší. Oproti obecným předběžným opatřením, však porovnání podaných návrhů na vydání předběžných opatření v letech 2015 a 2016 vykazuje nesouměrnost, tedy není zde obdobný počet podaných návrhů u jednotlivých soudů v obou letech.⁴⁴⁴

Autorka je toho názoru, že Přílohy rigorózní práce velmi vhodně dokreslují využívání předběžných opatření, a to jak obecných, tak proti domácímu násilí, kdy je jednoznačné, že v každém kraji je potřeba podání návrhů na vydání předběžných opatření zcela odlišná. Stejně tak nelze z provedené statistiky uzavřít, že by bylo předběžným opatřením vždy pouze vyhověno, autorka dospívá naopak k závěru, že předběžným opatřením je věnován velmi individuální přístup, což plyne z úspěšnosti podaných návrhů, jelikož není vyhověno všem podaným návrhům. Pro autorku byla provedená statistika značně překvapující, v některých datech dokonce až alarmující, jelikož pokud u Okresního soudu v Liberci napadlo v roce 2015 399 návrhů na vydání obecného předběžného opatření, dalo by se říci, že každý den v roce napadl 1 návrh, přičemž některé dny muselo napadnout více takových návrhů. Každopádně na druhou stranu s ohledem právě na počty podaných předběžných opatření je skutečně vhodné, že předběžná opatření mají svou speciální úpravu, která dbá ochrany účastníků řízení, aby institutu předběžných opatření nebylo účastníky

---

⁴⁴³ viz Přílohy 5, 6 a 8,13

⁴⁴⁴ viz Příloha č. 16

řízení zneužíváno či využíváno v úmyslu pouhého znepríjemnění situace druhé straně sporu, čemuž nasvědčuje právě i úspěšnost podaných návrhů.

RESUMÉ

Vorliegende Arbeit enthält eine Einleitung, gefolgt von einem Kapitel über einstweilige Verfügung und das Kapitel über einstweilige Verfügung zum Schutz vor Gewalten und Nachstellung. Jedes Kapitel ist in Abschnitte unterteilt, die einzeln den Prozess vorläufigen Rechtsschutzes beschreiben. Im Arbeit auch angegeben ist, wie Gericht entscheidungen, mit die Beachtung auf die bedeutend die streitigen Entscheidung und Unstimmigkeiten in der Rechtstheorie. Für jeden Unterabschnitt stellt die Autorin und die Gerichtsentscheidung. In jedem Kapitel führt die Autorin in Erwägung de lege Ferenda an, die neue, innovative Lösungen zu finden versucht, die die Leistungsfähigkeit von einstweilige Verfügung unterstützen würde. Am Ende jedes Kapitels führte die Autorin eine Vergleichung des Rechtssatz der Tschechischen Republik und Deutschland im Rücksicht auf die historische Nähe der beiden Rechtssätze. Die Arbeit auch enthaltet dem Schluss, fremdsprache Resümee und gebrauchte Literatur. Die Arbeit enthält auch Anhänge, die die zeigen, die Anzahl dem Vorschlag auf einstweilige Verfügung und ihren Erfolg enthalten. Einstweilige Verfügung sind Gerichtsentscheidungen, die eine vorübergehende der Beziehungen einstellen, Rechte und Pflichten zwischen die Personen geworden ist. Dies ist eine Entscheidung, die in der Hauptsache auf die Verdienste schnellen Schutz der Rechte des Antragstellers vor der Entscheidung zur Verfügung stellt. Die Dauer der einstweilige Verfügung ist begrenzt. Tschechische Rechtsordnung bietet drei Arten von Übergangsmaßnahmen. Die Zivilprozess verankerte allgemeine einstweilige Verfügung und das Gesetz über die besonderen einstweilige Verfügung sind besondere einstweilige Verfügung verankert, in Sachen Schutz vor Gewaltt und Nachstellung und bei der Betreuung von Jugendgericht. Da es eine Gerichtsentscheidung in einem sehr kurzen Zeitraum ist, muss sie einstweilige Verfügung und ihre besondere Rechtssatz sein, die sie von klassisch Gerichtsverfahren unterscheidet. Eine spezial Rechtssatz ist mit dem Sinn und Zweck der vorläufigen einstweilige Verfügung abgestimmt, die schnell und vereinfachte Prozessbedingungen, um vorübergehend die Verhältnis zwischen den Personen einstellen.

Die Rechtssatz einstweilige Verfügung in der Zivilprozessordnung enthaltenen besagt eine Dauer für eine Entscheidung sofort, es sei denn, die Gefahr im Verzug ist, und innerhalb von sieben Tagen. Aus diesem Anlass wird

es keine Verhandlungen statt und behaupteten Tatsachen bescheinigen sich nur. Am Tag der Einreichung einer einstweilige Verfügung eingereicht werden müssen und die Sicherheit, die die Entstehung von Schäden oder anderen Schäden gesichert. Speziell Erfordernis vom Vorschlag von einstweilige Verfügung setzt auf die Bedürfnisse der Übergangsregelung Verhältnisse Teilnehmer oder Befürchtungen, dass die Vollstreckung des Urteils beeinträchtigt wurde. Während keine Sicherheit oder ein Vorschlag Fehler hat, lehnt das Gericht es ab. Wenn die angeblichen Tatsachen, wird das Gericht einstweilige Verfügung verfügen. Im Gesetz demonstrativ die Verpflichtungen aufzählen sind, die von einstweilige Verfügung gespeichert werden. Vollstreckbarkeit einer Entscheidung über eine einstweilige Verfügung nimmt seine Veröffentlichung oder Ankündigung und ist nicht abhängig von der Kraft. Gegen Beschlussfassung vom einstweilige Verfügung kann man Beschwerde geben. Beschwerdeverfahren werden durch die allgemeinen Grundsätze des Verfahrens nach den einschlägigen Bestimmungen des ZPO geregelt, mit Ausnahme der nicht eine Anhörung zu bestellen. In Anbetracht der Unsicherheit der einstweilige Verfügung können einstweilige einstweilige Verfügung oder widerrufen werden. Das Ende einer einstweiligen Verfügung ist das Gesetz und nicht von ihm keine Entscheidung verkündet. Um eine einstweilige Verfügung aufheben kann nur über den Entwurf und das Gesetz auftreten. Mit der Abschaffung der Beschlussfassung vom einstweiligen Verfügung auf die Verpflichtung des Antragsteller in Bezug auf Schadenersatz zu zahlen. Die Entschädigung wird auf der Grundlage einer Anklage entschieden angehören. Die Anklage gibt die Person, die war verpflichtet von Beschlussfassung vom einstweilige Verfügung. Die Anklage für die Entscheidung muss innerhalb von sechs Monaten eingereicht werden. Die Schäden werden in erster Linie von der Sicherheit bezahlt.

Die Rechtsatz vom einstweilige Verfügung in Sachen Schutz vor Gewalt und Nachstellung im Gesetz über die Sondergerichtsverfahren enthalten Jagd. Diese Bestimmungen regeln sowohl die Gewalt und Nachstellung. Der Zweck der einstweilige Verfügung in Sachen Schutz vor Gewalt, eine sofortige und einen wirksamen Schutz der Person, die das Leben, die Gesundheit oder Freiheit einer anderen Person bedroht. Das Gerichtsverfahren den Vorschlag kann nur auf Antrag eingeleitet werden. Örtlich zuständige Gericht ist nach dem Wohnsitz des Antragstellers und das Gericht entscheidet innerhalb von achtundvierzig Stunden über den Vorschlag. Der Antragsteller ist nicht verpflichtet, eine Sicherheit

zu geben oder eine Gerichtsgebühr bezahlen. Besondere Angaben des Vorschlags ist sowohl eine Erklärung der Tatsachen zeigen, dass das Zusammenleben ist der Antragsteller und der Befragte in einem Haus oder einer Wohnung, in der es Haushalt geteilt wird, dem Antragsteller unerträglich wegen körperlicher oder geistiger Gewaltanwendung. Zur Beseitigung Mängel im Vorschlag einzeln und Weise angegangen werden müssen. Die Parteien sind der Antragsteller, der Befragte oder Person, gegen die Gewalt gerichtet ist, mit erheblichen Nachricht ist, dass nur ein geringer älter als 16 Jahre in voller Prozessfähigkeit im Gerichtsverfahren hat.

Zur Entscheidung über den Anklage auf einstweilige Verfügung nicht Gerichtsverhandlung bestellen. Die Beschlussfassung dauert einen Monat nach die Ausführbarkeit. Das Gericht kann auch einstweilige Verfügung für den Ausnahmefall zu schaffen, die selten sind Teilnehmer treffen können. Die Beschlussfassung vom einstweilige Verfügung muss den Begründung enthalten, weil es, dass die Beschwerden gegen den Beschlussfassung wahrscheinlich ist. Die Entscheidung des Gerichts über die Nachstellung wird anderen Verdikt haben.

Das Gericht, das eine einstweilige Verfügung erteilt, es auch ausführt. Vollstreckung von Entscheidung wird von einem Vollstreckungsbeamte gemacht und kann wiederholt erledigt werden.

Wenn die Beschwerde gegeben ist, muss das Schriftstück des Berufungsgericht im fünfzehn Taher weitergeleitet werden. Das Berufungsgericht innerhalb von sieben Tagen entscheiden.

Vor dem Ablauf der Zeitdauer einstweilige Verfügung ist es möglich, für ein erweiterung Vorschlag einzureichen. Dieser Vorschlag wird das Gericht innerhalb von 2 Monaten nach seiner Vorlage entscheiden. Bis zur Entscheidung, den Vorschlag zur Verlängerung der Laufzeit des ursprünglichen Vorschlags zu verlängern. Zur Entscheidung über den erweiterung Vorschlag der einstweiligen Verfügung Gericht bestellt in der Regel eine Verhandlungen, die die Teilnehmer vorladen.

Wie bei den allgemeinen einstweilige Verfügung kann zur Beendigung und Kündigung bestellte eine einstweilige Verfügung. die beschlussfassung über einstweilige Verfügung erlischt, wenn die Zeit abgelaufen ist, die oder nach sechs Monaten Betrieb bestellt wurde. Die Schließung der einstweiligen Verfügung wird keine Entscheidung erteilt. Die Aufhebung der einstweiligen Verfügung

entscheidet das Gericht über den Vorschlag. Die Abschaffung vom einstweilige Verfügung einstweilige Anordnung unterliegt den gleichen Grundsätzen wie der Vorschlag, die einstweilige Verfügung zu verlängern. Wenn das Gericht die Aufhebung einer einstweiligen Verfügung ablehnen, kann es nach ein Vorschlag von drei Monaten nach der endgültigen ablehnenden Entscheidung erneut eingereicht werden.

Wenn die Schäden unter Berücksichtigung der Bestimmungen in den allgemeinen einstweilige Verfügung enthalten sind.

POUŽITÁ LITERATURA:

- ČUHELOVÁ, Kateřina a PONDIKASOVÁ, Tereza. In: LAVICKÝ, Petr aj. *Občanský soudní řád: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO99_p11963CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- ČUHELOVÁ, Kateřina. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. ISBN 978-80-7552-341-9
- HRNČIŘÍK, Vít. *Předběžná opatření v civilním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN: 978-80-7400-622-7
- HRUŠÁKOVÁ, Milana, KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. WESTPHALOVÁ, Lenka. a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-503-9
- JIRSA, Jaromír. CHARVÁT, Pavel. KOVÁŘOVÁ, Daniela. TRÁVNÍKOVÁ, Blanka. HAVLÍČEK, Karel aj. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: Soudcovský komentář* [Systém ASPI]. Havlíček Brain Team. ASPI_ID KO292h2013CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.
- LAVICKÝ, Petr. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-529-9
- SVOBODA, Karel. *Nesporná řízení II*. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-606-7
- SVOBODA, K. SMOLÍK, P. LEVÝ, J. ŠÍNOVÁ, R. a kol: *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-506-0
- SVOBODA, Karel. TLÁŠKOVÁ, Šárka. VLÁČIL, David. LEVÝ, Jiří. HROMADA, Miroslav. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-297-7

- SVOBODA, Karel. Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2013. ISBN: 978-80-7478-414-9:
- WINTEROVÁ, A. MACKOVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. První část – Řízení nalézací. Praha: Linde, 2014. ISBN 978-80-7201-940-3
- ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. Civilní právo procesní. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-571-5

Odborné články:

- BEDNÁŘ, Miroslav. Stalking – nebezpečné pronásledování. Právní rozhledy 20/2014, dostupné na www.beckonline.cz
- BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Společné bydlení manželů a domácí násilí. Rodinné listy 9/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. ISSN 1805-0824
- BURIÁNOVÁ, Pavla. VNENK, Vladislav. Důsledky domácího násilí na civilní řízení. Rodinné listy 11/16. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. ISSN 1805-0824
- ČUHELOVÁ, Kateřina. Prodlužování PO podle § 76 o.s.ř.. Aktuální problémy aplikační praxe. Právní rozhledy. 2013, č. 7. 247 s., dostupné na: www.beckonline.cz
- ČUHELOVÁ, Kateřina. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rekonstrukcí soukromého práva. Právní rozhledy 3/2013
- HRNČIŘÍK, Vít. Jistoty k zajištění náhrady škody a na náklady řízení, včetně problematiky jejich včasného pozdějšího a pozdního složení. Právní rozhledy, 2013, č. 21, dostupné na: www.beckonline.cz

- HRNČIŘÍK, Vít. O neústavnosti a nepromyšlenosti právní úpravy předběžného opatření dle občanského soudního řádu. Právní rozhledy 10/2010, s 348, dostupné na: www.beckonline.cz
- CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – I. část. Právní prostory.
zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-i-cast>
- CHALUPSKÁ, Lenka. K současné úpravě předběžných opatření proti domácímu násilí – II. část. Právní prostory.
zdroj: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/k-soucasne-uprave-predbeznych-opatreni-proti-domacimu-nasili-ii-cast>
- JÄGER, Jiří. Řízení ve věci poskytnutí předběžné právní ochrany v německém a českém právu. Právní rozhledy 5/1998, s 218, dostupné na: www.beckonline.cz
- Svoboda, Karel. Právní háčky ochrany před domácím násilím. Rodinné listy. č. 3. ročník 5. 2016. dostupné v ASPI: LIT168360CZ

internetové odkazy:

- www.beckonline.cz
- www.psp.cz/dokumenty
- <http://www.epravo.cz>
- <http://www.policie.cz>
- <http://portal.justice.cz>
- <https://apps.odok.cz>

- <http://eslp.justice.cz>
- <http://e-justice.europa.eu>
- <http://www.gesetze-im-internet.de>
- <http://kraken.slv.cz/Cpjn202/2016>

PŘÍLOHA č. 1

Přehled počtu vykázaní PČR dle krajů za rok 2015 a 2016⁴⁴⁵

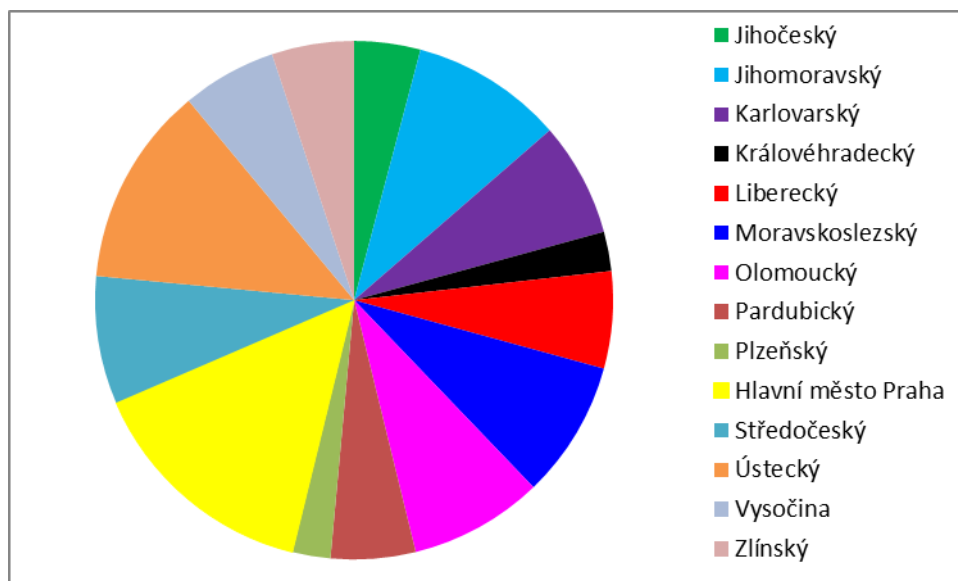
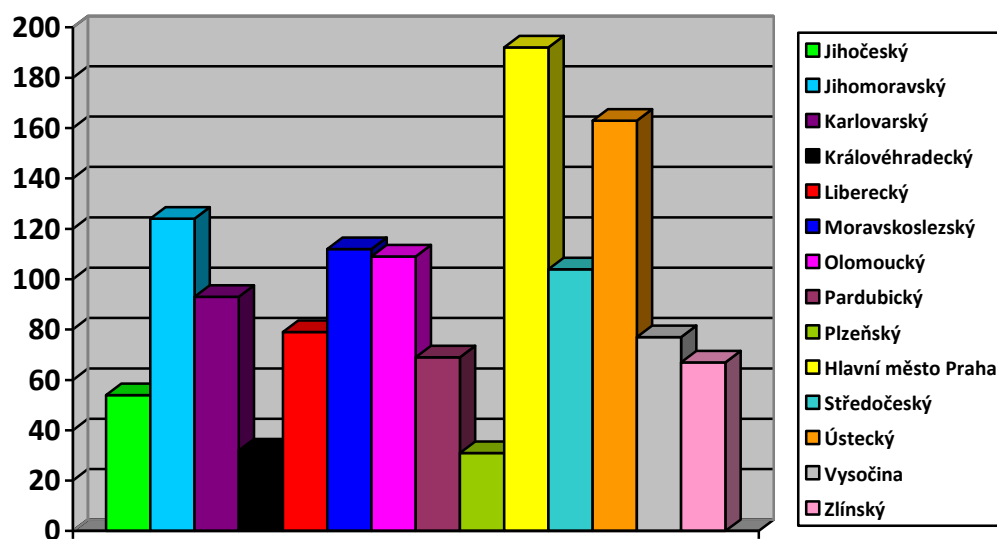
Kraj	2015	2016
Jihočeský	54	53
Jihomoravský	124	117
Karlovarský	93	89
Královéhradecký	32	57
Liberecký	79	80
Moravskoslezský	112	122
Olomoucký	109	95
Pardubický	69	77
Plzeňský	31	26
Hlavní město Praha	192	206
Středočeský	104	103
Ústecký	163	181
Vysočina	77	55
Zlínský	67	55
CELKEM	1306	1316
z celkového počtu vykázaní bylo vykázaní opakované	180	175
tj. v %	14%	13%

---

⁴⁴⁵ zpracováno dle statistiky dostupné na <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>

PŘÍLOHA č. 2

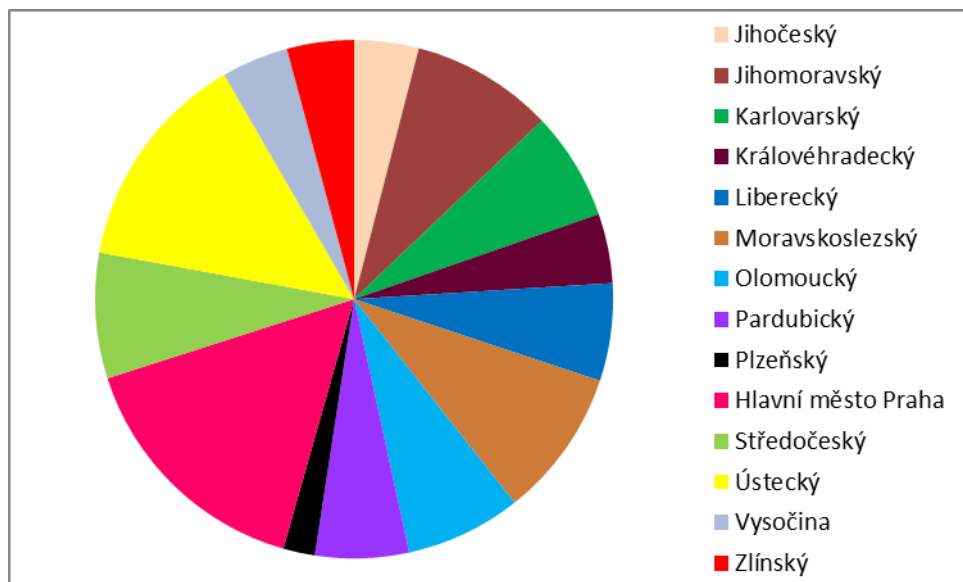
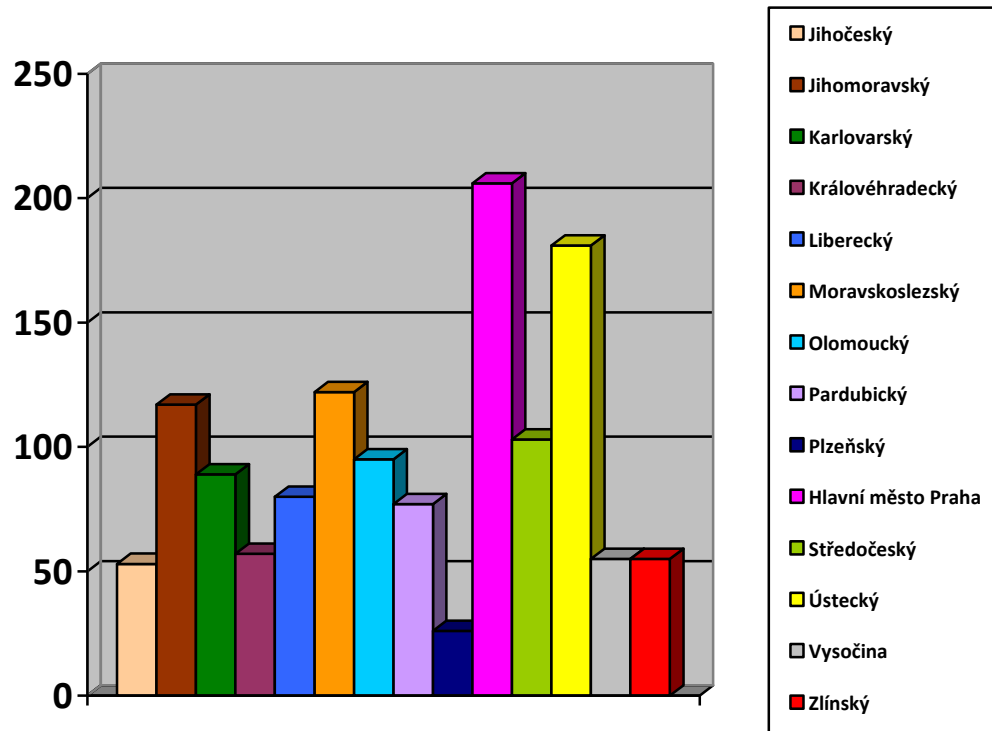
Grafické znázornění počtu vykázaní PČR za rok 2015

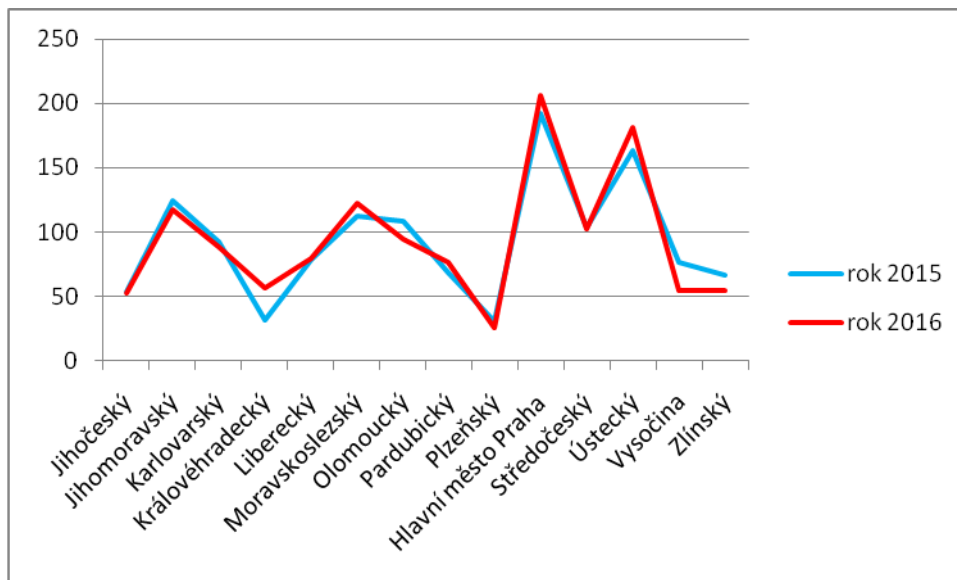
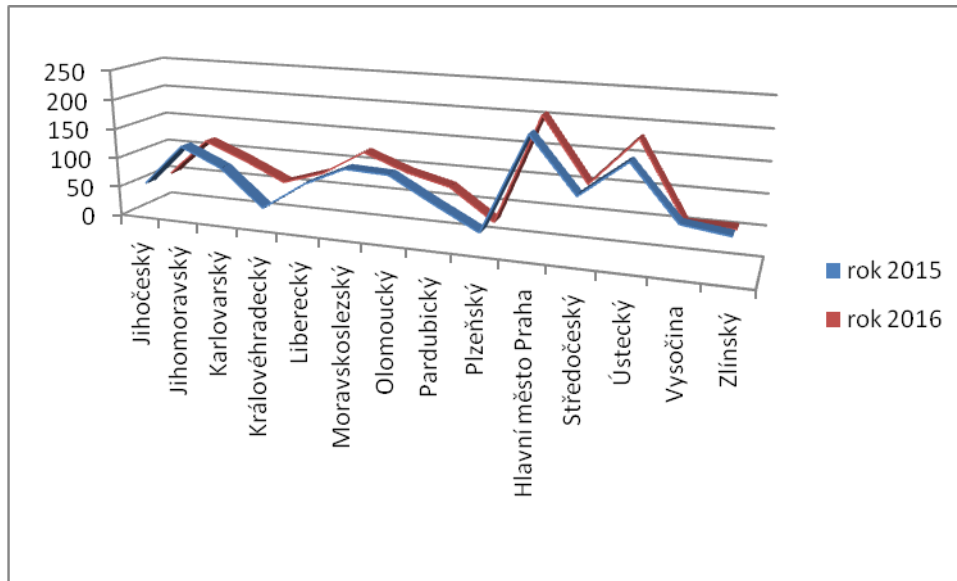
PŘÍLOHA č. 3

Grafické znázornění počtu vykázaní PČR za rok 2016

PŘÍLOHA č. 4

Grafické znázornění počtu vykázaní ve srovnání roku 2015 a 2016

PŘÍLOHA č. 5

Přehled vydaných předběžných opatření dle o.s.ř. a ve věcech ochrany proti domácímu násilí s uvedením počtu návrhů, kterým bylo vyhověno za rok 2015

	PO osř ⁴⁴⁶	PO osř vyhověno ⁴⁴⁷	PO - DN ⁴⁴⁸	PO – DN vyhověno ⁴⁴⁹
Děčín	2	0	7	5
Česká lípa	47	28	29	25
Chomutov	16	2	6	1
Jablonec n. Nisou	14	13	10	7
Liberec	399	223	9	3
Litoměřice	25	17	3	2
Louny	5	3	3	3
Most	243	149	20	13
Teplice	0	0	26	14
Ústí nad Labem	13	1	19	7
Domažlice	7	3	1	1
Cheb	104	54	4	2
Karlovy Vary	43	17	13	7
Klatovy	5	0	4	1
Plzeň – jih	26	20	2	2
Plzeň – sever	71	30	3	2
Plzeň – město	134	96	1	0
Rokycany	25	15	5	3
Sokolov	8	1	7	7
Tachov	3	0	0	0

⁴⁴⁶ počet návrhů na vydání předběžných opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř.

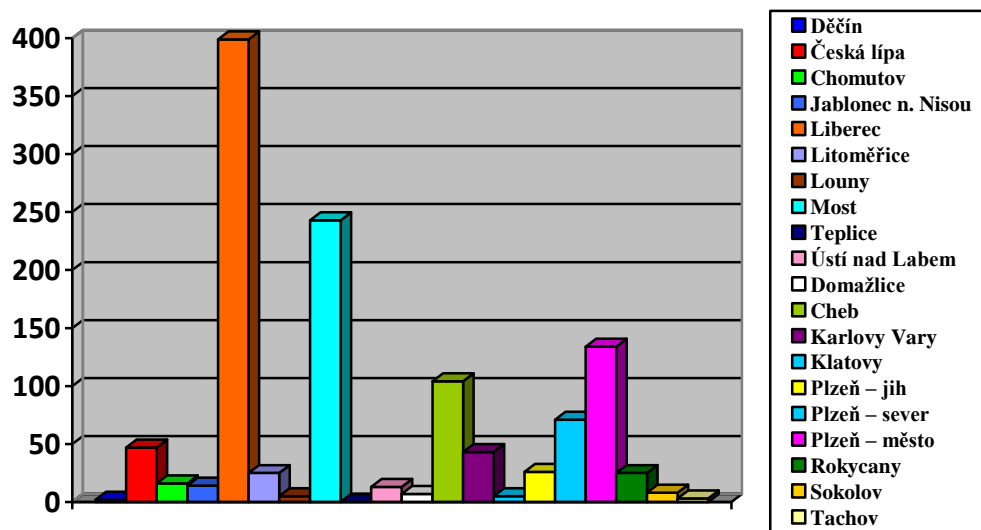
⁴⁴⁷ počet návrhů na vydání předběžných opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř., kterým bylo vyhověno

⁴⁴⁸ počet návrhů na vydání předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí dle ust. § 400 a násl. z.ř.s.

⁴⁴⁹ počet návrhů na vydání předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí dle ust. § 400 a násl. z.ř.s., kterým bylo vyhověno

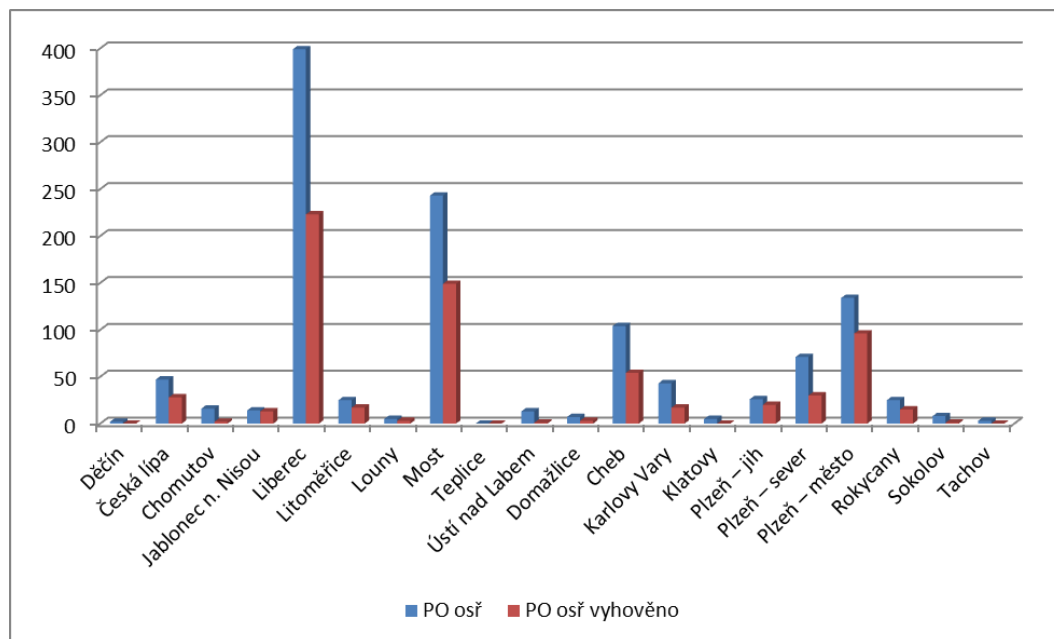
PŘÍLOHA č. 6

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř. za rok 2015

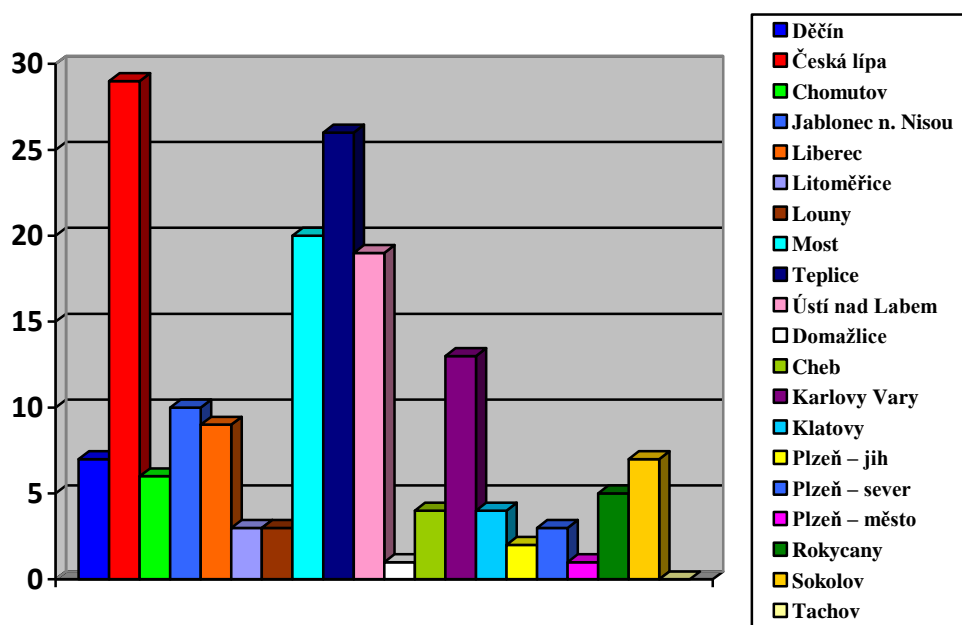
PŘÍLOHA č. 7

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř. za rok 2015, včetně počtu návrhů, kterým bylo vyhověno

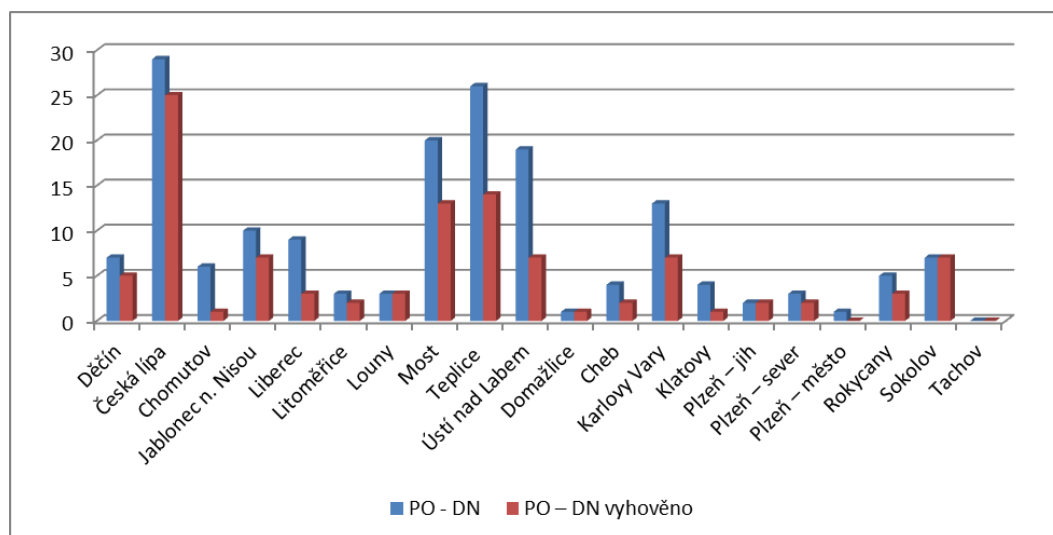
PŘÍLOHA č. 8

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí za rok 2015

PŘÍLOHA č. 9

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí za rok 2015, včetně počtu návrhů, kterým bylo vyhověno

PŘÍLOHA č. 10

Přehled vydaných předběžných opatření dle o.s.ř. a ve věcech ochrany proti domácímu násilí s uvedením počtu návrhů, kterým bylo vyhověno za rok 2016

	PO osř ⁴⁵⁰	PO osř vyhověno 451	PO - DN ⁴⁵²	PO – DN vyhověno ⁴⁵³
Děčín	4	1	15	14
Česká Lípa	26	13	8	8
Chomutov	25	2	7	3
Jablonec n. Nisou	11	8	13	11
Liberec	352	206	17	9
Litoměřice	43	30	10	6
Louny	8	6	6	6
Most	280	165	26	16
Teplice	1	0	11	7
Ústí nad Labem	13	2	21	15
Domažlice	4	1	0	0
Cheb	135	78	9	4
Karlovy Vary	40	13	8	8
Klatovy	3	1	2	1
Plzeň – jih	32	18	1	1
Plzeň – sever	65	29	3	2
Plzeň – město	122	97	4	1
Rokycany	34	17	3	1
Sokolov	9	3	11	8
Tachov	4	4	1	1

⁴⁵⁰ počet návrhů na vydání předběžných opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř.

⁴⁵¹ počet návrhů na vydání předběžných opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř., kterým bylo vyhověno

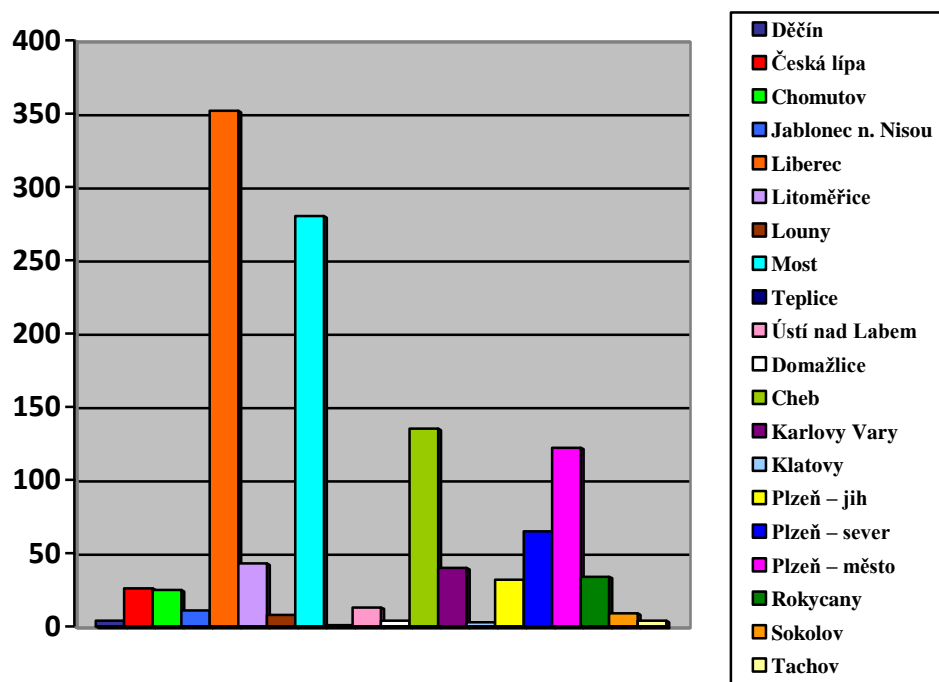
⁴⁵² počet návrhů na vydání předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí dle ust. § 400 a násl. z.ř.s.

⁴⁵³ počet návrhů na vydání předběžných opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí dle ust. § 400 a násl. z.ř.s., kterým bylo vyhověno

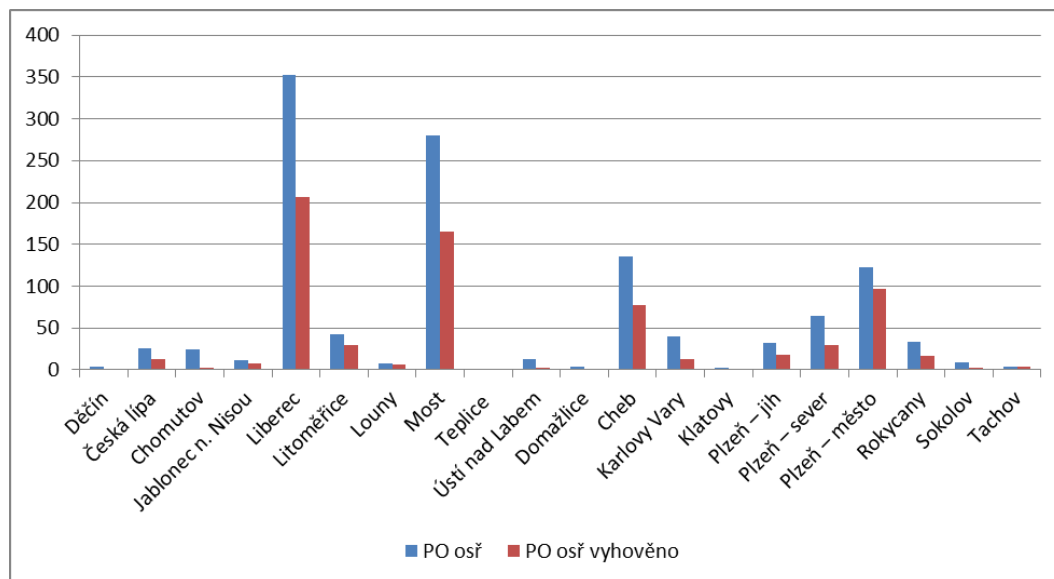
PŘÍLOHA č. 11

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř. za rok 2016

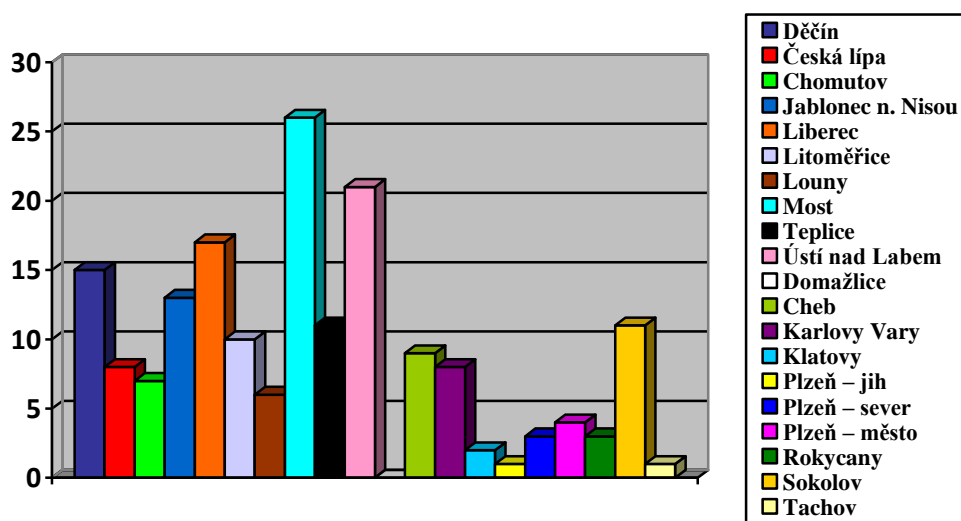
PŘÍLOHA č. 12

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř. za rok 2016, včetně počtu návrhů, kterým bylo vyhověno

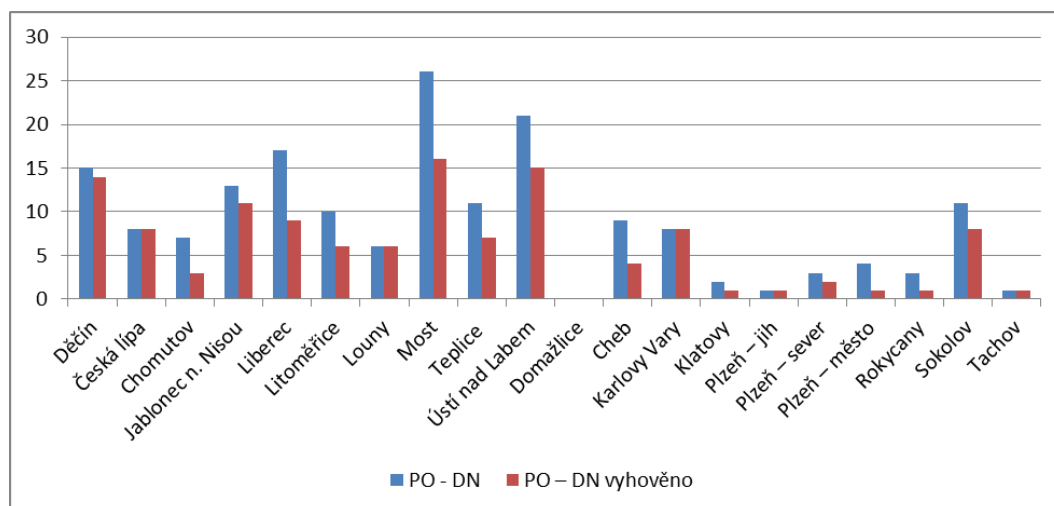
PŘÍLOHA č. 13

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí za rok 2016

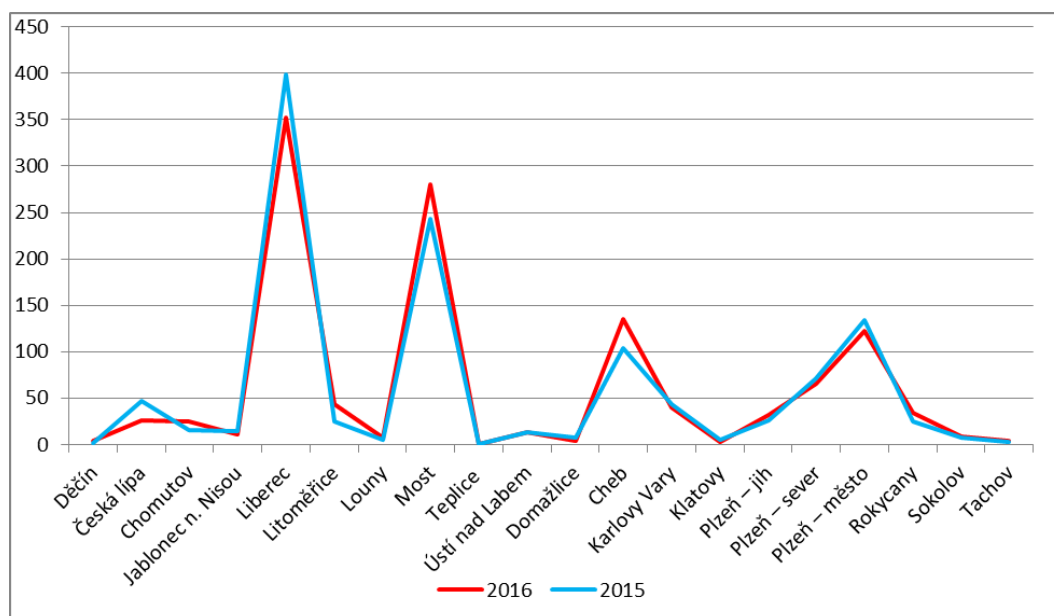
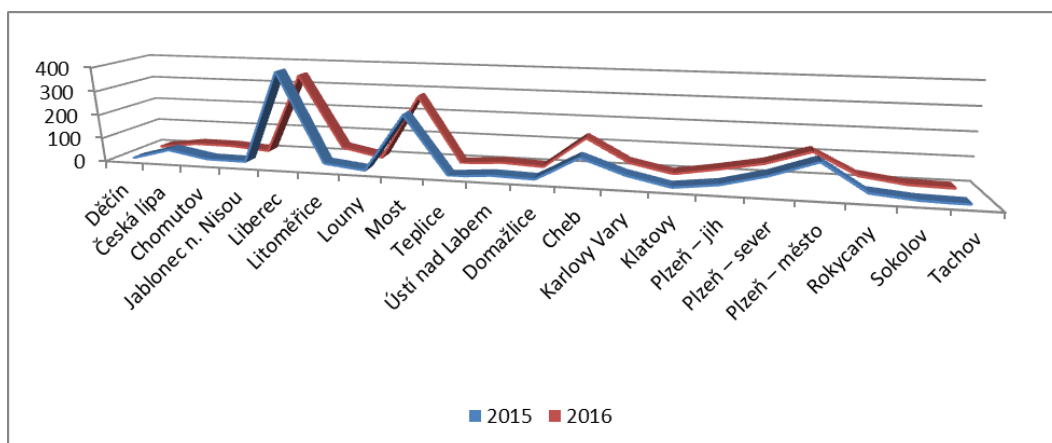
PŘÍLOHA č. 14

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí za rok 2016, včetně počtu návrhů, kterým bylo vyhověno

PŘÍLOHA č. 15

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření dle ust. § 74 a násl. o.s.ř. za rok 2015 a 2016,

PŘÍLOHA č. 16

Grafické znázornění počtu podaných návrhů na vydání předběžného opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí za rok 2015 a 2016

